

B I D R A G

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

II) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 9.

ÅREN

1896—1900.

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N .

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet i allmänhet.

Någon förändring af Östergötlands läns *gränser* har under femårsperioden 1896—1900 icke egt rum. Och ett under senare åren väckt förslag om öfverflyttning till Ringarums socken, Hammarkinds härad och Östergötlands län af det till Valdemarsviks köping hänförliga område, som för närvarande tillhör Tryserums socken, Norra Tjusts härad och Kalmar län, har ännu icke vunnit slutligt afgörande.

Däremot har länets *administrativa indelning* undergått en betydande omgestaltning genom de af Kungl. Maj:t uti nådigt bref den 27 maj 1898 gifna bestämmelser därom, att från 1900 års början nedannämnda fögderier inom länet skulle erhålla följande förändrade omfattning, nämligen: andra fögderiet: Vifolka, Valkebo och Gullbergs härad; femte fögderiet: Risinge, Hällestads och Tjällmo tingslag; sjetten fögderiet: Björkekinds, Östkind, Lösings, Bråbo och Memmings härad; sjunde fögderiet: Lysings och Göstrings härad; samt åttonde fögderiet: Aska, Dals och Bobergs härad. Genom dessa ändringar har likformighet mellan fögderi- och domsagoindelningen åstadkommits samt en jämnare fördelning af invånarantalet i fögderierna egt rum.

Vidare har Kungl. Maj:t jämlikt nådigt bref den 25 maj 1900 förordnat, att Risinge socken, belägen inom femte fögderiet

och som förut tillhört Hällestads, Risinge och Vånga socknars länsmandistrikt, skulle från och med 1901 års början utgöra ett särskildt länsmandistrikt, hvarigenom antalet af sådana distrikt inom fögderiet ökats från tre till fyra.

Dessutom har Kungl. Maj:t förordnat:

genom nådigt bref den 15 mars 1895: att med 1896 års ingång de till Kinda och Vifolka härad hörande delarna af Ulrika socken skulle hänföras till Valkebo härad och i jordeboken för detta härad sammanföras med den däri upptagna delen af socknen samt att i följd därpå den till Kinda härad hörande sockendelen förläggas från Kinda härad södra länsmandistrikt, Kinda och Ydre härad fögderi, Kinda tingslag samt Kinda och Ydre domsaga till Valkebo härad länsmandistrikt, Gullbergs, Bobergs och Valkebo härad fögderi, Valkebo tingslag samt Vifolka, Valkebo och Gullbergs domsaga samt den till Vifolka härad hörande sockendelen från Vifolka härad länsmandistrikt, Göstrings och Vifolka härad fögderi och Vifolka tingslag till Valkebo härad länsmandistrikt, Gullbergs, Bobergs och Valkebo härad fögderi samt Valkebo tingslag; dock att härigenom icke rubbning egde rum i den de öfverflyttade fastigheterna möjligen tillkommande andel i häradsallmänningar eller annan för det härad, hvarifrån öfverflyttning skedde, gemensam tillhörighet

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-41.
1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet i allmänhet.....	1.
2. Invånare.....	4.
3. Näringar.....	10.
Tab. A. Bergmalmsuppfordringen i Östergötlands län åren 1896-1900.....	19.
Tab. B. Järntillverkningen i Östergötlands län åren 1896-1900	20-21.
4. Kommunikationsanstalter och varuutbyten.....	22.
Tab. C. Antal arbetare och olyckshändelser vid bergverken i Östergötlands län åren 1896-1900.....	22.
Tab. D. Trafiken vid enskilda järnvägar inom Östergötlands län åren 1896-1900.....	23.
Tab. E. Väghållningsdistrikten i Östergötlands län.....	24.
5. Kameralförhållanden.....	28.
Tab. F. Brännvinsförsäljningsafgifter i Östergötlands län försäljningsåren 1895-1900.....	28.
Tab. G. Försålda kronoegendomar i Östergötlands län åren 1896-1900.....	29-30.
6. Politi.....	32.
Tab. H. Lasarettens och kurhusens i Östergötlands län verksamhet åren 1896-1900.....	34.
Tab. I. Östergötlands enskilda banks och Norrköpings enskilda banks ställning vid slutet af åren 1895-1900.....	39.
Tab. K. Östergötlands läns brandstodsbolags och Östergötlands läns nya brandstodsbolags verksamhet åren 1896-1900.....	40.
Tabellbilagor	42-78.
Tab. 1. Folkmängden i Östergötlands län åren 1896-1900.....	42.
Tab. 2. Allmänna vägar och skjutsning i Östergötlands län åren 1896-1900.....	43.
Tab. 3. Hemman och lägenheter samt stadsjordar m. m. i Östergötlands län år 1900.....	44.
Tab. 4. Egendomar af fideikommissnatur i Östergötlands län år 1900...	45.
Tab. 5. Egendomar tillhörande inhemska aktiebolag, i Östergötlands län år 1900.....	47.
Tab. 6. Egendomar tillhörande främmande makters undersåtar, i Östergötlands län år 1900.....	51.
Tab. 7. Fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionsanstalter, sjukkassor och därmed jämförliga inrättningar i Östergötlands län år 1900.....	52.

B I D R A G

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

II) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 9.

ÅREN

1896—1900.

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet i allmänhet.

Någon förändring af Östergötlands läns *gränser* har under femårsperioden 1896—1900 icke egt rum. Och ett under senare åren väckt förslag om öfverflyttning till Ringarums socken, Hammarkinds härad och Östergötlands län af det till Valdemarsviks köping hänförliga område, som för närvarande tillhör Tryserums socken, Norra Tjusts härad och Kalmar län, har ännu icke vunnit slutligt afgörande.

Däremot har länets *administrativa indelning* undergått en betydande omgestaltning genom de af Kungl. Maj:t uti nådigt bref den 27 maj 1898 gifna bestämmelser därom, att från 1900 års början nedannämnda fögderier inom länet skulle erhålla följande förändrade omfattning, nämligen: andra fögderiet: Vifolka, Valkebo och Gullbergs härad; femte fögderiet: Risinge, Hällestad och Tjällmo tingslag; sju fögderiet: Björkekinds, Östkind, Lösings, Bråbo och Memmings härad; sjunde fögderiet: Lysings och Göstrings härad; samt åttonde fögderiet: Aska, Dals och Bobergs härad. Genom dessa ändringar har likformighet mellan fögderi- och domsagoindelingen åstadkommits samt en jämnare fördelning af invånarantalet i fögderierna egt rum.

Vidare har Kungl. Maj:t jämlikt nådigt bref den 25 maj 1900 förordnat, att Risinge socken, belägen inom femte fögderiet

och som förut tillhört Hällestads, Risinge och Vånga socknars länsmandistrikt, skulle från och med 1901 års början utgöra ett särskildt länsmandistrikt, hvarigenom antalet af sådana distrikt inom fögderiet ökats från tre till fyra.

Dessutom har Kungl. Maj:t förordnat:

genom nådigt bref den 15 mars 1895: att med 1896 års ingång de till Kinda och Vifolka härad hörande delarna af Ulrika socken skulle hänföras till Valkebo härad och i jordeboken för detta härad sammanföras med den däri upptagna delen af socknen samt att i följd däraf den till Kinda härad hörande sockendelen förläggas från Kinda härad södra länsmandistrikt, Kinda och Ydre härad fögderi, Kinda tingslag samt Kinda och Ydre domsaga till Valkebo härad länsmandistrikt, Gullbergs, Bobergs och Valkebo härad fögderi, Valkebo tingslag samt Vifolka, Valkebo och Gullbergs domsaga samt den till Vifolka härad hörande sockendelen från Vifolka härad länsmandistrikt, Göstrings och Vifolka härad fögderi och Vifolka tingslag till Valkebo härad länsmandistrikt, Gullbergs, Bobergs och Valkebo härad fögderi samt Valkebo tingslag; dock att härigenom icke rubbning egde rum i den de öfverflyttade fastigheterna möjligen tillkommande andel i häradsallmänningar eller annan för det härad, hvarifrån öfverflyttning skedde, gemensam tillhörighet

samt att den samma fastigheter äliggande väg- och brohållnings-skyldighet fortfarande skulle fullgöras i enlighet med hittills gällande bestämmelser, intill dess ändring däri kunde i sammanhang med tillämpning af lagen den 23 oktober 1891 ega rum;

genom nådigt bref den 5 februari 1897: att de till Åkerbo och Bankekinds härad hörande delarna af S:t Lars socken skulle från och med 1898 års ingång i jordeboken öfverföras från dessa härad till Hanekinds härad samt i följd däraf förläggas, den till Åkerbo härad hörande delen från Åkerbo härad länsmansdistrikt till Hanekinds härad länsmansdistrikt och den till Bankekinds härad hörande delen från Bankekinds härad länsmansdistrikt till Hanekinds härad länsmansdistrikt; dock med iakttagande dels att härigenom icke skedde rubbning i de öfverflyttade fastigheterna nu tillkommande delaktighet i häradsallmanningen och dels att fastigheternas väg- och brohållningsskyldighet fortfarande utgjordes enligt gällande bestämmelser, intill dess ändring däri kunde i sammanhang med tillämpning af lagen den 23 oktober 1891 ega rum; hvarjämte Kungl. Maj:t i sammanhang härmed förordnat, att de uti den del af S:t Lars socken, som tillhörde Åkerbo härad, belägna lägenheterna Tannefors n:r 1, 2, 3, 4, 5, 6 och 7 skulle efter öfverflyttningen i jordeboken betecknas med n:r 14, 15, 16, 17, 18, 19 och 20;

genom nådigt bref den 23 oktober samma år: att den till Vifolka härad hörande del af Malexanders socken skulle från 1899 års början förläggas från Vifolka härad, samma härad länsmansdistrikt, Vifolka tingslag samt Vifolka, Valkebo och Gullbergs domsaga till Göstrings härad, samma härad länsmansdistrikt, Göstrings tingslag samt Lysings och Göstrings domsaga; att de till Blåviks kapellförsamling från Ekeby och Torpa socknar utbrutna hemman och lägenheter skulle, likaledes från 1899 års början, upptagas i jordeboken för Göstrings härad såsom en särskild socken, med namnet Blåvik, och således de från Torpa socken afskilda hemmanen $\frac{1}{4}$ mantal Helgebo, $\frac{1}{2}$ mantal Arnäs, $\frac{1}{2}$ mantal Fiskarp, 1 mantal Flandhult, 1 mantal Håreholm och 1 mantal Liljeholmen förläggas från Ydre härad, samma härad norra länsmansdistrikt, Kinda och Ydre härad fögderi, Ydre tingslag samt Kinda och Ydre domsaga till Göstrings härad, samma härad länsmansdistrikt, Göstrings och Vifolka härad fögderi, Göstrings tingslag samt Lysings och Göstrings domsaga; dock att genom dessa öfverflyttningar någon rubbning icke skedde i de öfverflyttade hemmanens rätt till delaktighet i häradsallmanning samt att väghållningsbesväret blefve oförändradt, intill dess ändring däri af annan anledning kunde varda föreskrifven; och

genom nådigt bref den 24 november 1899: dels i fråga om det i S:t Pers socken belägna hemmanet $\frac{3}{8}$ mantal Qvissberg n:r 1, att samma hemman skulle från och med 1901 års ingång öfverföras från Aska till Dals härad samt i följd däraf öfverflyttas från Aska härad södra länsmansdistrikt och Aska härad tingslag till Dals härad länsmansdistrikt och Dals härad tingslag, dock att därigenom icke skedde någon rubbning i den hemmanet möjligen tillkommande andel i häradsallmanning samt att väghållningsskyldigheten fullgjordes enligt gällande bestämmelser, intill dess ändring däri kunde af annan anledning varda i laga ordning föreskrifven; dels i fråga om de i S:t Pers sockens jordebok upptagna kronolägenheterna Vadstena Klostergård n:r 1, Qvissbergsgården n:r 1—6, Vadstena stad n:r 1, Vinnerstad n:r 1 samt Vinnerstadsjordarna n:r 1 och 2, ej

mindre att nämnda lägenheter skulle i administrativt, kommunalt, ecklesiastiskt och judiciellt hänseende tillhöra Vadstena stad än äfven att de skulle ur jordeboken för S:t Pers socken uteslutas samt å lägenheterna belöpande grundskatt och öfriga utskylder af stadens myndigheter uppbäras och i stadens räkenskaper redovisas; och skulle de genom nådigt beslut den 6 november 1891 meddelade bestämmelser rörande lägenheterna Vinnerstad n:r 1 samt Vinnerstadsjordarna n:r 1 och 2 upphöra att lända till efterrättelse.

Städernas områden hafva under perioden undergått åtskilliga förändringar.

Så har Linköping, utom mindre tomtområden för tomt- och gaturegleringar, förvärfvat sig inom stadens hank och stör skiftena T i I, litt. T. g, litt. U. D, litt. U. m och litt. U. r med en sammanlagd areal af 15 378 hektar för 117,113 kronor 35 öre och inom S:t Lars socken dels lägenheterna Stångshagen och Kullen om 14 261 hektar för 64,698 kronor 28 öre och dels smärre jordområden, inköpta från Kinda kanal för 5,143 kronor 75 öre.

Norrköpings stad har för gaturegleringar gjort betydande inköp, nämligen: för Tunnbindaregatans utvidgande: 1,635 kvadratfot af tomten n:r 1, 2, 3, 4 och 11 kvadraten Krukan; för Bredgatans utvidgande: dels 1,100 kvadratfot af tomten n:r 2 litt. a kvadraten Trehörningen, dels 450 kvadratfot af tomten n:r 1 och 5 kvadraten Laxen; för Hörngatans utläggning: hela tomten n:r 14 kvadraten Djupet; för Qvarngatans utvidgande: 37 kvadratmeter från tomterna n:r 2 litt. B och n:r 3 och 4 kvadraten Dalkarlen; för Dragsgatans utvidgande: 4 80 kvadratmeter af tomten n:r 3 Hållhaken; för Luntgatans utläggning: 3,986 kvadratfot af tomten n:r 2 litt. T v 9 kvadraten Krogen; för utvidgande af Sandgatan och tomtreglering: hela tomten n:r 9 kvadraten Källan och hela tomten n:r 10 litt. A kvadraten Källan; för Mätaregatans utvidgande: 132 kvadratmeter af tomterna n:r 1 och 2 kvadraten Jernstången; för Slottsgatans och Slottsgrändens reglering: 179 kvadratmeter från tomten n:r 8, af 9 och af 10 kvadraten Buten; för Mätaregatans utvidgande och Knäppingsbergsgatans reglering: hela tomten n:r 1 i kvadraten Tornet; för reglering af gata genom kvadraten Rom: gården och tomten n:r 4 kvadraten Rom; för Mätaregatans utvidgande: gården och tomten n:r 6 och 7 kvadraten Jernstången; för Luntgatans framdragning: 260 kvadratmeter af tomten n:r 2, 3, 4, 5, 6, af 7, 8 och 9 kvadraten Krogen; för Gamla Rådstugugatans utvidgande: 124 kvadratmeter af tomten n:r 1 litt. B, 2 litt. B och 3 kvadraten Hjorten; för samma ändamål: 200 kvadratmeter af gården och tomten n:r 2 litt. A och 2 litt. B kvadraten Torget; för Bergsbrons utvidgning: dels gården n:r 3 och 4 kvadraten Stabben, dels ock gården n:r af 6 kvadraten Stabben; för Mätaregatans utvidgande och åstadkommande af lämplig tomtindeling i kvadraten Tornet: hela tomten n:r 6 och 7 kvadraten Tornet; för samma gatas utvidgande: tomten n:r 1, 5, 6 och 7 kvadraten Amsterdam; samt för utsträckning af södra hamnkajen med kajplan tomten n:r 5 kvadraten Lissabon och n:r 2 kvadraten Paris; uppgående sammanlagda inköpssumman härför till 298,523 kronor.

Inom stadens område belägna jordar hafva af staden under perioden inköpts från dels Kungl. Maj:t och kronan: kronodomänen Hospitalsholmen med en areal af 23 hektar 42 ar 60 kvadratmeter åker, 18 hektar 6 ar 40 kvadratmeter äng, 20

hektar 13 ar betesmark och 34 ar 60 kvadratmeter vägar för 47,000 kronor, att användas för hamnens behof; och dels f. d. politiborgmästaren E. Grenander: omkring 70 tunnland i Stohagsgärdet, Åkerkroken, Högsharfvan, Adelsgårderna, Östra Sårp-kullen och Vestra Sårp-kullen, jordar belägna intill stadens planlagda område, för 225,000 kronor. Den 28 november 1898 inköptes gården och tomten n:r 1 i kvadraten Hafvet för framtida behof (utvidgning af hamnplanet och plats för tullhus) mot en köpeskilling af 140,000 kronor.

Slutligen hafva nedannämnda, utom stadens jurisdiktion belägna, men intill stadens egor stötande fastigheter under perioden inköpts, nämligen förra hospitalslägenheten Lilla Sandby eller Kallbergsjorden n:r 1 i Östra Eneby socken om 3 hektar 14 ar 20 kvadratmeter för 4,250 kronor; 28 tunnland 25 kappland af Sandby f. d. kronoskattehemmans egor i Östra Eneby socken för 86,346 kronor; 4 tunnland 18 $\frac{1}{2}$ kappland af Sandby Skattegård i Östra Eneby socken för 8,000 kronor; lägenheten Strömstad å Grymyr af Ljura frälseutjord i S:t Johannes socken om 11 tunnland 21 $\frac{2}{9}$ kappland för 30,000 kronor; lägenheterna Brynstorp af Kalfs och Klingsbergs egor samt Grymyr, Samuelsborg och Tegelbruket eller Gråmyr å Ljura frälsejords eller Grymyrs egor i S:t Johannes socken för 58,000 kronor.

Staden Söderköping har under femårsperioden icke undergått någon förändring till sitt område. En därunder på uppdrag af stadsfullmäktige verkställd omfattande undersökning och utredning gifver dock vid handen, att stadens område fordom varit betydligt större än det nuvarande, men att under tidernas lopp betydande andelar däraf frångått staden och tillagts angränsande socknar. I anledning däraf och ehuru stadens förmodade eganderätt till de sålunda frånträdde delarna icke kunnat med visshet utrönas, hafva stadsfullmäktige dock beslutat talans anhängiggörande mot vederbörande kommuner för de frånträdde områdenas återvinnande till staden i skattehänseende.

Stadens kyrka eger icke obetydligt donerad jord. Till följd af åtskilliga förhållanden, såsom icke minst upprepade jordutbyten, som vid olika tillfällen och för olika ändamål, exempelvis vid Göta kanals tillkomst, egt rum, af hvilka utbyten jämväl kyrkans jord berörts, hade en viss osäkerhet uppstått rörande flere dylika jordars och tomters rätta natur med påföljd, att några dess innehafvare sökte undandra sig den däraf utgående afgälden under förmenande, att jordarna och tomterna rätteligen icke hörde kyrkan till. En fullständig och grundlig utredning rörande särskildt kyrkans donationsjord har därför äfven under perioden blifvit verkställd.

Under år 1898 har upprättats förslag till plan för Vadstena stads ordnande och bebyggande, uti hvilken stadsplan jämväl föreslagits, att till stadsområdet skulle öfverföras från S:t Pers socken därstädes nu belägna området för Vadstena slott äfvensom en del af kronan tillhörande lägenheten Kronängen, genom hvilken anordning ej mindre den oregelbundenhet i stadens indelning kunde afhjälpas, att inom stadens planlagda område vore, såsom nu är förhållandet med Vadstena slotts område, belägen en till S:t Pers socken hörande ringa jorderymd, än äfven staden i väster finge en rätare gräns. Ifrågavarande förslag till stadsplan var vid periodens slut beroende på Kungl. Maj:ts pröfning. De under nästföregångna

femårsperiod pågående rättegångar mellan staden Vadstena samt åtskilliga innehafvare af de utaf framfarna konungar till staden donerade, men staden sedermera frånträdde jordar, i syfte att återvinna dessa, hafva under ifrågavarande tidsskifte icke blifvit afgjorda, utan bero fortfarande på Kungl. Maj:ts nädiga pröfning. Såsom en för staden inträffad märkesdag må här antecknas den 8 december 1900, hvilken dag stadens invånare högtidlighålla såsom varande 500-års-dagen efter den 8 december 1400, då drottning Margareta för Vadstena utfärdade stadsprivilegier.

Motala och Skeninge hafva icke undergått några förändringar i afseende på sina områden.

Under periodens sista år har fråga uppstått om sådan ändring i den *judiciella indelningen* inom Hammarkinds och Skärkinds härads fögderi, att dess nuvarande två tingslag, Hammarkinds härad med Stegeborgs skärgård samt Skärkinds härad, skulle förenas till ett tingslag med gemensamt tingshus i Söderköping. Denna fråga var vid periodens slut beroende på Kungl. Maj:ts pröfning. I sin helhet är länet fortfarande indelat i 8 domsagor med 14 tingslag. Göstrings härads sammanträden ega fortfarande rum i Skeninge, där lokal beredts i stadens rådhus.

I *Riksdagen* är länet representeradt af 8 ledamöter i Första och 12 i Andra kammaren. Inom samtliga valkretsar är omedelbara valsättet genomfördt.

I *eklesiastiskt hänseende* tillhör länet Linköpings stift med undantag af Qvarsebo församling, som tillhör Strengnäs stift, samt är fördeladt i 15 kontrakt.

Inom länet, som i *militärt hänseende* tillhör Andra arméfördelningens område, äro förlagda hela Första och större delen af Andra lifgrenadierregementet äfvensom ett till Karlskrona station hörande båtsmanskompani.

Med afseende å *hälso- och sjukvården* är länet å landsbygden indelat i 6 provinsialläkardistrikt, hvarjämte 6 extra provinsialläkare inom olika orter af länet äro anställda. Vid länets lasarett och kurhus bestrides läkarevården af 5 lasarettsläkare, hvarjämte vid länslasarettet i Linköping finnes anställd 1 underläkare. Inom länets städer finnas 6 stadsläkare, i hvardera af städerna Linköping och Norrköping 2 distriktsläkare samt dessutom i sistnämnda stad 1 sjukhusläkare med underläkare.

I fråga om *bergshandteringen* och *skogsvården* tillhör länet Södra bergmästare- och Östra skogsdistriktet samt beträffande *tullförhållandena* Östra tulldistriktet.

Med afseende å *justeringen af mått och vikter* är länet fortfarande deladt uti 3 justeringsdistrikt, n:r 8, 9 och 10.

Landtmäteristaten utgöres af 1 förste landtmätare, 4 kommissionslandtmätare och 1 vice kommissionslandtmätare.

Sedan Konungens Befallningshafvande, efter det vederbörande blifvit hörda, genom särskilda resolutioner den 21 juni 1899 förordnat, att ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer, äfvensom hvad i hälsovårdsstadgan för riket finnes föreskrifvet om stad, skall i tillämpliga delar gälla till efterrättelse inom ett område af omkring 245 hektar, innefattande Mjölby järnvägsstation och densamma närmast omgifvande trakten, med de gränser, som å en af vice kommissionslandtmätaren G. W. Müntzing åren 1897 och 1898 upprättad karta funnes utmärkta, samt Kungl. Maj:t, hvars nädiga

pröfning omförmälda beslut blifvit underställda, enligt särskilda nådiga bref den 29 september och den 6 oktober 1899 dels gillat samma beslut om tillämpning för nämnda område af hälsovårdsstadgan för riket jämväl i hvad den afsåge stad samt för samma område, med undantag af det staten tillhöriga järnvägsområdet, af ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan från och med år 1900 och i sammanhang därmed förordnat, att vissa hufvudgrunder skulle gälla för bringande till verkställighet inom områdena af ofvannämnda författningar, dels ock uppdragit åt Konungens Befallningshafvande att, med tillämpning af dessa hufvudgrunder, till efterrättelse utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet, har Konungens Befallningshafvande den 23 november 1899 funnit skäligt till vederbörandes efterrättelse utfärda särskilda ordningsföreskrifter för Mjölby *municipalsamhälle*.

Likaledes har, efter det Kungl. Maj:t genom särskilda nådiga bref den 16 mars 1900 bestämt, att ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer, äfvensom hälsovårdsstadgan för riket i hvad den afsåge stad, skulle lända till efterrättelse inom det område af Borgs socken, benämndt Borgs villastad, som funnes utmärkt å en af vice kommissionslandtmätaren Fr. Jonsson åren 1896 och 1897 upprättad karta, Konungens Befallningshafvande den 19 april 1900 utfärdat ordningsföreskrifter för Borgs villastad.

Under perioden har fråga jämväl uppstått om bildande af municipalsamhälle af Åtvidabergs s. k. brukssamhälle, men frågan därom hade vid periodens slut ännu icke blifvit slutbehandlad.

Sedan Kungl. Maj:t uti särskilda nådiga bref den 22 september och den 15 december 1899 för det område af Östra Eneby socken, som benämnes Norrköpings norra förstäder och består af kvarteren Fredriksdal, Sandby och Marielund, fastställt ändrade hufvudgrunder vid tillämpning af ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan samt hälsovårdsstadgan för riket, i hvad den afser stad, har Konungens Befallningshafvande med tillämpning af dessa hufvudgrunder den 17 januari 1900 fastställt ordningsföreskrifter för municipalsamhället Norrköpings norra förstäder.

Slutligen har Kungl. Maj:t uti nådigt bref den 15 december 1899 fastställt ändrade hufvudgrunder vid tillämpning inom den del af S:t Lars socken, som utgöres af lägenheterna Ladugårdsbacke, Lundstorp, Tomteboda, Jakobslund, Karlslund, Tannefors och Gumpekulla, af hälsovårdsstadgan för riket, i hvad den afser stad, hvarefter Konungens Befallningshafvande den 17 januari 1900 fastställt ordningsföreskrifter för Ladugårdsbacke m. fl. lägenheters municipalsamhälle.

I fråga om länets *naturliga beskaffenhet* tillåter sig Kungl. Maj:ts Befallningshafvande hänvisa till hvad i sådant afseende finnes anfördt uti femårsberättelsen för perioden 1881—1885.

2. Invånare.

Angående länets *folkmängd* får Konungens Befallningshafvande åberopa bifogade **tabell 1**.

Af denna framgår, att under det befolkningens tillväxt å landsbygden varit ringa, har städernas invånarantal ökats mera. Denna ändring i befolkningsförhållandena synes härleda från en tilltagande benägenhet särskildt hos den yngre arbetarbefolkningen och den kvinnliga tjänstefolksklassen att söka anställning i städerna och industriorter och har emellanåt medfört svårigheter att anskaffa tillräckliga och lämpliga arbetskrafter vid de tider, då landbruksgöromålen hopas.

Den *frireligiösa rörelsen* synes icke hafva vunnit någon nämnvärd tillväxt under perioden och har på landsbygden snarare af- än tilltagit. Visserligen hafva de frikyrkliga och baptisterna samlingslokaler i Kisa, och i Mjölby har nytt missionshus uppförts och en baptistpredikant antagits, men några vidare än de i förra femårsberättelsen omförmälda metodistförsamlingarna i Risinge, Hällestad och Valdemarsvik hafva ej bildats, och af dessa är särskildt den sistnämnda synnerligen obetydlig.

Den i Norrköping sedan gammalt befintliga mosaiska församlingen, som där eger synagoga, hade vid periodens slut 62 medlemmar, hvaraf 51 bosatta i staden och 11 å annan ort. Katolsk-apostoliska församlingen därstädes består enligt föreståndarens uppgift af 246 personer, däribland sannolikt inbegripna personer, bosatta utom stadens territorium. Församlingen har eget bönehus.

De i nämnda stad jämväl befintliga metodist- och baptistförsamlingarna, hvilka ega hvar sitt församlingshus, räkna, den förra församlingen 663 medlemmar, af hvilka 135 utträdit ur

svenska kyrkan, och den senare eller baptistförsamlingen 511 personer.

Inom Motala stad finnes en metodist- och en baptistförsamling, hvilka vid periodens slut utgjordes, den förra af 190 och den senare af 205 medlemmar.

Söderköping har en baptist- och en friförsamling, af hvilka den förra vunnit utbredning samt å inköpt fastighet uppfört ett särskildt kapell.

Omkring ett hundratal *civila äktenskap* torde hafva under perioden ingåtts.

Frälsningsarméns verksamhet synes vara stadd i aftagande.

Byggnadsverksamheten har såväl å landsbygden som i städerna varit mycket liflig.

Hvad först beträffar *landsbygden*, har inom Kinda och Ydre härads fögderi ett tjugotal byggnader uppförts inom Kisa kyrkoby, och äro, med anledning af Östra centralbanans byggande, ändå flere under anläggning.

Inom Vifolka, Valkebo och Gullbergs härads fögderi har en mängd byggnader uppförts inom Mjölby by, hvarest, såsom redan är nämnt, ett nytt missionshus blifvit uppfördt samt för statens räkning en större byggnad för trängförråd, för hvilket ändamål ett jordområde blifvit upplåtet från kronodomänen Mjölby Södergård enligt nådigt bref den 19 maj 1899, hvarförutom för statens räkning blifvit inköpta Mjölby hospitalslägenhet samt områden från Mjölby Grafgård, från utjorden Kattkällan och från Klostergårdsjorden.

Mjölby arbetarförening, som samlat en fond om vid pass 13,000 kronor, lär hafva för afsikt att uppföra egen för-

eningslokal, för hvilken erforderlig byggnadstomt redan är förvärfvad.

För att förse Mjölby municipalsamhälle med vattenledning har bildats ett bolag med ett aktiekapital om 100,000 kronor, i hvilket municipalsamhället såsom aktietecknare ingått för $\frac{1}{5}$ eller 20,000 kronor. Detta bolag uppgifves hafva träffat aftal om tillhandahållande af förjárnvägsdriften vid Mjölby nödigt vattenförråd.

Till gagn för såväl municipalsamhället som enskilda har ingenjören C. Enderlein anbragt elektrisk belysning och beredt tillfälle till kraftöfverföring inom Mjölby by, för hvilket ändamål han under den 30 december 1898 erhållit nödigt tillstånd att framdraga ledningar.

Å sjön Roxens norra strand inom Stjernorps socken är jämväl under de senare fem åren ett tiotal sommarvillor uppbyggt.

På flere kronodomäner och enskilda egendomar hafva jämväl nybyggnader blifvit utförda, hvaribland torde böra nämnas så kallade rundlogar vid egendomarna Braxtad, Bo, Åbylund, Brunneby, Södra Lund och Årestad samt en s. k. stolploge vid kronodomänen Kungsbro.

Som chokladfabriksaktiebolaget Motala har för afsikt att flytta sin vid Råby, i Ljungs socken, varande fabrik till den af aktiebolaget inköpta Södra Malfors kvarn vid Motala ström, i Vreta klostres socken, har nämnda bolag därstädes uppfört storartade fabriks- och dammbyggnader, hvilka dock ännu icke hunnit fullbordas.

Inom Åkerbo, Bankekind och Hanekinds häraders fögderi hafva under de senaste åren kronans utarrenderade jordbruksdomäner alltmör försetts med ändamålsenliga och omsorgsfullt uppförda såväl boningshus som ladugårdsbyggnader, till ej ringa del beroende på bestämmelserna i de nya arrendekontrakten, att kronan i viss mån lämnar bidrag till byggnadernas uppförande genom afdrag å arrendeafgiften.

I Åtvidabergs brukssamhälle, som är stad i rask utveckling, hafva åtskilliga fabriksbyggnader och ett betydligt antal boningshus uppförts. Särskilda åtgärder hafva vidtagits för att bereda möjlighet för den talrika arbetarbefolkning, som i nämnda samhälle bosatt sig, att förskaffa sig egna hem å på lång tid upplåtna tomtplatser med betryggad nyttjanderätt och för att sålunda befordra den s. k. egna-hems-rörelsen. För sådant ändamål har fideikommissarien utverkat Kungl. Maj:ts tillstånd, som meddelats genom utslag af den 2 juni 1899, att de kontrakt, som upprättas om besittningsrätt till tomter å Åtvidabergs bruksområde på viss tid af högst femtio år mot en årlig afgift af minst ett öre för kvadratmeter, få till säkerhet för besittningsrättens bestånd intecknas uti de till Baroniet Adelswärd hörande egendomar. Omedelbart efter detta tillstånds meddelande har ett stort antal tomter upplåtits på femtio års tid för uppförande af bostäder till arbetare och handverkare samt äfven till tjänstemän vid bruket och f. d. tjänstemän. Äfven åtskilliga bolag för idkande af industriell och annan verksamhet hafva öfvertagit tomter. Enär behof af bostäder alltmör ökats, bildades år 1900 Åtvidabergs byggnadsaktiebolag med uppgift dels att för uthyrning uppföra byggnader å bruksområdet och dels att utlämna amorteringslån till personer, som önska bygga och på detta sätt befrämja egna-hems-rörelsen. Bolaget har redan uppfört och innehar två byggnader med 20 eldstäder och har utlämnat flere amorteringslån på billiga och

fördelaktiga villkor till byggnadsföretag. I några fall hafva två arbetare tillsammans ått sig uppfört bostad, men så att hvars och ens andel i huset är noga begränsad genom en genomgående vägg, liksom hvar och en har sin bestämda andel i tomten. Hvarje lägenhet består af minst ett rum och kök, och tomtområdet till hvarje lägenhet växlar mellan 350 och 2,000 kvadratmeter, och äro vid lägenheterna anlagda trädgårdstäppor med fruktträd, för hvilkas anordnande länsträdgårdsmästaren i regeln anlitas. Kostnaden för ifrågavarande bostadslägenheter har utgjort från 875 kronor för de mindre arbetarbostäderna till 3,375 kronor för de större, till handverkare m. fl. afsedda bostäderna. Tomtlegan växlar emellan ett och två öre för kvadratmeter, men uttages ej så länge lägenhetsinnehafvare arbetar hos Baroniet Adelswärd eller hos något af aktiebolagen, i hvilket sistnämnda fall bolaget erlägger tomtlegan till Baroniet.

Inom Hammarkinds och Skärkindes härads fögderi har den inom Drotheims socken belägna undervisningsanstalten för sinnesslöa barn tillbyggt med en större byggnad, innehållande lärosalar, boningsrum och kök. Den enskilda byggnadsverksamheten inom fögderiet har nästan uteslutande omfattat ny- och ombyggnader af ekonomihus. Särskildt har den ökade omvårdnad, som numera egnas boskapsskötseln, framkallat behof att vid såväl större som mindre jordegendomar utbyta äldre och för denna närings nuvarande ståndpunkt otidsenliga ladugårdar mot prydligare, bekvämare och sundare byggnader.

Den i förra femårsberättelsen omförmälda storartade skolhusbyggnaden vid det inom Finspångs län fögderi belägna Reijmyre bruk har fullbordats. Likaledes hafva rymliga och i allo tidsenliga skolhusbyggnader uppförts inom Hällestads, Risinge och Regna socknar.

Af enskilda byggnader inom sistnämnda fögderi torde förtjena omnämnas vid Finspångs bruk i Risinge socken en stor mekanisk verkstad, som dock ännu icke blifvit fullbordad. De gamla verkstäderna hafva under perioden tillbyggt, och för att i största möjliga utsträckning kunna tillvarataga Finspångs vattenkraft pågår gräfvandet af en kanal från sjön Bönern till det ungefär 3 meter lägre belägna Myrkärret, som skall blifva en större vattenreservoar, hvarifrån vattnet genom kanalens fortsättning föres fram till platsen invid det vid Finspång befintliga mejeriet, där en elektrisk kraftstation skall anläggas för brukets olika behof. Kanalens botten ligger vid sjön Bönern 1½ meter under dennas normalyta, och vattenhöjden i kanalen är beräknad till äfvenledes 1½ meter. Kanalens bottenbredd är 8½ meter, och dess längd från Bönern till utloppet kommer att uppgå till närmast 1 kilometer.

Sedan aktiebolaget Finspångs styckebruk, som för tillgodogörande af vattenkraften i ett af bolaget inköpt, omkring 0½ mil ofvanför Finspång vid Remninge beläget vattenfall därstädes uppfört anläggning för elektrisk kraftöfverföring och belysning till Finspång, den 22 januari 1898 erhållit Kungl. Maj:ts nådiga tillstånd att öfver allmänna landsvägen få framdraga nämnda kraftledning, har denna anläggning kommit till stånd, och vid full vattentillgång, då hela kraftstationen kan drifvas, erhållas genom ledningen 225 effektiva hästkrafter, däraf $\frac{1}{3}$ eller 75 hästkrafter användes för belysningen vid Finspång och $\frac{2}{3}$ eller 150 hästkrafter för drifvande af verkstäderna.

Förutom nämnda elektricitetsverk har vid Finspångsfallet i slottsträdgården inrättats en mindre elektrisk station om en

turbin med 20 hästkrafter och en dynamosmaskin, hvarifrån utgår en elektrisk ledning för slottets belysning.

Vid Lotorp, jämväl i Risinge socken, har fabrikören John Fröberg för en kostnad af 50,000 kronor uppfört en särdeles praktisk och i allo väl inrättad fabriksbyggnad. Vid Brenäs träulls- och taftfabrik i Skedevi socken äro nya fabriksbyggnader uppförda för en kostnad af 60,000 kronor samt lufttorkhus, mejeribyggnad och en större loge.

Vid Reijmyre glasbruk i Skedevi socken hafva uppförts etsverkstad, gasverk och sliperi samt fyra mindre boningshus. Därförutom har Reijmyre aktiebolag, sedan enligt nådigt bref den 17 juni 1896 tillstånd erhållits för anläggning af en ledning för elektrisk kraft emellan Bremyre såg och det på 0.5 mils afstand därifrån belägna Reijmyre glasbruk att framdraga nämnda ledning öfver allmänna landsvägen, fullbordad denna anläggning, och användes den elektriska kraften numera såväl för belysning af verkstäder och boningshus vid Reijmyre bruk som ock till drifkraft vid glasfabrikationen m. m.

Vid Skärfors i sistnämnda socken hafva anlagts ett ännu icke fullbordadt valsverk, som vid 1900 års slut kostat 42,509.87 kronor, och fabrik för tillverkning af bult, mutter och nagel, som i anläggningskostnad betingat 61,959 kronor.

Inom Björkekindes m. fl. härads fögderi har vid Arkösunds hamn uppförts ett tjugutal villor af personer, som å denna af Norrköping—Söderköping—Vikbolandets järnvägsaktiebolag inköpta och välordnade plats tillbringa sommarmånaderna. Mest storartad har dock byggnadsverksamheten varit inom den s. k. Borgs villastad i Borgs socken. Här inköptes af det år 1896 bildade Borgs tomtaktiebolag för 200,000 kronor 40 hektar mark från Borgs säteri, synnerligen naturskönt och väl belägen vid Motala ström omedelbart intill Norrköpings stads västra område, och här uppväxte nu raskt Borgs municipalsamhälle, för närvarande omfattande 41 större och mindre, i allmänhet synnerligen prydliga hus, taxerade till 1,195,600 kronor, och med en folkmängd af omkring 500 personer. Inom samhället finnes egen vattenledning, och elektrisk belysning lämnas af belysningsaktiebolaget Tomten. Där är ock belägen vinter- och sommarkurorten Kneippbaden, som öppnades i juni månad 1898 och redan lämnat vård åt omkring 4,500 kurgäster.

Bland öfriga enskilda byggnadsföretag torde förtjena antecknas aktiebolaget Murstens tegelbruk i Borgs socken, hvarst årligen tillverkas omkring 3,000,000 st. mursten, Holmens fabriksaktiebolags sulfätfabrik i Kullerstads socken, Norrköpings makaronifabrik vid Qvarntorp i Qvillinge socken, en ny större teknisk fabrik i Norrköpings norra förstäder, Östra Eneby socken, Ljusfors sulfätfabrik i Kullerstads socken, större tidsenliga ladugårdar vid Schenäs i Östra Husby socken, Döme stad och Styrestad i Styrestads socken samt vid Bjällbrunna i S:t Johannes socken.

Nya tidsenliga skolhus hafva blifvit uppförda i Östra Husby för en kostnad af 30,000 kronor och i S:t Johannes ett större sådant af sten, inrymmande 4 skolsalar, 2 slöjdsalar samt bostadslägenheter, för omkring 38,000 kronor. Vidare hafva inom Östra Eneby socken under perioden uppförts 2:ne nya skolhus, det ena i Norrköpings norra förstäder, innehållande 8 lärosalar och 1 slöjdsal samt kostande 43,364 kronor 42 öre, det andra vid Hallberga för en kostnad af 12,014 kronor 93 öre. Slutligen har äfven inom Qvillinge socken uppförts en större skol-

husbyggnad, innehållande 4 lärosalar samt bostadsrum, för en kostnad af omkring 30,000 kronor.

Inom Lysings och Göstrings härads fögderi hafva vid Boxholms bruk uppförts en bostadslägenhet för tjänstemän, tvenne större arbetarbostäder med tillhörande uthusbyggnader, en kasern för tillfälliga arbetares härbärgerande och ett särdeles prydligt stall med fodermagasin och vagnbodar, hvarjämte ladugården därstädes blifvit ombyggd och utvidgad. Å bolagets öfriga egendomar hafva nybyggts tolf stycken bostadshus, tjugn stycken ladugårdshus och 21 stycken andra uthus för landtbrukets behof. Dessutom har i brukets omedelbara närhet å ett från Bredgårds och Norra Timmerös egor afsöndradt område, benämndt Sandbacka, uppstått ett stort antal prydliga byggnader, afsedda till bostadslägenheter, handelsbutiker, industri, handverk och slöjd. Vid Flemminge bruk hafva uppförts arbetarbostäder.

Ödeshögs by utvecklas mera och mera, och har ett flertal nybyggnadsföretag äfven därinom förekommit.

I Bjälbo kyrkoby hafva tvenne stora ladugårdar härjats af eld, därvid i ena fallet äfven kreatursbesättningen blef lågornas rof, och hafva vid båda dessa gårdar storartade nybyggnader verkställt, den ena af dessa efter det numera flerstädes tillämpade lanterninsystemet samt med tvenne rundlogar. För öfrigt sträffvar man på landsbygden allmänt att kunna förskaffa sig mera bekväma och för djuren hälsosamma ladugårdsbyggnader, och hade utom de nu nämnda ett stort antal andra å skilda platser nybyggts.

Jämväl inom Aska, Dals och Bobergs härads fögderi har byggnadsverksamheten varit ganska liflig i den del af Motala socken, som närmast gränsar intill Motala stad, äfvensom å vissa delar inom socknen, som äro närbelägna Motala verkstad. Särskildt att anteckna äro styckningen af egendomen Samuelsberg, belägen strax nedanför Medevittullen i Motala stad, och bebyggandet af ganska många tomter därstädes med delvis i villastil uppförda byggnader. Från egendomen Holm, gränsande intill Motala ström och Motala verkstad, hafva på sista tiden afsöndrats flere tomter, afsedda för bebyggande och delvis redan bebyggda. I Motala socken har Th. Lindéns bryggeri under perioden undergått en större ombyggnad.

Sedan Kungl. Arméförvaltningen år 1899 till ett af enskilda personer bestående konsortium på 10 års arrende upplåtit åtskilliga byggnader och lägenheter vid Borghamns kalkstensbrott, har konsortiet med rätt stor kostnad anordnat dessa lägenheter till turistbostäder genom vidtagande af åtskilliga förändringar i byggnadernas inredning och tillbyggnad af verandor. Under somrarna är detta turisthotell vid Borghamn eller vid Ombergs norra udde mycket besökt dels af turister, som stanna där en eller annan dag, dels af personer, som inackordera sig där för längre eller kortare tid.

År 1900 började Bobergs härads tingshus undergå en fullständig ombyggnad, som blifvit fullbordad innevarande år.

Här torde ock böra omnämnas inrättande af rikets första landsarkiv i det inom S:t Pers socken belägna Vadstena slott. Enligt Kungl. Maj:ts nådiga instruktion den 22 september 1899 för landsarkivet i Vadstena har landsarkivet till uppgift att i enlighet med hvad särskildt stadgas mottaga arkivhandlingar ej mindre från ämbets- och tjänstearkiven i Södermanlands, Östergötlands, Göteborgs och Bohus, Elfsborgs, Skaraborgs,

Vermlands och Örebro län än äfven från kommuner, korporationer, anstalter och enskilda personer i nämnda län, äfvensom att förvara och ordna dessa handlingar för att vid förefallande behof hållas tillgängliga. För arkivaliernas förvarande har nordöstra delen af Vadstena slott blifvit inredd (10 rum, däraf 3 små), och äfven slottets öfriga delar äro bestämda till samma ändamål, om och när i tiden en utvidgning erfordras. Hittills hafva endast mottagits arkivalier från Östergötlands län, och hafva enligt meddelade uppgifter hittills inkommit sådana från Länsstyrelsen, 7 af länets domsagor, 5 kronofogdar, 6 härads-skrifvare, Vadstena stad samt alla kyrkoarkiv utom från en församling. Länsstyrelsens arkiv är ovanligt stort, från några få församlingar hafva inkommit handlingar (böcker med kyrkräkningar och sockenstämmobeslut) från slutet af 1500-talet, till landsarkivet aflämnade räkenskaper för Vadstena hospital finnas från slutet af 1600-talet. Från Riksarkivet hafva öfverflyttats dit redan förut aflämnade domböcker från häradsrätterna inom länet, af hvilka domböcker några gå tillbaka ända till slutet af 1500-talet. Landsarkivet förestås af en arkivarie, hvarjämte en vaktmästare är där anställd; för en amanuens har lön blifvit begärd.

Äfven inom *städerna* har byggnadsverksamheten varit betydande.

I *Linköping* har ett nytt gasverk anlagts å tomterna n:r 137—143 S:t Lars kvarter och, påbörjadt under första hälften af år 1896, blifvit i det närmaste fullbordadt före samma års utgång. Gasverket är anlagdt för en beräknad maximitillverkning af 3,000 kubikmeter pr dygn, men kan detsamma med tillbyggnad och förändringar lätt utvidgas därhän, att dubbla resultatet uppnås. Hela anläggningskostnaden uppgick till 243,780 kronor.

Vidare har ett nytt större folkskolehus blifvit uppfördt å tomterna n:r 116—119 Tannefors kvarter. Arbetet med dess uppförande påbörjades våren 1897, och var skolutbyggnaden vid höstterminens början 1898 så färdigt, att det då kunde användas. Den högtidliga invigningen egde sedermera rum vid vårterminens början 1899 i Domkyrkan. Skolhuset är uppfördt efter det s. k. korridorsystemet i tre våningar med hög och rymlig källarvåning samt vindsvåning, och har detsamma utom inventarier kostat 202,761 kronor.

Ett nytt epidemiskt sjukhus, hvartill grunden lades i januari månad 1900, blef först följande året fullbordadt. Sjukhuset, uppfördt i paviljongstil, är beräknadt för trettiofem patienter och kostar omkring 66,000 kronor, däri inberäknadt 6,000 kronor för uthusbyggnad.

Af rådhuset, hvars öfre våning varit upplåten såsom boställe åt domprosten, hafva de andelar, som tillhört domkyrkoförsamlingen och S:t Lars socken, inköpts af staden, hvaremot domprostbostället öfverflyttats till gården n:r 24, 25, 27, 28 och 29 S:t Pers kvarter, och har i sammanhang härmed rådhuset undergått en grundlig reparation.

Den enskilda byggnadsverksamheten i staden har under femårsperioden 1896—1900 fortgått normalt, och hafva boningshus af sten och af större dimensioner uppförts: i S:t Lars kvarter: ett fyravåningshus å tomten n:r 124, ett trevåningshus å tomten n:r 97; i S:t Kors kvarter: ett trevåningshus å tomten n:r 11 b och ett trevåningshus å tomten n:r 89; i Tannefors kvarter: ett trevåningshus å tomten n:r 45 d och ett trevåningshus å tomten n:r 114 a.

Främst bland städerna står dock *Norrköpings* stad. Under perioden hafva uppförts 178 boningshus, innehållande 3,331 rum och 1,479 kök. Af rummen äro 296 s. k. enkelrum, afsedda för en familj. Under samma tid äro dels i nya, dels i förut uppförda hus 438 affärslokaler inrättade. Beräknas hvarje rum och kök i medeltal kosta 2,000 kronor, har under perioden uppförts boningshus till ett värde af i rundt tal 10,000,000 kronor.

Två saluhallar äro uppförda i kvadraterna Svärdet och Skeppet, med 65 salustånd och 8 butiker i den ena och 68 salustånd i den andra. Handtverkande borgerskapets sjuk- och begravningskassa samt nödhjälpsfond har uppfört ett hem för ålderstigna medlemmar för en kostnad af 52,600 kronor. Hemmet rymmer 13 familjer, hvarjämte där finnes en större samlingsal för kassans medlemmar.

Uti kvadraten Björnen har byggnadsaktiebolaget S:t Olof efter danskt mönster uppfört arbetarbostäder för 36 familjer. Under perioden hafva, i motsats till nästföregående perioder, en mängd till sitt yttre prydliga och till sitt inre bekväma boningshus uppförts, hvaraf nedannämnda särskildt uppräknas.

Under första tiden af perioden uppfördes utmed Södra promenaden och Stortorget flere boningshus, där fasadmaterialet är fogstruket tegel och puts, behandlade i en stilriktning, som har sitt ursprung i den nordtyska tegelarkitekturen från medeltiden. De personer, som låtit uppföra dem, äro byggmästaren H. Hammarström, kassören Johan Samuelsson, v. härads höfdingen Nils Strähle, gårdsegaren Gustaf Jansson, skräddarmästaren A. Ljungholm, handlanden A. U. Ljungqvist och grosshandlaren Emil Lindman. I samma stilriktning fastän i mera utpräglad baltisk tegelgotik har grosshandlaren Edvard Ringborg uppfört ett större boningshus i kvadraten Vattenkonsten.

I kvadraten Rosen har numera afidne godsegaren P. J. Pettersson och i kvadraten Björken byggmästaren Edvard Emanuel Lindblom uppfört hvar sitt större boningshus med dyrbar fasadutstyrelse i kalksten och fasadtegel samt skiffer till taktäckning. Grosshandlaren Jean Lawski har uppfört ett ståtligt fyra våningars boningshus i kvadraten Bron, med fullständig beklädnad af fasaderna med kalksten samt skiffer till taktäckning. Fasaderna äro hållna i fransk renässansstil. Fabrikörerna A. E. Sundin och Fr. Nyborg hafva uppfört hvar sitt stora boningshus i kvadraterna Nyckeln och Haken, och äro dessa båda byggnader hållna i barockstil i olika riktningar. Nästan färdig vid periodens slut var fabrikör Carl Swartz i kvadraten Blomman uppförda villa i tung, svensk barockstil.

Offentliga byggnader, hvilka längre fram i denna berättelse närmare beröras, äro två folkskolebyggnader, tillbyggnad till högre allmänna läroverket, ett sjukhus för fattigvården och en paviljong å epidemiska sjukhusets tomt.

D. Brücks fabriksaktiebolag har i kvadraten Hallen låtit uppföra ett storartadt fabriks-etablissemang, som i rundt tal kostat utom maskiner 400,000 kronor. Byggnaderna äro brandfria, då de, förutom att andra försiktighetsmått vidtagits, äro försedda med bjälklag af betonghvalf. Bergsbro aktiebolag har uppfört en större fabriksbyggnad i kvadraten Spetsen, äfven med bjälklag af betonghvalf. Ströms aktiebolags fabriker äro utvidgade med två tillbyggnader. Af bryggerierna äro aktiebolagen Bergmans, Carl Fredriks och Norrköpings bryggeri be-

tydligt utvidgade, och Anderssons bryggeriaktiebolag har genom storartad ombyggnad fullständigt förnyat sitt etablissement. Kvarnanläggningarna äro äfven genom till- och påbyggnader förstörade, såsom J. G. Swartz kvarn i kvadraten Knäppingsborg och Stålbom & c:o i kvadraten Gamla Bron; S:t Andreas kvarn är fullständigt nybyggd och förstörad.

Den 25 november 1897 beslöto stadsfullmäktige, att särskilda byggnader skulle uppföras, en för rådhus och en för stadshus, med hufvudsaklig inredning enligt arkitekten Ludvig Petersens ritningar, samt att rådhusbyggnaden skulle förläggas å norra hälften af den kvadrat, hvarest rådhuset nu finnes, och stadshusbyggnaden å stadshustomten, men vid periodens slut voro ännu icke några åtgärder vidtagna för att bringa detta beslut till utförande.

Genom nådigt bref den 12 augusti 1898 fastställdes ändring i gällande stadsplan angående Slottsgatans utvidgning emellan Magasinsgatan och Munkgatan till en bredd af 14⁸/₅ meter. Den 22 december 1898 fastställdes tillägg till stadsplanen. Den 21 juli 1899 fastställdes afvikelse i gällande stadsplan i och för tillbyggnad af högre allmänna läroverket. Den 24 maj 1899 fastställde Konungens Befallningshafvande ny byggnadsordning för staden. Den 2 mars 1900 beviljade Kungl. Maj:t i nådig resolution ändring i den för staden gällande plan, så att kvadraterna Lissabon, Paris, Vestindien, Ostindien och Boken samt vissa delar af kvadraterna Rustkammaren, Köpenhamn, Pilen och Alen uteslötos ur planen och i stället utlades till allmän plats (hamngata och kajplan) samt den genom kvadraten Köpenhamn löpande gata, hvilken enligt gällande plan vore afsedd att igenläggas, till viss sträckning bibehålles. För åstadkommande af denna reglering har staden under perioden inköpt kvadraterna Arkadien, Paris och Lissabon till större eller mindre delar. Den 2 mars 1900 fastställde Kungl. Maj:t den ändring i gällande plan, att gamla Rådstufvugatan skulle utvidgas till 18 meters bredd.

Inom *Söderköping* hafva uppförts fem boningshus, däraf ett större stenhus i tre våningar och en större villa.

I *Vadstena* hafva uppförts tre nya boningshus, ett mejeri och ett bryggeri, alla af sten. Af boningshusen är ett efter stadens förhållande af betydande storlek, uppfördt i tre våningar, inrymmande post-, telegraf- och två banklokaler.

I *Motala* hafva fem boningshus af sten och tolf af trä uppförts. En vatten- och kloakledning är anlagd för en kostnad af 180,000 kronor. Å ett genom utfyllning i Vettern bildadt område har anlagts en park, omfattande 20,250 kvadratmeter.

I *Skeninge* hafva uppförts ett större tidsenligt radiatorsmejeri och en träförädlingsfabrik.

Kyrkobyggnader. Å landet har under perioden endast en ny kyrka blifvit uppförd, nämligen Boxholms brukskyrka. Den är uppförd i gotisk stil af s. k. vällugnetegel och rymmer 500 personer. Belägen på en höjd vid Svartåns strand, intager den en dominerande plats och utgör en prydnad för den omkringliggande nejden. Den invigdes till begagnande den 12 september 1897.

Därjämte hafva en hel del kyrkor blifvit restaurerade eller reparerade.

Sålunda hafva *Vestra Eneby*, *Hägerstads*, *Kettilstads*, *Tjärstads* och *Asby* församlingars kyrkor undergått mer eller mindre

betydande reparationer såväl till det yttre som till det inre. Å *Vestra Eneby* kyrka hafva tak och torn bekläddts med järnplåt. *Kettilstads* kyrka har ut- och invändigt reveterats för en kostnad af 4- å 5,000 kronor, hvarjämte orgeln reparerats. *Tjärstads* kyrka har ut- och invändigt reveterats, hvarjämte anbringats nytt golf, nya bänkar, ny takpanel; dessutom är orgeln reparerad. Å *Asby* kyrka hafva tak och torn bekläddts med kopparplåt för en kostnad af 10,000 kronor. Dessutom hafva kyrkans väggar reparerats. I *Sunds* och *Malexanders* församlingars kyrkor hafva orglar insatts.

För restaurering af *Vreta* klosters kyrka, en af de äldsta i stiftet, äro förberedande åtgärder vidtagna och underdänig ansökning till Kungl. Maj:t ingifven om beviljande af statsunderstöd för restaureringens genomförande.

En genomgående, till ett värde af 8,500 kronor beräknad reparation till såväl det yttre som det inre af *Skällviks* åldriga kyrka har egt rum, hvarigenom denna, jämväl med hänsyn till dess natursköna belägenhet, torde vara en bland stiftets vackraste landskyrkor.

Regna kyrka har såväl ut- som invändigt undergått en grundlig restaurering för en beräknad kostnad af 12,000 kronor. *Risinge* gamla kyrka med dess i arkeologiskt hänseende värdefulla takmålningar har dels genom statsunderstöd och dels genom enskild offervillighet reparerats, så att den ännu för en tid är räddad undan förgängelsen.

Östra Stenby och *Qvarsebo* kyrkor hafva reparerats för 2,000 kronor hvardera samt *Östra Eneby* kyrka restaurerats och försetts med ny orgel för tillhoppa 12,100 kronor.

Vinnerstads kyrka, af hög, okänd ålder, har restaurerats för 17,900 kronor. Likaledes har *Fornåsa* kyrka genomgått en genomgående restaurering för det betydliga beloppet af 40,000 kronor.

Den i förra berättelsen omförmälda restaureringen af den s. k. *Heliga Birgittas* klosterkyrka i *Vadstena* har under år 1898 fullbordats. Den 27 november samma år blef det gamla minnesrika templet åter öppnadt för gudstjänst. Kostnaden för restaureringsarbetet har uppgått till omkring 170,000 kronor, däraf staten bidragit med 100,000 kronor samt församlingarna och enskilda personer guldit återstoden.

Det torde här vara platsen att något närmare redogöra för *Föreningen för egna hem* utan personlig ansvarighet. Bildad år 1892, har ifrågavarande förening, jämlikt lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet den 28 juni 1895, erhållit sina stadgar inregistrerade hos Kungl. Maj:ts Befallningshafvande den 13 februari 1897, hvarefter åtskilliga förändringar i stadgarna den 26 september 1898 ytterligare inregistrerats.

Såsom namnet antyder, är föreningens ändamål att å sina medlemmar anskaffa bostäder och, då så är möjligt, mindre jordbruk. För att blifva ledamot af föreningen erfordras endast att vara välfrejdad samt att ega minst en medlemsandel eller nummer å ett belopp af tio kronor, men kunna äfven huru många som helst innehafvas af samma person, hvilken, om han så vill, kan öfverlåta dem å annan, som då blir ledamot af föreningen. Ofvannämnda medlemsandelar inbetalas icke på en gång, utan med allenast tio öre i månaden för hvarje, så att årsavgiften, några andra mindre afgifter inberäknade, utgör omkring 1 kr. 37 öre för hvarje medlemsandel. Föreningen är sammansatt af en samling lokalföreningar eller filialer, och dess

angelägenheter skötas af en af fem personer bestående styrelse, som väljes af ombud, utsedda af de olika lokalföreningarna. Denna styrelse verkställer fastighetsköp, i den mån den pröfvar lämpligt eller anmälan därom inkommer från lokalföreningar, samt förvaltar för föreningens räkning fastigheterna, till dess att dessa kommit i det skick, att de kunna af föreningsmedlemmarna öfvertagas. Dock kunna fastigheterna jämväl bortarrenderas eller uthyras, till dess öfverlåtelse till enskilda medlemmar eger rum. Uppdelning i lägenheter med högst tio hektars inrösningsjord eger jämväl styrelsen att i samråd med vederbörande lokalförening verkställa.

I öfrigt innehålla stadgarna närmare bestämmelser om fördelningen af fastigheterna och villkoren för deras nyttjande. Bland dessa bestämmelser torde den viktigaste vara, att tillträdaren skall genast erlagga en tiondedel af fastighetens värde, men då också ega rätt att när som helst inköpa densamma. Vid sådant köp får högst hälften af köpeskillingen såsom ogulden intecknas i fastigheten för föreningens räkning, med skyldighet för köparen att amortera beloppet under tio år. Har köparen förut inbetalt ett eller flere års hyra eller arrende för fastigheten, afräknas vid köpet tre åttiondedelar af samtliga inbetalda hyror eller arrenden från köpeskillingen eller godtgöres arrendatorn fem procent årlig ränta å det då bildade kapitalet, hvilket anses såsom kontant gulden köpeskillning.

Vid 1900 års slut bestod föreningen af 81 lokalföreningar inom 7 län med 2,795 medlemmar.

I öfrigt har Kungl. Maj:ts Befallningshafvande om föreningen införskaffat följande upplysningar.

Föreningen eger för närvarande inom länet:

1:o) i Motala stad tre gårdar och en tomt, af hvilka två gårdar utdelats till ledamöter. Af dessa innehåller den ena icke mindre än aderton rum och åtta kök, fördelade i 10 lägenheter, samt den andra fjorton rum och sju kök, fördelade i tolf lägenheter;

2:o) i Eskilstuna stad en större gård med 22 lägenheter, ämnade att utdelas inom 1898 års slut med tillträdesrätt den 1 april 1899;

3:o) Klingsbergs utjord i S:t Johannes socken utanför Norrköping, hvarest äro uppförda eller skola uppföras fjorton hus, hvaraf tolf med tre rum och kök äro afsedda för en familj och två skola innehålla åtta lägenheter hvarterda;

4:o) ett jordområde Lundby vid Mjölby, hvarå är meningen att bygga 27 lägenheter med högst tre rum och kök och minst ett rum och kök;

5:o) Brånshults egendom i Kristbergs socken, därifrån dock redan äro utdelade 16 lägenheter, alla satta i mantal, växlande från $\frac{2}{1200}$ till $\frac{95}{1200}$, däraf tolf med och fyra utan jordbruk. Bostadsbyggnaderna där innehålla i allmänhet ett rum och kök med tillfälle att inreda ytterligare ett rum på vinden. Till jordbrukslägenheterna höra också ladugårdar. Priset å tolf af dessa lägenheter varierar emellan 2,000 och 4,000 kronor.

Slutligen inköpte föreningen under år 1899 egendomen Ekholmen i Landeryds socken för 170,000 kronor.

Inom staden Linköping finnas tvenne konstsamlingar, hvilka förtjena ett särskildt omnämnande.

Östergötlands museum, stiftadt och grundlagdt år 1884 af kaptenen Anton Ridderstad, har under femårsperioden oafbrutet

af honom blifvit fördt framåt, så att det vid periodens slut kunde räknas som ett bland de förnämsta landsortsmuseerna i riket. Museisamlingarna omfatta hufvudsakligen följande afdelningar:

konstafdelningen, som redan från museets första tid bestod af en värderik samling tafflor och några skulpturer i gips, tillökades sedermera i betydande grad genom en af vice härads-höfdingen Carl Dahlgren († 1894) i Stockholm testamenterad tafvelsamling. Denna konstafdelning har sedermera, särdeles under periodens senaste del, blifvit ytterligare tillökad med ett flertal konstverk;

konstindustriafdelningen, omfattande föremål af metall, glas, porslin, väfnader m. m.;

provinsafdelningen upptages af en större samling förhistoriska föremål från sten-, brons- och järnåldern, minnen från länets städer och landsbygd, från dess kyrkor och klosterbyggnader, östgötaregementena o. s. v. äfvensom minnen af personer, som verkat inom eller tillhört provinsen;

vetenskapliga afdelningen, omfattande en större samling mineralier m. m., naturhistoriska föremål, vetenskapliga instrument m. m.;

hushållningsafdelningen, bestående af samlingar af slöjd- och redskapsmodeller, äldre landbruks- och handtverksredskap, föremål hörande till inre hushållning m. m.

Samlingarna voro vid femårsperiodens början inrymda i den Landstinget tillhörande Hospitalskyrkan, i hvilken lokal de varit för allmänheten tillgängliga från den 13 november 1886. Sedan Landstinget emellertid försålt denna kyrka till enskild person, förevisades samlingarna därstädes sista gången den 11 juni 1897, hvarefter de magasinerades hufvudsakligen vid Bjerga i S:t Lars socken. År 1899 ordnades de ånyo i ett förhyrdt f. d. folkskolehus och öppnades för allmänheten den 12 november samma år. En af kapten Ridderstad bildad och genom hans åtgärder förökad kassa för en tillämnad museibyggnad, hvartill staden skänkt tomtplats, uppgick vid slutet af år 1891 till 406 kronor 45 öre, men hade vid periodens slut en behållning af 28,908 kronor 57 öre.

Hagdahls museum. Medicine doktorn Carl Emil Hagdahl har genom testamente af den 31 maj 1897 till ett Linköpings stads museum för skön konst donerat sina konstsamlingar, bestående af oljetafflor, akvareller, gravyrer och skulpturarbeten, 20,000 kronor till grundplåt för en museets byggnadsfond, 20,000 kronor att efter viss, namngifven persons död tillfalla museet, för att, enligt närmare bestämmelser, användas till samlingarnas förökande, samt 500 kronor för samlingarnas transport från Stockholm och uppsättande i Linköping. Denna donation är af stadsfullmäktige mottagen den 28 februari 1898. Senare har genom Hagdahlska testamentets exekutor, d. v. statsrådet H. Wikblad, till museet öfverlämnats ytterligare 1,144 kronor 72 öre.

Användandet af spirituösa drycker torde på landsbygden vara stadigt i ett om än långsamt aftagande, hvaremot nästan allmänt klagas öfver den tilltagande förbrukningen af malt-drycker. Enahanda torde förhållandet vara inom de mindre städerna, men från Norrköping klagas att bruket af såväl spirituösa som maldrycker ökat.

Intresset för arbetare- och andra för ömsesidig hjälp afsedda yrkesföreningar och bland dem särskildt sjuk- och be-

grafningskassor är i ständig tillväxt, på sätt af härefter intagna tabell 7 närmare inhämtas.

Vid sidan af dessa föreningar intaga *fackföreningarna* en särskild ställning. Deras egentliga stamhåll är att söka i Norrköping, där sådana finnas till ett antal af 27 stycken med 1,699 medlemmar. Sådana äro: Skrädderiarbetarefackföreningen med ett antal medlemmar af 50, Fabriksarbetarefackföreningen nr 9 med 17, Svenska bageriarbetareförbundets afdelning med 35, Färgeri- och blekeriarbetarefackföreningen med 22, Sockerfabriksarbetarefackföreningen med 85, Bleck- och plåtslageriarbetarefackföreningen med 35, Hamn- och stufveriarbetarefackföreningen med 295, Träarbetarefackföreningen med 34, Möbelarbetarefackföreningen med 45, Svenska murareförbundets afdelning med 80, Svenska skoarbetareförbundets afdelning med 97, Södra hamnarbetarefackföreningen med 20, Holmens pappersbruksarbetareförening med 20, Guldlist- och förgyllarefackföreningen med 10, Svenska sågverksindustriarbetareförbundets afdelning med 103 samt Kvarn- och magasinsarbetarefackföreningen med 200 medlemmar. Dessa sexton fackföreningar tillhöra den så kallade Norrköpings arbetarkommun, en lokal samorganisation, afsedd att i kommunalt och politiskt afseende bevaka arbetarnes intressen på platsen samt genom sammanlutning med landets öfriga arbetarkommuner i Sveriges socialdemokratiska arbetarparti verka för en större politisk lifaktighet bland och ökade rättigheter åt landets arbetare. Stående utanför denna kommun finnas följande fackföreningar: Svenska måleriarbetareförbundets afdelning med 154, Svenska järn- och metallarbetareförbundets afdelning med 92, Svenska gjutareförbundets afdelning med 20, Snickeriarbetarefackföreningen med 20, Norrköpings typografklubb med 95, Senefeldersförbundet med 59, Norrköpings bokbinderiförening med 20, Internationella tobaksarbetareförbundets afdelning med 26, Textilarbetarefackföreningen nr 1 med 53 samt Svenska repslageriarbetareförbundets afdelning med 12 medlemmar. Dessutom finnes Svenska stenarbetareförbundets afdelning, men medlemmarnas antal har ej kunnat utrönas. Otänkbart är ej, att ännu flere fackföreningar finnas, men om så är, äro de ett fåtal.

Huru mycket insikten om behovet af ökad färdighet i bruket af vapen till fosterlandets försvar under senare tider vunnit insteg hos befolkningen, inses bäst däraf, att då vid periodens början den 1 januari 1896 Östergötlands skytteförbund bestod af 26 *skytteföreningar* med ett medlemsantal af 1,180, däraf under värnpliktsåldern 133, i beväringens första uppbåd 249, i beväringens andra uppbåd 141, i landstormen 193, militär i tjänst 60, öfriga kasserade och öfveråriga 152, summa aktiva 928, passiva 252, omfattade skytteförbundet vid periodens slut 42 skytteföreningar med ett medlemsantal af 2,484, däraf

under värnpliktsåldern 658, i beväringens första uppbåd 547, i beväringens andra uppbåd 185, i landstormen 275, militär i tjänst 84, öfriga kasserade och öfveråriga 314, summa aktiva 2,063, passiva 421.

Om också en del gröfre brott blifvit begångna, så torde man dock med afseende å den talrika befolkningen i länet kunna säga, att *sedlighet* och *laglydnad* stå högt. Redbarhet och ordhållighet utgöra ett bland de vackraste dragen hos östgötabefolkningen; men den gamla enkelheten i klädedräkt och lefnadssätt börjar mera och mera försvinna hos det uppväxande släktet, och en mörk slagskugga, som dock faller öfver hela vårt land, är den själfkrådighet och bristande lydnad för föräldrar och husbönder, som vidlåder de yngre. Dessa lyten torde dock till största delen få tillskrifvas föräldrars och husbönders slapphet och liknöjdhet.

I fråga om *sockenbibliotek* hänför sig Kungl. Maj:ts Befallningshafvande till hvad om dem yttrats uti den senast afgifna femårsberättelsen.

Tidningsläsningen vinner mera och mera insteg. I främsta rummet läsas länets tidningar, men äfven Stockholmstidningar, särskildt de billigare, studeras flitigt.

Föreläsningsanstalter såväl på landet som i städerna förekomma på många ställen och omfattas med ett rätt stort intresse af allmänheten. Bland dessa åtnjöto följande statsunderstöd till nedannämnda belopp.

År 1896. Linköpings föreläsningsanstalt för arbetare 600 kr., Norrköpings arbetarinstitut 1,500 kr., Åtvids föreläsning-förening 225 kr., Motala föreläsningsanstalt 325 kr.; tillsammans 2,650 kr.

År 1897. Linköping 600 kr., Norrköping 1,600 kr., Söderköpings föreläsningsanstalt 320 kr., Åtvid 225 kr., Motala 340 kr., Mjölby arbetarförenings föreläsningsanstalt 160 kr.; tillsammans 3,245 kr.

År 1898. Linköping 600 kr., Norrköping 1,600 kr., Söderköping 400 kr., Åtvid 225 kr., Motala 400 kr., Mjölby 300 kr., Boxholms föreläsning-förening 260 kr., Kinda föreläsning-förening 350 kr.; tillsammans 4,135 kr.

År 1899. Linköping 600 kr., Norrköping 1,600 kr., Söderköping 400 kr., Vadstena föreläsning-förening 225 kr., Åtvid 250 kr., Motala 400 kr., Mjölby 350 kr., Boxholm 300 kr. och Kinda 350 kr.; tillsammans 4,475 kr.

År 1900. Linköping 600 kr., Norrköping 1,600 kr., Söderköping 400 kr., Vadstena 275 kr., Mjölby 250 kr., Kinda 350 kr., Motala 450 kr., Åtvid 250 kr., Boxholm 350 kr., Hammar-kinds föreläsning-förening 700 kr., Qvillinge d:o 200 kr., Hällestads d:o 300 kr. och Vånga d:o 100 kr.; tillsammans 5,825 kr.

3. Näringar.

A) **Jordbruket** har under den tilländagångna femårsperioden betydligt utvecklats, hufvudsakligen genom ett mera vetenskapligt brukningssätt. I spetsen för dess höjande har Hushållnings-sällskapet gått, stödjande och uppmuntrande, men äfven staten har gjort betydande insatser genom att på de talrika utarren-derade jordbruksdomänerna deltaga i kostnaderna för jordens

täckdikning efter godkänd plan samt genom att lämna afdrag å de arrendatorers afgifter, hvilka uppfört tidsenliga ladugårdar. Också har täckdikning i afsevärd omfattning egt rum. Maskiner af olika slag begagnas vid jordens brukning och skörden; och användningen af artificiella gödningsämnen har under peri-oden blifvit mera allmän. Också har odlarens möda belönats

med goda skördar, och oaktadt de stora afbränningar, som höjda arbetspriser medfört, kan man säga, att landtmännens ställning är god. Åtminstone angifver det sjunkande antalet utmätningar och konkurser ett sådant lyckligt förhållande.

Skörderesultatet under perioden inhämtas af följande, med ledning af Hushållningssällskapets årsberättelser upprättade tabell:

	År 1896.		År 1897.		År 1898.		År 1899.		År 1900.	
	Skörd pr har.	Vikt pr hl.	Skörd pr har.	Vikt pr hl.	Skörd pr har.	Vikt pr hl.	Skörd pr har.	Vikt pr hl.	Skörd pr har.	Vikt pr hl.
Hösthvete . . .	29	79	26	80	24	78	22	81	29	80
Vårhvete . . .	—	—	—	—	21	78	17	81	25	80
Höstråg . . .	27	73	23	74	20	71	19	76	30	75
Korn . . .	19	63	19	68	22	65	20	69	30	71
Hafre . . .	17	46	21.5	50	29	48	19	49	31	50
Blandsäd . . .	18	—	22.5	—	29	—	28	—	30	—
Ärter . . .	16	80	15	82	14	80	17	85	20	82
Vicker . . .	20	—	20	—	22	—	19	—	27	—
Potatis . . .	140	—	140	—	82	—	60	—	174	—
Andra rotfrukter . . .	400	—	550	—	500	—	200	—	550	—

Agronomiska förrättningar, afseende uppgörandet af planer och förslag till afdikning, invallning, odling och ordnandet af växtföljder, hafva uppgjorts af vederbörande landbruksingeniör år 1896 å 967 hektar, år 1897 å 1,457, år 1898 å 1,060, år 1899 å 1,110 samt år 1900 å 2,030 hektar.

Bland vattenaflednings- och större dikningsföretag, som under perioden utförts, märkas:

sänkning af sjön Åländaren för torrläggning och odling af vattensjuka marker tillhörande hemmanen Boda, Opphems Qvarngård, Värna, Pukerum, Svenmyra, Bersebo och Åländesö i Tjörstads socken samt Långnäs, Ålebo, Herrsjö, Fallvik och Årenäs i Kettilstads socken af Kinda härad;

vattenafledning och dikning å Stengårdshults m. fl. hemmans egor i Stora Åby socken, hvarigenom torrlagts en areal af 198 hektar sankmarker;

vattenafledning å Linghems m. fl. hemmans egor i Törnevalla socken, hvarigenom torrlagts en areal af 101 hektar sankmarker; torrläggning medelst invallning å Åby och Ulberstads hemmans egor i Skärkinds socken, hvaraf torrlagts en areal af 35 hektar vattenskadade kärrmarker;

rensning af Sättra, Vallingedals och Mörbysjöarna, hvarigenom en areal af 115 hektar vattenskadad mark förbättrats inom Hycklinge socken;

upptagande af afloppsgraf genom egor till Brestorp och Bjälbo i Bjälbo socken, hvarigenom torrlagts en areal af 88 hektar vattensjuk mark;

upptagande af afloppsgraf genom egor till Skäfvids m. fl. hemman i Skärkinds socken, hvarigenom torrlagts 40 hektar vattensjuk mark;

upptagande af afloppsgraf genom egorna till Frackstad m. fl. i Sjöggestads och Gammalkils socknar, hvarigenom torrlagts en areal af 36 hektar;

upptagande af afloppsgraf genom egorna till Köttestads m. fl. hemman i Nykils och Gammalkils socknar, 15 hektar;

upptagande af afloppsgraf genom egorna till Braxstad m. fl. i Östra Tollstads socken, hvarigenom 42 hektar vattensjuka marker torrlagts; samt

utdikning af Resebro mosse jämte omgivande sankmarker till Alsäter, Resebro, Sqvalbäcken m. fl. i Borgs socken, omfattande en areal af 250 hektar.

Under perioden hafva också förberedande åtgärder vidtagits för sänkning af sjön Tåkern, hvarigenom en areal af omkring 6,000 hektar odlingsmark skulle vinnas; men som farhågor hos en stor del af befolkningen i orterna kring sjön uppstått, att vattenbrist m. fl. olägenheter skulle föranledas genom sänkningen, hafva stridigheter uppstått, hvilka ännu vid periodens slut icke vunnit sin lösning.

Väckt förslag till torrläggning af vattensjuka marker kring Hällestadån i Hällestad socken, hvarigenom omkring 540 hektar odlingsmark skulle vinnas, har, enär kostnaderna därför, enligt af landbruksingeniören upprättadt förslag, beräknats uppgå till 273,800 kronor, hvilket ansetts för dyrbart, ännu icke kommit till utförande.

Antalet af de i enlighet med § 29 i dikningslagen af Länsstyrelsen meddelade förordnanden till förrättande af laga syn för pröfning af frågor rörande vattenafledningar uppgick år 1896 till 13, år 1897 till 15, år 1898 till 22, år 1899 till 22 och år 1900 till 21.

Med biträde af 14 till 18 af Hushållningssällskapets aflönade täckdikningsförmän har i nedanskrifna tabell upptagna areal blifvit täckdikad:

	Täckdikad areal. Hektar.	Kostnad för täck- dikningsförmännen. Kronor.	Medelkostnad för jordinnehafvaren per hektar. Kronor.
År 1896	370	3,368.84	—
» 1897	396	3,490.06	110—210
» 1898	396	3,553.00	100—210
» 1899	545	3,370.90	110—160
» 1900	460	3,923.30	124

I likhet med förut hafva undersökningar angående vattenafbördens företagits vid Bjerka-Säby för Stångån, vid Solberga för Svartån och vid Kolsbro för Mjölån, och hafva dessa undersökningar, hvilka fortgått sedan år 1888 på Hushållningssällskapets bekostnad, nu afslutats. Berättelse öfver desamma med grafiska framställningar öfver nederbörd och afrunnen vattenmängd är till sällskapet aflämnad.

Nederbördsobservationer hafva liksom förut genom Hushållningssällskapets försorg blifvit verkställda vid 16 stationer inom länet, nämligen Godegård, Finspång, Norrköping, Odens-tomta, Grensholmen, Fjuk, Gottenvik, Kungs-Starby, Bjerka-Säby, Berga, Engelholm, Åtvidaberg, Vestra Eneby, Börstad, Halleby och Linköping, hvaröfver rapporter månatligen aflämnats till Meteorologiska Centralanstalten i Stockholm.

Observationer af företeelser inom växt- och djurvärlden, isförhållanden samt åskväder hafva utförts vid följande stationer, nämligen Gusum, Norrköping, Spellinge, Nässja, Svensksund, Lilläng och Finspång, och rapporter likaledes aflämnats till Meteorologiska Centralanstalten.

Väderlekssignaler hafva däremot upphört att gifvas, enär de kommit alldeles för sent till jordbrukarnes kännedom, då

signalen för följande dags väderlek icke kunnat gifvas förrän kl. 7 aftonen förut.

Vid den med statsmedel understödda *frökontrollanstalten* i Linköping hafva under perioden undersökts tillsammans 2,566 sädes- och fröprof samt plomberats 954 säckar, innehållande 93,280 kg. frö.

Vid fröodlingsföreningens sädes- och frörensningssanstalt hafva följande partier rengjorts:

	Säd.	Frö.
År 1896	kg. 350,090	13,724
» 1897	» 282,860	32,243
» 1898	» 485,729	14,786
» 1899	» 418,241	12,103
» 1900	» 242,286	6,353

Hushållningssällskapet har under perioden lämnat stora årliga bidrag till såväl Allmänna svenska utsädesföreningen som Svenska mosskulturföreningen och anslagit medel till anordnande af lokala fältförsök för utrönande af växternas behof af gödslingsmedel och kalk å olika jordarter, hvarjämte sällskapet utdelat belöningar till mindre jordinnehafvare för odlingsflit och trädgårdsplantering.

Den hos Hushållningssällskapet anställde *länsmaskinisten* har varit mycket anlitad för råd och upplysningar angående maskiners skötsel, anläggande af vattenledningar, inköp och uppsättning af nya och reparation af gamla maskiner m. m., och har han varit sysselsatt:

År 1896 på 68 förrättningsställen under sammanlagdt 260 dagar.	
» 1897 » 94 » » » 284 »	
» 1898 » 79 » » » 246 »	
» 1899 » 106 » » » 263 »	
» 1900 » 118 » » » 268 »	

Markegångsprisen, som under förra perioden voro i ett ständigt sjunkande, hafva under denna åter stigit och utgjorde:

Sädesslag.	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.
	K r o n o r p e r h e k t o l i t e r .				
Hvete	10-00	13-00	12-00	12-00	11-00
Råg	7-50	8-50	8-50	10-00	9-00
Korn	7-00	9-00	8-00	9-00	8-00
Hafre	4-00	4-00	4-00	5-00	4-50
Blandsäd	5-00	5-67	5-33	6-33	5-67
Ärter	11-00	12-00	13-00	14-00	12-00

B) Boskapsskötseln. *Hästafveln* har under perioden gjort mycket stora framsteg synnerligast genom Hushållningssällskapets frikostiga anslag till lån för inköp af afvelsdjur och till tilläggspremier och utdelande af frisedlar för unga afvelston vid premieringarna. Härigenom hafva dels goda afvelsdjur anskaffats till länet, dels de inom länet förut befintliga goda bevarats för afveln. De af staten anordnade hästpremieringarna hafva egt rum i Linköping, Norrköping, Vadstena, Skeninge och Rimfors, hvarjämte under perioden tillkommit följande nya uppvisningsplatser: Österby, Åtvidaberg och Ringarum.

Till pris vid premieringarna och till bestridande af omkostnaden för deras ordnande har sällskapet utbetalt:

År 1896	6,225-50 kr.	År 1899	9,367-03 kr.
» 1897	10,095-25 »	» 1900	11,893-58 »
» 1898	9,051-42 »	Summa	46,692-78 kr.

Under perioden hafva följande belopp af Hushållningssällskapet utlämnats såsom räntefria lån för inköp af kallblodiga hingstar och följande antal stoföl inköpts och försålt å auktion mot 5-årig räntefri amortering:

År.	Lån till inköp af kallblodiga hingstar. Kronor.	Inköp af varmlodiga stoföl.		Inköp af kallblodiga stoföl.	
		Antal.	Kronor.	Antal.	Kronor.
1896	5,000	17	7,688-42	—	—
1897	4,000	20	9,729-34	12	5,246-52
1898	4,000	7	4,978-35	10	4,753-90
1899	12,500	—	—	11	6,015-00
1900	9,000	11	5,928-08	—	—
Summa	84,500	55	28,324-19	33	16,015-42

Första häftet af den af Hushållningssällskapet upplagda stamboken för hästar utkom under år 1898 och upptager stamtaflor för 54 varmlodiga ston och 116 hingstar samt för 52 kallblodiga ston och 33 hingstar. År 1899 anslog Hushållningssällskapet medel till anställande af en konsulent i hästskötsel, som har att tillhandagå allmänheten inom länet med råd och anvisningar i allt hvad till hästskötsel hör, och har han under år 1900 anlitats på 20 ställen inom länet.

Undervisning i hofbeslagskonst har på sällskapets bekostnad hvarje år lämnats 4 elever vid hofslageriskolan å Alnarp, och har kostnaden härför uppgått till 800 kr. pr år.

Bland de åtgärder, som under perioden vidtagits af Hushållningssällskapet i och för höjande af länets *nötboskapsskötsel*, torde i första hand böra nämnas premieringarna. Dessa hafva återkommit hvartannat år inom olika delar af länet, som för detta ändamål varit deladt i tvenne distrikt, och har premiering egt rum ena året i det ena och andra året i det andra. Men vid sidan af dessa premieringar har Hushållningssällskapet äfven genom att anskaffa goda afvelstjurar och utlämna dem på fördelaktiga betalningsvillkor till länets jordbrukare sökt leda afveln i rätt och för våra ortsförhållanden lämplig riktning. För denna sällskapets verksamhet har endast korthorns- och ayrshiretjurar kommit ifråga. Gödboskapsutställningar hafva egt rum endast under åren 1896 och 1897. I stället hafva anordnats försäljningsmöten utan prisutdelning, hvilka egt rum i Linköping och Skeninge under månaderna mars, april och maj.

Hushållningssällskapets hufvudsakligaste utgifter för nötboskapsskötseln har under perioden utgått med nedannämnda belopp.

År 1896 kostade premieringarna 8,157-78 kr., hvaraf staten bidrog med 2,800 kr. och Hushållningssällskapet med 5,357-78 kr. Under året inköptes 14 ayrshiretjurar för 5,425-45 kr. Dessa tjurar utlämnades sedan till inköpspris och mot fem års räntefri amortering till jordbrukare inom skilda delar af länet.

Omkostnader och priser vid gödboskapsutställningarna i Linköping och Skeninge gingo för året till 1,816 kr. 52 öre, hvaraf sällskapet betalade 1,396.60 kr., medan återstoden betäcktes af utställningens egna inkomster. Kostnaderna för undervisning af tvenne koskötarlärningar hafva varit 300 kr. I belöningar för långvarig och trogen husdjursskötsel hafva utbetalts 210 kr.

År 1897 kostade premieringarna 10,779 kr. 16 öre, däraf staten bidrog med 2,800 kr. och Hushållningssällskapet med 7,979 kr. 16 öre. 18 ayrshiretjuror inköptes för 6,850 kr. och utlämnades till jordbrukare inom länet mot fem års räntefri amortering. Gödboskapsutställningar egde detta år rum för sista gången i Linköping och Skeninge, och stego kostnaderna för anordningar och priser till 1,486 kr. 67 öre. Genom ett anslag af 600 kr. har sällskapet satt 4 personer i tillfälle att utbilda sig till kreatursskötare. I belöningar för långvarig, trogen vård af kreatur utdelades 450 kr.

År 1898 kostade premieringarna 9,695 kr. 87 öre, hvaraf staten bidrog med 3,800 kr. och sällskapet med återstående 5,895 kr. 87 öre. För utlämning till 11 rekvirenter mot en femtedels årlig räntefri afbetalning inköptes inom länet 11 ayrshiretjuror för tillsammans 3,350 kr. Dessutom hafva 14 korthornstjuror importerats från England samt en köpts inom länet för tillsammans 15,933 kr. 46 öre. Sedan af de importerade en dött, hafva de öfriga utlämnats på 5 års räntefri afbetalning för 14,250 kr. Sällskapets förlust utgjorde således 1,683 kr. 46 öre. Sedan sällskapet, som förut nämnts, indragit anslaget till gödboskapsutställningar, vidtog från detta år försäljningsmöten för godkreatur i Linköping och Skeninge. Äfven detta år lämnade sällskapet ett anslag af 600 kr. till utbildande af dugliga kreatursskötare, och hafva 4 sådana åtnjutit undervisning, hvarjämte ett antal personer erhållit belöningar för långvarig och trogen tjänst med tillsammans 570 kronor.

År 1899 kostade premieringarna 10,679 kr. 52 öre. Här till bidrog staten med 3,800 kr. och sällskapet med 6,879 kr. 52 öre. För en sammanlagd kostnad af 11,622 kr. 95 öre dels importerades 14, dels köptes inom landet 6 ayrshiretjuror, af hvilka de förra såldes för 9,720 kr. och de senare öfverlämnades till rekvirenter för 3,575 kr., allt mot fem års räntefri amortering. Fyra lärningar hafva under året åtnjutit fri undervisning i kreatursskötsel, och har sällskapet härtill beviljat 600 kr. Till personer, som länge och troget varit kreatursskötare, hafva 480 kr. anslagits och utdelats dels i penningar, dels i form af silfverpjäser. För att söka beförtra kunskap i förbättrade slaktmetoder anslagos 200 kr. såsom bidrag till fem personer för att i Stockholm genomgå en af Svenska kvinno-föreningen till djurens skydd anordnad kurs.

År 1900 kostade premieringarna 8,038 kr. 70 öre, hvaraf staten lämnade 3,800 kr. och sällskapet bidrog med återstående 4,238 kr. 70 öre. Under året inköptes 29 ayrshiretjuror, af hvilka 17 utlämnades till jordbrukare, som innehade högst 50 hektar åker, mot $33\frac{1}{3}$ % rabatt å inköpskostnaden. 10 försåldes å auktion, och 2 utlämnades å vanliga villkor till rekvirenter. Vidare hafva inköpts och å auktion försålts 11 korthornstjuror. Kostnaden för inköpen af samtliga dessa tjuror har uppgått till 25,214 kr. 71 öre, och försäljningsvärdet för desamma har utgjort 24,443 kr. Alla tjuror hafva lämnats

mot fem års räntefri amortering. Tre lärningar hafva åtnjutit undervisning i kreatursskötsel, hvarför kostnaden bestridts af sällskapet. Belöningar för långvarig, trogen tjänst vid husdjursskötsel hafva under året utlämnats till flere personer till ett värde af sammanlagdt 300 kr. Genom af sällskapet anslagna 500 kronor hafva 12 lärningar från olika delar af länet kommit i åtnjutande af frielevsplatser vid ofvan omnämnda undervisningskurs i förberörda slaktmetoder.

Vid nötboskapspremieringarna hafva under de senaste fem åren uppvisats och godkänts följande antal djur:

	Uppvisade djur.	Godkända djur.
År 1896	1,500	1,075
» 1897	2,174	1,388
» 1898	1,822	1,155
» 1899	2,314	1,580
» 1900	1,261	984

För de premierade handjuren hafva egarne erhållit silfver- och bronsmedaljer samt för hondjuren premiepris och frisedlar.

Sällskapets stamholländerier af ostfrisiska djur, 2 tjuror och 20 kor, samt af ayrshiredjur, 1 tjur och 10 kor, blefvo på auktion försålda år 1899.

År 1896 lämnade Hushållningssällskapet 949 kr. 26 öre i anslag för *tuberkulinundersökningar*, men sedermera, då staten tagit ledningen vid tuberkulosens bekämpande, har sällskapet ej vidare ansett nödigt anslå medel för ändamålet. Inom länet har emellertid arbetet på tuberkulosens bekämpande upptagits med intresse och stor energi af enskilda jordbrukare, och har man därvid hufvudsakligen arbetat med undersökning af ungdomdjuren för att af dessa så småningom bilda fullt friska besättningar. Under det att förut hufvudsakligen de större egendomarna låtit verkställa tuberkulinundersökningar på sina kreatursbesättningar, har på senare tider jämväl ett flertal mindre jordbrukare påkallat dylika undersökningar, hvarjämte de börjat mera energiskt använda därigenom och annorledes erhållna anvisningar för erhållandet af tuberkelfria besättningar. Härtill har säkert icke minst bidragit den omständigheten, att djuren i större besättningar under senare åren visat sig betinga lägre pris, än om ladugården bestått af några i öfrigt goda djur, i stället för att ännu för några få år sedan ett motsatt förhållande egde rum. Fruktan för tuberkulosen har medfört denna omkastning, som i sin ordning eggat de mindre jordbrukarne att i möjligaste måtto skaffa sig friska besättningar.

Enstaka fall af den farliga sjukdomen mjältbrand hafva visat sig på skilda platser inom länet, men genom påpasslighet och vaksamhet hos kreatursegarne samt vederbörande veterinärers snabba ingripande har sjukdomen ingenstädes erhållit någon spridning.

Till *veterinärerna* har Hushållningssällskapet lämnat ett lönebidrag af 5,400 kronor årligen.

För *fjäderfäskötseln* hafva tecken till större intressen visat sig, men ännu vid periodens slut hafva några praktiska åtgärder för dess höjande ej vidtagits.

Svinskötseln har under perioden icke gjort några synnerliga framsteg, och fårskötseln går allt mer tillbaka.

Ett för hela länet *allmänt landtbruksmöte* egde rum i Linköping den 16—19 juni 1898. Mötets utställningar om-

fattade nötkreatur 501 nummer, hästar 193, mulor 6, får 6 nummer med 30 djur, svin 17 nummer med 26 djur, fjäderfä 22 nummer, biskötsel 26, slöjd 531, maskiner och redskap m. m. 400 nummer eller tillsammans 1,702 nummer. I pris utdelades — silfverpokaler och medaljer inberäknade — 7,842 kr., och mötets kostnader i sin helhet belöpte sig till 25,212 kr. 10 öre. Inkomsterna utgjorde: försålda biljetter och kataloger 19,708 kr. 92 öre, diverse 119 kr. 47 öre, Hushållningssällskapets anslag 5,383 kr. 71 öre. Mötet var besökt af omkring 25,000 personer och var det största i sitt slag, som hittills egt rum inom länet.

Mejerihandlingen har visat ett jämnt framåtskridande, och hafva goda samt fullt tillfredsställande priser erhållits för både ost och smör. Smörexporten till England har dock gått ned icke obetydligt, och torde förnämsta orsaken härtill vara att söka uti den förbättrade ekonomiska ställningen hos kroppsarbetarne, hvilket föranledt därtill, att deras konsumtion af smör och ost, såväl hel- som halffet, i väsentlig mån tilltagit.

I Hushållningssällskapets tjänst hafva under de sista fem åren varit anställda en mejerikonsulent samt en länsmejerska. Mejerikonsulenten har tillhandagått allmänheten med råd och upplysningar rörande mejerihandlingen och boskapsskötseln samt förestått sällskapets mjölkkontrollstation samt dess bakteriologiska station till år 1897, då densamma skildes från kontrollstationen och förflyttades till Åtvidaberg. Konsulenten har haft år 1896 98 förrättningar med 197 rese- och förrättningsdagar, år 1897 116 förrättningar med 204 rese- och förrättningsdagar, år 1898 124 förrättningar med 198 rese- och förrättningsdagar, år 1899 121 förrättningar med 201 rese- och förrättningsdagar samt år 1900 116 förrättningar med 191 rese- och förrättningsdagar.

Länsmejerskan har till största delen tillhandagått med råd och upplysningar vid ostberedning, men äfven vid smörberedning har hennes bistånd under längre tider tagits i anspråk. Hon har haft år 1896 39 förrättningar med 194 rese- och förrättningsdagar, år 1897 46 förrättningar med 225 rese- och förrättningsdagar, år 1898 63 förrättningar med 250 rese- och förrättningsdagar, år 1899 38 förrättningar med 164 rese- och förrättningsdagar samt år 1900 58 förrättningar med 202 rese- och förrättningsdagar.

Vid mjölkkontrollanstalten hafva följande profver gjorts:

	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.
Butyrometerprof	8,620	5,907	5,100	4,180	4,926
Kemisk analys å ost	—	—	—	—	5
„ „ „ smör	—	—	7	—	3
Kvalitativa smörprof	125	150	110	140	75
Syrningsprof å oskummad mjölk	100	—	—	—	—
Summa	8,845	6,057	5,217	4,320	5,009

Vid bakteriologiska stationen hafva beredts renkulturer för smörsyrning, som sedan kostnadsfritt tillhandahållits rekvisiter inom länet, men dessutom har en hel del försök gjorts för klargörandet af bakteriernas inverkan vid ostens mognad m. m.

För utbildande af mejerskor har sällskapet anslagit 400 kr. år 1896 för 4 elever samt 100 kr. år 1897 för en elev, men som det sedermera visat sig, att tillräckligt antal mejerskor årligen utexamineras från statens mejeriskola, har intet anslag lämnats de senare åren för detta ändamål.

Genom utställningar har sällskapet sökt höja intresset för mejerihandlingen och lämna tillfälle för mejeriegare och mejeripersonal att studera produkterna. Sålunda hafva utställningar af smör och ost samt spannmål och frö m. m. åren 1896 och 1898 förekommit i Linköping, hvarjämte särskilda utställningar för endast mejeriprodukter anordnats år 1899 i Norrköping samt år 1900 i Vadstena, och har tillslutningen af såväl utställare som besökande varit god vid alla tillfällen. Såsom pris hafva utdelats dels pokaler och medaljer till utställare, dels penningar till tillverkare. I samband med utställningar må nämnas svenska smörprofningarna, i hvilka följande antal mejerier hafva deltagit: år 1896 35, år 1897 39, år 1898 29, år 1899 35 samt år 1900 39, och har sällskapet under åren 1896 och 1897 betalat hela afgiften eller 50 kr. för hvarje mejeri, men under de tre senaste åren endast 30 kr., hvadan på de enskilda mejerierna kommit 20 kr.

Intresset för *trädgårdsskötseln* är i stigande och de tvenne länsträdgårdsmästarna Hushållningssällskapet hittills haft anställda för lämnande af sakkunnigt biträde åt trädgårdsegarne hafva icke kunnat utföra begärda arbeten, hvarför sällskapet måst år 1900 anställa en tredje.

Länsträdgårdsmästarna hafva varit anställda:

År 1896	på 464 ställen	under 450 dagar.
„ 1897	„ 435	„ 475
„ 1898	„ 486	„ 447
„ 1899	„ 497	„ 466
„ 1900	„ 571	„ 533

För utdelning af fruktträdplantor till mindre jordinnehavare utbetalade sällskapet år 1900 1,073 kronor 19 öre.

Sällskapet har anordnat kurser för undervisning å nyare beskärningsmetoder samt lämnat anslag till en hela länet omfattande utställning af frukt år 1900, hvilken vann stor tillslutning och var synnerligen vacker.

De i förra femårsberättelsen omförmälda Norrvikens trädgårdar, belägna vid Bråvikens strand nedanför Kolmården i Qvillinge socken, Bråbo härad, intaga fortfarande främsta rummet bland dylika anläggningar inom länet och hafva under den nu tilländagångna perioden utvecklats efter fastställd plan. Frukträdgården rymmer 4,500 träd. Den första skörden af 1,100 liter har efterföljts af betydligt rikare sådana, och år 1900 utgjorde skörden mera än 100,000 liter. Träden äro friska och hafva vuxit oerhördt fort. En stor mängd rön har gjorts och experimenter verkställts, hvilkas resultat säkert blifva af stor betydelse ej blott för länet utan för hela vårt land. Också hafva vid de utställningar af frukt m. fl. trädgårdsalster, som egt rum såväl i Stockholm som annorstädes i riket, alstren från dessa trädgårdar intagit bland de främsta rummen. Så erhöles vid Malmöutställningen år 1900 guldmedalj och danskarnes stora hederspris för den bästa samlingen frukt. Äfven vid världsutställningen i Paris väckte Norrvikens utställning stort intresse och belönades med guldmedalj. Anlagda och framdrifna under stora ekonomiska svårigheter och utsatta för

motstånd, synas dessa vackra anläggningar nu gå en ljusare framtid till mötes.

Vid Vestantorp invid Åtvidaberg har friherre Th. Adelswärd anlagt dels en större fruktträdgård, afsedd att under de närmaste åren förses med öfver 3,000 fruktträd, dels ock en trädskola, afsedd att årligen uttaga 10,000 fruktträdplantor förutom öfriga trädskolealster af park- och prydnadsväxter m. m. Hela den till företaget anslagna arealen uppgår till 20 hektar, och har friherre Adelswärd för afsikt att där och vid Adelsnäs trädgård förlägga en skola för trädgårdsmästare, för hvilket ändamål vid Vestantorp uppförts en större byggnad, innehållande bostäder för trädgårdsmästare och elever, packningsrum m. m.

För upphjälpande af *biodlingen* har sällskapet anställt en konsulent, hvilken under år 1900 haft 65 förrättningar, hvartill åtgått 32 dagar, hvarjämte anslag lämnats till biskötareföreningen i Linköping och bigården vid Åtvidaberg, hvilka lämnat kostnadsfri undervisning i rationell biskötsel.

Försäljningen af skogsbär och vårblommor i städerna och utmed järnvägsstationerna lämnar den fattiga befolkningen inom länet icke obetydlig biförtjänst.

Dagsverksprisen hafva fortfarande stigit och under perioden betingat under sommaren 2 à 2.50 kronor till man och 1.25 à 1.75 kronor till kvinna samt under vintern 1.50 à 2 kronor för man och 1 à 1.50 kronor för kvinna. Tjänstehjens årslöner hafva utgått med 200 à 250 kronor till drängar och 100 à 150 kronor till kvinnor. I städerna har ett mansdagsverke sommartiden betingat mellan 2 och 3 kronor och vintern 1.50 à 2 kronor samt ett kvinndagsverke under sommaren betalats med 1 à 1.50 kronor och under vintern med omkring 1 krona. Tjänstehjenslönerna i städerna hafva utgått till drängar med 200 à 250 kronor och i Norrköping med ända till 700 kronor, i hvilket sistnämnda belopp dock äfven inbegripes kost, och till kvinnor med 100 till 150 kronor och i Norrköping med ända till 200 kronor.

C) **Skogshushållning. Allmänna skogar.** Rörande dessas ytvidd lämnas följande redogörelse:

<i>Kronoparker vid periodens början.</i>	Produktiv mark.	Inegor och impediment.	Summa hektar.
Finspångs revir: Hulterna	660.00	195.78	855.78
Ombergs revir: Omberg	1,431.37	247.68	1,679.05
Kungs-Norrby	743.45	179.83	923.28
Kinda revir: Malmskogen	76.43	5.38	81.81
Ycke	216.74	84.21	300.95
Gaddstigen	182.77	18.71	201.48
Uppsälatorp	82.96	18.17	101.13
Maljeryd	174.24	53.05	227.29
Summa	3,567.96	802.81	4,370.77

Under perioden inköpta marker till kronoparker.

År 1896. I Finspångs revir: af Folkströms kronopark ¹⁾	1,307.03	786.27	2,093.30
År 1899. I Finspångs revir: Gullbergs kronopark	2,564.00	920.00	3,484.00
I Kinda revir, till Ycke kronopark: ^{1/4} mtl Emtefall Hästhagen	144.90	49.05	193.95
^{11/100} » » Dämshult	57.28	30.84	88.12
^{1/2} mtl Sörbo, ^{1/4} mtl Näfverdal, ^{1/4} mtl Tyrsbo, ^{4/100} och ^{4/100} mtl Frillesbo, allt i Nykils socken	802.67	339.93	1,142.60

¹⁾ Återstoden är belägen i Örebro län. — ²⁾ Återstoden är belägen i Jönköpings län.

	Produktiv mark.	Inegor och impediment.	Summa hektar.
År 1900. I Ombergs revir, Karlsby kronopark: Karlsby m. fl.	2,328.00	1,179.00	3,507.00
Vassholma och Lilla Boda	730.00	204.00	934.00
I Kinda revir: ^{1/13} mtl Amundebö	51.59	28.54	80.13
af Österås kronopark ²⁾	1,457.00	264.00	1,721.00
Uttjorden Hökhult	364.00	74.00	438.00
Summa	9,806.47	3,875.63	13,682.10

Kronoparker vid periodens utgång.

Finspångs revir: af Folkströms kronopark	1,307.03	786.27	2,093.30
Gullbergs »	2,564.00	920.00	3,484.00
Hulterna »	660.00	195.78	855.78
Ombergs revir: Ombergs »	1,431.37	247.68	1,679.05
Kungs-Norrby »	743.45	179.83	923.28
Karlsby »	3,058.00	1,383.00	4,441.00
Kinda revir: Malmskogens »	76.43	5.38	81.81
Ycke »	470.51	192.64	663.15
Gaddstigen »	182.77	18.71	201.48
Uppsälatorps »	82.96	18.17	101.13
Maljeryds »	174.24	53.05	227.29
Nykils »	802.67	339.93	1,142.60
af Österås »	1,457.00	264.00	1,721.00
Hökhults »	364.00	74.00	438.00
Summa	13,374.43	4,678.44	18,052.87

Under skogsstatens omedelbara förvaltning ställda domänsskogar vid periodens utgång.

Finspångs revir: Gölstorp	199.67	50.88	250.55
Ombergs revir: Bleckenstad	156.00	21.53	177.53
Ekeby	73.39	12.31	85.70
Kinda revir: Törnåvik	137.16	6.33	143.49
Skocebo	81.29	7.99	89.28
Vägstorp	146.91	11.23	158.14
Styfvinge	194.45	9.29	203.74
Brickebo	67.13	14.33	81.46
Djurgården	33.50	0.78	34.28
2:a jordskiftet	23.26	—	23.26
Summa	1,112.76	184.67	1,247.43

Öfriga till ordnad hushållning indelade allmänna skogar vid periodens utgång.

Jordbruksarrendena åtföljande skogar	142 st. 8,824.78	1,711.54	10,536.32
Civila bostadsboställen	15 » 726.27	136.32	862.59
Ecklesiastika skogar	141 » 8,664.37	1,671.93	10,336.30
Skogar till allm. inrättningars hemman	4 » 129.11	18.18	147.29
Häradsallmänningar	13 » 19,550.99	5,338.90	24,889.89
Summa	37,895.52	8,876.87	46,772.39

Det är alltså en ej obetydlig areal, som under perioden inköpts till kronoparker, men den utgör dock ej fullt 2 % af länets skogsareal, och hela arealen af allmänna skogar, som stå under skogsstatens förvaltning eller kontroll, representerar knappast 10 % af länets skogsareal. Det vore därför önskligt, att inköpen af skogsmark för bildande af kronoparker ännu länge finge fortsättas.

Häradsallmänningarnas antal vid periodens slut var 13, nämligen Göstrings, Lösings, Östkind, Bobergs, Kinda, Valkebo, Hanekinds, Hammarkinds, Gullbergs, Åkerbo, Memmings,

Lysings och Dals. Af dessa stå de fem sistnämnda under skogsstaten. Äfven en del af dessa allmännings har under perioden tillökats genom inköp af mark. Så har år 1897 till Kinda härads allmanning inköpts $\frac{1}{8}$ mtl Grythult och $\frac{1}{20}$ mtl Täfvelstad för 27,000 kronor. År 1898 förvärfvade Hanekinds häradsallmanning $\frac{1}{4}$ mtl Carlebo för 4,277 kronor och Göstrings häradsallmanning den s. k. Enemossen för 2,800 kronor. År 1900 har Lösings häradsallmanning för 3,500 kronor inköpt $\frac{1}{8}$ mtl Bettehem. Då häradsallmanningarnas skog numera i allmänhet vårdas rätt väl, vore det önskvärdt, om dessa inköp af mark än ytterligare kunde ökas, helst som insikten om skogens värde ännu icke synes hafva vunnit insteg hos de enskilda, af hvilka en stor del icke tvekar att för erhållande af en större penningssumma på en gång i grund förstöra sina skogar.

Den beräknade årliga virkesafkastningen utgör i rundt tal från:

Kronoparker och under skogsstatens förvaltning ställda domänskogar	20,000 kbm.
Jordbruksarrenden åtföljande domänskogar	9,000 "
Civila bostadsboställen	800 "
Ecklesiastika boställen	9,000 "
Allmänna inrättnings hemman	200 "
Häradsallmännings	32,000 "
Summa	71,000 kbm.

Det från kronoparker och andra allmänna skogar för statsverkets räkning försålda virket uppgick:

År 1896 till 13,000 kbm.	År 1899 11,120 kbm.
” 1897 ” 19,750 ”	” 1900 25,280 ”
” 1898 ” 12,070 ”	Summa 81,220 kbm.

Från ecklesiastika skogar, af hvilkas afkastning medel ingå till prästerskapets lönereregleringsfond, är försåldt virke under:

År 1896	5,500 kbm.	År 1899	1,140 kbm.
” 1897	2,560 ”	” 1900	2,780 ”
” 1898	2,560 ”	Summa	14,540 kbm.

För de ecklesiastika boställesnas skogsfond försålles:

År 1896	483 kbm.	År 1899	5 kbm.
” 1897	162 ”	” 1900	2 ”
” 1898	4 ”	Summa	656 kbm.

Från de under skogsstatens förvaltning ställda häradsallmänningsarna äro utlämnade till delegarnes disposition följande virkesbelopp:

År 1896	9,577 kbm.	År 1899	9,468 kbm.
” 1897	8,211 ”	” 1900	9,441 ”
” 1898	10,868 ”	Summa	47,565 kbm.

Utsyning af ek å kronojord egde rum i följande omfattning:

	Ställen.	Träd.	Kubikmeter.
År 1896	32	1,413	2,107
” 1897	22	382	493
” 1898	17	492	636
” 1899	26	1,493	2,052
” 1900	25	562	989

Från nämnvärda *skogseldar* och stormskador hafva de allmänna skogarna varit befriade med undantag af kronoparken Omberg, där hvarje år tillfölje af det utsatta läget och skogens beskaffenhet någon vindfällning inträffar; år 1899 vindfällades omkring 2,000 kbm. och år 1900 1,200 kbm. granskog.

En ihållande *torka* under våren och försommaren 1896 orsakade att utförda sådder och delvis planteringar lämnade ett mindre godt resultat. Under åren 1897, 1899 och 1900 voro våarna gynnsamma för skogsodling, men sträng torka under sommaren hämmade delvis plantornas utveckling. År 1898 var väderleken gynnsam för skogsodling.

På Folkströms kronopark äro under åren 1897—1900 9,600 meter *vägar* förbättrade för en kostnad af 1,140 kronor förutom en del fria dagsverken. På Ombergs kronopark äro under åren 1898—1900 1,700 meter nya vägar anlagda för 3,103 kronor. På Kungs-Norrby kronopark äro under år 1899 2,960 meter väg förbättrade för 96 kronor. På Ycke kronopark äro under åren 1897—1900 2,710 meter vägar anlagda för 1,201 kronor och 4,500 meter vägar grusade eller förbättrade för 1,403 kronor.

Perioden har utmärkt sig genom höga *virkespriser*, som från slutet af år 1896 med smärre ojämnheter varit i stigande ända till år 1900, i slutet af hvilket år stora prisfall inträffade.

En ännu pågående *härjning af fjärilen nunnan*, som, efter att antagligen under flere år hafva pågått på Virå egendoms skogar i Södermanland, först år 1898 upptäcktes, har i så måtto berört Östergötland, att delar af Lösings och Östkindes härads allmännings på Kolmården blifvit angripna. Under år 1898 blefvo sålunda på dessa allmännings 1,713 hektar ägglagda, ehuru i allmänhet svagt. De åtgärder, som häremot vidtagits, hafva bestått i limning af de angripna områdena samt uthuggning af granskogen, som i främsta rummet angripits och i öfvervägande grad lider af larfvernas angrepp. År 1899 var svärmningen något minskad och likaså år 1900, men var då å nämnda allmännings skogen å 20 hektar heläten, å 54 hektar halfäten, hvarjämte 605 hektar det året blefvo mer eller mindre starkt ägglagda. Dessutom voro naturligtvis årshyggena för åren 1898 och 1899 uttagna på de angripna områdena. Enär de vanliga sjukdomarna på fjärillarfverna mer och mer visat sig och under sista vintern granskogen afverkats i mycket stor utsträckning, är sannolikhet för att härjningarna på östgöta-delarna af Kolmården snart skola upphöra.

Öfriga skador å skogen vare sig af skadedjur eller svamp-sjukdomar hafva ej haft någon nämnvärd omfattning.

Enskildas skogar. De höga virkesprisen hafva naturligtvis framkallat en stegrad spekulation i skogsköp, nämligen genom afverkningskontrakt med några få års giltighetstid. Som kontrakten ofta omfatta all skog på de sålda områdena, så icke blott ökas härigenom öfverafverkningen, utan, då hvarken köpare eller säljare vidtaga några åtgärder för erhållande af återväxt, nedsattes den under allt för lång tid blottade marken i växtkraft, och skogsproduktionen minskas genom att stora landsträckor under långa tider ej lämna någon afkastning. Visserligen må framhållas, att Hushållningssällskapets biträde med skogsodling något allmännare anlitats, men detta förhållande uppväger nog på intet sätt den ökade öfverafverkningen. Fortfarande må dock bemärkas, att ej obetydligt antal skogsegare

inom provinsen, såsom Boxholms aktiebolag, Finspångs styckebruk, baroniet Adelsvärd samt en del enskilda, väl vårda och hushålla med sina skogar, men åt det stora flertalet skogsegare kan ej gifvas detta vitsord.

Hushållningssällskapet har under åren 1896—1900 med bidrag af statsmedel lämnat understöd åt enskilda till *skogsskötselns främjande* i form af fritt frö och plantor samt fritt biträde af plantörer. För detta ändamål har sällskapet anställt en skogsinspektör, en länsskogsman samt 6 å 8 plantörer. Skogsinspektören har uppgjort plan för och öfvervakat de öfriga tjänstemännens verksamhet samt haft öfverinseende öfver sällskapets plantskolor.

Länsskogsmannen har biträdt rekvisiter vid afverkningar och utsyningar, utfört skogsodlingar samt lämnat råd och anvisningar för skogsskötseln i allmänhet. Han har under perioden anlitats:

År 1896 vid 54 förrättningar under 116 dagar.	
» 1897 » 51 » » 118 »	
» 1898 » 61 » » 134 »	
» 1899 » 73 » » 138 »	
» 1900 » 63 » » 120 »	

Härjämte har han äfven tjänstgjort såsom skogsplantör.

Skogsplantörerna och länsskogsmannen hafva utfört odling af skog till följande omfattning:

År.	Rekvisiter.	Förrättningsdagar.	Skogsodlad areal. Hektar.	Utsatt frö. Kilogram.	Utsatta plantor.
1896	45	122	116.65	110.8	194,400
1897	40	122	131.95	138.4	167,300
1898	52	135	147.10	151.2	197,400
1899	62	154	182.50	190.1	158,900
1900	63	166	181.15	190.0	151,125

Vid *Ombergs skogsskola*, som utgör en praktisk läroanstalt, förberedande till Skogsinstitutet, har relevantat utgjort: år 1896 10—12, hvartera af åren 1897 och 1898 12, år 1899 12—14 samt år 1900 14. Undervisningen uppehålls af föreståndaren, tillika jägmästare i Ombergs revir, och en underlärare.

Östergötland är deladt i 3:ne revir, och utgjordes bevakningspersonalen vid slutet af perioden af 11 ordinarie kronojägare, 2 extra kronojägare med arfvode, 8 kronoskogvaktare och 17 häradsskogvaktare.

Äfven de enskilda skogarna hafva under perioden varit befrjade från större skogseldar.

Kolning eger fortfarande rum inom Finspångs läns härad och i Boxholms aktiebolags vidsträckta skogsmarker, inom Göstrings och Ydre härad samt jämväl i öfrigt i de delar af länet, där bruksrörelse bedrivs.

D) Jakten. I fråga härom gäller i hufvudsak hvad som anförts i förra femårsberättelsen.

Af det vilda hafva älgstammarna och rådjuren fortfarande ökats. Men så är däremot icke förhållandet med det mindre villebrådet. Jakten har nämligen blifvit ett nöje, som omfattas af alla samhällets klasser, och den bedrivs på ett sätt, som inger farhågor för att det vilda flerstädes skall helt och hållet utrotas. Detta är så mycket beklagligt, som länet med sin

skiftande natur af slättbygd, skogar och sjöar onekligen har stora betingelser för att jakten skulle kunna blifva en bibring af betydelse. Och på de större egendomar, där nödig vård egnas åt villebrådsstammens skyddande och förökande, är också tillgången på det vilda jämförelsevis god.

Insikten om ofvannämnda förhållanden har också förmått en del personer att år 1898 bilda *Östergötlands jaktvårdsförening* med ändamål att verka för jaktlagarnas efterlefnad och en god jaktvård, i hvilket afseende föreningen vinnlagt sig om att sprida kännedom angående betingelserna för det nyttiga vildas bevarande och tillväxt och om de lämpligaste sätten för skadedjurs utrotande samt i mån af sina tillgångar genom belöningar uppmuntrat till åtgärder i sådant syfte.

I *skottpenningar* har föreningen utdelat följande belopp för här angifna antal skadedjur:

	Bergufvar.	Örnar.	Gräflingar.	Kronor.
År 1898	12	4	—	96.00
» 1899	43	5	1,194	2,643.00
» 1900	14	2	344	380.50
Summa	69	11	1,538	3,119.50

Äfven Landstinget har genom åsättande af skottpenningar på kråkor, räf, dufhök och dopping visat sitt intresse för jaktvårdens förbättrande. Antalet dödade skadedjur och skottpenningarnas sammanlagda belopp utgjorde:

	Kråkor.	Räfvar.	Dufhökar.	Doppingar.	Kronor.
År 1896	21,431	2,583	1,651	—	10,461.60
» 1897	17,801	2,229	1,358	—	8,388.60
» 1898	20,256	2,046	1,670	—	9,358.20
» 1899	20,007	2,625	1,986	2,597	12,292.10
» 1900	18,152	2,309	1,657	3,917	10,589.45
Summa	97,647	11,792	8,322	6,514	51,089.95

Slutligen torde böra anmärkas, att jakten såsom näring fortfarande eger betydelse inom Gryts socken i skärgården, där befolkningen har en beaktansvärd inkomst af sjöfågelsskytte och själfångst.

E) Fisket. I allmänhet drifves fisket nu som under närmast föregående tid. De smärre fiskena visa tendens till tillbakagång, mindre dock af brist på fisk än af brist på arbetskrafter och yrkesskicklighet. Sjösenkning, timmerflottning, industriella verk och olämpligt fiske hafva dock på sina ställen åstadkommit direkt skada på fiskbestånden. Hvad som i hög grad bidrager till att hålla ned intresset för insjöfisket, är det oeffträttighetstillstånd, som eger rum i afseende på eganderättsförhållandena och deras tillämpning härvidlag. Ej nog med att man ofta ej kan freda sitt eget fiskevatten för icke deltagares uppfattning, att fiske skall vara en allmänning, öppen för alla, utan äfven i icke skiftade sjöar — och icke skiftade äro de flesta — tyckes det vara föga lönande för en egare att lägga ned kostnad för fiskets upphjälpande, då icke blott de verkliga egarna ega rätt att fiska öfver hela sjön, oafsedt huru stor del i sjön de hafva, utan äfven en arrendator, som ej eger den minsta del i sjön, endast han arrenderar en hur liten del som helst af den mark, till hvilken sjöallmänningen hör, och

som sålunda ej har minsta intresse af fiskets bestånd, kan fiska hvar han vill och skörda hvad andra så.

Under de senare åren har länets fiskerikonsulent på framställning af Kungl. Landbruksstyrelsen hos Hushållningssällskapet sökt att anskaffa en årlig statistik öfver fisket och har därför anhållit om primäruppgifter af fiskeritillsyningsmännen. Af dessa har emellertid endast en del svarat, och ofta synas uppgifterna vara ofullständiga. Uppgifterna kunna sålunda endast utgöra en medelmåttigt god ledning till uppfattning af de verkliga värdena, och siffrorna äro ytterst approximativa. De lämnade uppgifterna öfver *fiskets afkastning* sluta emellertid på icke så små summor, nämligen för år 1896 141,425, för år 1897 172,667, för år 1898 117,230, för år 1899 135,853 och för år 1900 182,306 kronor, men de verkliga värdena blifva vida större, antagligen varierande mellan 200,000 och 500,000 kronor om året (naturligtvis brutto); därtill kommer ytterligare, att det beräknade penningvärdet af husbehovsfisket är vida mindre än det verkliga, då ju, om icke husbehovsfisken funnes, samma näringsmängd skulle köpas från annat håll.

Af *saltsjöfiskena* är strömmingsfisket det viktigaste. Det bedrivs med skötar, sommar- och vinternot. De största fångsterna fås vintertid i yttre delen af Bråviken (Östra Husby, Qvarsebo och Krokeks socknar). Synnerligen gifvande var det på året 1900 kommande vinterfisket, då värdet därpå från dessa tre socknar uppgafs stiga till öfver 75,000 kronor. Sannolikt kan strömmingsfisket uppskattas till 75,000 à 200,000 kronor för år. Belysande för detta fiskes betydelse är också, att under femårsperioden från stationer å Vikbolandsbanan afsändts icke mindre än 1,149,060 kilogram strömming.

Till strömmingsfisket kan äfven räknas hvassbucksfisket. Hvassbucken är råmaterialet till ansjovis och förekommer ej så litet äfven i vår skärgård. En stor del af den, som fångas, användes till inläggning af s. k. tunnansjovis; i Norrköping inlägges äfven ansjovis under namnet delikatess-strömming, en mycket god vara, med en utstyrsel liknande den vanliga ansjovisens. En mindre betydande mängd strömming förädlas genom rökning till böckling.

Af de öfriga skärgårdsfiskena är ålfisket med hommor viktigast — eller lämnar åtminstone största penningutbytet — och därefter abborr-, gädd-, mört- och idfiskena. Endast vid Harstena torde ålfisket lämnat 5,000 à 10,000 kronor årligen och vissa år sannolikt bortåt 20,000 kronor. Att sätta ålfisket till i medeltal 50,000 kronor torde ej vara för mycket. Ålen tages mest i yttre skärgården och säljes nästan uteslutande till tyska uppköpare, som i medeltal betala 1 kr. per kilogram för all ål.

Ganska viktigt är det hufvudsakligast i Gryts socken bedrifna *spigg-* eller *prigg-*fisket, som gynnsamma år lämnar ett lätt förvärfvadt och rikt utbyte, uppgående till flere tusen kronor. Det varierar mycket olika år. Spiggen användes icke till föda, utan kokas för erhållande af en olja, som användes på liknande sätt som linolja. Resterna efter kokningen, det s. k. smöret, användes till gödningsämnen.

Af torsk, flundror och lax fångas inga större mängder, ehuru tillgång nog borde finnas.

Till fisket kan äfven räknas den kända storfångsten af själ vid Harstena. Själ är för öfrigt ett ganska svårt skadedjur i skärgården.

Fränsedt strömmingsfisket lämnar säkerligen skärgårdsfisket 100,000 à 200,000 kronor årligen.

Bland *insjöfisket* spelar laxfisket en afsevärd roll, och för detta är Vettern den mest gifvande sjön, dels själfva sjön och dels Motala ström mellan Vettern och Boren, där åtminstone den största delen af leken eger rum. I genomsnitt torde omkring hälften af Vetterlaxen fångas på lekplatserna i Motala ström. Hela det årliga utbytet torde kunna uppskattas till minst 20,000 à 30,000 kronor årligen.

Af de öfriga insjöfiskena äro att frambålla fiskena af röding och siklöja i Vettern, siklöja — på platsen kallad strömming eller sommoströmming — i Sommen, gös i Glan, gädda i Roxen samt ål i Motala ström. Kräftfisket är bäst i Ydre samt delar af Kinda härad. Kräftorna hafva varit strängt efterhållna under senare tider, flerstädes alltför strängt, och då kräftorna växa till och förökas jämförelsevis långsamt samt äro lätta att fånga, har nog öfverfiskning flerstädes egt rum. Sannolikt har ej heller på flere ställen det lagbestämda minimimålet respekterats, men sedan nu i den nya fiskeristadgan intagits förbud för köp, försäljning och transport af kräftor, som ej fått fångas, är det att hoppas, att åtminstone det skydd, som lagen ger, skall blifva mer effektivt än förr.

Hela insjöfisket — oberäknadt laxfiskena — torde med säkerhet lämna minst 100,000 kronor årligen och skulle, om det sköttes rätt, kunna lämna betydligt mycket större inkomst än nu.

Sedan år 1895 har filosofie doktor Thorsten Ekman haft anställning såsom *fiskerikonsulent* hos länets hushållningssällskap och såsom sådan haft att på rekvisition lämna råd och upplysningar samt hålla föredrag om fiskets skötsel och hvad därtill hör. Det har dock för honom varit förenadt med svårigheter att väcka intresse för en näring, som i allmänhet har fått anseende att kunna skötas af hvem som helst och som därför också i allmänhet bedrivs så, att den icke lämnar på långt när den afkastning, den kunde göra, om yrkesskicklighet och tillräcklig arbetskraft funnes.

Länets olika *fiskeristadgar* hafva tryckts år 1897, sammanförda i en samling, och på Hushållningssällskapets bekostnad gratis utdelats till fiskeritillsyningsmännen m. fl. Sedan dess hafva dock åtskilliga förändringar i stadgarna egt rum; så utkom den 20 april 1900 nya stadgar för saltsjöfisket såväl i Bråviken som i Slätbaken och den öfriga delen af skärgården.

År 1898 påbörjades en undersökningsserie af länets sjöar, som visserligen ej kan göras genomgående grundlig, men som i stället afser att omfatta de allra flesta sjöar inom länet. Under åren 1898—1900 hafva sålunda 217 sjöar undersökts.

År 1899 lämnades under öfver en månads tid af två båtlag ålänningar undervisning i fiske och saltning af strömming efter deras metoder.

År 1900 försiggick premiering af salt strömming vid den s. k. skärkarlsmarknaden i Linköping och afses att härmed fortsätta.

Från och med år 1899 har Hushållningssällskapet årligen anslagit 500 kronor till *utplantering af fiskyngel*. Med dessa medel samt på bekostnad af hushållningssällskapet och enskilda personer hafva under femårsperioden utplanterats: 41,450 årsyngel och 500 äldre yngel af Vetterlax, 27,000 yngel af röding,

13,000 yngel af regnbågsforell, 10,000 yngel af sik, 7,325 ensommaryngel af gös, 900 norsar, 1,500 yngel af och 443 äldre sutare, 3,000 ålyngel och 100 karp yngel. Dessutom hafva enligt vederbörandes uppgifter år 1896 utsläppts 60,000 laxyngel från Holmens bruks i Norrköping kläckningsanstalt och fördelade på alla fem åren omkring 850,000 yngel af Vetterlax från grosshandlaren John Andersons i Motala anstalt i Motala ström. Som synnerligen lyckad bör omtalas inplanteringen af gös i Roxen. Smärre försök härtill hafva gjorts förut, men det lyckade resultatet får hufvudsakligen tillskrifvas den under sju år (på 1890-talet) fortsatta utplanteringen af sammanlagdt omkring 6,500 ensommar-(gös-)yngel, som påbörjats och till största delen bekostats af Åkerbo och Hanekinds hushållningsgille.

Utom nyssnämnda kläckningsanstalter i Norrköping och Motala (hvaraf den förra slutade sin verksamhet med år 1896) har statens fiskodlingsanstalt vid Finspång verkat i länet, och har flertalet af de först uppräknade fiskynglen erhållits därifrån.

Under femårsperioden har Hushållningssällskapet, enligt hvad dess räkenskaper utvisa, använt 9,453 kronor 16 öre på fiskerivården, hvaraf 4,600 kronor erhållits i statsanslag.

f) **Bergs- och brukshandtering.** I fråga härom tillåter sig Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande att återopa följande från bergmästaren Felix Hoppe erhållna uppgifter.

Järnmalm brytes endast i Nartorps grufvor i Skällviks socken. De äro öfver 200 meter djupa och hafva varit bearbetade utan afbrott i många år. Malmtillgången är icke stor, men malmen lämnar ett för tillverkning af projektiler särdeles lämpligt tackjärn, hvilket torde vara enda skälet till att fyndigheten fortfarande bearbetas, oaktadt malmprocenten och metallhalten äro för våra förhållanden rätt låga. Den årliga malmvinsten har i medeltal varit 1,605 ton mot 3,098 ton under närmast föregående femårsperiod. Malmprocenten varierar mellan 19 och 25 % och metallhalten i den skradda malmen mellan 43 och 46 %.

Utom dessa järngrufvor finnas inom länet flere andra, som nu ligga öde, men under forna tider varit mycket bearbetade. Dit höra de många inom de forna Hällestads och Vingåkers bergslagerna samt en del i närheten af Nartorps grufvor. Några hafva också blifvit inmutade men ännu icke på allvar bearbetade.

Uti de till Åtvidabergs kopparverk hörande Bersbo grufvor har brytningen af *kopparmalm* för hvarje år mer och mer aftagit. Men sedan ett bolag numera blifvit egare till grufvorna samt återupptagit de gamla Mormors- och Malmviksfälten, torde koppartillverkningen hädanefter komma att stiga.

Den årliga malmvinsten vid Åmmebergs *zinkgrufvor* har rätt mycket tilltagit eller från omkring 9,700 till 10,700 ton. Någon minskning af fyndigheten på nu uppnådda djup af 250 meter kan icke förmärkas. Utom dessa grufvor hafva under de senaste åren någon zinkmalm brutits i Yttermarks fyra grufvor i Regna socken. Om malmtillgången härstädes kan man ännu icke yttra sig, då inga ortarbeten blifvit utförda.

Omfattningen af bergmalmsuppfordringen under perioden framgår af *tabell A*.

Järntillverkningen har varit ovanligt jämn, nästan samma tontal hvarje år; men manfakturtillverkningen har tagit ett högst väsentligt uppsving. Från manufakturverk och mekaniska verkstäder, som icke äro förenade med bergverk, hafva på bergmästarens anmälan, jämlikt kungl. kungörelsen den 13 november 1896, primäruppgifter blifvit aflämnade till vederbörande kronofogdar och magistrater, hvadan sådana tillverkningar icke kunnat här vidare upptagas. De sålunda år 1897 och senare afförda verken äro: Grytgöl, Hult, Igelfors, Katrinefors, Motala knipphammare, Skärblacka och Sturefors. Men oaktadt alla dessa verk finnas upptagna år 1896 men icke de följande åren, så har manfakturtillverkningen stigit från ett värde af 2,062,095 till 4,985,992 kronor, eller mycket öfver dubbelt. Detta synes utgöra ett godt hopp för framtiden, att den finare järnförädlingen, som gifver ojämförligt mycket större vinst än råvaran eller den gröfre förädlingen, skall alltmer bana sig väg äfven i vårt land samt slutligen förstumma det ständiga talet om att vi hafva för liten kapitaltillgång för att kunna konkurrera med de stora staterna i järnmanufaktur- och fabriktillverkningen.

Rörande järntillverkningen under perioden hänvisas i öfrigt till *tabell B* (sid. 20).

Tillverkning af andra metaller än järn har egt rum vid Åtvidabergs kopparverk och omfattat:

	Silfverprecipitat med silfverhalt af 33—52 %.		Koppar, raffinad-, fram- ställd af cementkoppar.	
	Kilogram.	Kronor.	Kilogram.	Kronor.
År 1896	230	10,400	157,256	138,000
» 1897	330	11,000	196,295	180,400
» 1898	270	8,200	161,618	155,200
» 1899	266	6,750	114,209	157,680
» 1900	240	5,900	80,807	112,000

Tab. A.

Bergmalmsuppfordringen i Östergötlands län åren 1896—1900.

	År 1896.		År 1897.		År 1898.		År 1899.		År 1900.	
	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.
<i>Järnmalm</i> : Nartorps grufvor i Skällviks s:n	1,690	10,984	2,166	15,165	1,766	12,365	1,434	12,909	971	9,710
<i>Kopparmalm</i> : Bersbo grufvor i Värna s:n	7,912	47,472	7,670	46,000	4,226	50,000	4,498	80,000	3,600	46,000
<i>Zinkmalm</i> : Åmmebergs grufvor i Godegårds s:n	9,697	363,637	9,577	383,080	10,797	539,850	10,827	649,620	10,723	471,812
Yttermarks grufvor i Regna s:n	—	—	—	—	—	—	114	1,720	22	270
Summa malm	19,299	422,093	19,413	444,245	16,789	602,215	16,873	744,249	15,316	527,792

Fältspatsbrytningen har varit mycket obetydlig — fyndigheternas belägenhet långt i landet i stället för vid hafvet torde vara hufvudorsaken hertill. Densamma har utgjort:

År.	Perstorp. ¹⁾		Byhle ²⁾ och Skumpetorp. ¹⁾		Öfriga brott. ³⁾		Summa.	
	Ton.	Kronor.	Ton.	Kronor.	Ton.	Kronor.	Ton.	Kronor.
1896	—	—	4) 871	2,613	494	1,606	1,365	4,219
1897	1,088	4,350	4) 200	1,456	—	—	1,288	5,806
1898	1,012	4,048	5) 672	7,308	—	—	1,684	11,356
1899	—	—	5) 941	9,410	6) 55	611	996	10,021
1900	590	2,700	—	—	—	—	590	2,700

De vid bergverken använda motorerna hafva utgjort:

År.	Vid grufvor.		Vid andra bergverk.		Vid fabriksstillverkningar.		Summa.	
	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.
1896 . .	6	71	73	2,883	49	1,050	128	4,004
1897 . .	6	70	60	2,290	46	1,416	112	3,776
1898 . .	8	70	59	2,135	45	1,395	112	3,600
1899 . .	7	82	66	2,589	34	1,270	107	3,941
1900 . .	7	83	68	3,218	30	1,260	105	4,561

¹⁾ I Godegårds socken. — ²⁾ I Skedevi socken. — ³⁾ Kristinebergskogen och Lidbacken, bägge i Godegårds socken. — ⁴⁾ Byhle. — ⁵⁾ Skumpetorp. — ⁶⁾ Däråf vid Lidbacken 2 ton, värda 5 kronor.

För antalet vid bergverken sysselsatta arbetare samt vid desamma inträffade olyckshändelser under perioden redogöres i tabell C (sid. 22).

G) Fabriker, manufaktur och handverk. Länets, i så många andra afseenden gynnadt af naturen, har äfven genom de vattendrag, som genomflyta detsamma, erhållit stora förutsättningar att blifva ett fabriksrik land. Detta har också befolkningen insett och på flertalet af de ställen, där Motala ström, Svartån och Stångån bilda vattenfall, hafva industrisamhällen uppstått af den betydelse, att Östergötland i fråga om fabriksdrift är det tredje länet i ordningen, om icke Stockholms stad räknas bland länen, men i så fall det fjärde. Främst i sådant afseende är det idoga Norrköping, därefter Motala med omnejd, men äfven utmed Svartån vid Mjölby äro flere större kvarnar anlagda, och vid de längre upp vid samma vattendrag belägna Boxholm och Flemminge bruk har vattenkraften tagits i anspråk för olika industriella ändamål.

Då emellertid primäruppgifterna rörande fabriker och handverk från hela riket årligen ingå till Kommerskollegium, som, efter verkställd sammanfattning af dem, till Eders Kungl. Maj:t för hvarje år afgifver underdånig berättelse i ämnet, får Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande hänvisa till dessa berättelser, uti hvilka Östergötlands län finnes särskildt upptaget, och inskränker sig nu endast till att omnämna, att då sammanlagda tillverkningsvärdet af fabriksrörelsen inom länet vid förra femårsperiodens slut uppgick till 35,418,729 kronor, belöpte sig tillverkningsvärdet år 1900 till 69,270,451 kronor eller nära dubbelt så mycket som år 1895.

Tab. B.

Järntillverkningen i Östergötlands län åren 1896—1900.

	År 1896.		År 1897.		År 1898.		År 1899.		År 1900.	
	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.
Tackjärn:										
Boxholm i Ekeby s:n	6,559	426,270	6,012	360,728	7,128	449,089	7,168	573,436	6,726	638,951
Finspång i Risinge >	1,471	107,000	2,520	174,018	2,624	195,230	1,580	122,240	1,565	178,000
Grafversfors i Qvillinge s:n	8,008	480,400	8,431	548,006	8,140	569,779	7,465	522,580	7,138	499,650
Summa	16,038	1,013,670	16,963	1,082,752	17,892	1,214,098	16,213	1,218,256	15,429	1,316,601
Gjutgods direkt från masugnen:										
Boxholm i Ekeby s:n	171	13,600	122	11,013	166	14,963	190	19,026	140	21,042
Grafversfors i Qvillinge s:n	264	26,450	304	30,411	300	26,960	281	33,772	231	27,688
Summa	435	40,050	426	41,424	466	41,923	471	52,798	371	48,730
Gjutgods framställt efter tackjärns omsmältning:										
Boxholm i Ekeby s:n	139	23,630	125	22,498	116	20,866	138	24,830	151	36,370
Finspång i Risinge >	401	60,200	415	62,255	385	57,775	487	77,950	507	101,300
Motala verkstad i Motala s:n	421	126,000	505	103,400	520	156,000	510	178,000	524	183,400
Öfriga järnverk ¹⁾	177	26,500	5	540	—	—	7	540	4	700
Summa	1,138	236,330	1,050	188,693	1,021	234,641	1,142	281,320	1,186	321,770
Smältstycken och råskenor af välljärn:										
Blomsfors i Horns s:n	5	615	15	1,011	15	1,085	11	742	25	991
Boxholm i Ekeby >	6,437	675,885	6,443	708,778	7,066	777,234	6,970	836,425	6,842	923,700

¹⁾ År 1896 Hult i Qvillinge s:n, öfriga år Sund i Sunds s:n.

Tab. B. (Forts.)

Järntillverkningen i Östergötlands län åren 1896—1900.

	År 1896.		År 1897.		År 1898.		År 1899.		År 1900.	
	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Vikt. Ton.	Värde. Kronor.
Flemminge i Ekeby s:n	3,300	284,500	4,150	353,000	4,300	387,000	4,192	461,000	4,607	654,022
Häfla i Skedevi »	71	6,368	218	20,641	247	25,662	—	—	136	17,641
Karlström i Kristbergs s:n	255	22,950	—	—	68	2,040	52	6,240	36	3,600
Lotorp i Risinge »	6,394	583,000	6,399	639,890	6,268	595,500	5,911	665,020	4,278	598,965
Motala verkstad i Motala s:n	172	23,394	129	15,275	115	13,802	48	8,220	44	5,300
Qvarnshammar i Godegårds s:n	940	89,300	900	91,200	1,003	104,441	300	36,000	—	—
Sonstorp i Hällestads »	2,085	187,646	1,907	207,763	2,034	213,554	1,905	219,050	1,938	290,653
Öfriga järnverk ¹⁾	16	1,213	—	—	—	—	2	300	12	493
Summa	19,675	1,874,866	20,161	2,087,558	21,116	2,120,318	19,391	2,232,997	17,918	2,495,365
<i>Martingöt och skadadt gjutgods:</i>										
Lotorp i Risinge s:n	5,958	593,180	6,026	602,387	5,555	621,840	6,578	771,769	5,533	846,258
Motala verkstad i Motala s:n	4,836	656,606	4,660	383,225	4,809	394,338	4,519	632,654	5,205	624,600
Summa	10,794	1,249,786	10,686	985,612	10,364	1,016,178	11,097	1,404,423	10,738	1,470,858
<i>Stångjärn och stål jämte andra gröfre tillverkningar af smidesjärn och stål:</i>										
Blomsfors i Horns s:n	5	418	12	1,437	13	1,484	9	987	16	2,311
Boxholm i Ekeby »	5,913	747,285	6,032	872,480	6,411	920,988	6,660	1,017,064	5,319	883,516
De Geersfors i Godegårds s:n	1,107	130,244	1,190	156,000	800	112,032	255	34,316	832	105,000
Finspång i Risinge s:n	5,347	669,789	5,186	746,621	4,768	659,845	3,956	587,325	5,976	1,053,380
Flemminge i Ekeby »	3,157	365,000	3,589	462,810	3,600	499,000	3,587	498,300	4,650	830,884
Häfla i Skedevi »	230	27,586	377	48,641	715	88,191	641	94,365	736	123,119
Karlström i Kristbergs »	212	25,500	—	—	55	6,012	46	7,312	31	4,650
Lotorp i Risinge »	2,476	267,000	1,458	178,563	2,350	271,305	1,798	266,694	2,902	468,603
Motala verkstad i Motala s:n	6,006	1,023,000	6,855	1,016,900	6,135	921,289	6,253	1,374,305	6,821	1,393,950
Skärblacka i Kullerstads »	409	53,105	551	69,574	—	—	—	—	—	—
Sonstorp i Hällestads »	1,861	218,827	1,642	224,182	1,824	244,406	1,715	246,523	1,456	258,078
Öfriga järnverk ¹⁾	13	1,425	—	—	—	—	—	—	8	1,600
Summa	26,736	3,529,179	26,892	3,777,208	26,671	3,724,552	24,920	4,127,191	28,747	5,125,001
<i>Järn- och stålmanufaktur samt maskintillverkningen vid bergverken:</i>										
Blomsfors i Horns s:n	—	3,287	—	3,551	—	3,437	—	1,361	—	1,240
Boxholm i Ekeby »	—	529,780	—	772,588	—	708,134	—	769,664	—	1,022,717
Finspång i Risinge »	—	516,600	—	460,928	—	629,658	—	605,252	—	855,203
Flemminge i Ekeby »	—	85,500	—	78,840	—	85,000	—	65,500	—	16,500
Häfla i Skedevi »	—	31,619	—	52,100	—	141,600	—	161,785	—	161,841
Igelfors i Regna »	—	103,000	—	118,000	—	140,000	—	—	—	—
Karlström i Kristbergs »	—	17,100	—	—	—	—	—	15,250	—	15,500
Lotorp i Risinge »	—	33,400	—	52,495	—	65,063	—	100,378	—	43,215
Motala verkstad i Motala »	—	38,000	—	1,151,900	—	2,016,919	—	2,544,473	—	2,854,600
Skärblacka i Kullerstads »	—	122,100	—	147,600	—	81,000	—	—	—	—
Sonstorp i Hällestads »	—	5,958	—	5,711	—	8,696	—	6,812	—	9,476
Sund i Sunds »	—	—	—	525	—	—	—	2,340	—	2,700
Öfriga järnverk ²⁾	—	576,561	—	—	—	—	—	—	—	3,000
Summa	—	2,062,905	—	2,844,238	—	3,879,507	—	4,272,815	—	4,985,992
<i>Metallgjutgods:</i>										
Boxholm i Ekeby s:n	Kg. 1,600	2,000	Kg. 2,121	5,303	Kg. 3,428	7,570	Kg. 3,042	6,084	Kg. 3,231	11,309
Motala verkstad i Motala s:n	44,948	51,000	63,200	87,500	70,000	98,000	65,000	130,000	118,000	236,000
Öfriga järnverk ²⁾	200	500	40	80	—	—	—	—	—	—
Summa	46,748	53,500	65,361	92,883	73,428	105,570	68,042	136,084	121,231	247,309

¹⁾ År 1896 Godegård i Godegårds s:n och Igelfors i Regna s:n, öfriga år Sund i Sunds s:n. — ²⁾ År 1896 Grytgöl i Hällestads s:n, Hult i Qvillinge s:n, Katrinefors och Motala knipphammare i Motala s:n samt Sturefors i Vists s:n och år 1900 De Geersfors i Godegårds s:n. — ³⁾ År 1896 Hult i Qvillinge s:n, år 1897 Sund i Sunds s:n.

De i industrien använda arbetarne hafva också betydligt ökats från 1895, då antalet utgjorde 12,288, till år 1900, då arbetarnes antal stigit till 18,133. Antalet handverkare och

hos dem anställda arbetare utgjorde år 1895 3,972 och år 1900 4,784. Af dessa siffror framgår, hvilket uppsving industrien haft inom länet under femårsperioden.

4. Kommunikationsanstalter och varuutbyten.

A) **Landtkommunikationer.** I fråga om statsbanorna har under perioden inträddt den förändring, att på grund af omorganisationen af dessa banors förvaltning den del af desamma, som har sin sträckning genom länet, öfverflyttats från första trafikdistriktet till tredje distriktet, nionde trafiksektionen, hvarjämte trafikinspektörens inom nämnda sektion expedition förflyttats från Linköping till Norrköping.

Hvad åter beträffar de enskilda järnvägarna, hafva dessa utgjort föremål för ett alltjämt stegradt intresse, och förutom de i förra femårsberättelsen oförmälda hafva flere mer och mindre utförbara förslag blifvit väckta.

I främsta rummet torde böra nämnas Mellersta Östergötlands järnväg som med anknytningspunkt i Fogelsta förenar Ödeshög—Vadstena—Fogelsta smalspåriga järnväg med Linköping. Denna järnväg, som är 43 kilometer lång och har en spårvidd af 0.891 meter, öppnades för trafik den 1 december 1897. Sträckande sig genom en tätt befolkad ort och en af de bördigaste delarna af länet, har järnvägen redan från början uppvisat en god persontrafik, hvaremot tillförseln af gods hittills varit tämligen obetydlig.

Norra Östergötlands järnväg, såsom den gamla Pålsboda—Finspång—Norsholms-järnvägen numera kallas, har från Pålsboda utsträckts till Örebro genom en 31 kilometer lång järnvägslinie, men som denna järnväg sträcker sig uteslutande inom Örebro län, utgör den ej föremål för denna berättelse.

Det största järnvägsföretaget under perioden utgöres dock af en under anläggning varande bredspårig järnväg mellan Linköping—Kisa och Vimmerby, benämnd Östra centralbanan,

hvilken, ehuru endast en lokalbana, som sammanbinder de på järnvägar hittills vanlottade södra delarna af länet med Linköping samt Hultsfred—Eksjö—Nässjö järnväg, antagligen i en framtid kommer att utsträckas till den sydostliga och sydliga delen af riket. Denna järnväg med en längd af 100 kilometer, hvaraf 76 inom Östergötlands län, har beräknats skola kosta 4,600,000 kronor och torde blifva färdig under loppet af nästa år.

Därjämte har Eders Kungl. Maj:t den 30 november 1899 lämnat koncession till en 18.83 kilometer lång järnväg af 0.6 meters spårvidd från Sandvikens lastageplats vid Bråviken öfver Stafsjö till Öfre Virå i Södermanland. Denna järnväg, beräknad att underlätta framforslingen af virke, som måst afverkas från af skadeinsekten nunnan härjade trakter å Kolmården, men därjämte äfven att framforsla spannmål och andra produkter från den på kommunikationer synnerligen vanlottade orten, antages kosta 337,300 kronor och öppnas för trafik under nästa års sommar.

Utom dessa järnvägar har fråga uppstått om anläggning af en järnväg med 0.891 meters spårvidd mellan Linköping—Nykil och Kisa, hvilken järnväg dock icke kommit till stånd, emedan medel till dess byggande ej kunnat anskaffas samt den skulle komma att sträcka sig alltför nära intill Östra centralbanan. Ifrågasatt att anläggas är vidare en järnväg mellan Linköping och Ringstorps station å Norsholm—Ristens kommunikationsaktiebolags järnväg, hvars egentliga betydelse skulle vara att sammanbinda Ödeshög—Fogelsta—Linköpings järnvägar med Örebro—Pålsboda—Norsholms-banan i norra Östergötland och Nerike samt med Norsholm—Bersbo—Vesterviks- och Vestervik—Hultsfreds-banorna i mellersta Östergötland och Kalmar län. I sammanhang med Linköping—Ringstorps-banan är äfven koncession sökt å en linie Ringstorp—Slätbaken, hvarigenom ofvan nämnda bana skulle erhålla en utfartsväg till Östersjön.

Äfven en bredspårig järnväg mellan Åtvidaberg och Bjerka—Säby station å Östra centralbanan, hvarigenom vägen mellan Åtvidaberg och Linköping skulle förkortas och en icke obetydlig lokaltrafik uppstå till fördel för Östra centralbanan, är undersökt, men hvarken å denna eller Ringstorp—Linköpings-banan har koncession vid periodens slut erhållits.

Olika förslag hafva äfven väckts om att sammanbinda Vikbolandsbanan med de öfriga smalspåriga järnvägarna inom länet. Enligt ett af dessa förslag skulle ofvan oförmälda järnväg mellan Linköping och Ringstorp utsträckas till Söderköping och vidare till Mem samt vid Söderköpings station träffa Vikbolandsbanan. Ett annat förslag att lägga en smalspårig järnväg på samma bank som statens järnväg från Kimstad till Eksunds station och därifrån vidare till Norrköping har icke vunnit Eders Kungl. Maj:ts fastställelse. Ännu ett annat förslag att från Kimstad förbi Löfstad och till Vikbolandsbanans station i Norrköping draga en bana är beroende på Eders Kungl. Maj:ts pröfning. Slutligen har koncession begärts för sträckning af en bana från Maspelösa station å Fogelsta—Linköpings-banan

Tab. C. Antal arbetare och olyckshändelser vid bergverken i Östergötlands län åren 1896—1900.

	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.
Antal arbetare.					
Vid järngrufvorna	32	30	29	29	30
» järnverken	951	740	817	1,030	907
» andra verk och grufvor	1,077	1,965	2,053	2,313	2,405
Summa	2,060	2,735	2,899	3,372	3,342
Antal olyckshändelser.					
Antal dödade	—	¹⁾ 2	²⁾ 1	—	³⁾ 3
Antal skadade med oförmåga till arbete minst 14 dagar: vid grufvor	12	12	2	7	8
» andra bergverk	10	27	9	24	39
» manufakturverk och fabriker	—	—	16	10	43
Summa	22	41	28	41	93

¹⁾ Däraf 1 vid grufva och 1 vid andra bergverk. — ²⁾ Vid manufakturverk.
— ³⁾ Däraf 2 vid grufvor och 1 vid andra bergverk.

samt vidare norr om Roxen till Ljusfors samt därifrån till Norrköping—Vikbolandsbanan, men äfven denna fråga var vid periodens slut beroende på Eders Kungl. Maj:ts pröfning. Denna sistnämnda bana skulle jämväl hafva till ändamål att förmedla samfärdseln mellan slättbygden i Gullbergs härad och skogstrakterna norr om Roxen.

Tab. D. Trafiken vid enskilda järnvägar inom Östergötlands län åren 1896—1900.

År.	Res-, il- och fraktgods.		Passagerare.		Kreatur och diverse.	Summa.	För dag och bankilometer.
	Vikt. Ton.	Afgift. Kronor.	Antal.	Afgift. Kronor.			
1) Norra Östergötlands järnväg.							
a) Bandelen Finspång—Norrholms järnväg.							
1896 . .	83,965	118,208.29	56,861	26,997.67	6,028.57	151,234.53	15.30
1897 . .	91,711	134,286.56	62,347	30,273.59	6,619.75	171,179.90	17.37
1898 . .	86,293	127,132.88	68,271	33,212.55	6,713.50	167,058.93	16.95
1899 . .	86,736	124,734.00	69,574	33,795.46	5,887.29	164,406.75	16.68
1900 . .	90,703	133,036.39	76,393	36,903.80	6,380.52	176,320.71	17.89
b) Bandelen Pålshoda—Finspångs järnväg.							
1896 . .	57,480	150,038.36	39,948	23,678.68	12,831.45	186,548.49	8.79
1897 . .	63,358	152,200.41	46,515	26,185.69	10,170.85	188,556.95	8.91
1898 . .	59,791	146,148.69	52,328	28,363.18	11,515.97	186,027.84	8.79
1899 . .	58,133	150,498.71	56,461	30,520.67	12,433.96	193,453.34	9.14
1900 . .	66,907	161,198.65	58,796	32,191.97	12,894.25	206,284.87	9.74
2) Fogelsta—Vadstena—Ödeshögs järnväg.							
1896 . .	19,618	39,605.13	82,129	39,555.17	2,268.20	81,428.50	5.30
1897 . .	22,514	42,811.13	85,441	41,080.14	2,345.10	86,236.37	5.63
1898 . .	24,432	47,883.56	105,121	50,643.29	3,887.04	102,363.89	6.68
1899 . .	26,806	51,760.12	110,663	53,659.06	2,917.15	108,336.33	7.07
1900 . .	27,113	52,600.09	104,460	55,241.58	2,644.24	110,485.91	7.21
3) Mellersta Östergötlands järnväg. ¹⁾							
1897 . .	577	1,521.75	12,849	6,029.95	479.85	8,031.55	6.64
1898 . .	11,129	23,853.17	157,181	79,312.16	6,565.28	109,730.61	7.71
1899 . .	13,411	29,190.62	163,642	83,047.09	6,489.64	118,727.35	8.34
1900 . .	13,487	30,567.39	162,532	84,156.95	6,391.96	121,116.30	8.51
4) Norrköping—Söderköping—Vikbolands järnväg.							
1896 . .	21,046	47,393.15	185,121	96,342.74	8,241.45	151,977.34	6.68
1897 . .	28,071	55,690.55	189,989	98,477.70	8,369.80	162,538.05	7.12
1898 . .	27,254	56,693.80	205,051	106,295.16	8,127.65	171,116.61	7.55
1899 . .	31,778	65,686.30	229,303	119,540.58	8,790.44	194,017.32	8.56
1900 . .	36,778	72,846.91	243,408	125,654.74	8,861.26	207,362.91	9.18
5) Norrholm—Ristens kommunikationsaktiebolags järnväg.							
1896 . .	19,939	79,355.05	13,222	21,597.07	1,203.09	102,155.21	8.46
1897 . .	23,292	90,360.23	13,704	22,196.12	1,124.27	113,680.62	9.44
1898 . .	17,915	88,036.11	14,179	23,569.31	1,351.17	112,956.59	9.38
1899 . .	21,574	97,166.38	15,362	22,971.42	1,339.05	121,476.85	10.33
1900 . .	25,515	116,418.16	16,873	28,242.19	1,998.14	146,658.49	12.16

¹⁾ Öppnad för trafik den 1 december 1897.

Hvad beträffar det i uppgifterna till nästföregående femårsberättelse omförmälda förslaget till en smalspårig järnväg med 0.891 meters spårvidd mellan Valdemarsvik och Söderköping, har under den gångna perioden koncession hos Eders Kungl. Maj:t begärts å denna järnvägsanläggning, för hvilken, afsedd såsom den är att fylla ett inom Hammarkinds vidsträckt härad länge känt behof af tidsenliga kommunikationer, ortsbefolkningen visat ett mycket lifligt intresse. Denna järnväg, som, rullande materielen inbegripen, är beräknad att kosta 1,268,000 kronor, är afsedd att genom Hammarkinds härad framdragas från Valdemarsvik öfver Gusum samt i närheten af Ringarums och Skinberga sockenkyrkor till Söderköping, där den förenas med Vikbolandsbanan. Banans längd utgör 40.97 kilometer, hvartill komma föreslagna sidospår af 3.3 kilometer. Koncessionsansökningarna voro vid periodens slut beroende på Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning. Till Eders Kungl. Maj:t ingifna koncessionsansökningar dels å en järnväg med 0.891 meters spårvidd från Prestköps station å Norra Östergötlands järnväg förbi Stubba till Motala med sidospår från Stubba till Borensberg, dels ock å en järnväg med sistnämnda spårvidd från Prestköps järnvägsstation öfver Tjällmo kvarn, Stubba, Borensberg och Fornåsa station å Fogelsta—Linköpings-banan till Motala har Eders Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 7 september 1900 för det dåvarande icke funnit skäl bifalla.

Af personer inom Södermanlands län har koncession begärts å en bredspårig järnväg från Norrköping till Jerna station å Västra stambanan öfver Lunda och Nyköping. De socknar inom Östergötland, som skulle beröras af banan, äro Krokek, Qvarsebo, Qvillinge och Östra Eneby, men förslaget har ej förmått tillvinna sig några större sympatier inom länet.

Slutligen har fråga väckts om anläggande af en bredspårig järnväg antingen mellan Örebro och Simonstorps järnvägsstationer med alternativ från Skärfors till en punkt mellan Brevven och Regna å nämnda linie eller ock mellan Örebro, Regna och Norrköping, hvarigenom städerna Örebro och Norrköping skulle erhålla direkt förbindelse med hvarandra, men dessa järnvägsplaner, med anledning af hvilka sammanträde hållits inför Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrköping, hafva ej omfattats med något större intresse, hvaremot inom sistnämnda stad större sympatier synas finnas för en bredspårig järnvägs anläggande mellan Norrköping och Laxå.

Tabell D utvisar trafikens utveckling under perioden vid enskilda järnvägar inom länet. Och framgår af dessa siffror, att under perioden å de enskilda järnvägarna såväl trafiken som inkomsterna visat en glädjande tillväxt.

Lands- och bygdevägar. Länet är indeladt i 33 vaghållningsdistrikt, för hvilka tabell E (sid. 24) lämnar närmare redogörelse.

Af denna tabell framgår, att under perioden nya vägdelningar ej mindre blifvit genomförda än äfven vunnit tillämpning uti 17 vaghållningsdistrikt; att uti tvenne vaghållningsdistrikt, nämligen i Regna m. fl. socknars distrikt och i Göstrings härads vägdistrikt, nya vägdelningar under perioden blifvit genomförda och år 1900 vunnit laga kraft för att därpå följande år tillämpas. Uti trenne vaghållningsdistrikt, nämligen i båda Kindadistrikten och i Skärkindes härads vaghållningsdistrikt, hafva nya vägdelningar såtillvida blifvit genomförda, att de nya väglotterna blifvit utlagda, men hafva förrättningarna

öfverklagats. Inom fem väghållningsdistrikt hafva vederbörande vägdelningsförrättare icke kunnat vidtaga för förrättningarnas afslutande erforderliga åtgärder till följd af anförda besvär i vägdelsingarna rörande frågor, medan inom fem väghållningsdistrikt vägdelsingar på grund af nya väglagen icke blifvit begärda.

Under perioden hafva med bidrag af statsmedel verkstälts följande *väganläggningar* och *vägförbättringar*:

1:o) omläggning och förbättring inom Kinda härad af vägen från Örsebo i Kisa socken till Kråkrydjan i Tirserums socken, omfattande en vägsträcka af 2.73 nymil, till hvilket arbete beviljats ett statsanslag af 54,300 kronor;

2:o) anläggning af vägen från gränsen af Asby socken till Vassviken i Norra Vi socken, utgörande en sträcka af 0.45 nymil, hvartill i statsbidrag erhållits 6,300 kronor;

3:o) anläggning inom Memmings härad för en sammanlagd kostnad af 2,200 kronor af den 1 kilometer långa vägen mellan

Stora Trostads pastorsboställe och Torp i Borgs socken, hvilken väganläggning för Kullerstads socken samt delar af Kimstads och Borgs socknar förkortar afståndet till Eksunds järnvägsstation med omkring sex kilometer;

4:o) anläggning af den nya och 0.36 nymil långa bygdevägen mellan Väfersunda i Dals härad och Renstad i Lysings härad, hvartill i statsbidrag anvisats 9,000 kronor.

Härförutom hafva på vederbörande vägbyggnadsskyldiges egen bekostnad under perioden inom Kinda härad anlagts dels den 0.92 nymil långa Pekhultsvägen från gränsen af Oppeby socken till nya Hornvägen i Hycklinge socken och dels den 0.47 nymil långa Mjölhultsvägen från Vadstugan till Bränna inom Horns socken.

På grund af Konungens Befallningshafvandes den 25 augusti 1900 gifna tillstånd har allmänna vägen vid Skärfors i Skedevi socken jämte den öfver Skärforsån ledande bron inom Finspånga läns härad blifvit på en sträcka af 70 meter af Häfla bruks

Tab. E.

Väghållningsdistrikten i Östergötlands län.

Väghållningsdistrikt. ¹⁾	Utslag ang. omfattningen.	Utslag ang. vägar och broar.	Ny vägdelling tillämpad fr. o. m. år.	Väghållningsdistrikt. ¹⁾	Utslag ang. omfattningen.	Utslag ang. vägar och broar.	Ny vägdelling tillämpad fr. o. m. år.
Kinda härads norra ²⁾	Kon. Befh. den 29/10 1892	Kon. Befh. den 31/12 1894	¹⁵⁾	Tjällmo och Godegårds socknar	K. Maj:ts den 30/3 1894	K. Maj:ts den 13/5 1898	1900
Kinda härads södra ³⁾	K. Maj:ts den 18/5 1894	K. Maj:ts den 24/4 1897	¹⁵⁾	Hälestads sockens	D:o d:o	D:o d. 28/5 1897	1899
Sands sockens	Kon. Befh. den 1/10 1892	Kon. Befh. den 18/5 1895	1897	Regna, Skedevi, Risinge o. Vänga s:rs	D:o d:o	Kon. Befh. den 4/5 1895	¹⁸⁾
Asby sockens	D:o d:o	—	¹⁶⁾	Björkekindes härads västra ⁸⁾	Kon. Befh. den 19/10 1892	K. Maj:ts den 23/5 1896	1900
Norra Vi sockens	D:o d:o	Kon. Befh. den 4/5 1895	1897	Björkekindes härads östra ⁹⁾	D:o d:o	Kon. Befh. den 31/7 1895	1899
Torpa sockens	D:o d:o	—	¹⁶⁾	Östkindes härads	Kamm.-koll. den 23/5 1893	K. Maj:ts den 12/2 1897	¹⁷⁾
Vestra Ryds sockens	D:o d:o	Kamm.-koll. den 15/11 1900	¹⁷⁾	Lösings härads ¹⁰⁾	D:o d:o	Kon. Befh. den 19/10 1895	1900
Svinhults sockens	D:o d:o	—	¹⁶⁾	Krokeks sockens	Kon. Befh. den 22/4 1896	Kamm.-koll. den 17/12 1896	1899
Vifolka härads	D:o den 29/11 1892	Kon. Befh. den 24/7 1894	1900	Bråbo härads	D:o den 18/10 1892	Kon. Befh. den 4/4 1894	1896
Valkebo härads	D:o den 29/10 1892	Kamm.-koll. den 9/5 1894	1899	Memmings härads	D:o d:o	D:o d. 14/4 1894	1896
Gullbergs härads	D:o den 8/10 1892	D:o den 21/5 1895	1897	Lysings härads	D:o den 29/10 1892	K. Maj:ts den 5/5 1899	¹⁷⁾
Åkerbo härads ⁴⁾	D:o den 29/10 1892	Kon. Befh. den 20/12 1893	1897	Göstrings härads ¹¹⁾	Kamm.-koll. den 25/5 1893	D:o den 12/2 1897	¹⁹⁾
Bankekindes härads	D:o d:o	D:o d. 17/3 1894	1898	Blåviks och Malexanders socknar ¹²⁾	Kon. Befh. den 23/5 1894	—	¹⁶⁾
Hanekinds härads ⁵⁾	D:o d:o	D:o d. 26/2 1894	1895	Aska härads ¹³⁾	K. Maj:ts den 8/5 1894	Kamm.-koll. den 4/5 1896	1899
Hammarkinds härads fastlands ⁶⁾	D:o d:o	K. Maj:ts den 4/11 1898	¹⁷⁾	Dals härads ¹⁴⁾	Kamm.-koll. den 25/5 1893	K. Maj:ts den 25/5 1898	¹⁷⁾
Hammarkinds härads skärgårds ⁷⁾	D:o d:o	—	¹⁶⁾	Bobergs härads	Kon. Befh. den 5/10 1892	D:o den 13/5 1898	1900
Skärkindes härads	K. Maj:ts den 1/5 1894	K. Maj:ts den 10/5 1898	¹⁸⁾				

¹⁾ Där ej annat särskildt angifves, omfatta distrikten hela de härad eller socknar, hvarefter de uppkallats, inom de för dessa vid 1900 års slut gällande gränser. Sålunda innefattar Vifolka härads distrikt icke den före år 1899 till häradet hörande delen af Malexanders socken. — ²⁾ Hägerstads, Oppeby, Kettilstads, Tjörstads och Vårdnäs socknar. — ³⁾ Horns, Hycklinge, Tirserums, Vestra Eneby och Kisa socknar. — ⁴⁾ Hela häradet samt delen af St Lars socken i Hanekinds härad. — ⁵⁾ Hela häradet utom delen af St Lars socken. — ⁶⁾ Fastlandet och öar inom häradet, som äro med fastlandet förenade. — ⁷⁾ Öar inom Gryts, Skällviks och St Anna socknar, som ej äro med fastlandet förenade. — ⁸⁾ Kuddby, Täby och Konungunds socknar. — ⁹⁾ Östra Ny, Rönö och Å socknar. — ¹⁰⁾ Hela häradet utom Krokeks socken. — ¹¹⁾ Hela häradet med undantag af hemmanen Helgebo, Ornäs, Fiskarp, Fladhult, Håreholma och Liljeholmen af Blåviks socken samt hemmanen Långstorp, Mellansjö, Uppsalatorp och Hallingsfall af Malexanders socken. — ¹²⁾ Lägenheter och hemman inom Blåvik och Malexander, som icke tillhöra föregående distrikt. — ¹³⁾ Hela häradet utom delen af St Pers socken. — ¹⁴⁾ Hela häradet samt den till Aska härad hörande delen af St Pers socken. — ¹⁵⁾ Vägdelsing öfverklagad. — ¹⁶⁾ Vägdelsing ej begärd. — ¹⁷⁾ Vägdelsing ej afslutad. — ¹⁸⁾ Vägdelsing fastställd genom Kungl. Maj:ts utslag den 4/5 1900. — ¹⁹⁾ Vägdelsing laga kraftvunnen år 1900.

aktiebolag med bidrag af 100 kronor från distriktets vägkassa ombyggd.

Under perioden hafva följande vägomläggningar blifvit påbörjade, nämligen:

1:o inom Kinda härad vägsträckorna Svederna—Tegelsätter 0:5 nymil, Fulmestad—Stjernevik 0:45 nymil och Asby—Norra Vi socknars kyrkor 0:7 nymil;

2:o inom Hanekinds härad vägsträckorna mellan Ulrika socken och landsvägen vid Slaka sockens kyrka samt mellan Linköpings stad och Tannefors i S:t Lars socken, hvarjämte inom Bankekinds härad anläggning af bygdevägen från Dalhems sockengräns vid Fagerdal till Korshult i Åtvids socken tagit sin början.

Dessutom har Länsstyrelsen beslutat:

genom utslag den 10 december 1898 anläggning af en ny väg från Bösebo i Blåviks socken förbi Blåviks kyrka öfver Torpön till Ramfall i Torpa socken;

genom utslag den 14 februari 1900 anläggning af bygdeväg mellan Trimplaberget å vägen Strålsnäs—Öringe till Strålsnäs samt anläggning af vägen mellan Strålsnäs och vägen Boxholm—Ulrika;

genom utslag den 30 april 1900 omläggning af vägen mellan Hagstad och Mjölby;

genom utslag den 29 augusti 1900 omläggning af vägen mellan länsgränsen vid Sandliden förbi Boxholm till hemmanet Räfteomta; samt

genom utslag den 31 oktober 1900 anläggning af bygdeväg från Stafve hamn i Åby socken till gamla häradsvägen mellan hemmanen Svårdstorp och Runnestad i Trehörna socken; varande dock vid periodens slut besvär anförda mot sistnämnda utslag.

Färj- och båtpenningar upptagas fortfarande vid Stråkevads bro inom Finspånga läns fögderi, vid Stegeborg inom Hammarkinds härad för öfverfart öfver Slätbaken samt vid Snäckevarp och Barö sund inom samma härad, vid Färjestaden inom Östkinds härad för öfverfart af Bråviken till Qvarsebo, vid Ulfvesund inom Kinda härad för öfverfart öfver Åsunden och vid Hästholmen inom Lysings härad för öfverfart öfver Vettern.

Grindarnas antal har under perioden undergått en högst betydande minskning.

I fråga om *skjutsanstalternas* antal har icke någon annan förändring egt rum, än att Östads gästgifveri och Bonnorps skjutsstation blifvit indragna.

Skjutslegan utgjorde vid periodens slut 1 krona 70 öre vid alla skjutsanstalter inom länet.

Landstingets *bidrag till skjutsentreprenaderna* har under perioden utgjort för åren 1896—1898 9,177 kronor samt för hvarterdera af de två återstående åren 7,765 kronor.

Längden af de *vägar*, som *städerna* hafva att underhålla, inhämtas af härefteråt intagna **tabell 2**.

Hvad angår gator, broar och torg inom städerna, hafva stadsfullmäktige i Norrköping den 22 mars 1900 i sammanhang med förut bestämd rifning af Bergsbron beslutat att uppföra en 13 meter bred bro af cementbeton på samma plats som den gamla Bergsbron. Dess uppförande medhans dock ej under perioden, men under nästlidne oktober månad 1901 blef bron, såsom färdig, upplåten för allmän trafik. I samma stad har under perioden Östra Promenaden utsträckts från kvadraten

Ärlan förbi kvadraterna Svalan och Huken. Ett nytt salutorg, kalladt Stortorget, har anlagts i sydöstra delen af staden å den enligt stadsplanen för bebyggande afsedda kvadraten Göken. Torget innehåller en areal af 8,150 kvadratmeter.

Med tuktad sten hafva omlagts under år 1896 Norra Kungsgatan emellan Samtalstorget och Broddgatan, Vestgötegatan emellan Samtalstorget och Jernbron, Jernbro- och Skolgatorna emellan Jernbron och Skolgatan och emellan Skol- och Gamla Rådstugugatorna samt Gamla och Nya Rådstugugatorna emellan Trädgårds- och Nya Rådstugugatorna och emellan gångspången och Drottninggatan, för en kostnad af 37,426 kronor 11 öre; under år 1897 Vattengatan emellan Norra Kungs- och Norra Plankgatorna, Norra Kungsgatan emellan Broddgatan och Norra Promenaden, Slottsgatan emellan Norra Kungsgatan och Karl Johans torg, för en kostnad af 44,115 kronor; under år 1898 Garfvaregatan emellan Slotts- och Bredgatorna, Hamngatan emellan Drottning- och Östra Kyrkogatorna, för en kostnad af 36,553 kronor 7 öre; under år 1899 Norra Strömsgatan emellan Packhusgatan och Varfsgatan, Södra Strömsgatan emellan Drottninggatan och Skepparegatan samt Hospitalsgatan emellan Gamla Rådstugugatan och Drottninggatan, för en kostnad af 54,794 kronor 39 öre; samt under år 1900 Gamla Rådstugugatan emellan Rådstugu- och Hamngatorna, Hamngatan emellan Drottning- och Gamla Rådstugugatorna, Bredgatan emellan Garfvaregatan och Samtalstorget, Södra Strömsgatan emellan Drottning- och Gamla Rådstugugatorna samt Trädgårdsgatan emellan Drottning- och Östra Kyrkogatorna, för en kostnad af 45,530 kronor.

Inom Linköping har särskildt Vasavägen, som har en längd af 210 meter och en bredd af 42 meter, fullbordats för en kostnad af i rundt tal 50,000 kronor, men i öfrigt hafva ej några betydande gatuarbeten under perioden egt rum.

I öfriga städer inom länet hafva förbättring och delvis omläggning af torg och gator fortgått i den mån tillgångarna sådant medgifvit. Inom Söderköping är särskildt att nämna ett sedan år 1899 fortgående arbete med omläggning af Lilla Ågatan med dess långa och höga åmur. Detta för stadens förhållanden vidlyftiga och dyrbara arbete hade vid periodens slut, då det knappast var halfärdigt, dragit en kostnad af 5,154 kronor 29 öre.

Telegrafväsendet. Utöfver hvad direkt framgår af Telegrafstyrelsens årsberättelser har icke något af mera anmärkningsvärd beskaffenhet inträffat, än att Mellersta Östergötlands järnvägsstationer blifvit öppnade för telegrafkorrespondens; att omkring 30 s. k. telegramexpeditioner i och för utväxling af på svenska, norska och danska språken affattade telegram till eller från orter inom de tre skandinaviska länderna blifvit anordnade på telefonstationer inom länet; samt att f. d. Haglindska telefonnätet under perioden blifvit ombyggt till dubbeltrådigt och intagits i rikstelefonnätet, hvarefter abonnenternas antal i det närmaste fördubblats.

Elektriciteten i öfrigt har såsom ofvan berörts mer och mer börjat användas för praktiska ändamål.

Mångenstädes på landsbygden finnes *elektrisk belysning* i boningshus, stall och ladugårdar, och jämväl såsom drifkraft börjar den erhålla större och större betydelse. För Norrköping fastställde Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande den 30 december 1899 stadgar för elektriska anläggningar, och i fabriker därstädes förekommer ofta elektrisk belysning. Äfven i

Motala, Mjölby, Boxholm, Bjerka-Säby, Reijmyre, Finspång och Borgs villastad användes elektriciteten i större utsträckning. Den enda stad inom länet, där elektrisk gatubelysning finnes införd, är Motala.

I fråga om *postväsendet* finnes ej något af allmännare intresse att anteckna, som icke kan inhämtas af de berättelser, som Eders Kungl. Maj:ts Generalpoststyrelse årligen afgifver.

B) Sjökommunikationer. Rörande seglationen och trafikinkomsterna å de bägge inom länet sig sträckande *kanallederna* Göta kanal och Kinda kanal tillåter sig Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande att hänvisa till Kommerskollegii underdåniga berättelser under perioden, uti hvilka allt, som kan finnas vara af mera allmänt intresse, finnes intaget. I fråga om Kinda kanal anser sig Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande dock böra nämna, att trafiken alltmer ökats, så att inkomsterna däraf, som för åren 1896 och 1897 i medeltal utgjorde 28,804 kronor, för år 1900 belöpte sig till 45,957 kronor 29 öre. Anledningen till denna ökning är hufvudsakligen att söka däruti, att transporten af virke så tilltagit, att kanalfgifterna för skogsprodukter för år 1900 utgjorde 58.76 procent af hela inkomsten eller 26,977 kronor 47 öre. Den af ringa omfattning varande kanalen mellan sjöarna Risten och Såken, hufvudsakligen afsedd för virkestransport för vidare befördran å Norsholm—Bersbo järnväg, har uppmuddrats och förbättrats.

Farleden till Norrköping och *hamnen* därstädes hafva jämväl under denna period utgjort föremål för omvårdnad och förbättringar af de för stadens utveckling nitälskande invånarne. Så inköptes år 1897 ytterligare ett ångmudderverk med fartyg af järn för muddring intill 8 meters djup för ett pris af 88,600 kronor, och hafva följande hamnarbeten utförts:

År 1896. Muddringar i öfre hamnen, segelrännans utvidgning utmed Hospitalsholmen äfvensom muddring i rännan norr om elevatoren samt rännans rätande emellan tegelbrukskröken och Ramhälls udde, därvid 60,775 kubikmeter mudd upptagits, som medelst elevatoren utförts på de sankta markerna å Gästgifvarehagen. Från Ramhälls udde hafva pråmats 390 kubikmeter grus till hamnplanerna och järnvägsspåren, 120 meter järnvägsspår hafva utlagts i Norra Strömsgatan utanför kvadraten Beckasinen, 85 meter strandskoning hafva anbringats vid Hospitalsholmen medelst 30 fots långa pålar och spånt af plank och bräder.

År 1897. Förlängning och flyttning af mudderrännan till elevatoren har skett. 42,948 kubikmeter mudd har upptagits i segelrännan, af hvilket mudd 11,518 kubikmeter ilandförts å Gästgifvarehagen.

År 1898. Motala ström å södra sidan ofvan Strömsholmen har rensats, segelrännan har fördjupats emellan Grytholmen och den s. k. Händelö häst. Segelrännan vid Ramhälls udde har rensats, och hafva vid dessa arbeten upptagits 83,956 kubikmeter mudd, som uppförts delvis å Gästgifvarehagen. Tegelkajen har makadamiserats. Södra hamnplanen emellan Oskar Fredriks bro och Norra Kyrkogatan till en areal af 2,064 kvadratmeter har belagts med nubben, hamnspåret är tillökt 140 meter, 2 nya dukdalber och 2 vattenståndsskalor af järn hafva uppsatts, den ena vid Grytholmen och den andra vid Stora Juten. Tre nya mudderpråmar, hvardera om 42 kubikmeters rymd, äro inköpta.

År 1899. Muddring i segelrännan emellan mudderelevatoren och Ramhälls udde har verkstälts, därvid upptagits och å Gästgifvarehagen medelst elevatoren lossats 87,800 kubikmeter mudd. 314 kubikmeter grus äro pråmade från Ramhälls udde till underbäddning af järnvägsspåret å strandängen emellan Brynolfs träupplag och elevatoren. 368 meter järnvägsspår hafva utlagts å denna sträcka. 41 meter träkaj intill n. v. platsen för Finspångs ångkran, 990 kvadratmeter gatuläggning i Norra Strömsgatan invid hamnspåret, å norra hamnplanen vid tullkammaren och å hamnplanen vid vedkajen hafva verkstälts, sprängning af sten i rännan vid tegelbruksholmen har egt rum, och 11 nya stenpollare hafva nedatts.

År 1900. Muddringsarbetena fortgingo från den 25 maj till den 6 december med nya mudderverket invid de under året nybyggda träkajerna invid norra stenkajen mellan dess nedre ända och kröken midt för kvadraten Snäppan, i segel-

rännan midt för tegelbruket å Björnviksfjärden och midt för Tjurudden; upptagna muddermassan utgjorde 72,000 kubikmeter. Efter denna muddring är djupet i segelrännan och hamnen nedauför tullkammaren minst 5 meter, men från mudderelevatoren till Ramhälls udde och norra sidan af Grymyr 6 meter. Berggrundet midt för Tjurudden har bortsprängts cirka 375 kubikmeter. För inköpta fastigheter i kvadraterna Lissabon och Paris hafva utbetalts 46,711 kronor. År 1896 beviljades Norrköpings bogsärsaktiebolag dels för isbrytning under samma års »förvinter» af hamnedlen 1,500 kronor, dels ock sedan årligen tills vidare 3,500 kronor.

Den 30 november 1899 tillsattes en kommitté af 7 personer med uppdrag att, med anlitande af de mest sakkunniga och erfarna fackmän, hvilka kunde stå till buds, uppgöra och till stadsfullmäktige inlämna förslag till ett tidsenligt och jämväl en längre framtids behof motsvarande ordnande af stadens hamn och af alla de förhållanden, som med denna stode i samband, såsom tullkammare och packhus, upplags- och fabriksstomter, spåranordningar såväl mellan de staden berörande järnvägarna och hamnen samt de i densammas närhet belägna tomterna som mellan kajerna å ömse sidor om Motala ström, med kostnadsberäkning och en promemoria, utvisande den ordningsföljd, hvori de olika planerna borde komma till utförande, samt angifvande af den ungefärliga kostnaden för hvarje dylik del.

Af de vid Östersjön belägna hamnar är den vid Bråvikens utlopp i hafvet belägna Arkösunds hamn den viktigaste. Under perioden har denna hamn till följd af ishinder varit stängd under år 1896 från och med den 25 januari till och med den 30 mars, under år 1897 från och med den 1 mars till och med den 11 mars, under år 1899 från och med den 14 till och med den 25 januari samt under år 1900 från och med den 1 januari till och med den 20 april, men under år 1898 har sjöfarten därstädes varit öppen hela året. Om den nu också icke kan täfla med Oxelösunds hamn, där isförhållandena äro ändå gynnsammare, bör den i alla fall i en framtid såsom uthamn till Norrköping, med hvilken stad den står i förbindelse genom Vikbolandsbanan, få en vida större betydelse, än som för närvarande är händelsen. I hvad fall som helst är den betydligt öfverlägsen Söderköpings uthamn i Slätbaken, Mem. Af öfriga utmed Östersjön belägna hamnar äro att anmärka Valdemarsviks samt Rågetsdalens i Gryts socken, Husbyviks i Mogata socken och Frugelöts i Börums socken.

Sjöfarten är i synnerhet vid de två förstnämnda ej obetydlig. Invånarne i länets Östersjöskärgård, som äro hänvisade att såsom transportled nästan uteslutande använda den för deras näringslif så viktiga saltsjön, befara denna, då de icke egna sig åt sjöfart såsom särskildt yrke, med ej särdeles stora eller djupgående öppna båtar, användbara såväl till rodd som till segling. Sjöfart såsom näring idkas af kust- och skärgårdsbefolkningen i rätt betydande omfattning, till någon del på utrikes men hufvudsakligast å inrikes ort. I ganska stor utsträckning sker vid den inrikes sjöfarten befraktningen genom ved, som fartygs-egarne uppköpa i landsorten och sedan afyttra på andra platser, mest i Stockholm och Norrköping. Sjöfartsnäringsen har under femårsperioden gynnats af i allmänhet goda fraktförhållanden och har i följd häraf varit rätt lönande.

Trafiken å länets insjöar bestrides delvis af de ångare och andra fartyg, som befara de olika kanallederna och i sammanhang därmed de sjöar, som stå i förbindelse med dem, eller ifråga om Göta kanal Vettern, Boren, Roxen och Asplången, ifråga om Kinda kanal Erlången, Stora och Lilla Rengen,

Jernlunden och Åsunden samt ifråga om trafikleden Risten—Säken sjöarna med samma namn. På den stora sjön Vettern bedrivs dessutom en liflig sjöfart mellan de olika hamnarna vid dess stränder. Särskildt må här nämnas trafiken mellan Hästholmen och Hjo, hvarigenom Mellersta Östergötlands järnväg och järnvägen Fogelsta—Vadstena—Ödeshög ställts i förbindelse med Hjo—Stenstorps järnväg. Härigenom har Östergötland erhållit en ny och värdefull trafikled till Västergötland, som betydligt förkortar vägen till Göteborg och Vesterhavet. Särskilda själfständiga ångbåtsleder finnas å såväl Roxen som Boren. Sjön Sommen befares äfven af flere ångbåtar, hvilka uppehålla såväl persontrafik som fraktfart mellan olika delar af nämnda sjö. Då i Kommerskollegii underdåniga berättelse rörande sjöfarten, som årligen afgifves, finnas angifna de belopp, hvartill *hamnavgifter* för fartyg under perioden uppgått, inskränker sig Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande att omnämna, att dessa under åren 1895 och 1900 utgjorde:

	År 1895.	År 1900.
Norrköping	kr. 33,878-91	58,465-69
Linköping	2,895-26	3,697-24
Vadstena	6,130-66	1,918-70
Söderköping	785-13	1,153-57
Motala	720-22	178-01
Valdemarsvik	1,940-99	2,519-39
Hästholmen	839-92	575-00
Summa kr.	47,191-09	68,507-60

Af de för inrikes och utrikes sjöfart afsedda *fartyg* tillhörde:

	År 1895.			År 1900.		
	Segelfartyg.	Ångfartyg.	Dräktighet, ton.	Segelfartyg.	Ångfartyg.	Dräktighet, ton.
Norrköping	5	9	1,910	9	11	3,461
Linköping	1	4	547	—	7	565
Vadstena	3	—	88	1	—	36
Söderköping	—	—	—	—	1	41
Motala	7	8	2,274	6	6	3,257
Valdemarsvik	11	—	770	12	—	821
Landsbygden	64	4	5,653	68	8	4,957
Summa	91	25	11,242	96	33	13,138

Sammanställer man dessa siffror, finner man, att jämväl sjöfarten inom länet under perioden vunnit en nämnvärd utveckling, och särskildt gäller detta Norrköping, länets största och viktigaste sjöstad.

Beträffande *lotsväsendet* har Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande icke något att meddela utöfver hvad som kan inhämtas af de underdåniga berättelser, som Lotsstyrelsen årligen afgifver.

C) **Varubyten.** Då, såsom ofvan nämnts, inom Östergötland fabriksrörelsen drifves uti en mycket stor omfattning, en betydande mängd spannmål och andra landtmannaprodukter härflyta från jordbruket samt jämväl skog och sjö lämna en icke obetydlig afkomst i trävaror och fisk, är det gifvet, att afsättningen af alla dessa näringars olika alster skall föranleda till en liflig köpenskap såväl inom som utom riket. Då emellertid de underdåniga berättelser, som årligen afgifvas från Generaltullstyrelsen och Kommerskollegium, innehålla noggranna siffer-

uppgifter härom jämväl beträffande detta län, anser sig Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande icke böra belasta denna berättelse med ett upprepande af dem, utan vill endast här hafva nämnt, att under hela perioden handeln varit stadd uti en jämn och snabb utveckling, hvartill den under perioden rådande goda penningtillgången samt lättheten att upplåna penningar mot billig ränta utgjort en mäktig häfstång.

Hvad särskildt angår varubytet inom länet, kan man säga, att *marknaderna* mera och mera förlorat i betydelse, hvaremot de ofta förekommande kreatursmötena och torgdagarna utgöra en god ersättning för dem, om också i något fall, såsom vid Åtvidaberg, två större kreatursmöten i april och september från och med 1898 ersatts af två marknader för försäljning af kreatur och landtmannavaror. Förutom ofvannämnda marknader förekomma sådana ännu i Linköping, Skeninge, Kisa, Hålla, Regna, Ulrika och Österbymo, hufvudsakligen för försäljning af kreatur och särskildt i Linköping och Skeninge hästar. Torgdagar hållas utom i städerna äfven på en mängd andra platser, såsom vid Finspång, Tjällmo, Regna, Åtvidaberg, Ödeshög, Mjölby m. fl. ställen. Under de senare åren har en viss klagan för sports däröfver, att, särskildt på torgdagarna i städerna, landtmannens varor uppköpas i förväg i större poster samt därefter af dessa köpare utminuterat till högre priser, hvarigenom varorna fördyras.

För att belysa huru handeln inom länet under perioden utvecklat sig, tillåter sig Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande att hänvisa till och återropa följande förteckning öfver *handlande* och deras betjening vid förra femårsperiodens slut och vid nuvarande periods utgång:

	År 1895.			År 1900.		
	Handlande.	Biträden.		Handlande.	Biträden.	
		Män.	Kvinnor.		Män.	Kvinnor.
Linköping	126	80	52	145	90	189
Norrköping	486	594	258	566	302	982
Motala	48	38	18	66	25	64
Söderköping	35	41	13	42	17	48
Vadstena	28	29	15	30	18	44
Skeninge	24	8	8	21	5	18
Valdemarsvik	8	12	3	8	—	12
Landsbygden	373	176	71	452	65	324
Summa	1,128	978	438	1,330	522	1,681

Såsom af denna förteckning synes, har antalet landthandlande betydligt ökats, men huruvida detta skall anses lända till nytta för länet, torde dock vara tvifvelaktigt med de i allmänhet lätta kommunikationerna, som numera finnas mellan stad och land. En fördel för den aflägsset från stad boende befolkningen är ju alltid att hafva en lätt tillgång till nödvändighetsvaror och att slippa att för deras erhållande bekosta särskilda resor till städerna, men på samma gång förledes också landtbefolkningen lätt att skaffa sig en del onyttigt kram, hvars värde icke motsvarar kostnaderna.

Under perioden 1896—1900 har följande antal personer erhållit tillstånd att inom länet idka *gårdfarihandel*:

År 1896	186, därvid 63 biträden användts.
» 1897	196 » 68 » »
» 1898	190 » 53 » »
» 1899	170 » 59 » »
» 1900	163 » 54 » »

Denna handel visar ett stillastående liktydigt med tillbakagång, och torde detta förhållande till stor del bero därpå, att tillstånd till dylik handels utöfvande icke meddelas andra än sådana, som, utom att de äro välkända, försälja kläder och manufakturvaror och dylikt, som kan vara till nytta för befolkningen.

Handeln med ål bedrifves på ett egendomligt sätt, som dock äfven lär ega rum inom andra län, i det att uppköpare från Tyskland infinna sig med ångfisksumpar vid sjelfva fångstplatserna och uppköpa fisken direkt af fiskarne. Äfven kräftor säljas i betydande mängd till utlandet.

Med afseende å *brännvinshandeln* i länet samt beloppet af de under perioden erlagda försäljningsafgifter äfvensom afgifternas fördelning återopas nedanintagna *tabell F*.

Städernas behållna andelar af afgifterna hafva uppgått till följande belopp:

	1895—1896.	1896—1897.	1897—1898.	1898—1899.	1899—1900.
Linköping . . .	kr. 77,124.33	83,185.56	91,426.21	94,017.99	105,741.21
Norrköping . . .	170,867.04	180,669.86	191,625.87	188,038.29	199,091.71
Söderköping . . .	9,819.35	9,192.25	9,445.63	11,183.11	10,628.97
Vadstena . . .	6,804.47	7,932.99	8,672.92	9,128.80	8,000.44
Skeninge . . .	4,652.22	4,776.46	5,284.05	5,485.21	5,881.27
Motala . . .	11,428.77	11,310.46	11,904.71	13,296.41	14,406.07

5. Kameralförhållanden.

Tabellerna 3, 4, 5 och 6 innefatta redogörelse angående *hemman* och *lägenheter* på landet samt fastigheter i städerna, egendomar af *fideikommissnatur*, egendomar tillhörande *inhemska aktiebolag* samt egendomar tillhörande *främmande makters undersåtar*, allt för år 1900.

Hemmanens i länet jordeboksförda *mantal*, hvilka enligt förra femårsberättelsen utgjorde det förmedlade 5,482.745 och det oförmedlade 6,792.476, hafva hvad det förstnämnda beträffar minskats med 0.026 mantal, men beträffande det sistnämnda ökats med 1.518 mantal, så att i öfverensstämmelse med återopade tabellen mantalet vid periodens slut utgjort det förmedlade 5,482.719 och det oförmedlade 6,793.994.

Vid jämförelse i öfrigt med motsvarande uppgifter för förra perioden inhämtas hufvudsakligen, att antal bruksningsdelar, hvari hemman äro fördelade, nedgått från 14,630 till 12,595, antalet jordtorp från 5,491 till 4,014, hvaremot antalet ryttare-, soldat- och båtsmanstorp ökats från 2,031 till 2,064, att i städerna antalet nybyggda boningshus under förra perioden uppgick till 151 men under denna tid till 323.

Taxeringsvärdet af fast egendom å landsbygden utgjorde:

	År 1895.	År 1900.	Ökning.
Bevillningskyldig jordbruksfastighet . . .	kr. 153,253,800	154,373,500	1,119,700
Bevillningskyldig annan fastighet . . .	22,952,200	31,090,300	8,138,100
Bevillningsfri jordbruksfastighet . . .	6,684,500	7,261,600	577,100
Bevillningsfri annan fastighet . . .	9,435,300	10,844,400	1,409,100

Taxeringsvärdet af fastigheter i städerna äfvensom ökningen eller minskningen däri under perioden framgå af följande sammansättning:

	År 1895.	År 1900.	Ökning (+) eller minskning (—).
Jordar, bevillningskyldiga	kr. 1,471,600	1,816,100 +	344,500
Annan fastighet, bevillningskyldig . . .	65,231,900	81,935,100 +	16,703,200
Jordar, bevillningsfri	135,300	103,800 —	31,500
Annan fastighet, bevillningsfri	9,361,900	10,736,600 +	1,374,700

Skatteköp hafva under de år berättelsen afser beviljats nedannämnda hemman och lägenheter emot de för dem utförda skatteköpeskillingsbelopp, nämligen:

År 1896.	»Simon Dypkens» eller Dubbelverksvarn n:r 13	kr. 90.00
» 1897.	Bleckkärr, en uppodling	4.57
	Kärr n:r 1, 1/4 mantal	72.14
	Bensäter n:r 1, 1/4 mantal	45.57
	Sandkulla n:r 2, en äng	2.34
	3 tunnland 25/8 kappland af 13 ängstegar i Skinmyra häradskärr	0.08
	Sjudarölöten n:r 1, en lägenhet	2.77
» 1898.	Erikstad n:r 9, en utjord	0.09
	Östra Bjässerum n:r 5, en utjord	2.44
	Kerstinebo n:r 2, en äng	0.09
» 1899.	Öfvertorp n:r 3, en äng	0.62
	Haddorp n:r 1, en äng	4.87
» 1900.	Dömostad n:r 4, Lilla Södergård, 1/2 mantal	144.87
	Vallhemmet eller Valltorpslyckan n:r 1, ett torp	2.50
	Långmossen n:r 1, ett kärr	2.50
	Borrnossen n:r 1, en äng	6.56
	Ahlkärr, Lillsjö och Vagnmossarna n:r 1, tre ängar	11.25
	Kulla n:r 2, en utjord	25.00
	Kolstorp n:r 1, 1/4 mantal	38.97

På grund af bestämmelserna dels i kungl. brefvet den 29 maj 1874 dels i Kungl. Kammarkollegii cirkulär den 14 augusti

Tab. F.

Brännvinsförsäljningsafgifter i Östergötlands län försäljningsåren 1895—1900.

År.	D e b i t e r a d e .			F ö r d e l a d e t i l l :						
	I städerna.	Å landet.	Summa. Kronor.	Stadskommuner.	Hushållningssällskapet.	Landstinget.	Landskommuner.	Statskontoret.	Provisioner.	Summa. Kronor.
1895—1896 . . .	464,119.07	22,078.72	486,197.79	280,696.18	48,579.06	48,339.01	15,425.75	92,750.79	407.01	486,197.79
1896—1897 . . .	491,068.04	26,280.05	517,348.09	297,067.58	51,712.49	51,805.04	18,360.78	98,179.06	223.14	517,348.09
1897—1898 . . .	527,759.02	26,873.40	554,632.42	318,359.39	55,404.26	56,058.32	18,777.19	105,443.65	589.61	554,632.42
1898—1899 . . .	535,415.64	27,523.57	562,939.21	321,149.81	56,232.14	58,739.04	19,230.53	106,969.82	617.87	562,939.21
1899—1900 . . .	574,346.03	24,225.07	598,571.10	343,749.67	59,791.55	62,699.78	16,928.09	114,746.52	655.49	598,571.10

1874 och den 20 juni 1879 samt dels i kungl. skrivelserna den 18 maj 1888 och den 29 maj 1891 till Kungl. Domänstyrelsen angående *försäljning af åtskilliga mindre kronoegendomar* äfvensom i kungl. skrivelserna till Kungl. Domänstyrelsen den 25 september 1896 angående föryttning af lägenheter från kronoegendomar, som försäljas eller utarrenderas, samt enligt särskildt nådigt beslut hafva de i *tabell G* upptagna hemman och lägenheter blifvit försälda med tillträdesrätt under femårsperioden. Icke mindre än 19 kronohemman samt 43 lägenheter med ett sammanräknadt saluvärde af 251,205 kronor hafva enligt denna tabell försälts för tillsammans 294,168 kronor.

Härförutom har f. d. hospitalslägenheten Hospitalsholmen inom Norrköpings stads område till nämnda stad blifvit öfverlåten jämlikt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 13 maj 1893 och den 6 maj 1898, hvarvid enligt förstnämnda beslut afyttrades 1 hektar 61⁸ ar mot en löseskilling af 1,515 kronor 40 öre med tillträdesrätt den 14 mars 1894 och enligt sistnämnda beslut återstående arealen till nämnda lägenhet mot en löseskilling af 46,502 kronor 80 öre med tillträdesrätt den 14 mars 1899.

Såsom ofvan under afdelningen 3 i fråga om de allmänna skogarna blifvit anmärkt, har *kronan* under perioden *inköpt* nedan angifna *egendomar*, afsedda att utvidga förutvarande kronoparker eller bilda nya sådana, nämligen:

enligt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 20 december 1895: Folkströms kronoskatteutjord med såg och kvarn, $\frac{1}{4}$ mantal Hofslagaretorp, $\frac{1}{14}$ mantal Simonshult, $\frac{1}{8}$ mantal Stockhult, $\frac{1}{4}$ mantal Svarfaretorp, 1 mantal Lyrbo, $\frac{1}{4}$ mantal Lyrboholm, $\frac{1}{8}$ mantal Björnmossen, $\frac{1}{4}$ mantal Hökebacken, lotterna n:r 1—7 å Folkströms f. d. rekognitionskog och lotterna n:r 1—3 samt 9—12 af Svarfaretorps f. d. allmänning om 1,900 hektar i Hällestads socken äfvensom lotterna n:r 1—18 af Hällestads bergslags f. d. allmänning, kallad Nerikes allmänning, i Bo socken af Örebro län för sammanlagdt 150,000 kronor;

enligt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 17 februari 1899: 1 mantal Häggetorp, 1 mantal Bryttjorp, 1 mantal Rådsåla, 1 mantal Elmesbo, $\frac{1}{4}$ mantal Grystorp och $\frac{1}{4}$ mantal Halsebo, om 3,484 hektar, i Stjernorps socken för 300,000 kronor;

enligt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 17 februari 1899: $\frac{11}{96}$ mantal Emtefall, kalladt Dämshult, om 88 hektar, $\frac{1}{4}$

mantal Emtefall, kalladt Hästhagen, om 194 hektar, och ett till $\frac{1}{6}$ mantal Amundebo hörande utmarksskifte, om 80 hektar, i Ulrika socken för 35,500 kronor;

enligt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 21 april 1899: $\frac{1}{2}$ mantal Sörbo, om 16⁶ hektar, $\frac{1}{4}$ mantal Näfverdal, om 253 hektar, $\frac{1}{4}$ mantal Ingvastebo, om 25 hektar, $\frac{1}{8}$ mantal Tyrso litt. A, om 247 hektar, $\frac{1}{24}$ mantal Tyrso litt. B, om 65 hektar, $\frac{1}{12}$ mantal Tyrso litt. C, om 121 hektar, ett område om 53 hektar af $\frac{1}{4}$ mantal Frillesbo Östergård och 22 hektar af $\frac{1}{4}$ mantal Frillesbo Vestergård i Nykils socken för 238,000 kronor;

enligt kungl. brefvet den 8 december 1899: 1 mantal Lid, $\frac{3}{4}$ mantal Österås och $\frac{1}{4}$ mantal Södra Bråta i Svinhults socken, omfattande jämte $\frac{1}{2}$ mantal Horsås i Ingatorps socken, Jönköpings län, 2,066 hektar, för 252,500 kronor;

enligt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 8 december 1899: 1 $\frac{1}{4}$ mantal Karlsby, $\frac{1}{4}$ mantal Qvarngården, $\frac{1}{4}$ mantal Bastebol och 1 mantal Ringeshult om 3,507 hektar jämte vattenfall, verk och inrättningar i Godegårds och Kristbergs socknar för 510,000 kronor;

enligt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 23 februari 1900: 1 mantal Vassholma äfven kallad Holma och $\frac{1}{4}$ mantal Lilla Boda om 934 hektar i Kristbergs socken för 40,000 kronor; samt

enligt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 20 juli 1900: Hökhult, en utjord, med den därifrån afsöndrade lägenheten Rothult med Sjömåla om 438 hektar i Norra Vi socken för 36,000 kronor.

Antalet af de för statsverkets räkning *utarrenderade domäner* utgjorde vid 1900 års slut 289, däraf 46 lägenheter och 243 hemman. Arrendeaftgiften för dessa domäner uppgick enligt samma års kronoräkenskaper till 266,446 kronor 5 öre.

Disponerade landtstatsboställen vid nyssnämnda tid uppgingo till 20, samtliga anslagna på lön till kronolänsmän inom länet.

De *jordafsöndringar*, hvarå Kungl. Maj:ts Befallningshafvande meddelat fastställelse, hafva under femårsperioden utgjort:

År 1896	48	År 1899	191
» 1897	74	» 1900	220
» 1898	256	Summa	789

Tab. G.

Försälda kronoegendomar i Östergötlands län åren 1896—1900.

Härad.	Socken. (Stad.)	E g e n d o m e n s n a m n .	Num- mer.	Mant- tal.	Försäld enligt skrifvelse den:	Taxerings- värde. Kronor.	Salu- värde. Kronor.	Köpe- skilling. Kronor.
Kinda.	Oppeby.	Brevassa, indraget sergentboställe	1	$\frac{1}{4}$	$\frac{9}{5}$ 1896	8,000	22,001	19,000
Bråbo.	Ö. Eneby.	Kollbergsjorden, lägenhet	1	—	$\frac{24}{7}$ »	3,500	4,250	4,250
Hanekind.	Skeda.	Kolbyttan, d:o	1	—	$\frac{14}{8}$ »	6,000	6,670	6,670
Valkebo.	Rappestad.	Nordvallen, d:o å Rappestad n:r 5 Lillgård	1	—	$\frac{2}{10}$ »	—	200	200
»	»	Vestra Lund, d:o d:o	1	—	$\frac{2}{10}$ »	—	240	240
Aska.	Styra.	Nedre Götala, indraget militärboställe	3	1	$\frac{27}{11}$ »	21,400	15,312	21,000
Valkebo.	Rappestad.	Nysätter, lägenhet å Rappestad n:r 5 Lillgård	1	—	$\frac{2}{10}$ »	—	965	1,100
»	»	Vestra Lund, d:o d:o	2	—	$\frac{2}{10}$ »	—	483	705
»	»	Rappestad Lillgård, indraget fjärdingsmansboställe	5	$\frac{1}{4}$	$\frac{30}{4}$ 1897	4,300	4,686	7,000
Boberg.	Lönsås.	Örstorp, indraget furirboställe jämte Örstorp n:r 3, en åker	1	$\frac{1}{4}$	$\frac{22}{1}$ »	11,500	10,895	13,100
Ydre.	Svinhult.	Lilla Gluggebo, indraget trumslagareboställe	2	$\frac{1}{4}$	$\frac{80}{7}$ »	5,000	5,657	6,000

Tab. G. (Forts.)

Försålda kronoegendomar i Östergötlands län åren 1896—1900.

Härad.	Socken. (Stad.)	E g e n d o m e n s n a m n .	Num- mer.	Man- tal.	Försåld enligt skrifvelse den:	Taxerings- värde. Kronor.	Salu- värde. Kronor.	Köpe- skilling. Kronor.
Ydre.	V. Ryd.	Hästhagen, indraget pipareboställe	1	1/4	30/7 1897	7,500	12,200	13,000
Bråbo.	Qvillinge.	Vestra Lund, lägenhet å Häradsveden n:r 1, fjärdingsmansboställe	1	—	13/8	—	800	800
"	"	Petersborg, d:o d:o	1	—	13/8	—	600	600
"	"	Sjöbo, d:o d:o	2	—	13/8	—	600	600
"	"	Erikslund, d:o d:o	1	—	13/8	—	800	800
"	"	Af Karlslund, d:o d:o	1 a	—	13/8	—	1,200	1,200
"	"	" Karlslund, d:o d:o	1 b	—	13/8	—	400	400
"	"	" Karlslund, d:o d:o	1 c	—	13/8	—	400	400
"	"	Karlslund, d:o d:o	3	—	13/8	—	1,500	1,500
"	"	Karlslund, d:o d:o	2	—	13/8	—	800	800
"	"	Gunnarsbo, d:o d:o	2	—	13/8	—	200	200
"	"	Fredrikslund, d:o d:o	1	—	13/8	—	500	500
"	"	Lindersberg, d:o d:o	1	—	13/8	—	400	400
"	"	Af Högalund, d:o d:o	1	—	13/8	—	1,000	1,000
"	"	Sabbatsberg, d:o d:o	1	—	13/8	—	200	200
"	"	Af Högalund, d:o d:o	2	—	13/8	—	800	800
"	"	Johanneslund, d:o d:o	1	—	13/8	—	300	300
"	"	Augustenborg, d:o d:o	1	—	13/8	—	500	500
"	"	Loviselund, d:o d:o	1	—	13/8	—	800	800
"	"	Kristinelund, d:o d:o	1	—	13/8	—	1,200	1,200
"	"	Stenbacken, d:o d:o	1	—	13/8	—	500	500
"	"	Nedre Stenbacken, d:o d:o	1	—	13/8	—	100	100
"	"	Nedre Stenbacken, d:o d:o	2	—	13/8	—	500	500
"	"	Sandgropen, d:o d:o	1	—	13/8	—	100	100
Åkerbo.	Rystad.	Höga, afsöndradt från 5 7/8 mtl Tuna n:r 1	1	1/16	17/9	4,000	2,500	4,100
Gullberg.	Flistad.	Kättstorp, indraget sergeanthboställe	1	1/2	10/11	12,100	12,029	11,500
Åkerbo.	Ö. Harg.	Åkerby, afsöndradt från 5 7/8 mtl Tuna n:r 1	1	3/16	14/1 1898	5,000	3,000	5,500
Bråbo.	Qvillinge.	Häradsveden, indraget fjärdingsmansboställe	1	1/8	18/2	21,400	15,250	21,400
	Linköping.	Tornbylyckan, lägenhet, indragen löningsjord	—	—	4/3	2,500	2,400	2,525
Hanekind.	S:t Lars.	Stora Bråstorp, f. d. prebendehemman	1	1/2	18/3	12,200	34,800	45,100
Boberg.	Fornåsa.	Örbacken, lägenhet å 1/2 mtl Boberg n:r 1, f. d. länsmansboställe	1	—	6/5	—	400	400
"	"	Perstorp, d:o d:o	1	—	6/5	—	1,400	1,400
Valkebo.	Nykil.	Brunnebystugan, d:o å 1/4 mtl Brunneby n:r 1, indraget trumslagareboställe	1	—	20/5	—	1,200	1,200
"	"	Ljungstorp, d:o d:o	1	—	20/5	—	200	200
Kinda.	Kisa.	Hallingsborg, d:o å 1/2 mtl Råstorp n:r 2, indraget jägmästareboställe	1	—	17/3 1899	—	600	600
"	"	Hjortaland, d:o d:o	1	—	17/3	—	600	600
Lysing.	Stora Åby.	Fridhem, d:o å 1/2 mtl Färgestad n:r 1, indraget sergeanthboställe	1	—	20/3	—	800	800
Bankekind.	Vårdsberg.	Mörttorpet, d:o å 1 mtl Rogestad n:r 1, indraget fanjunkareboställe	1	—	20/3	—	2,500	2,500
"	Åtvid.	Pettersborg, d:o å 1 mtl Vrånghult n:r 1, indraget d:o	1	—	20/3	—	400	400
Vifolka.	Viby.	Stålarp, indraget fjärdingsmansboställe	1	1/4	22/7 1898	3,500	5,000	7,975
Lysing.	Stora Åby.	Jonstorp, indraget trumslagareboställe	1	1/4	15/7	5,000	4,950	6,700
Finspånge.	Regna.	Stenkullen, lägenhet å 1/4 mantal Ingesgårde n:r 1, indraget pipareboställe	1	—	5/8	—	150	150
Göstring.	Högby.	Vammelby, indraget sergeanthboställe	4	1/2	22/7	6,300	8,250	10,000
Boberg.	Kristberg.	Lilla Stabba, d:o d:o	2	1/4	22/7	7,000	10,270	11,500
Lysing.	Trehörna.	Fiffelfall, indraget trumslagareboställe	1	1/4	30/9	5,000	7,500	7,510
Vifolka.	V. Harg.	Stenstorp, d:o d:o	1	1/4	14/10	10,600	10,000	10,600
Valkebo.	Nykil.	Brunneby, d:o d:o	1	1/4	28/10	6,800	8,260	8,270
	Vadstena.	Vadstena stadsjord, 10 kv.-ref. 89 kv.-stänger	—	—	30/12	700	1,000	1,006
Finspånge.	Regna.	Ingesgårde, indraget pipareboställe	1	1/4	30/12	6,000	5,470	7,000
Vifolka.	Härberga.	Öjebro Hälan, indragen hospitalalägenhet, ett kvarntorp	20	—	6/10 1899	10,000	14,500	18,750
Lösing.	Styrestad.	Jordområde, afsöndradt från Styrestad n:r 1, indraget militärboställe	1	—	14/4	—	17	17
Summa			—	—	—	—	251,205	294,168

Medeltalet för hvarje år utgör således 158 mot 55 under föregående period, hvadan antalet dylika afsöndringar under denna period i hög grad ökats. En stor del jordafsöndringar har tagits i anspråk för villabyggnader och för bildande af egna byggnadslägenheter invid och uti Mjölby municipalsamhälle, invid Motala verkstad, å afsöndrade tomtområdet Borgs villastad, invid Norrköping samt vid Boxholms bruk. Af de under år 1896 beviljade afsöndringar hafva 14 varit af den betydighet, att andel i stombemmanens mantal och ränta blifvit de fränsålda hemmansdelarna åsatt.

Angående *jordnaturen* af nedanstående egendomar är att märka:

att lägenheten Finspång n:r 4, ett järn- och styckebruk i Risinge socken, jämlikt Kammarkollegii skrifvelse den 30 juli 1897 blifvit öfverförd från frälse- till kronotitel;

att under kronotitel upptagna lägenheten Pjeltcn n:r 1, i Qvillinge socken, i jordebok och räkenskaper upptagits, jämlikt Kammarkollegii skrifvelse den 10 september 1897, under frälsetitel;

att $\frac{1}{2}$ mantal Målbäck n:r 1, i Grebo socken, enligt Kammarkollegii skrifvelse den 1 mars 1898 blifvit från krono- till skattetitel i jordebok och räkenskaper omfördt; samt

att lägenheten Kungsladugårdsgårdena lotten n:r 17, en åker i St: Lars socken, upptagen bland kronoegendomar under enskild disposition, jämlikt Kammarkollegii skrifvelse den 30 januari 1900 förklarats vara af skattenatur samt skola under denna titel i jordeboken upptagas.

Nedannämnda lägenheter hafva enligt därom meddelade beslut såsom obefintliga blifvit *ur jordebok* och räkenskaper *afförda*, nämligen: Hult n:r 4, en lägenhet i Norra Vi socken, Smestad n:r 2 och 3, två utjordar, Tannefors n:r 13, en åker och några lyckor i St: Lars socken, Kårstad n:r 3 och 4, tvenne lägenheter i Lönsås socken, och Hackefors n:r 3, en lägenhet i Landeryds socken.

Här omförmälda boställen, hvilka varit på lön anslagna, hafva blifvit till *statsverket* *indragna* och för dess räkning utarrenderade, nämligen från den 14 mars 1898 kronolänsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Boberg n:r 1 i Fornåsa socken, jämlikt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 5 februari 1897, och från den 14 mars 1899 kronolänsmansbostället $\frac{3}{4}$ mantal Herrestad n:r 10 i Herrestads socken, jämlikt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 26 augusti 1897.

Nedannämnda försålda kronohemman och lägenheter hafva jämlikt af Kungl. Maj:t därom meddelade beslut under ifråvarande period blifvit *roterade*, nämligen: $\frac{19}{7}$ 1895 Valdemo n:r 1, en lägenhet i Grebo socken, $\frac{21}{6}$ 1895 Ullebrotäppan n:r 1, en lägenhet i Drothems socken, $\frac{2}{3}$ 1895 Ullekalf n:r 1, $\frac{1}{2}$ mantal, med Ullekalf n:r 4, en lägenhet, i Jerstads socken, $\frac{30}{4}$ 1897 Unnerstad n:r 6, $\frac{3}{4}$ mantal i Gammalkils socken, $\frac{21}{5}$ 1897 Kalfvefall n:r 1, $\frac{1}{4}$ mantal i Sunds socken, $\frac{26}{8}$ 1897 Lindalen n:r 1, en lägenhet i Hällestads socken, $\frac{31}{12}$ 1897 Brevassa n:r 1, $\frac{1}{4}$ mantal i Oppeby socken, $\frac{29}{4}$ 1898 Vefvinge n:r 2, 1 mantal i Skeppsås socken, $\frac{5}{5}$ 1899 Örstorpc n:r 1, 1 mantal, med Örstorpc n:r 3, en åker, i Lönsås socken, $\frac{2}{6}$ 1899 Nedre Götala n:r 3, 1 mantal i Styra socken, $\frac{9}{8}$ 1899 Kollbergsjorden n:r 1, en lägenhet i Östra Eneby socken, $\frac{9}{6}$

1899 Kättstorp n:r 1, $\frac{1}{2}$ mantal i Flistads socken, $\frac{7}{7}$ 1899 Åkerby n:r 1, $\frac{3}{16}$ mantal i Östra Hargs socken, $\frac{7}{7}$ 1899 Höga n:r 1, $\frac{1}{16}$ mantal i Rystads socken, $\frac{21}{7}$ 1899 Häradsveden n:r 1, $\frac{1}{8}$ mantal i Qvillinge socken, $\frac{25}{8}$ 1899 Kolbyttan n:r 1, en äng i Skeda socken, $\frac{8}{2}$ 1900 Hästhagen n:r 1, $\frac{1}{4}$ mantal i Vestra Ryds socken, $\frac{8}{2}$ 1900 Lilla Gluggebo n:r 2, $\frac{1}{4}$ mantal i Svinhults socken, $\frac{31}{8}$ 1900 Hospitalsholmen, en lägenhet å Norrköpings stads område.

Härförutom har $\frac{1}{2}$ mantal Tälla n:r 1, i Drothems socken, hvilket förut varit oroteradt i egenskap af f. d. posthemman, fått sig rotetaxation åsatt, jämlikt nådigt beslut den 21 april 1899.

På grund af kungl. kungörelserna den 29 maj 1891 och den 8 mars 1895 angående utsträckning af tiden för *inlösen af skattefrälseräutor* hafva blifvit inlösta skattefrälseräntorna af $\frac{1}{2}$ mantal Eneby och $\frac{1}{4}$ mantal Saxekulla i Norra Vi socken emot en lösesumma af 2,388 kronor 25 öre, af $\frac{1}{3}$ mantal Barketorp n:r 1 i Hällestads socken emot en lösesumma af 879 kronor 75 öre samt af $\frac{7}{8}$ mantal Grytgöl n:r 2, om 1 mantal, i Hällestads socken emot en lösesumma af 2,315 kronor 50 öre.

Till egare af *skattefrälsehemman*, hvars ränta icke blifvit af statsverket inlöst, hafva på grund af bestämmelserna i kungl. kungörelsen den 3 februari 1888 af statsmedel utbetalts under femårsperioden efterstående belopp, nämligen:

År 1896	1,651.99 kr.	År 1899	2,701.21 kr.
» 1897	2,372.57 »	» 1900	3,259.78 »
» 1898	2,490.03 »	Summa	12,475.58 kr.

Af *båtsmanshållcts* inom länet till sammanlagdt 195 nummer uppgående effektiva styrka, hvaraf under tiden intill 1896 års början jämlikt kungl. kungörelsen den 13 juli 1887 vakantsatts tillsammans 137 nummer, hafva i enlighet med bestämmelserna i nämnda nådiga kungörelse ytterligare blifvit vakantsatta: 29 år 1897, 9 år 1898, 1 år 1899 samt 3 år 1900, eller tillsammans 42 nummer. Då sammanlagdt 179 nummer blifvit vakantsatta, återstå vid tiden för denna berättelses afgifvande endast 16 effektiva nummer af länets båtsmanshåll, af hvilka 1 nummer tillhör Tjusts båtsmanskompani samt 15 nummer Östergötlands båtsmanskompani.

För antalet *brännvinsbrännerier* inom länet, mängden af tillverkningen och den därför erlagda skatt, äfvensom för antalet allmänna nederlag, beloppet af nederlagsafgift, mängden af denaturerad brännvin och därför restituerad brännvinsskatt jämte kostnader för brännvinskontrollen under periodens olika år redogöres i nedanstående tabell:

År.	Antal brännerier.	Tillverkad brännvin. Liter.	Tillverk- ningsskatt. Kronor.	Antal neder- lag.	Neder- lagsaf- gift. Kronor.	Denatur- radt bränn- vin. Liter.	Restitu- tion af skatt. Kronor.	Kontroll- kostnader. Kronor.
1896	13	1,637,650.9	818,825.45	1	2,614	7,636.3	3,665.42	31,521.68
1897	11	1,628,208.8	814,104.40	1	2,501	32,040.0	15,379.20	23,714.86
1898	10	1,356,016.6	678,008.30	1	1,471	5,101.3	2,448.62	24,179.23
1899	11	1,288,687.0	644,343.50	1	1,965	6,457.0	3,099.37	22,432.03
1900	10	1,421,053.3	710,527.15	1	1,593	4,466.6	2,188.63	23,463.45

6. Politi.

A) Landstingets verksamhet. Vid 1896 års landsting hade förslag väckts om anslag af 500,000 kronor till tecknande af aktier i enskilda järnvägsföretag inom länet. Uti det betänkande, som i anledning af denna motion afgafs, yttrades, att Landstinget, som med rätta i sitt synnerliga hägn tagit anstalterna för hindrande af själs- och kroppssjuka medmänniskors lidande, hvilka anstalter redan slukade betydliga summor och hvilkas underhåll och förbättring säkerligen år efter år komme att ställa allt högre kraf på Landstingets oförmåga, icke vore i tillfälle att öka sin budget så väsentligt, som ett bifall till den ifrågavarande motionen skulle föranleda. Med tillämpning af de sålunda uttalade grundsatserna har Landstinget jämväl under denna femårsperiod egnat sin omvårdnad hufvudsakligen åt den allmänna sjukvården och anstalterna för uppfostran och undervisning af vanvårdade och vanlottade barn samt döfstumma personer. Men äfven för folkundervisningen, särskildt undervisningen i slöjd, samt folkhögskoleundervisningen har Landstinget sört genom anvisande af medel till skolor och understöd till skollärare för deltagande i universitetens s. k. sommarkurser. För bevarande af länets minnen i språk och odling har Landstinget visat intresse genom anslag till undersökning af Östergötlands folkmål samt till Östergötlands museum. Dessutom hafva medel anslagits till veterinärväsendet, mosskulturföreningen och till skottpremier å skadedjur.

Till närmare redogörelse för Landstingets verksamhet lämnas nedanstående uppgifter.

Sjukvården. Under femårsperioden har Landstinget till bestridande af sjukvårdskostnaderna vid länets lasarett i Linköping, Söderköping, Vadstena, Finspång och Kisa beviljat anslag år 1896 med 96,450 kronor, år 1897 med 97,450 kronor, år 1898 med 99,350 kronor, år 1899 med 99,250 kronor och år 1900 med 103,600 kronor, hvaraf omkring hälften afsetts för lasarettet i Linköping. Till länslasarettet i Linköping hafva anskaffats ett Röntgeninstrumentarium samt en universal anslutningsapparat för galvanisation, faradisation, elektrolys, endoskopi och kaustik för en kostnad uppgående till omkring 2,500 kronor.

Sjukstugan vid Reijmyre har, såsom förut, åtnjutit årligt anslag med 3,000 kronor, hvarjämte vid 1896 års landsting beslutats att, så länge läkare och medikamentsförråd finnas vid Åtvidaberg och sjukstugan därstädes med materiel för minst 8 sjuksängar behörigen underhållas, bevilja nämnda sjukstuga ett årligt anslag af 1,500 kronor, med villkor i öfrigt att innehavaren af sjukstugan icke uppbär högre legosängsavgifter än länets öfriga sjukvårdsanstalter för sjuka, som äro från Åtvidabergs extra provinsialläkaredistrikt, d. v. s. från socknarna Åtvid, Björsäter, Grebo och Värna, samt att Landstingets revisorer skola deltaga i revisionen af sjukstugans räkenskaper, hvilka skola varda förda i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad eger rum vid Landstingets egna sjukvårdsanstalter samt till Konungens Befallningshafvande ingifvas före maj månads utgång hvarje år.

Till Medevi och Söderköpings allmänna brunnslasarett hafva beviljats anslag med 1,500 kronor. För Medevi lasarett höjdes

detta anslag år 1899 till 1,800 kronor med villkor, att lasarettsvården såsom dittills uppehålls för minst 375 sjuka från landstingsområdet, att lasarettsskatten för fattiga sjuka från samma område ej sättes högre än 14 kronor samt att lasarettstyrelsen årligen till Landstinget lämnar redogörelse för lasarettets verksamhet. För Söderköpings lasarett beviljades år 1900 enahanda förhöjning i anslaget med bibehållande af alla dittills gällande villkor, eller att fri badbehandling årligen lämnas åt fattiga sjuka från landstingsområdet, som sig därtill anmäla, intill ett antal af 170, däraf 65 tillika intagas på brunnslasarettet, allt under en tid af minst fyra veckor för hvarje; att ingen annan afgift påläggas de sjuka än för kosthållet å brunnslasarettet, hvilken ej får sättas högre än 14 kronor; att anslaget mot redovisningsskyldighet utbetalas till brunnslasarettets styrelse; samt att till Landstinget årligen inlämnas berättelse af lasarettets läkare rörande antalet af de sjuklingar, som på grund af anslaget årligen åtnjutit vård vid anstalten. Dessutom beviljades till Medevi brunnslasarett år 1896 ett anslag af 8,000 kronor till bestridande af kostnaderna för uppförande af en bostadsbyggnad och en köksbyggnad jämte anskaffande af nödiga inventarier. Till beredande af pension åt lasarettsläkaren i Söderköping A. E. Nyström vid dennes afskedstagande anslag Landstinget år 1900 ett belopp af 3,000 kronor att årligen utgå under hans återstående lifstid.

Legosängsavgiften vid samtliga länslasarett har utgått:

för sjuka från landstingsområdet i allmänt rum: första klass 75 öre, andra klass 40 öre;

för sjuka från ort utom landstingsområdet i allmänt rum: första klass 1 krona 50 öre, andra klass 80 öre;

för sjuka från landstingsområdet: i rum med en säng 2 kr., i rum med högst tre sängar 1 krona 50 öre;

för sjuka från ort utom landstingsområdet: i rum med en säng 3 kronor, i rum med högst tre sängar 2 kronor; samt

för sinnessjuka: i första klass 1 kr. 50 öre, i andra klass 75 öre.

Såsom bidrag åt fattiga, obotligt sjuka barn från landstingsområdet har under perioden årligen anvisats anslag till Eugeniahemmet med 500 kronor.

För *epidemisjukvården* ordnande inom länet har Landstinget under femårsperioden vidtagit åtgärder. På förslag af förste provinsialläkaren har Landstinget år 1898 beslutat, att för epidemisjukvården inom Landstingets område skulle antagas en epidemisjuksköterska, och anslagit till aflöning åt denna för en tid af fem år från och med år 1899 ett årligt belopp af 600 kronor samt för anskaffande af nödig utrustning för en gång högst 150 kronor. Såsom kompetensvillkor för sjuksköterskan har föreskrifvits, förutom intyg om god vandel och lämplighet för yrket, minst ett års utbildning vid större lasarett och minst två månaders utbildning vid större epidemisjukhus. För öfvervakande af sköterskans verksamhet skulle utses en nämnd af tre personer med förste provinsialläkaren såsom själfskrifven ordförande och såsom sköterskans närmaste förman, och antogs påföljande år särskild instruktion för sjuksköterskan inom länet.

Vid 1900 års landsting beslöts, att för epidemi- och annan sjukvård skulle ytterligare antagas 11 sjuksköterskor eller en för hvarje provinsialläkardistrikt utom Linköpings, för hvilket den redan antagna länssköterskan reserverades, samt en för hvarje extra provinsialläkardistrikt. Till aflöning åt dessa sköterskor beviljades ett årligt belopp af 500 kronor för hvarje sköterska samt för en gång högst 400 kronor åt hvarje sköterska för nödig utrustning. För dessa sköterskor stadgades enahanda kompetensvillkor som för länssköterskan, och lämnades deras antagande och öfvervakandet af deras verksamhet åt en nämnd för hvarje distrikt, bestående af två personer med vederbörande tjänsteläkare som själfskrifven ordförande, hvarjämte förste provinsialläkaren lämnades befogenhet att närvara vid dessa nämnders sammanträden och deltaga i deras öfverläggningar samt bestämma öfver sköterskornas tjänstgöring tidvis inom annat distrikt än det egna.

Till understöd åt *barnmorskor*, som efter erhållet tillstånd önska genomgå minst 14 dagars repetitionskurs vid någon af barnmorskeanstalterna i Stockholm eller Göteborg, har Landstinget år 1899 beviljat ett årligt anslag tillsvidare under fem år af högst 600 kronor att utgå med 60 kronor till hvarje barnmorska.

Undervisning och uppfostran af vanvårdade och vanlottade barn. Landstinget har under den tilländalupna perioden fortfarande uppehållit ett räddningshem vid Folåsa för vanartiga gossar och till denna anstalt årligen beviljat anslag till belopp af 1,500 kronor. Till Domkapitlets i Linköping förfogande har Landstinget årligen ställt ett belopp af 1,500 kronor för att med högst 250 kronor för hvarje understöddja sådana fattiga, blinda barn från landstingsområdet mellan 7—11 års ålder, som kunna erhålla undervisning antingen vid blindskolan i Vexjö eller å blindinstitutet vid Tomtebodas. Därjämte har Landstinget beviljat ett anslag af 100 kronor till redaktionen af tidningen *De blindas veckoblad* med villkor, att tidningen gratis utdelas åt de läskunniga blinda inom landstingsområdet, hvilka önska erhålla densamma.

Döfstummeundervisningen. Bidrag till uppehållandet af döfstummskolan i Manilla har i enlighet med uppgjordt förslag till utgifts- och inkomststat för skolan beviljats med den på Landstinget belöpande andel år 1896 med 10,378.28 kr., år 1897 med 12,674.59 kr., år 1898 med 9,996.34 kr., år 1899 med 10,377 kr. och år 1900 med 12,279.38 kr.

För att, med högst 100 kronor för hvarje, understöddja vid läroanstalten för öfveråriga döfstumma i Vadstena intagna behöfvande elever från landstingsområdet, hvilka af anstaltens direktion pröfvades mest vara i behof af understöd, har Landstinget årligen anslagit medel till belopp år 1896 af 1,100 kronor, åren 1897 och 1898 af 1,000 kronor, år 1899 af 600 kronor och år 1900 af 500 kronor, med rättighet för direktionen att, om det beviljade anslaget icke för detta ändamål åtginge, använda öfverskottet till understöd med högst 200 kronor åt hvarje af sådana döfstumma från landstingsområdet, som äro i åldern 10 å 12 år och möjligen kunna där blifva intagna.

För *sinnesslöa barn* har länet en uppfostringsanstalt invid Söderköping, för hvars uppehållande Landstinget beviljat förslagsanslag år 1896 med 6,800 kr., år 1897 med 6,650 kr., år 1899 med 3,900 kr. och år 1900 med 4,750 kr. För vinnande af ökad utrymme å anstalten, vid hvilken ett stort antal an-

sökningar om inträde måst på grund af bristande utrymme afslås, och för ernående af bättre anordningar i hygieniskt afseende, har Landstinget år 1898 anvisat dels 17,000 kronor för uppförande af nybyggnad, dels 1,400 kronor för uppförande af badinrättning. Därjämte har ytterligare anslagits år 1899 1,600 kronor till ett varmbadhus och år 1900 3,600 kronor för uppförande af en log- och ladugårdsbyggnad vid anstalten.

Slöjdundervisningen. Denna gren af folkundervisningen, hvars gagnande verksamhet allt mera insetts, har Landstinget egnat sin omtanke och därför offrat afsevärda belopp. Till befrämjande af kvinnlig handslöjd har lämnats årligt anslag af 500 kr. under åren 1896—1898, 750 kr. år 1899 samt 500 kr. år 1900. Till understöd åt skolor för kvinnlig handslöjd hafva beviljats år 1896 3,500 kr., hvartera af åren 1897 och 1898 4,500 kr. och år 1899 5,000 kr. För att utdelas åt skolor inom landstingsområdet, hvilka på lämpligt sätt anordnat slöjdundervisningen åt gossar, hafva anvisats, att utgå med belopp af minst 50 och högst 75 kr. åt hvarje, år 1896 5,300 kr. och hvartera af åren 1897—1899 6,000 kr., hvarefter år 1900 för berörda ändamål beviljades ett gemensamt anslag af 11,000 kr. till understöd åt sådana slöjdskolor för gossar och flickor inom landstingsområdet, som äro ordnade i enlighet med kungl. kungörelsen angående statsbidrag till bekostande af denna undervisning, att utgå med hälften af det belopp, som för de respektive slöjdskolorna af statsmedel åtnjutes och mot villkor, att lärarens eller lärarinnans arvode för nämnda undervisning icke understiger stats- och landstingsbidragens sammanlagda belopp samt att distriktet åtager sig bestridandet af alla öfriga med denna undervisnings upprätthållande förenade kostnader.

Under åren 1896—1899 har årligen lämnats ett anslag af 1,200 kr. och år 1900 af 900 kr. för att understöddja folkskol-lärare, som vilja genomgå en slöjdkurs vid Nääs eller annat välordnat slöjdseminarium, att utgå med högst 75 kr. åt hvarje, hvarjämte år 1900 beviljats ett extra anslag af högst 800 kr. för anordnande af en kurs i slöjd för redan anställda slöjd-lärarinnor. Dessutom har för inspektion af sådana slöjdskolor, som åtnjuta understöd af landstingsmedel, till förfogande ställts ett årligt belopp, som de två första åren bestämts till 600 kr. och de tre sista till 800 kr.

Landstingets *småskolläraryrkesseminarium* har under perioden fortsatt sin verksamhet och af Landstinget tilldelats årligt anslag af 4,000 kronor under de tre första åren, då dessutom utgått 350 kronor för underhållande af undervisningsmateriel, samt under de två sista åren 4,400 kronor. Till behöfliga skolmöbler och inventarier hafva år 1898 för en gång anvisats 150 kr., hvarjämte för hvarje år beviljats ett anslag af 100 kr. till premier och understöd att utdelas åt skickliga, i torftiga omständigheter varande elever, som ådagalagt berömvärd flit och stadga uppförande.

Östergötlands folkhögskola har, liksom förut, åtnjutit understöd af Landstinget med 2,500 kronor om året för skolans manliga afdelning, under villkor af frielevsplatser åt minst tre ynglingar från länet, samt med 500 kronor om året till skolans kvinnliga afdelning.

Veterinärväsendet. Som bidrag till aflöning af inom länet anställda veterinärer hafva beviljats under åren 1896 och 1897 10,800 kronor om året, hvarefter år 1898 beviljats under samma förutsättningar af bidrag från Hushållningssällskap och veterinär-

distrikt samt villkor i öfrigt, som förut bestämts, samma anslag jämte ett lönetillägg af femtio kronor för de veterinärer, hvilka oklanderligt tjänstgjort inom länet minst tio år, i följd hvaraf anslaget till veterinärväsendet sistnämnda år upptagits till 11,300 kr. samt åren 1899 och 1900 till 11,600 kr.

Till *premier för dödande af skadedjur* har år 1896 anvisats ett belopp af 6,500 kr., som åren 1897—1899 höjts till 10,000 kr. Sedan 1898 års landsting beslutat, att skottpremier skulle betalas — utom för dödade kråkor, räfvar och hökar — äfven för skäggdopping med 25 öre samt år 1900 bestämts, att skottpenningar för dödad kråka skulle höjas från 10 till 15 öre samt att skottpremie jämväl skulle utbetalas med 1 kr. 50 öre för hvarje dödad gräfling, har samma anslag sistnämnda år upptagit till 15,000 kr.

Landstingsskatten har utgått åren 1896—1898 med 35 öre, år 1899 med 30 öre och år 1900 med 25 öre för hvarje bevilningskrona och har beräknats för år 1896 till 65,000 kr., år 1897 till 67,000 kr., år 1898 till 70,000 kr., år 1899 till 62,000 kr. och för år 1900 till 56,000 kr.

Sjukvårdsafgiften, som varit bestämd till 50 öre för man och 25 öre för kvinna, beräknades för år 1896 till 43,500 kr., år 1897 till 44,000 kr., år 1898 till 44,500 kr., år 1899 till 44,800 kr. och för år 1900 till 44,000 kr.

B) Hälsö- och sjukvård. Genom särskilda nådiga bref den 6 oktober 1899 och den 16 mars 1900 har Kungl. Maj:t förordnat, att *hälsö- och sjukvårdsstadgan* för riket skall, i hvad den afser stad, i tillämpliga delar gälla inom Mjölby municipalsamhälle samt municipalsamhället Borgs villastad.

Särskilda *föreskrifter i afseende å allmänna hälsö- och sjukvården*, utöfver hvad hälsö- och sjukvårdsstadgan innehåller, hafva antagits och blifvit af Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande fastställda: den 24 augusti 1896 för Norrköpings stad stadga angående undersökning af svinkött, den 28 december 1896 för Åtvidaberg matvarustadga, den 18 mars 1899 för Söderköpings stad renhållningsstadga, den 2 januari 1900 för Boxholms bruk med omnejd matvarustadga, samma dag för Ekeby och Åsbo socknar ordningsstadgar för utöfvandet såsom yrke af slakteri eller tillverkning af korf m. m., den 24 april 1900 för Motala stad matvarustadga, den 9 november 1900 för den inom St. Johannes socken belägna så kallade Vestra förstaden renhållningsstadga, den 27 november 1900 för Motala socken matvarustadga samt samma dag för Finspångs bruksområde matvarustadga.

För den å länets *lasarett och kurhus* meddelade vård lämnas uppgift uti tabell H.

Den vid lasarettet i Linköping inrättade elevskola för utbildande af sjuksköterskor har under perioden fortsatt sin verksamhet. Förberedande åtgärder för uppförande af ett epidemisjukhus för staden hafva under perioden vidtagits.

För Norrköpings stad har å epidemiska sjukhusets tomt uppförts ytterligare en sjukhuspaviljong för en kostnad af 78,000 kronor. Paviljongen består af 2 våningar, fullständigt isolerade från hvarandra, och innehåller två större och fem mindre salar samt åtta enkelrum med tillsammans 46 sängar. Salarernas och rummens storlek är beräknad så, att hvarje patient erhåller 30 kubikmeter luftområde. Bjälklagen utgöras

af plana betonghvalf på järnbalkar, och golfven bildas af tjockt lager naturlig asfalt, belagd med tjocka linoleummattor.

För ordnande af renhållningen inom staden har en kommitté varit tillsatt år 1895, som år 1898 afgifvit förslag till renhållningsstadga, men har beslut därom ännu ej fattats. Däremot har för köttbesiktning anordnats en besiktningsbyrå, som trädte i verksamhet år 1897, sedan för föregående år anvisats för ändamålet ett anslag af 5,000 kronor.

Från och med år 1899 hafva hos hälsö- och sjukvårdsnämnden anställt ytterligare två tillsyningsmän utöfver de två förut an-

Tab. H. *Lasarettens och kurhusens i Östergötlands län verksamhet åren 1896—1900.*

Lasarett (och kurhus).	Lasarettet.			Kurhuset.		Total- kostnad. Kronor.	Dagkost- nad för patient. Kronor.
	Antal patient- ter.	Däraf aflidna.	Under- hålls- dagar.	Antal patient- ter.	Under- hålls- dagar.		
<i>Linköpings.</i>							
År 1896	1,042	51	39,986	—	—	55,947.32	1.40
• 1897	1,023	49	41,842	—	—	61,916.21	1.48
• 1898	1,020	46	40,288	—	—	62,349.05	1.55
• 1899	1,097	44	41,410	—	—	67,324.36	1.63
• 1900	1,019	49	40,501	—	—	70,134.47	1.73
<i>Norrköpings.</i>							
År 1896	1,109	95	26,749	105	1,823	59,674.76	2.09
• 1897	1,139	105	29,338	109	2,169	66,374.58	2.11
• 1898	1,250	86	31,990	106	2,327	69,620.83	2.03
• 1899	1,261	78	31,053	81	1,578	72,100.00	2.21
• 1900	1,238	98	28,351	89	1,838	74,806.89	2.48
<i>Söderköpings.</i>							
År 1896	489	36	16,401	20	722	23,635.36	1.38
• 1897	501	37	16,633	15	361	26,441.33	1.55
• 1898	481	30	15,264	19	841	27,288.84	1.55
• 1899	478	40	16,177	22	844	26,794.15	1.57
• 1900	500	39	15,355	12	423	27,348.22	1.64
<i>Vadstena.</i>							
År 1896	203	22	7,260	23	510	15,877.36	2.04
• 1897	199	14	8,011	14	422	16,403.47	1.94
• 1898	227	29	8,904	9	276	16,337.91	1.78
• 1899	216	24	8,992	17	638	17,257.12	1.79
• 1900	223	28	9,189	12	537	17,729.16	1.82
<i>Kisa.</i>							
År 1896	170	10	4,951	—	—	6,876.92	1.39
• 1897	228	16	5,361	—	—	7,798.01	1.45
• 1898	242	14	5,235	—	—	8,287.43	1.58
• 1899	236	7	5,177	—	—	8,262.86	1.60
• 1900	203	8	4,934	—	—	8,834.94	1.79
<i>Finspångs.</i>							
År 1896	131	6	3,752	—	—	7,334.39	1.96
• 1897	156	10	4,196	—	—	7,500.32	1.79
• 1898	151	9	3,498	—	—	7,243.19	2.07
• 1899	156	6	3,328	—	—	7,025.58	2.11
• 1900	148	13	3,722	—	—	7,000.40	1.88

ställda. Därjämte hafva stadsfullmäktige år 1900 beslutat inrättandet af en kemisk undersökningsanstalt lydande under hälsovårdsnämnden, men denna anstalt har icke under perioden kommit i verksamhet.

Å landsbygden hafva nya epidemisjukhus uppförts inom Borgs, Östra Eneby och Qvillinge socknar samt invid Boxholm.

Hälsobrunnar. Länets badanstalter vid Medevi och Söderköping tillhöra de inom riket mest besökta, och hänvisas med afseende härå till de i officiella berättelser om hälso- och sjukvården lämnade uppgifter. Under perioden har år 1898 vid Borgs villastad inom Borgs socken invid Norrköping inrättats en badanstalt benämnd Kneippbadet, hufvudsakligen afsedd för s. k. kneippkur. Vid anstalten, som är belägen vid Motala ström, är uppfördt ett ståtligt badhus, omgivet af en vacker park invid strömmen. Badet stå öppna för badgäster året om, och de badformer, som företrädesvis användas, äro kallvattenkur efter Kneipps metod, luft- och solbad, hvarjämte lämnas sjukgymnastik och massage. Anstalten har varit särdeles talrikt besökt afven af personer från aflägsna orter. För sjukvården äro anställda tre läkare.

En badinrättning med kneippkurafdelning för ett mindre antal badgäster innehafves af enskild person vid det naturskönt belägna Byhle i Skedevi socken.

Konvalescenthemmet Mamre har under perioden fortfarande varit i verksamhet. Till nybyggnad vid hemmet har Norrköpings stad år 1898 beviljat ett anslag af 10,000 kronor. Underhållskostnaden för å anstalten intagna personer uppgick år 1900 till 2,879 kronor.

C) Undervisningsväsendet. Vid de allmänna läroverken i Linköping och Norrköping har lärjungeantalet mot periodens sista år betydligt ökat. Under höstterminen 1896 undervisades vid Linköpings läroverk 401 och vårterminen 1900 481 lärjungar samt vid Norrköpings läroverk höstterminen 1896 418 och vårterminen 1900 475 lärjungar. I Norrköping, där utrymmet inom läroverksbyggnaden visat sig allt mer otillräckligt, så att under läsåret 1899—1900 två afdelningar varit förlagda till lokalen i södra folkskolehuset och Swartziska friskolan, har under perioden läroverkshuset blifvit tillbyggt i två våningar af ett rums bredd å hvardera flygeln i riktning mot promenaden samt med fasad mellan flyglarna åt sydvästra promenaden. I tillbyggnaden inrymmes förstuga, i nedre våningen ett biblioteksrum med ett därtill hörande förrum och ett större och ett mindre rum för museisamlingarna samt i öfre våningen i midtelpartiet en sångsal af 120 kvadratmeters golftyta. Kostnaden för tillbyggnaden har uppgått till 138,000 kronor.

Afven i Linköping har visat sig svårighet att inrymma det ökade lärjungeantalet inom läroverkshuset, där nya skolrum måst inredas.

Vid Söderköpings treklassiga läroverk har med Kungl. Maj:ts tillstånd för hvarje läsår varit anordnad en fjärde klass, och genom Kungl. Maj:ts beslut den 29 mars 1900 har läroverket utvidgats till ett femklassigt läroverk å reallinien. Lärjungeantalet utgjorde höstterminen 1896 34 och vårterminen 1900 25. Vadstena femklassiga läroverk bevisades höstterminen 1896 af 61 och vårterminen 1900 af 64 lärjungar.

Linköpings stifts- och läroverksbibliotek har fått mottaga en större boksamling, som afidne f. d. lektorn, teol. d:r:n J. H. W. Steinnordh i testamente donerat till biblioteket.

Folkskoleväsendet har under den tillämdalupna perioden varit stadigt i en jämn utveckling. Skolorna hafva ökat från 549 till 582, hvarjämte antalet skolor med olämpliga skolformer såsom mindre folkskolor och flyttande skolor småningom minskats. En mera ordentlig afgång från skolan har också blifvit allmänare, så att i regel ingen afgång från skolan sker utan afgångsbetyg, ehuru undantag dock ännu förekommer. Slöjdundervisningen har kunnat glädja sig åt ett afgjort ökat intresse från kommunernas sida, och antalet slöjdskolor såväl för manlig som för kvinnlig slöjd har väsentligt ökat. En brist i folkundervisningen, som i synnerhet på landsbygden gör sig kännbar, är saknaden af skola för den mognare ungdomen. Blott ett fåtal i åldern 15—20 år blir i tillfälle att besöka folkhögskolor, under det att det stora flertalet för sin utbildning står utan ledning. I detta afseende är de större städernas ungdom mera gynnad, då där praktiska skolor äro för dem öppna.

För erhållande af förbättrade skollokaler hafva såväl å landsbygden som i städerna gjorts betydande uppoffringar. Talrika nybyggnader af skolhus hafva under perioden kommit till utförande.

I Linköping hafva tre gamla och föråldrade skolhus försålts och i stället uppbyggts ett nytt, beräknadt för omkring 1,200 barn. Byggnaden, som är fritt belägen och omgiven af en stor plan, inrymmer 18 folkskolesalar och 9 småskolesalar samt dessutom i den höga och ljusa jordvåningen 4 slöjdsalar för gossar och skolbad samt i vindsvåningen 2 sysalar och plats för ett tillämnadt skolkök. Kostnaden har uppgått till 200,000 kronor.

I Norrköping, där folkskoleväsendet otvifvelaktigt nått sin högsta utveckling inom länet, hafva under perioden uppförts två nya skolhus, hvardera innehållande 8 större salar, 9 småskolesalar, 12 kapprum, 1 förvaringsrum, 1 samlingsrum för lärare samt på vinden 1 slöjdsal, 2 gymnastiksal, 1 skolkök, 1 matsal och 2 sysalar. Dessutom äro särskilda byggnader uppförda för vaktmästarebostäder. Hvardera skolhuset har i uppförande kostat 139,186 kronor. Efter det dessa nybyggnader blifvit fullbordade finnas numera i staden inalles nio folkskolehus, innehållande tillsammans 58 större salar, 44 småskolesalar, förutom 4 slöjdsalar, 6 gymnastiksal, således tillsammans 112 salar. Ursprungliga kostnaden för samtliga folkskolebyggnaderna uppgår förutom tomternas värde till 794,602 kronor 90 öre. Antalet barn emellan 7 och 14 års ålder, hvilka tillhörde stadens församlingar, var år 1898 5,408, däraf 4,202 åtnjutit undervisning i folk- och småskolor.

Såsom ett bevis på den utveckling folkskolan på senare tiden vunnit må nämnas, att för få år sedan afidit en person, som på sin tid varit stadens ende folkskollärare. Nu uppgår lärarnes antal till 110 och utgjorde vid periodens början 99.

Från och med år 1898 är undervisning i matlagning införd såsom obligatoriskt läroämne i folkskolans fjärde klass för flickor. Denna undervisning har till uppgift att med iakttagande af nödig sparsamhet och klok uträkning tillreda en på samma gång närande, hälsosam och välsmakande hvardagskost. Då alla flickor, som genomgå folkskolan, komma att deltaga i

matlagningsundervisningen, kommer säkerligen denna att få ganska stor betydelse för arbetarhemmen inom samhället. De två skolköken, som äro inrättade i de nybyggda skolhusen, äro anordnade hvarterda för sex hushåll, hvaraf hvarje består af fyra flickor, och äro således 24 flickor eller omkring en half skolklass på en gång sysselsatt i hvarterda köket.

Kostnaderna för stadens folkskoleväsen beräknades för år 1900 till 259,000 kronor eller mera än två gånger den allmänna bevilningen, som utgjorde 125,043 kronor 97 öre.

Af *öfriga skolor* i Norrköping hafva Norrköpings högre skola för kvinnlig ungdom och Norrköpings nya läroverk för flickor samt Karin Malms flickskola åtnjutit understöd af staden med årligt belopp af 2,500 kronor för en hvar af de båda förstnämnda och 1,500 kronor för den sistnämnda. Till Lenningska väfskolan har beviljats ett årligt anslag af 2,000 kronor under fem år från och med år 1899 samt till Ebersteinska söndags- och aftonskolan enahanda belopp under åren 1900—1904. Till byggnadsplatser för två skolhus för högre flickskolor uppläto stadsfullmäktige år 1898 för det ena kvadraten Lammet samt beviljade utöfver det från Trozelliska fonden anslagna beloppet, 90,000 kronor, till byggnadernas uppförande 100,000 kronor, hvarefter fullmäktige år 1900 för samma ändamål beviljade ytterligare 124,000 kronor. Dessa byggnader hafva icke vid periodens slut blifvit fullbordade.

I Linköping har under perioden förberedts inrättandet af en teknisk aftonskola, hvartill medel erhållits dels med Kungl. Maj:ts tillstånd ur den under Linköpings domkapitels förvaltning stående s. k. Meurlingska fonden, dels genom anslag af Linköpings stadsfullmäktige, Linköpings sparbank och stadens handelsförening och dels genom statsunderstöd.

Östergötlands folkhögskola vid Lunnevad i Sjögestads socken har under perioden fortsatt sin verksamhet. Elevantalet uppgick år 1896 till 72, däraf 38 manliga och 34 kvinnliga, år 1897 till 59, däraf 29 manliga och 30 kvinnliga, år 1898 till 55, däraf 37 manliga och 18 kvinnliga, år 1899 till 57, däraf 26 manliga och 31 kvinnliga, samt år 1900 till 85, däraf 47 manliga och 38 kvinnliga. Jämte Landstingets förut omnämnda årliga anslag af 3,000 kronor har till folkhögskolan af statsmedel beviljats år 1896 2,987⁵⁰ kr., år 1897 3,000, år 1898 2,915, år 1899 2,965 och år 1900 3,190 kr. Elevernas afgifter hafva uppgått år 1896 till 2,186 kr., år 1897 till 2,182, år 1898 till 1,989, år 1899 till 2,268 och år 1900 till 3,044 kr.

Den vid folkhögskolan anordnade *landtmannaskolan* har bevistats år 1896 af 8, år 1897 af 10, år 1898 af 4, år 1899 af 10 och år 1900 af 15 elever. Till bestridande af kostnaderna för skolan har länets hushållningssällskap tillskjutit årligen 1,500 kronor, hvarjämte af statsmedel erhållits år 1896 1,840 kr., år 1897 2,000, år 1898 1,880, år 1899 1,970 och år 1900 2,310 kr. Skolafgifterna uppgingo år 1896 till 399 kr., år 1897 till 367, år 1898 till 301, år 1899 till 535 och år 1900 till 682 kr.

Länets hushållningssällskaps *landtbruksskola* å Bjerka-Säby har under perioden fortsatt sin verksamhet. Vid skolan har lämnats undervisning för utbildning af rättare, ladugårdsskötare och hästskötare, och vid den å Bjerka-Säby varande mejeristationen har på statens bekostnad varit anordnad undervisning i mejeriskötsel.

Vid länets *uppföstringsanstalt för sinnesslöa barn* hafva uppförts ett större boningshus i två våningar, innehållande lärosalar, bostadslägenheter och kök, för en kostnad af 16,000 kr. samt ett tidsenligt varmbadhus af sten för 4,000 kr., hvarjämte boningshuset å det af Landstinget från statsverket inköpta och under år 1890 med anstaltens tillgränsande område införlifvade hemmanet $\frac{1}{8}$ mantal Lilla Bossgård för en kostnad af 3,000 kr. reparerats och försetts med en öfvervåning till bostad åt slöjdlärare. För uppförande af en ny ladugårds- och logbyggnad vid anstalten har såsom ofvan nämnts af Landstinget anslagits medel. Genom den tillökning i utrymme, som sålunda vunnits, har anstalten beredts möjlighet att än ytterligare utvidga sin i hög grad behjärtansvärda verksamhet, så att elevantalet under perioden ökats från 32 till 40, för hvilkas undervisning äro anställda fyra lärarinnor och två slöjdlärare, hvilka senare meddela kännedom hufvudsakligen i skomakeriyrket samt i jordbruks-, boskaps- och trädgårdsskötsel. Vid anstalten äro därjämte anställda en förestånderska, en gymnastiklärare samt tre sköterskor och tre tjenarinnor. Förutom anslag från Landstinget åtnjuter anstalten årligen penningbidrag af Malmö barnhusfond med 400 kr. och från statsverket med till 9,700 kr. numera förökadt belopp.

D) Rättsväsendet, administrationen och fängvården. För upprätthållande af allmän ordning och säkerhet å landsbygden på platser, där till följd af en större sammanträngd befolkning eller eljest sådant varit erforderligt, hafva såsom förut *särskilda polistjänstemän* varit ständigt anställda vid Mjölby å det område, som tillhör nuvarande municipalsamhället jämte järnvägsstationen, vid Boxholms bruk och järnvägsstation, å Göta kanalområde mellan sjöarna Vettern och Boren samt Motala verkstad, Motala gästgivaregård och Motala järnvägsstation, i Norrköpings s. k. norra förstäder inom Östra Eneby socken, vid Finspångs styckebruk och järnvägsstation samt Butbro sågverk, vid Ladugårdsbacke i S:t Lars socken, i Kisa kyrkoby samt inom Åtvids socken med tjänstgöring hufvudsakligen vid Åtvidabergs bruksområde och järnvägsstation. För tjänstgöring allenast viss tid på året hafva polistjänstemän varit anställda vid Malmslätt den tid vapenöfningarna därstädes pågå, vid Lilla Åby järnvägsstation under sommarmånaderna sön- och helgdagar samt vid Medevi hälsobrunn under den tid brunnsinrättningen därstädes hålles öppen. Under åren 1898, 1899 och 1900 hafva dessutom polistjänstemän varit anställda vid Arkösunds järnvägsstation med tjänstgöring under sommarmånaderna samt under år 1900 i Valdemarsvik med tjänstgöring året om. Till aflöning af dessa polistjänstemän har Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande till sitt förfogande haft af Kungl. Maj:t anvisadt årligt anslag, som utgått åren 1896, 1897 och 1898 med 3,600 kr., år 1899 med 3,400 kr. och år 1900 med 4,000 kr. Därjämte hafva bidrag årligen tillskjutits af Mjölby socken och enskilda socknemän med 125 kr., Boxholms aktiebolag med 300 kr., hvilket belopp för år 1900 nedsatts till 250 kr., Motala landsförsamling med 50 kr., Göta kanalbolag med 200 kr., Motala mekaniska verkstads nya aktiebolag med 200 kr. samt Kungl. Järnvägsstyrelsen med 150 kr., Östra Eneby socken med 800 kr., Risinge socken med 100 kr. och Finspångs styckebruk med samma belopp, Baroniet Adelswärd med 150 kr., enskilda personer i Kisa kyrkoby med

150 kr., Qvillinge socken med 100 kr., Medevi brunnsbolag med 100 kr. samt Valdemarsviks samhälle och Ringarums socken hvar för sig med 125 kr., hvarjämte Tryserums socken af Kalmar län och Konungens Befallningshafvande i sistnämnda län till aflöning åt den gemensamt af Konungens Befallningshafvande i Östergötlands och Kalmar län förordnade polismannen i Valdemarsvik anvisat bidrag med 50 kr. af socknen samt enahanda belopp af de till polisbevakning inom Kalmar län anslagna medel.

Med afseende å vid länets domstolar *anhängiggjorda mål*, äfvensom konkurs- och urarfvaärenden samt lagfarts- och in-teckningsärenden hänvisas till nedanintagna, från den officiella statistiken hämtade uppgifter:

År.	Antal tilltalade.						Antal sakfälda.					
	Vid häradsrätterna.		Vid rådstufvurätterna.		Summa.		Vid häradsrätterna.		Vid rådstufvurätterna.		Summa.	
	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.
1896	28	10	42	15	70	25	26	9	41	14	67	23
1897	32	9	46	10	78	19	24	9	43	10	67	19
1898	27	8	49	8	76	16	22	6	46	7	68	13
1899	41	6	45	5	86	11	37	5	43	5	80	10
1900	43	8	35	6	78	14	41	8	35	6	76	14

Vid länets underrätter hafva under perioden varit anhängiggjorda:

År		Twistemål.		Brottmål.		Ansökningsärenden.
		Vid häradsrätterna	Vid rådstufvurätterna	Vid häradsrätterna	Vid rådstufvurätterna	
År 1896	Vid häradsrätterna	936	564	7,620		
	» rådstufvurätterna	719	920	4,140		
» 1897	» häradsrätterna	953	512	8,438		
	» rådstufvurätterna	765	812	4,075		
» 1898	» häradsrätterna	716	560	8,061		
	» rådstufvurätterna	816	852	3,973		
» 1899	» häradsrätterna	811	568	8,428		
	» rådstufvurätterna	752	930	3,968		
» 1900	» häradsrätterna	1,033	596	7,918		
	» rådstufvurätterna	915	1,166	4,199		

Konkurs- och urarfvaärendenas antal i länet utgjorde:

År	I länet.	I städerna.	Summa.	Däraf under året afslutade genom:			
				Förlikning.	Ackord.	Afskrifning.	Slutlig utdelning.
År 1896	138	153	291	10	10	20	87
» 1897	158	128	286	10	10	27	66
» 1898	123	133	256	8	7	21	66
» 1899	107	147	254	7	5	30	63
» 1900	108	161	269	—	3	31	66

Lagfart å fast egendom inom länet beviljades:

År	Antal fång.	Däraf på grund af:		Köpeskillning. Kronor.
		Arf eller giftorätt.	Köp.	
År 1896	1,792	915	803	8,528,817-58
» 1897	1,962	973	903	11,169,483-05
» 1898	2,228	998	1,153	12,958,073-44
» 1899	2,096	895	1,087	16,273,538-47
» 1900	2,092	896	1,104	16,750,908-62

Saluvärdet å den fasta egendom, som under perioden försåts efter *utmätning* eller *konkurs*, uppgick år 1896 till 323,985 kr., år 1897 till 231,657, år 1898 till 385,301-67, år 1899 till 260,477-48 och år 1900 till 200,063-75 kr.

Inteckningar i fastigheter inom länet hafva blifvit beviljade, förnyade och dödade till följande antal och belopp:

År	Beviljade.		Förnyade.		Dödade.	
	Antal.	Kronor.	Antal.	Kronor.	Antal.	Kronor.
År 1896	1,030	4,882,260-19	2,072	10,766,281-08	155	946,116-15
» 1897	1,090	5,855,617-31	2,118	12,519,164-92	162	1,033,110-19
» 1898	1,113	6,565,742-52	2,140	11,020,219-13	189	1,479,976-67
» 1899	1,180	7,149,733-02	1,952	11,911,233-56	231	1,248,087-17
» 1900	1,223	8,749,143-42	1,840	11,902,567-88	289	1,382,881-44

Lagsökningsärendenas antal hos öfverexekutorerna i länet, antalet personer, som därvid ålagts betalningsskyldighet, äfvensom de ådömda skuldbeloppet utgjorde:

År	Antal.		Personer.		Kronor.	
	Antal.	Personer.	Kronor.			
År 1896	920	447	173,575-45			
» 1897	882	433	145,755-98			
» 1898	617	178	134,668-68			
» 1899	872	253	173,470-77			
» 1900	820	203	124,291-80			

Vid jämförelse med enahanda uppgifter för närmast föregående år synes en ökning i såväl tvistemålens som brottmålen antal hafva inträdd, men då för de särskilda åren såväl under senaste som föregående period antalet varit särdeles växlande, behöfver den omnämnda stegringen ej anses ofördelaktigt vittna om befolkningens laglydnad eller begär att draga sina tvister under domstols pröfning.

Däremot synes den ökade omsättningen genom fastighetsköp tyda på ett ekonomiskt uppsving, liksom beviljandet af in-teckningar till afsevärdt högre belopp än under de före denna period närmast liggande åren visar ökadt kraf för frigörande af kapital för ekonomiska företag. Det nedgående antalet konkurser, hvilka dessutom till största delen varit af ringa omfattning, är liksom minskningen i lagsökningarnas antal och belopp också ett godt tecken på ökadt välstånd.

Af Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande under perioden i administrativ väg fastställda *ordningsföreskrifter* m. m. in-hämtas af följande förteckning:

1896 febr. 14.	Instruktion för vägstyrelsen i Bankeinds härad.
» april 11.	Ändrade bestämmelser angående fisket i sjön Tåkern.
» » 25.	Ändring uti instruktionen för Aska härads vägstyrelse.
» juni 13.	Hälsövärdordning för Kärna kommun.
» » 18.	Reglemente för Handtverksföreningen i Norrköping.
» juli 1.	Bestämmelse om särskildt fjärdingsmansdistrikt för Qvillinge och Simonstorps socknar.
» aug. 8.	Stadga rörande elektriska anläggningar i Norrköping afsedda för belysning eller arbetsöfverföring.
» » 12.	Ändringar i byggnadsordningen för Norrköpings stad.
» » 24.	Stadga angående undersökning af svinkött i sanitärt syfte i Norrköping.
» okt. 9.	Ändring i reglemente för Vårdnäs sjuk- och begravningskassa.
» dec. 28.	Matvarustadga för Åtvidaberg.
1897 juli 5.	Förbud mot färdande med velociped å vissa platser inom Söderköping.
» sept. 9.	Ändring uti reglementet för drätselkammaren i Söderköping.
» » 15.	Reglemente för Ydre härads brandstodsbolag.

- 1897 okt. 27. Mätare- och vräkaretaxa för Söderköping.
 1898 jan. 15. Instruktion för handels- och sjöfartsnämnden i Norrköping.
 febr. 15. Föreskrifter för trafiken å Norrköpings promenader.
 mars 16. Ändring uti instruktion för Aska vägetyrrelse.
 april 20. Reglemente för Lysings härads allmänning.
 maj 9. Hamnordning för Linköping.
 » 20. Förbud för färdande med velociped å vissa platser i Söderköping.
 okt. 15. Reglemente för drätselkammaren i Norrköping.
 » » Ordningsstadga för Norrköpings stads vattenledning.
 » » 17. Hagebyhöga sockens indelning i fattigvårdsrotar.
 » » 26. Säkerhetsåtgärder vid trafikering af Mellersta Östergötlands järnväg.
 1899 febr. 18. Stadga angående färdande med velociped i Norrköping.
 mars 18. Renhållningsstadga för Söderköping.
 maj 12. Instruktion för Memmings härads vägstyrelse.
 » 20. Förbud för färdande med velociped å vissa platser i Söderköping.
 » 24. Byggnadsordning för Norrköping.
 aug. 10. Ändring i reglementet för Norrköpings handverkareförening.
 okt. 21. Ändring uti reglementet för Östergötlands nya brandstodsbolag.
 dec. 11. Ändring i reglementet för Söderköpings stads drätselkammare.
 » » Ordningsstadganden för Laxholmsbron och den s. k. Gångspångens trafikering i Norrköping.
 » » Tillägg till Strå sockens indelning i fattigvårdsrotar.
 1900 jan. 2. Matvarustadga för Boxholms bruk med ordningsföreskrifter för utförande såsom yrke af slakteri eller tillverkning af korf, s. k. sylta och dylika födoämnen inom Ekeby och Åsbo socknar.
 » » Ändring i reglementet för Linköpings drätselkammare.
 mars 21. Förening af Fifvelstads, Hvarfs och Styra socknar till ett fjärdingsmansdistrikt.
 » 30. Stadga för Tekniska aftonskolan i Linköping.
 april 24. Matvarustadga för Motala stad.
 » » Förening af Hagebyhöga och Vestra Stenby socknar till ett fjärdingsmansdistrikt.
 » » Stadga för Motala fabriks- och handverksförening.
 maj 16. Förbud för färdande med velociped å vissa platser i Söderköping.
 » » Delning af S:t Lars socken i två fjärdingsmansdistrikt.
 juni 30. Reglemente för Skepparesocieteten i Norrköping.
 » » Instruktion för Skepparesocieteten i Norrköping.
 nov. 9. Renhållningsstadga för den inom S:t Johannes socken belägna s. k. Vestra förstaden, omfattande lägenheterna Annedal, Aspeboda, Aspedal, nr 1, 2, 3, 4 Gustafberg, Hannalund, Hjalmarberg, Karlsberg nr 1, 2, 3, 4, Karlsborg nr 1 och 2, Karlshem, Kullen och Marielund.
 » 27. Matvarustadga för Motala socken.
 » » Matvarustadga för Risinge socken.
 » 28. Ändring uti reglemente för Östergötlands kreatursförsäkringsbolag.
 dec. 6. Förening af Ekebyborna och Lönsås socknar till ett fjärdingsmansdistrikt.
 » » Förening af Klockrike och Brunneby socknar till ett fjärdingsmansdistrikt.

Med afseende å *fångvården* lämnas nedanstående, från Sveriges officiella statistik hämtade uppgifter.

Af de till tvångsarbete för lösdrifveri dömda kvinnor äro de flesta häktade i Norrköping och införpassade till kronohäktet därstädes. Bland de till länsfängelset i Linköping införpassade kvinnliga lösdrifvare är ungefär halfva antalet häktadt inom Östra Eneby socken och Norrköpings s. k. förstäder. För syslölöst kringtrykande och bettlande häktades och införpassades till länets fångvårdsanstalter i enlighet med bestämmelserna i lagen den 12 juni 1885 om lösdrifvares behandling:

	Antal häktade.		Däraf dömda till tvångsarbete.	
	M.	Kv.	M.	Kv.
År 1896	79	13	52	6
» 1897	73	19	47	11
» 1898	68	24	40	19
» 1899	67	24	35	18
» 1900	77	27	51	18

Utgifterna för fångvården i länet med undantag af centralfängelset, sedermera tvångsarbetsanstalten, i Norrköping utgjorde år 1896 46,761.06 kr., år 1897 50,732.95, år 1898 49,645.28, år 1899 54,789.97 och år 1900 56,029.54 kr. Fångvårdskostnaderna uppgingo vid centralfängelset i Norrköping, som med år 1897 anordnats till tvångsarbetsanstalt, år 1896 till 44,564.55 kr., för tvångsarbetsanstalten år 1897 till 62,652.92, år 1898 63,297.19, år 1899 68,290.63 och år 1900 74,804.77 kr.

Antalet häktade och dömda, som under perioden förvarats i länets fångvårdsanstalter, uppgick år 1896 till 1,070, däraf 790 män och 280 kvinnor, år 1897 till 1,268, däraf 760 män och 508 kvinnor, år 1898 till 1,278, däraf 767 män och 511 kvinnor, år 1899 till 1,232, däraf 742 män och 490 kvinnor, samt år 1900 till 1,348, däraf 819 män och 529 kvinnor.

E) Bank- och låneinrättningar. Bankverksamhet utfövas inom länet af följande nio *banker*: Sveriges Riksbank, Östergötlands enskilda bank, Norrköpings enskilda bank, Kalmar enskilda bank, hvilka samtliga äro sedelutgivande, Skandinaviska kreditaktiebolaget, aktiebolaget Örebro handelsbank, aktiebolaget Norrköpings folkbank, Motala folkbank och Lysings härads folkbank. Sveriges Riksbank öppnade den 1 april 1897 ett afdelningskontor i Linköping.

Östergötlands enskilda bank drifver sin rörelse genom kontor i Linköping, Norrköping, Vadstena, Söderköping, Skeninge, Mjölby och Kisa, af hvilka det i Norrköping upprättades under innevarande femårsperiod, år 1898. Hufvudkontoret är i Linköping, där ock den af lottegarne valda centralstyrelsen har sitt säte. Afdelningskontorens styrelse utses af centralstyrelsen. Bankens grundfond, som vid periodens början utgjorde 1,500,000 kr., fördelad å 3,000 lotter å 500 kr., ökades den 1 januari 1899 genom utsläppande af 2,200 nya aktier till 2,600,000 kr., hvarjämte reservfonden tillfördes det belopp af 550,000 kr., som erhöles genom att lotterna emitterades till en kurs af 750 kr. Bankens fonder utgjorde vid 1900 års slut: grundfond 2,600,000 kr., reservfond 1,300,000 kr. och reserverade medel 162,446.80 kr. I öfrigt hänvisas för belysning af bankens rörelse till omstående *tabell I*.

Norrköpings enskilda bank har sitt hufvudkontor i Norrköping samt ett afdelningskontor i Motala. Grundfonden utgjorde vid ingången af år 1896 1,600,000 kr. i lotter å 1,000 kr., men ökades år 1898 genom utsläppande af 1,400 stycken nya lotter till 3,000,000 kr. Emissionspriset var 1,900 kr., hvarför ett öfverskott af 1,260,000 kr. uppstod, som tillfördes reserv- och grundfonderna. Vid 1900 års slut uppgick grundfonden till 3,000,000 kr., reservfonden till 1,000,000 kr. samt dispositionsfonden till 1,368,899.51 kr. Bankens rörelse under perioden åskådliggöres af *tabell I*.

Kalmar enskilda bank har inom länet ett kommissionskontor i Valdemarsvik, Skandinaviska kreditaktiebolaget ett afdelningskontor i Norrköping samt aktiebolaget Örebro handelsbank ett år 1899 öppnadt afdelningskontor i Motala.

Aktiebolaget Norrköpings *folkbank* drifver sin rörelse i Norrköping. Dess fonder voro vid 1900 års slut: grundfond 300,000 kr., reservfond 58,000 kr. och dispositionsfond 56,000 kr. Motala folkbank, hvars fonder år 1900 utgjorde: grundfond 52,377.10 kr., reservfond 60,000 kr. och dispositionsfond 40,000 kr., har kontor endast i Motala. Lysings härads folkbank,

hvars kontor är beläget i Ödeshög, hade vid 1900 års slut en grundfond af 71,900 kr., reservfond 42,639.64 kr. och dispositionsfond 10,903.49 kr.

Af de i senaste berättelserna upptagna *sparbanker* har Godegårds sparbank upphört med sin verksamhet. År 1898 inrättades Kristbergs sockens sparbank, för hvilken Konungens Befallningshafvande den 12 december sagda år fastställt reglemente. Ändringar uti gällande reglemente hafva af Konungens Befallningshafvande fastställts den 18 april 1896 för Vikbolands sparbank, den 25 november 1897 för Asby sparbank, den 17 maj 1898 för Östra Ryds sparbank, den 4 juni 1898 för Vestra Ny sockens sparbank och den 1 augusti 1900 för Göstrings härad och Skeninge stads sparbank. Sparbankernas antal inom länet uppgick vid periodens slut till 35. Insättarnes antal hade till 1900 års slut vuxit till 70,257 med en behållning af 20,288,511.06 kronor.

Vid länets samtliga postanstalter finnas inrättade kontor för *Postsparbanken*, och uppgingo postsparbankskontorens antal vid 1900 års slut till 124. De utelöpande motböckerna voro vid samma tidpunkt 21,056 med en behållning af 3,179,916.29 kr.

Hypoteksföreningarna inom länet äro trenne, nämligen Östgöta hypoteksförening, Östgöta stadshypoteksförening och Norrköpings stadshypoteksförening.

Östgöta hypoteksförening, hvars verksamhet började år 1845 och hvars länedistrikt omfattar Östergötland samt Norra och Södra Tjusts, Tunaläns, Sevede och Aspelands härad af Kalmar län, var intill år 1890 bildad på två afdelningar. Sistnämnda år upphörde den första afdelningen, och de där kvarstående delegarnes skuld öfvertogs af andra afdelningen. Vid periodens början kvarstodo i första afdelningen 46 delegare, antecknade för ett fastighetsvärde af 559,760.53 kr., på grund hvaraf i amorteringslån utlämnats 204,300 kr., och återstoden af denna afdelning under utdelning varande reservfond utgjorde 32,763.43 kr. Andra afdelningen hade 8,219 delegare, antecknade för ett fastig-

hetsvärde af 130,718,712.43 kr., på grund hvaraf i amorteringslån utlämnats 48,549,350 kr., och med en reservfond af 569,672.81 kr. De sista delegarne i den första afdelningen utgingo under år 1899, men vid slutet af år 1900 återstod ännu af icke lyftade reservfondsandelar ett belopp af 19,753.99 kr. Inom andra afdelningen funnos vid 1900 års slut 8,417 delegare, antecknade för ett fastighetsvärde af 135,297,572.28 kr., på grund hvaraf i amorteringslån utlämnats 50,447,500 kr., och uppgick afdelningens reservfond till 512,658.28 kronor.

Östgöta stadshypoteksförening, hvilken började sin verksamhet år 1871, har till länedistrikt städerna Linköping, Söderköping, Vadstena, Skeninge och Motala äfvensom de inom länet belägna köpingar, stationssamhällen och andra platser, där på grund af Kungl. Maj:ts förordnande ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer gälla; antalet från föreningen utlämnade lån utgjorde vid periodens början 262, fördelade på 218 fastigheter, och vid dess slut 298, fördelade på 217 fastigheter. I öfrigt torde beträffande föreningens verksamhet få hänvisas till följande tabell:

År.	Återstående lån vid årets slut.			Å vid årets slut kvarstående lån verkställda amorteringar.	Föreningens behållning vid årets slut.
	Amorteringslån. Kronor.	Lån på viss tid utan amortering. Kronor.	Summa. Kronor.		
1895 . . .	1,891,700	15,000	1,906,700	378,290.26	34,219.29
1896 . . .	1,712,700	147,000	1,859,700	339,650.16	34,257.37
1897 . . .	1,576,200	270,500	1,846,700	327,744.87	34,518.39
1898 . . .	1,547,300	320,700	1,868,000	322,365.63	35,768.97
1899 . . .	1,532,100	367,400	1,899,500	329,643.63	38,600.08
1900 . . .	1,577,600	483,000	2,060,600	354,105.96	41,988.99

Norrköpings stadshypoteksförening har sitt verksamhetsområde inskränkt till Norrköpings stad.

Tab. I. Östergötlands enskilda banks och Norrköpings enskilda banks ställning vid slutet af åren 1895—1900.

År.	Utelöpande egna sedlar.	Utelöpande postremiss-växlar.	Reverslån.	Diskonterade växlar.	Utestående & kassakreditiv och löpande räkning.	Innestående & depositions-räkning.	Innestående & upp- och afskrifning och löpande räkning.	Balansräkningens slutsumma.
<i>Östergötlands enskilda bank.</i>								
1895 kr.	1,778,668	868,090	3,256,810	3,145,063	1,634,055	6,833,056	1,544,752	13,718,350
1896 »	1,867,178	393,826	3,373,858	3,442,894	1,447,895	6,319,012	1,790,377	13,735,577
1897 »	1,823,088	369,150	4,030,734	3,960,458	1,833,335	7,737,980	1,735,921	15,355,895
1898 »	2,118,618	686,612	5,013,199	4,422,914	2,049,715	8,964,681	1,958,399	18,512,071
1899 »	2,226,978	513,642	6,018,809	7,059,227	2,934,782	11,566,620	2,233,918	22,941,651
1900 »	2,639,722	635,866	6,527,903	8,299,332	3,894,811	13,279,604	2,505,204	26,163,711
<i>Norrköpings enskilda bank.</i>								
1895 kr.	1,902,510	316,559	2,677,430	5,843,218	1,660,555	4,795,441	1,448,724	13,467,350
1896 »	2,079,540	252,614	2,540,760	4,952,982	2,167,882	4,456,835	1,358,781	12,627,360
1897 »	2,318,000	309,639	4,380,215	4,656,527	2,289,074	4,600,926	1,326,689	14,639,559
1898 »	2,737,955	361,235	5,246,333	5,217,112	3,018,973	5,327,401	1,499,353	17,627,090
1899 »	2,667,495	578,121	5,238,045	5,392,721	2,985,086	6,643,604	1,272,641	18,551,518
1900 »	2,671,325	580,770	5,412,540	6,032,173	3,318,927	7,008,336	1,090,142	19,805,468

Beträffande *Linköpings läns och stifts lifränte- och kapital-försäkringsanstalts* verksamhet får Länsstyrelsen åberopa nedan intagna tabell.

År.	Delegare vid årets slut.	Lifräntetagare.		Lifräntors belopp. Kronor.	Delegarnes behållning vid årets slut. Kronor.	Afgående delegares uttagna behållning. Kronor.	Anstaltens	
		M.	Kv.				lifräntefond. Kronor.	besparingsfond. Kronor.
1896 . .	17,097	37	67	4,368-08	739,635-12	4,014-83	42,903-10	43,690-17
1897 . .	17,409	40	66	4,548-84	748,143-77	3,526-10	65,924-31	27,813-34
1898 . .	17,129	44	63	4,374-56	764,639-97	5,067-79	67,156-26	31,685-61
1899 . .	17,050	47	74	4,641-34	785,668-22	7,346-53	69,165-27	35,514-72
1900 . .	17,033	47	80	5,433-38	786,904-81	6,766-46	81,771-61	38,624-02

Enligt revisionsberättelsen öfver anstaltens förvaltning år 1897 hade vid granskningen af anstaltens räkenskaper för år 1896 dåvarande revisorer trott sig finna, att lifräntefondens kapitalbelopp icke motsvarade därifrån utgående och garanterade lifräntor, samt fördenskull verkställt undersökning om bildandet af denna fond och för att åskådliggöra ställningen upprättat en förteckning öfver alla de från anstaltens början till fonden öfverförda lifräntetagare jämte deras därvid egande kapitalbelopp och utgående såväl lyftade som icke lyftade räntor, hvarefter revisorerna kommit till den åsikt, att lifräntefondens kapitalbelopp vid 1896 års slut i verkligheten borde vara 62,572-67 kr. i stället för då bokförda 42,903-10 kr. och att anledningen till skiljaktigheten förefunnits i bokföringssättet, enligt hvilket fonden icke tillförts andel i anstaltens ränteinkomst under årens lopp, utan att denna ränta i stället tillgodokommit anstaltens reservfond eller, som den i räkenskaperna benämnes, »besparingsfond».

I anledning af denna revisorernas utredning har direktionen under år 1897 beslutat, att från delegarnes »besparingsfond» skulle till lifräntefonden öfverföras ett kapitalbelopp af 20,000 kronor, och efter vidtagandet af denna åtgärd, jämte det 3-6 procents ränta å såväl detta belopp som å fondens från år 1896 utbalanserade kapital 42,903-10 kr. tillgodoförts fonden, utgjorde lifräntefondens kapitalbehållning vid 1897 års slut 65,924-31 kr., hvaremot, enligt ett af revisorerna öfver fonden upprättadt sammandrag för åren 1879—1897, densamma borde utgöra 65,581-99 kr. eller 342-32 kr. mindre belopp än det, hvartill direktionens beslut föranlett.

Med stöd af tabeller, som upprättats af dels herr professor Lindstedt och dels herrar Rosén och Beckman öfver kapitalvärdet af årlig lifränta efter 3-5 procents räntefot, hafva revisorerna, enligt gjorda beräkningar, kommit till visshet, att lifräntefondens ofvanstående kapitalbehållning är fullt tillräcklig till utbetalning af en årlig lifränta å 8 procent för man och 7 procent för kvinna från och med 56 års ålder och att fondens ställning således för närvarande är betryggande för dess hitintills åtagna förbindelser.

Genom Kungl. Maj:ts nådiga resolution den 1 juni 1900 har fastställts nytt reglemente för anstalten att gälla från den 1 januari 1901.

F) Försäkringsanstalterna inom länet äro:

1) *För brandskuda*: Östergötlands läns brandstodsbolag, som meddelar försäkring å byggnader och lösören å länets landsbygd, Östergötlands läns nya brandstodsbolag, hvars verksamhetsområde omfattar hela länet, samt Ydre härads brandstodsbolag, som omfattar nämnda härad och Tirserums socken af Kinda härad.

Beträffande de båda förstnämnda bolagens verksamhet under perioden torde få åberopas nedan intagna tabell K.

Förutom förenämnda bolag med säte inom länet anlitas äfven andra; särskildt för städerna användas ganska mycket ömsesidighetsbolagen, för fast egendom städernas allmänna brandstodsbolag samt för lös egendom städernas bolag för försäkring af lös egendom, äfvensom åtskilliga enskilda brandförsäkringsbolag.

2) *För kreatur och mot hagelskada*: Östergötlands kreatursförsäkringsbolag, hvars verksamhetsområde omfattar hela länet, Heda kreatursförsäkringsaktiebola, som omfattar Heda socken i Lysings härad, samt Östergötlands hagelskadeförsäkringsbolag, omfattande hela länet.

G) *Fattigvården*. Ett bland de mörkaste bladen i vårt lands och äfven i detta läns utvecklingshistoria är det sätt, hvarpå fattigvården handhafves. Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande vill icke därmed hafva sagt, att icke fattigvårdsförordningens föreskrifter iakttagas, men vår fattigvårdslagstiftning och barmhärtigheten beröra föga hvarandra, och den fattiges lott är mera än vanligt bitter. Egendomligt nog för Östergötland, hvarest välståndet i allmänhet torde vara större än i en hel del andra provinser, är antalet fattigvårdsmål mycket stort. Antalet af de fattigvårdsmål, som under perioden

Tab. K. Östergötlands läns brandstodsbolags och Östergötlands läns nya brandstodsbolags verksamhet åren 1896—1900.¹⁾

		Utdebiterade belopp.	Ersatta brand- skador.	Ersättnings- belopp.	Utdebitering, öre per 100 kr. ansvarighetsbelopp.					Gällande försäkringar	Ansvarighets- belopp, kr.	Befintliga belopp eller tillgångar, kr.
		Kronor.	Antal.	Kronor.	1896.	1897.	1898.	1899.	1900.	vid periodens slut.		
Östergötlands läns brandstodsbolag	fast egendom . .	420,935-57	490	295,806-20	6	7	7-5	6	8	25,090	126,724,746-36	402,528-02
	lös egendom . .	357,930-22		254,218-44	4	6	8-3	6	7	40,342	119,622,374-40	
Östergötlands läns nya	fast egendom . .	141,577-97	29	93,244-84	10	12	19	20	10	1,396	13,419,000-00	114,491-88
	lös egendom . .	147,737-62	33	78,184-58	10	17	16	10	10	2,096	14,012,840-00	122,713-28

¹⁾ För Östergötlands läns brandstodsbolag afse uppgifterna den femårsperiod, som slutade den 31 mars 1900, för Östergötlands läns nya brandstodsbolag åter den period, som slutade den 14 mars 1901.

anhängiggjorts hos Länsstyrelsen, utgjorde nämligen år 1896 293, år 1897 359, år 1898 364, år 1899 345 samt år 1900 353.

Beträffande antalet understödstagare samt beloppet af fattigvårdskostnaderna torde Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande få hänvisa till de af Kungl. Statistiska Centralbyrån offentliggjorda uppgifterna i detta ämne.

Fattigvården inom länet är i allmänhet ordnad på gammalt sätt, och fattigårdar finnas fortfarande endast inom ett fåtal socknar.

Inom Linköpings stad har det s. k. Elberfeldsystemet, hvilket under sistförflutna periods senaste år införts, vidare utvecklats. Någon minskning i fattigvårdsutgifterna har genom detsamma väl icke egt rum, men de behöfvades kraf på hjälp har blifvit mera praktiskt och rättvist tillgodosedt.

I Norrköping har under perioden för fattigvårdens räkning i kvadraten Ruddammen för en kostnad af 164,000 kronor uppförts en ny sjukhusbyggnad, innehållande, utom sköterskerum, läkarerum, dagrum, matsalar, kök och badrum, sjuksalar med plats för 135 sängar.

Enskild fattigvård har under perioden varit anordnad vid Valla egendom i S:t Lars socken, Engelholms gods i S:t Anna socken, Grytgöls bruk i Hällestads socken och Boxholms bruk i Åsbo socken.

H) Fromma stiftelser och donationer. Angående dessa torde Länsstyrelsen få hänvisa till här efter intagna **tabell 7**, upprättad på grund af från stiftelsernas förvaltningar infordrade uppgifter.

Få af Sveriges landskap ega så många förutsättningar för utveckling i olika hänseenden som Östergötland.

Den för sin bördighet kända vackra östgötslätten, de af rikliga strömfall uppfyllda vattendragen Motala ström, Svartån och Stångån samt de stora skogssträckorna i norra och södra delarna af länet inbjuda till landtbruk och boskapsskötsel med därpå grundad mejerihandtering, fabriksanläggningar och industriell verksamhet äfvensom till tillgodogörande af skogens produkter. Och af de uppgifter Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande varit i tillfälle att lämna i denna berättelse täcktes Eders Kungl. Maj:t i nåder inhämta, hurusom länets invånare under perioden vetat att på ett klokt och framsynt sätt begagna sig af de förmåner en mild försyn sålunda gifvit dem. Goda skördar hafva äfven bidragit till förbättrande af landtmännens villkor och gifvit dem ekonomisk bärkraft att förbättra häst- och kreatursraserna. I öfrigt gynnsamma konjunkturen hafva åt industrien gifvit ett stort och såsom man må hoppas varaktigt uppsving. Betydlig öfverafverkning af skogen torde väl hafva egt rum, men då insikten om skogssådd och skogsplantering vunnit allt större insteg, får man hoppas, att de skador vinningslystnaden gjort skola af naturen med människans tillhjälp återställas.

Slutligen må nämnas, att fiskets betydelse alltmera börjat att uppmärksammas och att åtgärder till dess förbättrande vidtagits.

Man torde därför med allt fog kunna säga, att de år, som ifrågavarande period omfatta, bilda en betydelsefull och vacker länk i länets inre utvecklingshistoria, väl värd att i tacksamt minne bevaras.

Linköpings slott i Landskansliet och Landskontoret den 31 december 1901.

Underdånigst

L. DOUGLAS.

C. O. de Frese.

Johan Lindby.

Tab. 1.

FOLKMÄNGDEN I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅREN 1896—1900.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
	Kyrkoskrifna folkmängden (enligt prästerskapets uppgifter den 31 december).			Mantalskrifna folkmängden (enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motsäende år).										
				Hela mantalskrifna folkmängden.			Däraf fria från mantalspenningar.							
							Värfvadt manskap.	Af särskilda orsaker befriade.	Underåriga.		Summa (fria från mantalspenningar).			
	Mankön.	Kvinnkøn.	Summa.	Mankön.	Kvinnkøn.	Summa.	Mankön.	Mankøn.	Kvinnkøn.	Mankøn.	Kvinnkøn.	Mankøn.	Kvinnkøn.	Summa.
Landsbygden år 1896 . . .	105,767	107,886	213,653	105,832	108,094	213,926	—	7,516	13,414	42,140	39,976	49,656	53,390	103,046
1897 . . .	106,192	108,139	214,331	106,231	108,301	214,532	—	7,412	13,294	42,245	40,000	49,657	53,294	102,951
1898 . . .	106,380	108,349	214,729	106,604	108,522	215,126	—	7,299	13,050	42,556	40,159	49,855	53,209	103,064
1899 . . .	106,233	108,060	214,293	106,443	108,181	214,624	—	7,058	12,634	42,512	40,000	49,570	52,634	102,204
1900 . . .	106,789	108,513	215,302	106,152	108,557	214,709	—	6,899	12,634	41,821	40,069	48,720	52,703	101,423
Linköpings stad år 1896 . . .	5,725	7,585	13,310	5,825	7,576	13,401	—	230	378	2,283	2,265	2,513	2,643	5,156
1897 . . .	5,914	7,672	13,586	5,981	7,775	13,756	—	203	363	2,334	2,322	2,537	2,685	5,222
1898 . . .	6,016	7,706	13,722	6,203	7,814	14,017	—	188	397	2,428	2,360	2,616	2,757	5,373
1899 . . .	6,227	7,942	14,169	6,165	8,125	14,290	—	158	376	2,302	2,515	2,460	2,891	5,351
1900 . . .	6,386	8,166	14,552	6,374	8,212	14,586	—	356	620	2,408	2,457	2,764	3,077	5,841
Norrköpings stad år 1896 . . .	16,411	21,069	37,480	15,866	20,607	36,473	—	923	1,910	6,239	6,353	7,162	8,263	15,425
1897 . . .	16,778	21,576	38,354	16,376	21,292	37,668	—	973	1,944	6,342	6,516	7,315	8,460	15,775
1898 . . .	17,373	22,281	39,654	16,834	21,879	38,713	—	956	1,901	6,466	6,580	7,422	8,481	15,903
1899 . . .	17,743	22,729	40,472	17,220	22,411	39,631	—	921	1,926	6,581	6,697	7,502	8,622	16,124
1900 . . .	18,077	22,931	41,008	17,699	22,808	40,507	—	958	1,986	6,764	6,838	7,722	8,824	16,546
Söderköpings stad år 1896 . . .	795	1,073	1,868	792	1,064	1,856	—	45	98	277	302	322	400	722
1897 . . .	798	1,065	1,863	794	1,058	1,852	—	52	96	284	303	336	399	735
1898 . . .	810	1,093	1,903	800	1,087	1,887	—	55	104	291	315	346	419	765
1899 . . .	823	1,099	1,922	818	1,097	1,915	—	54	99	291	322	345	421	766
1900 . . .	818	1,104	1,922	825	1,105	1,930	—	62	107	281	324	343	431	774
Vadstena stad år 1896 . . .	1,016	1,308	2,324	1,001	1,278	2,279	—	57	144	398	329	455	473	928
1897 . . .	1,028	1,326	2,354	1,010	1,310	2,320	—	68	148	388	331	456	479	935
1898 . . .	1,022	1,310	2,332	1,014	1,282	2,296	—	73	145	401	333	474	478	952
1899 . . .	1,020	1,305	2,325	1,006	1,283	2,289	—	57	131	386	336	443	467	910
1900 . . .	998	1,330	2,328	991	1,320	2,311	—	62	136	368	346	430	482	912
Skeninge stad år 1896 . . .	560	745	1,305	564	747	1,311	—	32	74	185	216	217	290	507
1897 . . .	554	762	1,316	560	772	1,332	—	34	78	185	224	219	302	521
1898 . . .	565	755	1,320	570	766	1,336	—	34	82	191	218	225	300	525
1899 . . .	563	756	1,319	569	766	1,335	—	30	81	192	221	222	302	524
1900 . . .	563	727	1,290	578	741	1,319	—	29	82	200	225	229	307	536
Motala stad år 1896 . . .	1,326	1,683	3,009	1,341	1,650	2,991	—	71	101	523	532	594	633	1,227
1897 . . .	1,337	1,677	3,014	1,334	1,644	2,978	—	54	94	511	521	565	615	1,180
1898 . . .	1,376	1,707	3,083	1,361	1,635	2,996	—	69	104	526	531	595	635	1,230
1899 . . .	1,354	1,699	3,053	1,350	1,656	3,006	—	57	85	525	513	582	598	1,180
1900 . . .	1,380	1,667	3,047	1,394	1,678	3,072	—	69	102	539	523	608	625	1,233
Hela länet år 1896 . . .	131,600	141,349	272,949	131,221	141,016	272,237	—	8,874	16,119	52,045	49,973	60,919	66,092	127,011
1897 . . .	132,601	142,217	274,818	132,286	142,152	274,438	—	8,796	16,017	52,289	50,217	61,085	66,234	127,319
1898 . . .	133,542	143,201	276,743	133,386	142,985	276,371	—	8,674	15,783	52,859	50,496	61,533	66,279	127,812
1899 . . .	133,963	143,590	277,553	133,571	143,519	277,090	—	8,335	15,331	52,789	50,604	61,124	65,935	127,059
1900 . . .	135,011	144,438	279,449	134,013	144,421	278,434	—	8,435	15,667	52,381	50,782	60,816	66,449	127,265

Tab. 2.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅREN 1896—1900.

a) Längd af allmänna vägar och kostnad för deras underhåll år 1900.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
Väghållningsdistrikt.	Väglängd.		Vägfyrkar.				Uppskattad kostnad för vägunderhåll in natura (den tid mark är bar).	Vägskaft pr vägfyrk.		Väggassans inkomster.			Väggassans utgifter.			Väggassans behållning vid årets slut.
	Landsväg (med broar.)	Bygdeväg (med broar.)	Å jordbruksfastighet med vägunderhåll in natura.	ej ännu till vägunderhåll indelad.	Å allmänningsskogar, frälseränta samt annan fastighet.	Å inkomst.		Å vägfyrkar enligt kol. 4.	Å vägfyrkar enligt kol. 5—7.	Vägskaft. ¹⁾	Af statsmedel. ²⁾	Öfriga inkomster.	Förvaltningskostnader.	Ersättning till snöploklagen.	Öfriga utgifter. ²⁾	
	Kilom.	Kilom.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Kronor.	Öre.	Öre.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Kinda härads S.	27 734	186 893	64 479	3 407	4	2 497	12 746 00	4 5	18 5	4 873 42	—	—	375 73	671 25	4 977 23	*) 1 598 80
„ N.	26 475	153 466	63 069	745	—	1 905	16 136 74	0 6	16	806 48	—	406 98	330 00	1 521 30	179 52	*) 817 36
Svinhults sockens	—	24 649	5 332	19	74	290	876 81	2	16	167 92	—	—	25 00	168 60	23 17	3 839 37
Vestra Ryds sockens . . .	—	65 192	12 040	189	153	193	3 395 86	3	26	516 39	—	—	30 00	434 00	52 39	338 70
Norra Vi	—	44 215	7 494	—	—	124	2 264 77	4	27	304 00	—	—	20 00	289 00	61 00	*) 20 00
Sunds	—	39 838	11 130	—	165	18	2 363 00	—	18	29 00	—	16 00	20 00	162 00	7 00	81 00
Asby	—	43 755	11 935	232	59	21	2 129 00	3	20	508 00	—	—	—	233 00	487 00	225 00
Torpa	—	20 138	10 021	40	—	289	2 156 00	2	19	262 00	—	—	20 00	189 00	38 00	14 00
Malexanders o. Blåviks socknars	—	15 000	5 611	—	156	191	1 554 00	3	6	179 00	—	—	57 00	44 00	41 00	37 00
Vifolka härads	31 871	139 885	83 386	—	5 766	10 100	26 822 47	—	30	5 218 79	—	6 423 95	662 76	4 060 00	6 754 36	165 62
Valkebo	9 892	223 661	65 280	—	973	1 925	20 330 90	10	38	2 953 07	—	—	500 00	1 134 75	2 043 49	1 998 86
Gullbergs	49 788	51 632	54 333	—	1 717	2 764	9 988 15	5	22	3 702 47	—	1 820 96	517 22	593 18	3 274 91	139 31
Åkerbo	77 395	56 341	45 111	—	2 334	2 083	9 052 00	4	22	2 739 46	—	180 38	269 38	1 808 00	49 25	2 325 43
Bankerinds	36 100	210 800	80 389	—	3 312	4 872	22 272 28	1	26	2 568 45	—	181 24	280 00	2 897 33	126 77	3 193 95
Hanekinds	154 186	17 631	73 560	—	2 411	8 357	18 126 00	4	22 5	5 450 37	—	300 00	400 00	2 241 00	3 109 37	6 567 48
Hammarkinds fastlands D:o d:o skärgårds ⁵⁾	67 012	272 055	115 149	6 879	325	4 290	20 780 80	4 5	16	5 471 58	25 00	7 912 71	450 00	4 092 00	3 100 01	5 767 28
Skärkinds härads	16 304	70 478	48 462	3 133	507	796	10 855 00	2	23	1 963 58	—	278 94	500 00	—	612 77	6 959 10
Tjällmo o. Godegårds s:rs	31 704	62 903	42 240	—	1 029	13 202	8 282 60	—	10	1 423 10	—	74 73	334 60	2 563 12	110 05	*) 690 06
Hällestads sockens . . .	55 660	4 614	31 406	—	1 546	2 232	7 690 75	1	22 4	1 155 98	747 92	—	188 00	612 00	8 00	106 00
Risinge m. fl. socknars	37 000	225 000	88 947	1 304	5 332	7 588	11 612 30	7	12	8 891 82	2 470 01	—	153 50	1 393 50	11 965 14	*) 692 48
Björkekinds härads V. . .	17 242	44 917	29 258	—	396	1 244	7 672 50	6	25	2 165 48	—	48 84	365 00	1 700 00	323 68	2 222 84
„ Ö.	—	64 778	21 814	—	203	202	4 261 36	3	20	735 42	—	21 13	109 00	1 075 00	518 71	32 81
Östkind	11 493	119 398	51 950	1 485	1 796	1 400	3 534 00	8	16	4 762 16	—	502 71	445 00	2 087 91	1 898 73	6 781 49
Styrestads m. fl. socknars	29 321	31 650	49 056	—	1 417	457	10 107 65	6	18	3 138 14	—	66 78	520 00	1 884 99	393 95	1 896 69
Krokeks sockens	20 598	6 408	5 521	—	5 860	990	1 716 02	7	35	1 008 38	—	405 13	113 50	550 00	126 00	624 01
Bråbo härads	30 366	38 598	51 476	—	12 761	7 887	11 795 30	—	21	4 062 93	—	202 22	495 00	1 620 00	1 500 15	2 709 62
Memmings	18 400	39 680	38 053	—	7 306	6 466	8 046 71	—	19	2 779 37	—	118 86	267 13	1 199 27	1 017 83	3 336 11
Lysings	47 800	120 300	75 523	1 710	758	1 650	15 025 00	5	19	4 478 00	—	1 238 00	280 00	3 440 00	708 00	1 288 00
Göstrings	75 510	181 480	104 578	3 755	3 812	12 770	42 398 00	2	39	9 613 00	—	1 148 00	350 00	7 800 00	2 611 00	1 666 00
Aska	51 533	141 192	84 003	29	12 782	12 347	17 185 09	—	21	4 971 09	393 81	2 573 47	576 90	3 514 50	3 846 97	21 360 51
Dals	24 900	30 900	41 920	650	760	308	9 641 30	2 5	27	1 508 17	—	233 60	330 40	976 00	1 593 45	1 874 85
Bobergs	48 405	106 667	73 078	2 971	2 408	2 540	17 474 20	1	19	2 287 10	—	2 219 01	334 85	2 553 78	1 617 48	*) 1 270 83
Summa å landet	996 689	2 853 514	1 545 604	26 548	66 122	112 298	358 292 56	—	—	90 694 07	3 636 74	26 373 64	9 319 97	53 508 38	53 176 28	70 460 00
I städerna	30 654	2 500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

b) Väganläggningar och kostnad därför under åren 1896—1900.

18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
Allmänna vägar.	Längd af under åren 1896—1900		Kostnad för under åren 1896—1900							
	fulländade och afsynade nya vägar.	omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor.	fulländade och afsynade nya vägar.				omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor.			
			Af statsmedel.	Af väggassors medel.	Af andra medel.	Summa.	Af statsmedel.	Af väggassors medel.	Af andra medel.	Summa.
	Kilometer.	Kilometer.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Landsvägar	3 366	—	—	550 00	—	550 00	—	—	—	—
Bygdevägar	318 268	94 002	38 800	21 014 30	53 255 00	113 069 30	71 500 00	32 521 13	20 754 28	124 775 41
Städers vägar	—	0 812	—	—	—	—	—	—	12 236 36	12 236 36
Summa	321 634	94 814	38 800	21 564 30	53 255 00	*) 113 619 30	71 500 00	32 521 13	32 990 64	*) 137 011 77

c) Skjutsanstalter och skjutslega vid 1900 års slut.

29.	30.	31.	32.	33.
Skjutslega pr nymil.	Gästgifverier		Skjutsstationer	
	med	utan	med	utan
	entreprenad.		entreprenad.	
	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.
Med entreprenadbidrag 1 70 kr.	34	—	19	—
Summa skjutsanstalter	34	—	19	—
däraf: vid landsvägar	31	—	14	—
vid bygdevägar	2	—	—	—
i städer	1	—	5	—
Anstalter för endast sjöskjuts.	—	—	—	—

d) Vid skjutsning utgångna hästar under åren 1896—1900.

34.	35.	36.	37.	38.	39.
År.	I kungs- och krono-skjuts.	Vid gästgifverier		Vid skjutsstationer	
		med	utan	med	utan
		entreprenad.		entreprenad.	
	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.
1896	—	10 597	—	8 888	—
1897	—	10 892	—	12 251	—
1898	3	11 432	—	13 085	—
1899	2	12 575	—	11 149	—
1900	10	14 004	—	10 316	—
Summa hästar	15	59 500	—	55 689	—

Anm. ¹⁾ Här ingår äfven bidrag af vägfyrkar enligt kol. 5. — ²⁾ Här ingår ej statsbidraget till vägunderhållet in natura. — ³⁾ I kostnadssummorna ingår icke kostnaderna för 271 696 kilometer bygdeväg och 9 965 kilometer landsväg, hvilka kostnader, som bestridits dels omedelbart af de väghållningsskyldiga själfva, dels ock af enskilda personer, här icke kunnat uppgifvas. — ⁴⁾ Brist. — ⁵⁾ Inom distriktet finnas hvarken vägar, broar eller färjor, för hvilka allmänt underhåll erfordras.

Tab. 3.

HEMMAN OCH LÄGENHETER SAMT STADSJORDAR M. M. I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1900.

I. Landsbygden.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Hemman och lägenheter upptagna i jordeboken.	Kronoegendomar.				Skatteegendomar.		Frälseegendomar.		S u m m a.	
	Under allmän disposition.		Under enskild disposition.							
	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.
Kunga- och kungsladugårdar samt säterier .	13	53 852	—	—	—	—	—	—	13	53 852
Boställen: hemman	247	181 338	—	—	1	0 250	5	2 500	253	184 088
lägenheter	96	—	—	—	5	—	4	—	105	—
Säterier och ladugårdar	—	—	3	2 500	165	150 375	337	375 333	505	528 208
Rå- och rörs (insockne) hemman	—	—	—	—	—	—	99	52 250	99	52 250
Hemman	278	199 919	23	5 157	4 109	2 781 486	2 579	1 677 764	6 989	4 604 326
Jordlägenheter	188	—	625	—	1 555	—	602	—	2 970	—
Fiskerier	7	—	7	—	18	—	24	—	56	—
Verk och inrättningar	5	—	5	—	25	—	3	—	88	—
Summa antal och nuvarande mantal	834	435 104	663	7 657	5 878	2 982 111	3 653	2 107 847	11 028	5 482 719
Oförmedlat mantal	—	527 974	—	8 899	—	3 726 559	—	2 530 562	—	6 798 994
12.									13.	14.
<i>Brukningssdelar och i jordeboken ej upptagna torp.</i>									Taxeringsvärde (i kronor) hvarför bevilning	
									Antal.	erlägges.
Brukningssdelar, hvari hemman äro fördelade									12,595	—
Jordtorp, ej upptagna i jordeboken									4,014	—
Ryttare-, soldat- och båtsmanstorp, d:o									2,064	—
<i>Jordbruksfastighet och annan fastighet.</i>										
Jordbruksfastighet									—	154,373,500
Annan fastighet:										
Hus och tomter i köpingar och därmed jämförliga orter:										
i Mjölby municipalsamhälle									—	1,885,400
i St: Lars									—	916,800
i Valdemarsviks köping									—	333,700
i Norrköpings norra förstad									—	1,718,500
i Borgs villastad									—	1,160,600
Lägenheter i öfrigt, hvilkas hufvudsakliga värde utgöres af åbyggnaden									—	24,861,800
Kyrkor och bönehus									—	819,700
Andra offentliga byggnader									—	5,791,300
Frälseräntor									119	4,233,400
Summa annan fastighet (än jordbruksfastighet)									—	81,080,800
									—	10,844,400

II. Städerna.

16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.
Städer.	Tomter.		Land- rier, jord- lotter eller andra bruk- nings- delar.	Boningshus.		T a x e r i n g s v ä r d e (i k r o n o r).									
	Be- byggda.	Obe- byggda.		Ny- byggda 1896 1900.	Befint- liga 1900.	J o r d a r		A n n a n f a s t i g h e t.							
						hvarför bevilning		Hus och tomter		Kyrkor och bönehus		Andra offentliga byggnader		S u m m a (annan fastighet)	
						erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.	erläg- ges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.
Linköping	570	99	102	120	998	518,300	86,500	15,682,300	—	—	1,109,100	—	1,582,700	15,682,300	2,691,800
Norrköping	1,077	144	92	178	1,950	430,500	7,000	58,084,100	1,902,900	154,000	1,221,300	110,400	2,758,000	58,298,500	5,882,200
Söderköping	207	33	58	5	243	187,000	—	1,915,200	—	—	167,700	—	83,700	1,915,200	251,400
Vadstena	264	118	46	3	273	341,700	10,300	1,787,800	—	—	203,400	—	1,424,600	1,787,800	1,628,000
Skeninge	135	29	—	—	202	338,600	—	927,000	9,600	—	67,200	—	61,700	927,000	188,500
Motala	200	30	—	17	285	—	—	3,053,300	—	—	26,200	271,000	118,500	3,324,300	144,700
Summa	2,453	462	298	323	3,951	1,816,100	108,800	81,899,700	1,912,500	154,000	2,794,900	881,400	6,029,200	81,935,100	10,736,600
						1,919,900		83,812,200		2,948,900		6,410,600		92,671,700	

Tab. 4.

EGENDOMAR AF FIDEIKOMMISSNATUR I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1900.

Tab. 4.

Östergötlands län.

45

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Fideikommissinnehafvarens namn.	Egendomens namn.	Belägenhet. Socken (stad).	M a n t a l.				Summa.	Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	Antal verk och inrätt- ningar (fastigheter i städer).	T a x e r i n g s v ä r d e t (i kronor)			
			Krono.	Skatte.	F r ä l s e.					å jordbruks- fastighet.	å annan fastighet (utom fräl- seränta).	å frälse- ränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Friherre Theodor Adelswärd	Fjersbo m. fl.	Kettilstad.	—	1 $\frac{3}{4}$	—	1 $\frac{3}{4}$	52 $\frac{7}{8}$	—	—	156,000	—	—	2,248,600
	Bersebo	Tjärstad.	—	$\frac{1}{6}$	1	—		2	—	52,600	—	—	
	Tutebo	Vårdnäs.	—	—	—	—		1	—	5,000	—	—	
	Adelsnäs m. fl.	Åtvid.	—	18 $\frac{1}{2}$	2	14 $\frac{3}{4}$		12	10	1,000,000	508,500	—	
	Erikstad m. fl.	Svinstad.	—	2 $\frac{1}{2}$	—	4 $\frac{7}{8}$		6	2	154,100	12,000	—	
	Båtvik, Grönhög m. fl. . .	Björnsäter.	—	1 $\frac{1}{4}$	—	—		—	1	77,000	5,000	—	
	Föltorp och Hedingstorp .	Grebo.	—	$\frac{2}{3}$	—	—		1	—	40,400	—	—	
	Björnsbo m. fl.	Värna.	—	1 $\frac{3}{4}$	—	1		—	1	103,000	135,000	—	
Kammarherren greve Melker Falken- berg	Brokind	Vårdnäs.	—	1	5	15 $\frac{1}{8}$	22 $\frac{1}{4}$	1	4	560,500	33,900	1,300	648,500
	Kettilstad Nedergård . . .	Kettilstad.	—	—	—	$\frac{1}{2}$		—	—	15,000	—	—	
	Törnevik	Tjärstad.	—	—	—	$\frac{1}{8}$		—	—	7,000	—	—	
	Skullebo n:r 1	Nykil.	—	—	—	1		1	—	30,800	—	—	
Grefve Thure Gabr. Bielke	Sturefors m. fl.	Vist.	—	$\frac{3}{4}$	4 $\frac{1}{4}$	10	49 $\frac{3}{8}$	3	4	409,000	10,000	—	1,359,240
	Slattefors, Bogestad m. fl.	Landeryd.	—	2 $\frac{1}{2}$	—	8 $\frac{1}{2}$		3	2	232,200	13,500	—	
	Linneberga m. fl.	Svinstad.	—	—	—	8 $\frac{3}{8}$		4	—	194,700	—	—	
	Viggebyholm m. fl.	Grebo.	—	1 $\frac{1}{4}$	2 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{5}{8}$		2	—	159,000	—	—	
	Tinnerö, f. d. äng	S:t Lars.	—	—	—	—		1	—	77,000	—	—	
	Bölingstomta	Törnevalla.	—	—	—	1 $\frac{1}{2}$		2	—	30,000	—	—	
	Uttjord, frälse	Askeby.	—	—	—	—		1	—	1,400	—	—	
	Lilla Folåsa n:r 5 o. 6 . . .	Rappestad.	—	—	—	1 $\frac{1}{2}$		—	—	30,400	—	—	
	Rumpebo	Kettilstad.	—	—	—	$\frac{1}{4}$		—	—	15,000	—	—	
	Bestorp med underlydande " " "	Tjärstad.	—	—	—	1 $\frac{1}{4}$		—	—	32,000	—	—	
	" " "	Vårdnäs.	—	—	—	5 $\frac{1}{8}$		—	—	155,000	—	—	
	Frälseräntan af Holmtebo säg	Ringarum.	—	—	—	—		—	—	—	—	40	
Kammarherre Carl Fredrik Ridderborg	Ribblingshof	Norra Vi.	—	—	2	2 $\frac{3}{8}$	4 $\frac{3}{8}$	1	1	90,700	4,500	1,300	96,500
Erik Gustaf Axel Dankwardt-Lillie- ström	Solberga m. fl.	Veta.	—	$\frac{1}{2}$	2	1 $\frac{3}{4}$	19	—	2	128,000	5,500	—	511,700
	Grimstorp m. fl.	Sya.	—	—	—	2 $\frac{1}{2}$		—	1	36,100	4,000	—	
	Dikarekrog och Målen . .	Vestra Harg.	—	$\frac{1}{4}$	1	—		—	—	36,200	—	—	
	Marås	Vesterlösa.	—	1	—	$\frac{1}{4}$		—	—	36,000	—	—	
	Böttestadstorp m. fl. . . .	Härberga.	—	$\frac{1}{2}$	—	$\frac{1}{2}$		1	—	36,000	—	—	
	Norra och Södra Berga m. fl.	Mjölby.	—	1 $\frac{1}{2}$	—	2 $\frac{3}{4}$		—	—	98,900	—	—	
	Ranneboda n:r 2, en äng	Rinna.	—	—	—	—		1	—	—	400	—	
	Furåsa Frälsegård n:r 7 . .	Hof.	—	—	—	$\frac{1}{2}$		—	—	12,000	—	—	
	Sörby och Mörby	Hvarf.	—	3	—	—		5	—	88,400	—	3,200	
	" " "	Styra.	—	—	—	—		1	—	8,000	—	—	
Ödeshögs pilgård	Ödeshög.	—	—	—	1	—	—	19,000	—	—			

Tab. 4. (Forts.) EGENDOMAR AF FIDEIKOMMISSNATUR I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1900.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Fideikommissinnehafvarens namn.	Egendomens namn.	Belägenhet. Socken (stad).	M a n t a l.				Summa.	Antal utjordar, ängar o. d. ej i man- tal satt jord.	Antal verk och inrättnin- gar (fa- stigheter i städer).	Taxeringsvärdet (i kronor)			Summa.
			Krono.	Skatte.	F r ä l s e.					å jord- bruks- fastighet.	å annan fastighet (utom fräl- seränta).	å frälse- ränta.	
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Kollegan J. H. Theorell (Buren- sköldska fideikommisset)	Borkhults bruk med under- lydande	Yxnerum.	—	3 $\frac{5}{8}$	—	5 $\frac{3}{4}$	36 $\frac{1}{4}$	—	6	336,100	58,000	4,500	1,489,900
		Ringarum.	—	—	—	1 $\frac{3}{8}$		—	—	81,000	—	—	
		Solvik Vestergård	—	1 $\frac{1}{2}$	—	—		—	—	36,000	—	—	
		Fyllingerum	—	—	3	5 $\frac{3}{4}$		—	3	421,500	10,700	—	
		Skinberga.	—	1	1 $\frac{1}{4}$	1 $\frac{1}{2}$		1	1	113,900	16,000	—	
		Vestra Husby.	—	1	—	—		—	—	14,000	—	—	
		Drothem.	—	8	—	—		15	—	70,300	—	—	
		Mogata.	—	3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$	5 $\frac{3}{4}$		7	2	272,800	9,000	12,800	
		Börrium.	—	—	—	—		—	—	—	—	6,300	
		Skällvik.	—	—	—	—		2	—	9,400	—	9,600	
		Ljuskön, en utjord, frälse	—	—	—	—		1	—	8,000	—	—	
		Ryttmästaren friherre J. Th. Gripen- stedt	Under Bysta (Örebro län)	Regna.	2 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{16}$		1 $\frac{5}{8}$	3 $\frac{3}{4}$	7 $\frac{15}{16}$	—	2	
Otto Fredrik Kuylenstierna	Landsjö	Kimstad.	—	3 $\frac{1}{4}$	3 $\frac{5}{8}$	3 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{3}{8}$	1	1	184,000	5,200	—	259,200
	Vesterby	Skärkind.	—	1 $\frac{1}{2}$	—	2		6	—	70,000	—	—	
Ingenjören Olof Erland Eckerman.	Qvarntorp Borgaregård	Qvillinge.	—	1 $\frac{1}{8}$	—	—	11 $\frac{1}{8}$	—	—	14,000	—	—	46,700
	Kättsätter	Borg.	—	1	—	—		—	—	24,200	—	—	
	Mellantorp, en utjord, ro- terad för $\frac{3}{8}$ mtl skatte	S:t Johannes.	—	—	—	—		1	—	8,500	—	—	
F. kaptenen greve C. G. Ph. von Schwerin	Odensgöl m. fl.	Björnsäter.	—	—	1 $\frac{1}{4}$	1 $\frac{1}{8}$	13 $\frac{3}{8}$	—	—	68,000	—	—	68,000
Kanslirådet greve Carl Strömfelt	Hylinge	Vestra Husby.	—	1 $\frac{7}{8}$	1 $\frac{1}{4}$	5 $\frac{7}{8}$	10 $\frac{5}{8}$	9	1	158,500	7,200	—	267,200
		Drothem.	—	—	—	1 $\frac{1}{8}$		3	2	24,100	8,000	—	
		Gårdeby.	—	—	—	2 $\frac{5}{8}$		—	—	50,700	—	—	
		Östra Ryd.	—	1 $\frac{1}{8}$	—	1 $\frac{1}{4}$		—	—	18,700	—	—	
Grefve Gabriel Spens	Engelholm	S:t Anna.	—	1	2	16 $\frac{5}{8}$	27 $\frac{1}{8}$	—	—	367,400	—	—	618,600
		Börrium.	—	2	—	1 $\frac{1}{4}$		—	—	93,000	—	—	
		Gryt.	—	—	—	4		—	1	118,000	1,500	—	
		Ringarum.	—	1 $\frac{1}{4}$	—	—		—	—	36,000	—	—	
		Drothem.	—	—	—	—		1	—	1,000	—	—	
		Söderköping.	—	—	—	—		—	—	1,700	—	—	
Änkefru Betzy Taube von Block	Broxvik med underlydande hemman och lägenheter	Jonsberg.	—	5	—	6 $\frac{5}{8}$	21 $\frac{3}{4}$	6	—	199,300	—	5,700	419,700
		Häradshammar.	—	1 $\frac{1}{4}$	—	2		7	—	70,800	—	—	
		Östra Husby.	—	3 $\frac{3}{8}$	—	—		2	—	11,000	—	—	
		Kuddby.	—	2	—	1 $\frac{1}{2}$		1	—	43,000	—	1,300	
		Östra Ny.	—	—	—	3 $\frac{3}{4}$		—	—	44,500	—	—	
		Å.	—	—	—	1 $\frac{1}{2}$		1	—	7,500	—	1,600	
		Drothem.	—	—	—	1		—	—	35,000	—	—	

F. kaptenen m. m. greve Filip Otto Klingspor	Grönlund m. fl.	Åsbo.	—	2½	—	3½	—	3	3	166,600	8,500	—	—
	Dala nr 1 o. 3	Ekeby.	—	—	—	½	6½	—	—	13,000	—	—	188,100
Friherre Samuel Axel Hermelin . . .	Skrufhult Södergård nr 2 (under Gripenberg i Jön- köpings län)	Trehörna.	—	—	—	½	½	—	—	9,500	—	—	9,500
Handlanden Jacob Marcus arvingar	—	Norrköping.	—	—	—	—	—	—	1	—	33,200	—	33,200
		Summa	2½	69½	34½	164½	271½	116	50	7,607,800	896,600	48,640	8,553,040

Tab. 5.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG, I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1900.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Aktiebolagets namn.	Egendomens namn.	Belägenhet. Socken (stad).	M a n t a l.					Antal utjordar, ängar o. d. ej i man- tal satt jord.	Antal verk och inrättnin- gar (fa- stigheter i städer.	Taxeringsvärdet (i kronor)			
			Krono.	Skatte.	F r ä l s e.		Summa.			å jord- bruks- fastighet.	å annan fastighet (utom frälseränta).	å frälse- ränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Tyllinge aktiebolag	Basunda m. fl.	Oppeby.	—	$\frac{1}{3}$	—	$\frac{3\frac{1}{2}}{6\frac{1}{2}}$	297 $\frac{1}{2}$	3	—	65,800	—	—	112,800
	Mörby	Hycklinge.	—	—	—	1 $\frac{5}{8}$		—	—	47,000	—	—	
Aktiebolaget Finspångs styckebruk	Finspång	Risinge.	—	2 $\frac{3}{4}$	4 $\frac{1}{2}$	23 $\frac{5}{8}$	648 $\frac{5}{8}$	14	11	1,289,800	1,074,500	43,200	4,440,500
		Hällestad.	—	1	—	15 $\frac{5}{12}$		17	4	540,600	80,000	10,600	
		Regna.	—	—	—	4 $\frac{9}{16}$		4	1	189,100	6,000	3,900	
		Skedevi.	—	$\frac{1}{4}$	—	—		—	—	23,000	—	—	
		Vånga.	—	$\frac{5}{8}$	—	2 $\frac{1}{4}$		18	1	141,800	2,000	1,100	
		Qvillinge.	—	$\frac{1}{4}$	—	1 $\frac{1}{4}$		6	4	131,300	350,700	4,800	
		Östra Eneby.	—	—	—	—		1	—	16,000	—	—	
		Simonstorp.	—	12 $\frac{3}{4}$	1 $\frac{1}{3}$	3 $\frac{3}{4}$		14	2	435,200	64,100	—	
		Oppeby.	—	—	—	—		—	1	—	2,800	—	
		Tirserum.	—	—	—	1		—	—	30,000	—	—	
Boxholms aktiebolag	Örsgänge	»	—	$\frac{5}{6}$	—	$\frac{5}{12}$		—	1	26,000	1,500	—	
	Mjölsefall m. fl.	Kisa.	—	$\frac{7}{12}$	3 $\frac{1}{8}$	1		—	—	127,800	—	—	
	Råås m. fl.	Svinhult.	—	1 $\frac{1}{4}$	—	—		—	—	52,000	—	—	
	Malma m. fl.	Vestra Ryd.	—	$\frac{1}{2}$	3	1		—	1	107,000	8,000	—	
	Graby	Sund.	—	1 $\frac{3}{4}$	$\frac{1}{2}$	2 $\frac{3}{4}$		1	3	309,900	10,800	—	
	Södra Målen m. fl.	Asby.	—	$\frac{2}{4}$	1	—		—	1	47,000	1,500	—	
	Brevik m. fl.	Torpa.	—	—	—	17 $\frac{1}{2}$		—	—	53,000	—	—	
	Svärdstorp	Norra Vi.	—	—	—	$\frac{1}{2}$		—	3	20,000	11,000	—	
	Björkhult m. fl.	Malexander.	—	1 $\frac{1}{16}$	—	1 $\frac{1}{4}$		—	—	86,800	—	—	
	Aketorps kollada	Björnsäter.	—	—	—	—		—	2	—	4,300	—	
	Kumla, ett kalkbrott	Gistad.	—	—	—	—		1	—	1,000	—	—	
	Boxholms järnbruk	Ekeby.	—	3	—	3 $\frac{3}{8}$		2	1	158,600	402,700	1,500	
		Blåvik.	—	3 $\frac{1}{8}$	—	3 $\frac{1}{8}$		5	—	193,800	—	—	
		Åsbo.	—	3 $\frac{1}{4}$	—	9 $\frac{1}{8}$		10	3	391,800	351,000	300	

Tab. 5. (Forts.) EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG, I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1900.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Aktiebolagets namn.	Egendomens namn.	Belägenhet. Söcken (stad).	M a n t a l.				Summa.	Antal utjordar, ängar o. d. ej i man- tal satt jord.	Antal verk och inrättnin- gar (fa- stigheter i städer).	Taxeringsvärdet (i kronor)			Summa.
			Krono.	Skatte.	Frälse. Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.				å jord- bruks- fastighet.	å annan fastighet (utom frälseränta).	å frälse- ränta.	
Boxholms aktiebolag (forts.)	Boxholms järnbruk (forts.)	Malexander.	—	2 $\frac{7}{8}$	—	2 $\frac{3}{8}$	53	—	1	222,000	32,000	—	2,636,300
		Linköping.	—	—	—	—		—	1	—	15,000	—	
Forsnäs aktiebolag	Forsnäs m. fl.	Sund.	—	$\frac{1}{2}$	1	1 $\frac{1}{2}$	7 $\frac{1}{4}$	1	5	124,500	20,900	—	238,400
	Aspa	Asby.	—	—	1	3 $\frac{1}{4}$		—	—	93,000	—	—	
Jönköpings träförädlingsaktiebolag .	—	Vestra Ryd.	—	—	—	—	1	—	1	—	4,000	—	4,000
Aktebolaget Jönköpings mejeri . . .	—	Torpa.	—	—	—	—		—	1	—	7,000	—	7,000
Spångsholms aktiebolag	Spångsholm	Veta.	—	1	—	—	1	1	3	17,600	70,000	—	87,600
Mjölby vattenledningsaktiebolag . . .	Kattkällan	Mjölby.	—	—	—	—		1	—	2,600	—	—	2,600
Mjölby klosterkvarns aktiebolag . . .	Mjölby kloster och Pil- gårdskvarn	„	—	—	—	—	—	—	1	—	105,000	—	105,000
Mjölby kvarnaktiebolag	Hålan	„	—	—	—	—		—	1	—	122,800	—	122,800
J. Olssons möbelfabriksaktiebolag . .	Mjölby Gräfvärd	„	—	—	—	—	—	—	1	—	33,100	—	33,100
Aktiebolaget Lunnevad	Lunnevad n:r 1	Sjögestad.	—	1	—	—	1	—	2	33,300	19,000	—	52,300
Råby aktiebolag	Råby	Ljung.	—	—	—	—		—	1	—	47,000	—	47,000
L. Th. Brogrens bryggeriaktiebolag .	Stångebro bryggeri . . .	Stt Lars.	—	—	—	—	—	—	1	—	149,000	—	149,000
Linköpings vattenledningsaktiebolag .	Tannefors vattenuppför- ningsverk	„	—	—	—	—		—	1	—	100,500	—	100,500
Linköpings kallbadhusaktiebolag . .	Ladugårdskällans badhus .	„	—	—	—	—	—	—	2	—	10,300	—	10,300
Nitroglycerinaktiebolaget i Stockholm	Kallerstads dynamitkällare	„	—	—	—	—		—	1	—	1,000	—	1,000
Aktiebolaget Åtvidabergs hjulfabrik .	—	Åtvid.	—	—	—	—	—	—	1	—	56,000	—	56,000
Aktiebolaget Åtvidabergs snickerifabrik	—	„	—	—	—	—		—	3	—	75,000	—	75,000
Aktiebolaget Åtvidabergs byggnads- aktiebolag	—	„	—	—	—	—	—	—	3	—	8,000	—	8,000
Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo järn- vägsaktiebolag	—	„	—	—	—	—		—	2	—	14,100	—	14,100
Norsholm—Ristens kommunikations- aktiebolag	Marieborg	Björnsäter.	—	—	—	—	—	—	2	—	4,300	—	4,300
Motala bryggeriaktiebolag	Carlsro	Kärna.	—	—	—	—		—	1	—	4,000	—	4,000
Gusums bruks- och fabriksaktiebolag	Gusum	Ringarum.	—	4 $\frac{5}{8}$	—	—	5 $\frac{1}{4}$	2	6	287,000	53,900	—	356,000
	Långserum	Yxnerum.	—	—	—	—		2	—	15,100	—	—	
Nartorps aktiebolag	Nartorp	Skällvik.	—	11 $\frac{5}{8}$	—	—	10 $\frac{1}{2}$	—	1	49,400	26,700	—	76,100
Skörtinge aktiebolag	Skörtinge	Skärkind.	—	6	$\frac{1}{2}$	4		—	—	290,000	—	—	290,000
C. J. Lundbergs läderfabriksaktiebolag	N:r 9, 13, 27 och 34 i Valdemarsvik	Ringarum.	—	—	—	—	—	—	1	—	24,500	—	24,500
Göta kanalbolag	Lilla Luddeshufvud eller Carlsborg	Drothem.	—	$\frac{2}{3}$	—	—		—	1	12,000	3,800	—	15,800
	Hulta	Kimstad.	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—	—	
	En jordlägenhet	Vestra Stenby.	—	—	—	—		1	—	8,000	—	—	8,000
	„	Vestra Ny.	—	—	—	—	—	1	—	2,200	—	—	
	„	Söderköping.	—	—	—	—		—	1	6,200	—	—	8,200
	„	„	—	—	—	—		—	—	—	—	—	

Grytgöls bruksaktiebolag	Härstorp nr 1 o. 2 m. m.	Motala landsf.	—	$\frac{1}{4}$	—	$\frac{9}{16}$	$2\frac{3}{4}$	4	—	38,400	—	—	87,600
Ljusefallshammars vagnfabriksaktiebolag	Grytgöl	Hälsstad.	—	$1\frac{7}{8}$	—	$\frac{1}{2}$	$1\frac{3}{4}$	5	4	76,100	105,300	1,200	182,600
Ärensniings- och sjörensniingsaktiebolaget inom Tjällmo och Kristbergs socknar	Ljusefall Östergård	"	—	—	—	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	—	1	6,000	18,000	—	24,000
Skyllbergs bruksaktiebolag	Borggård	"	—	—	$\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{2}$	—	17	5	98,000	79,400	200	—
Igelfors bruksaktiebolag	Onsorgs allmänning	Vånga.	—	—	—	—	$2\frac{1}{4}$	4	—	3,200	—	—	180,800
Brenäs aktiebolag	Skönnarbo	Tjällmo.	—	$3\frac{1}{2}$	—	$\frac{5}{2}$	—	—	1	194,000	14,500	—	—
Häfla bruksaktiebolag	Anderstorp m. m.	Godegård.	—	2	—	3	—	—	—	137,000	—	—	—
Reijmyre aktiebolag	Brötkullen	Hälsstad.	—	—	—	$\frac{1}{4}$	$9\frac{3}{8}$	—	—	9,000	—	—	354,500
Stafsjö aktiebolag	Björkö	Regna.	—	—	—	$\frac{5}{16}$	$\frac{5}{16}$	1	1	14,300	50,000	—	64,300
Kolmårdens nya marmorbruksaktiebolag	Brenäs	Skedevi.	—	1	—	—	1	—	2	80,000	25,000	—	105,000
Stockholms bomullsspinneri- och väveriaktiebolag	Häfla	"	—	1	—	6	7	3	5	202,600	75,000	—	277,600
Åby yllefabriksaktiebolag	Reijmyre	"	—	$2\frac{1}{2}$	—	2	—	—	3	396,000	269,500	—	—
Fiskeby fabriksaktiebolag	En magasinsbyggnad	Simonstorp.	—	—	—	—	$4\frac{1}{2}$	—	1	—	2,000	—	667,500
Knut Lundqvist & c:o tekniska fabriksaktiebolag	Erfvastekärr m. m.	Krokek.	—	$\frac{3}{4}$	—	1	—	8	1	58,700	10,000	—	—
Svenska marmeladaktiebolaget	Gusätter m. m.	Simonstorp.	—	—	—	—	$1\frac{3}{4}$	1	—	3,400	—	—	72,100
Aktiebolaget mekaniska verkstaden Vulcan	Torshag	Krokek.	—	1	—	—	1	2	2	47,500	134,000	—	181,500
Litografiska aktiebolaget	Qvarntorp	Qvillinge.	—	$\frac{1}{3}$	—	—	$\frac{1}{3}$	4	1	41,600	362,800	—	404,400
Skärblacka aktiebolag	Fiskeby pappersbruk	"	—	—	—	—	—	—	1	—	88,000	—	88,000
Aktiebolaget Borgs säteri	—	Östra Eneby.	—	—	—	—	—	3	1	52,200	803,900	—	—
Borgs tomtaktiebolag	—	Borg.	—	—	—	—	—	1	2	11,000	157,500	—	1,024,600
Aktiebolaget Kneippvattenkuranstalten	—	Östra Eneby.	—	—	—	—	—	—	1	—	15,500	—	15,500
Aktiebolaget Mursten	Fiskeby	"	—	—	—	—	—	—	1	—	20,500	—	—
Aktiebolaget Lindö säteri	Vulcan	Norrköping.	—	—	—	—	—	—	1	—	153,400	—	173,900
Norrköping—Söderköping—Vikbolandets järnvägsaktiebolag	Puksten eller Gröndalen	Östra Eneby.	—	—	—	—	—	1	1	—	280,000	—	—
Boxholms handelsförenings aktiebolag	—	Norrköping.	—	—	—	—	—	—	1	—	93,200	—	373,200
Aktiebolaget Öringe fabrik	—	Qvillinge.	—	$\frac{2}{168}$	—	—	—	—	1	3,600	6,200	—	—
Bispmotala tegelbruksaktiebolag	—	Norrköping.	—	—	—	—	$\frac{5}{168}$	—	2	100	—	—	—
Aktiebolaget Vetterns stärkelsefabrik	Skärblacka pappersbruk	Kullerstad.	—	—	—	—	—	—	1	—	608,400	—	618,300
Motala ströms fabrikers aktiebolag	Borg	Borg.	—	2	6	$2\frac{1}{2}$	$10\frac{1}{2}$	3	—	212,000	—	—	320,000
Motala verkstads nya aktiebolag	Villastaden	"	—	—	—	—	—	1	3	139,400	49,000	—	212,000
	Kneippvattenkuranstalten	"	—	—	—	—	—	2	1	32,900	210,300	—	188,400
	Borg	"	—	—	—	—	—	1	1	20,000	180,000	—	243,200
	Lindö	S:t Johannes.	—	—	$2\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	—	1	1	115,000	2,000	—	200,000
	Arkösund	Styrestad.	—	$\frac{3}{4}$	—	—	$3\frac{3}{4}$	—	—	19,500	—	—	196,500
	—	Jonsberg.	—	—	—	—	—	1	1	3,000	18,000	—	21,000
	—	Ekeby.	—	—	—	—	—	—	1	—	25,000	—	25,000
	Bispmotala	"	—	—	—	—	—	1	1	1,000	25,000	—	26,000
	—	Motala landsf.	—	$\frac{1}{2}$	—	—	$\frac{1}{2}$	—	1	24,000	24,500	—	48,500
	—	"	—	—	—	—	—	—	1	—	12,000	—	12,000
	Holm	"	—	—	—	—	—	6	—	—	361,100	—	361,100
	Härstorp m. m.	"	—	—	$\frac{1}{5}$	$\frac{17}{40}$	$\frac{5}{8}$	—	2	31,600	1,812,500	—	1,844,100

Tab. 5. (Forts.) EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG, I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1900.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Aktiebolagets namn.	Egendomens namn.	Belägenhet. Socken (stad).	M a n t a l.				Antal utjordar, ängar o. d. ej i man- tal satt jord.	Antal verk och inrättnin- gar (fa- stigheter i städer).	Taxeringsvärdet (i kronor)				
			Krono.	Skatte.	F r ä l s e.				Summa.	å jord- bruks- fastighet.	å annan fastighet (utom frälseränta).	å frälse- ränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Motala bryggeriaktiebolag	Motala Storgård m. m. .	Motala landsf.	—	1	—	—	1	3	2	32,300	101,500	—	133,800
W. A. Sandberga manufakturaktiebolag	Motala Backgård m. m. .	»	—	—	—	—	—	—	2	—	61,500	—	61,500
Aktiebolaget Lemunda sandstensbrott	Lemunda	»	—	2 1/2	—	—	—	—	1	92,500	100,000	—	192,500
	Näs	Vestra Ny.	—	1/2	—	—	3 1/2	—	1	25,000	3,000	—	220,500
Medevi nya aktiebolag	Stora Baggeby m. m. .	»	—	—	—	3/4	3/4	1	1	45,200	152,000	—	197,200
Aktiebolaget Bårstads kalkstensbrott .	Bårstad Södergården m. m.	Rogslösa.	—	1/8	—	—	1/8	—	1	8,400	4,000	—	12,400
Aktiebolaget Grand hotell	—	Linköping.	—	—	—	—	—	—	1	—	124,300	—	124,300
Larssons bryggeriaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	2	—	96,000	—	96,000
Linköpings bryggeriaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	1	3	700	124,400	—	125,100
Gjuteriaktiebolaget	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	38,000	—	38,000
Aktiebolaget Östgöta-Korrespondentens tryckeri	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	38,500	—	38,500
Linköpings ridhusaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	8,000	—	8,000
Linköpings varmbadhusaktiebolag . .	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	24,800	—	24,800
Linköpings bostadsaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	5	—	157,900	—	157,900
Linköpings saluhallsaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	93,600	—	93,600
Linköpings byggnadsaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	65,000	—	65,000
H. Sackmans snickerifabriksaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	4	—	116,400	—	116,400
Aktiebolaget Norrköpings pantaktie- bank	—	Norrköping.	—	—	—	—	—	—	1	—	33,200	—	33,200
Aktiebolaget Norrköpings saluhall . .	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	87,000	—	87,000
Anderssons bryggeriaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	4	—	455,500	—	455,500
Appreteringsaktiebolaget i Norrköping	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	67,600	—	67,600
C. V. Bergmans bryggeriaktiebolag . .	—	»	—	—	—	—	—	—	3	—	315,700	—	315,700
Bergs aktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	6	—	828,500	—	828,500
Carl Fredriks bryggeriaktiebolag . . .	—	»	—	—	—	—	—	—	4	—	219,700	—	219,700
Bergsbro aktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	7	—	1,123,500	—	1,123,500
D. Brücks fabriksaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	3	—	569,900	—	569,900
Byggnadsaktiebolaget S:t Olof	—	»	—	—	—	—	—	—	12	—	37,200	—	37,200
Drags aktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	14	600	1,333,400	—	1,334,000
Fastighetsaktiebolaget W6 i Norrkö- ping	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	78,200	—	78,200
Gamla Bro aktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	2	—	203,400	—	203,400
Holmens bruks- och fabriksaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	21	—	3,295,900	—	3,295,900
Norrköpings bryggeriaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	3	—	397,500	—	397,500
Norrköpings magasinsaktiebolag . . .	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	290,800	—	290,800
Norrköpings utekänningsaktiebolag . .	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	88,700	—	88,700

Norrköpings bomullsväveriaktiebolag	Norrköping.						8	—	1,757,600	—	1,757,600
Norrköpings världsgoodtemplars byggnadsaktiebolag	"						1	—	115,000	—	115,000
Saluhallsaktiebolaget Svea	"						1	—	44,000	—	44,000
Saltängens snickeriaktiebolag	"						1	—	56,400	—	56,400
Snickeriaktiebolaget i Norrköping	"						1	—	26,000	—	26,000
Ströms aktiebolag	"						6	—	1,022,500	—	1,022,500
J. F. Södergren & Sons aktiebolag	"						3	—	403,200	—	403,200
R. Wahrens aktiebolag	"						3	—	981,300	—	981,300
G. Wieckels trikfabriksaktiebolag	"						2	—	177,400	—	177,400
Ångtvättaktiebolaget	"						2	—	52,700	—	52,700
Söderköpings brunns- o. badaktiebolag	Söderköping.						1	3	1,400	157,000	158,400
Söderköpings arbetareförenings byggnadsaktiebolag	"						1	—	34,500	—	34,500
Skeninge bryggeriaktiebolag	Skeninge.						1	—	39,600	—	39,600
Skeninge stallbyggnadsaktiebolag	"						1	—	7,000	—	7,000
Skeninge träförädlingsaktiebolag	"						1	—	29,000	—	29,000
Summa		7	612,297	25 1/2	110,401	198,890	176	292	7,941,400	25,427,100	66,800 33,435,300

Tab. 6.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE FRÄMMANDE MAKTERS UNDERSÅTAR, I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1900.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Främmande maktens och undersåtens namn.	Egendomens namn.	Belägenhet. Socken (stad).	M a n t a l.				Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	Taxeringsvärdet (i kronor)				
			Krono.	Skatte.	Frälse.				Summa.	å jordbruksfastighet.	å annan fastighet (utom frälseränta).	å frälseränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Danske undersåten N. von Reholdts sterbhus	Väfersunda Karlsgården n:r 8	Väfersunda.	—	1/4	—	—	—	—	—	12,000	—	—	
Danske undersåten K. G. Hansen	Vallsberg Norrgården	Väderstad.	—	1/3	—	—	—	—	1	10,800	5,000	—	
Danske undersåten N. J. von Reetz sterbhus	Hofgården	Hof.	—	7 1/4	—	—	7 3/8	—	—	302,700	—	—	330,500
Belgiska bolaget Vieille Montagne	Knarkebo zinkgrufvor	Godegård.	—	—	—	—	—	—	1	—	26,200	—	26,200
Amerikanske undersåten Oskar Theodor Carlsson	—	Motala.	—	—	—	—	—	—	1	—	15,300	—	15,300
		Summa	—	7 3/8	—	—	7 3/8	—	3	325,500	46,500	—	372,000

Tab. 7.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER, SJUKKASSOR OCH DÄRMED JÄMFÖRLIGA
INRÄTTNINGAR I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1900.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
A. Å landsbygden.									
a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.									
Pauliska fonden.	80 % af räntan utdelas årligen till de bäst behöfvande å stiftarens egendomar.	Kammarjunkaren G. O. Pauli.	1883 ²⁸ / ₁₂	6	69	2,000	—	Ordföranden i Oppeby kommunalnämnd.	
Kastensonska donationen.	Räntan utdelas årligen till fattighjonen i Kettilstad.	F. handlanden O. F. Kastensson.	1891 ³⁰ / ₃	10	25	500	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Göranssonska d:o.	D:o till redliga och arbetsamma fattiga i Tjärstad, som icke hafva fullt underhåll af kommunen.	Landtbrukaren G. Göransson.	1879 ¹² / ₁₂	5	25	500	—	Kommunalnämnden.	
Petter Jönssons utdelningskassa.	Till uppmuntran åt behöfvande, som uppnått hög ålder och under sin förfutna tid varit redliga och arbetsamma.	Landtbrukaren Petter Jönsson.	1859 ¹ / ₅	7	37	750	—	Fattigvårdsstyrelsen i Tjärstad.	
Densammes sparkassa.	Räntan lägges till kapitalet under 100 år och därefter till ofvannämnda utdelningskassa.	Densamme.	—	—	—	1,345	—	D:o d:o.	
Rylanderska donationen.	Räntan utdelas årligen till hjonen i Norra Vi sockens fattighus.	Landtbrukaren Samuel Rylander.	1837 ¹ / ₅	13	4	100	—	Kommunalnämnden i Norra Vi.	
Fagerbergska stiftelsen.	Understöd åt fattiga och brudgäfvor åt väl vitsordade tjenarinnor i Asby.	Sadelmakaren Jakob Fagerberg.	1830 ³⁰ / ₉	19	992	27,933	—	Biskopen, domprosten och en å kyrkostämman vald ledamot.	
Norénska fonden.	Understöd åt behöfvande inom Malexander.	Brukspatronen J. Norén.	1837 ²⁴ / ₅	18	56	1,136	—	Malexanders kyrkoråd.	
C. M. Magnussons donationsfond.	Räntan skall, då kapitalet uppgår till 2,000 kronor, användas till underhåll och beklädnad åt fattiga, på sätt kommunalstämman beslutar.	Inspektör C. M. Magnusson.	1878 ²⁹ / ₁	—	—	1,686	—	Kommunalnämnden i Veta.	
Wernsonska donationsfonden.	Understöd årligen af 3:ne fattiga inom Normlösa.	Mamsell Wernson.	1852	3	75	1,500	—	D:o i Normlösa.	
Salanderska penningdonationen.	D:o d:o.	Rektor O. Salander.	—	1	9	180	—	Fattigvårdsstyrelsen i d:o.	
Olof Henrikssons donation.	Understöd åt fattighjon.	Landtbrukaren Olof Henriksson.	1821 ³¹ / ₁₀	5	2	55	—	D:o i d:o.	
Kapten Nordells d:o.	De fattigas bästa.	Kapten A. P. Nordell.	1891 ¹ / ₂	—	25	500	—	Kommunalnämnden i d:o.	
Salanderska jorddonationen.	Understöd åt fattiga i Normlösa.	Rektor Olof Salander.	1792 ²¹ / ₉	1	—	1,000	1,000	Pastor o. kommunalnämnd.	
Brita Kariu Andersdotters donation.	D:o d:o.	Ånkan Brita Karin Andersdotter.	1873 ²⁷ / ₁₂	3	15	300	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Anders Johan Anderssons d:o.	Att anskaffa sofvel åt fattighjonen i Normlösa.	Hemmansegaren And. Johan Andersson.	1878 ²⁷ / ₁₂ 1888 ³¹ / ₁₀	8	50	1,000	—	Kommunalnämnden.	
Samuel Samuelssons d:o.	Räntan skall utdelas till 2:ne eller flere ordinarie fattighjon i d:o.	Landtbrukaren Samuel Samuelsson.	1885 ²³ / ₅	5	15	300	—	D:o.	
Jonas Nilssons fond.	Understöd åt 2:ne fattiga (ej ordinarie fattighjon) i d:o.	Hemmansegaren Jonas Nilsson.	1888 ²⁰ / ₇	2	25	500	—	D:o.	
Nederlösa syförenings d:o.	Understöd åt en behöfvande person på Nederlösa bys egor i d:o.	Nederlösa syförening.	1891 ⁹ / ₄	1	5	100	—	D:o.	
Johan Anderssons fond.	Grafvens vård och bidrag till kaffe vid julen åt fattighjonen inom Härberga.	Johan Andersson o. h. h. Anna Andersson.	1891 ¹² / ₁ 1891 ¹⁹ / ₃	5	10	200	—	D:o.	
Erikssonska donationsfonden.	Hälften till förbättrande af fattigdelen för dem, som erhålla full försörjning, och hälften till fattiga barns uppfostran i d:o.	Nämndemannen Petter Eriksson o. h. h. Karin Henriksdotter.	1874 ²¹ / ₉	5	48	1,021	—	D:o.	
Fonden till minne af Mjölby arbetarförenings tioårsfest.	Att understödja äldre behöfvande föreningsmedlemmar, som icke kunna vara berättigade till sjukhjälp.	Mjölby arbetarförening.	1885 ¹⁵ / ₃	2	30	797	—	Mjölby arbetarförenings styrelse.	
Theodor Anderssons donationsfond.	Till extra förplägnad åt församlingens fattighjon i Vesterlösa.	Skomakaren Theodor Andersson.	1888 ³ / ₁₂	5	10	200	—	Ordföranden i kommunalnämnden.	

Per Albert Johanssons donationsfond.	Understöd åt församlingens fattighjon; extra förplägning.	Landtbrukaren Per Albert Johansson.	1877 ¹⁹ / ₃	11	23	500	—	Kommunalnämndens ordförande i Vesterlösa.	
Cedervallska fonden.	Understöd åt gamla orkeslösa samt till faderlösa barn inom Gammalkil.	Vilhelm Cedervall o. h. h.	1891 ³⁰ / ₆	34	100	2,000	—	Pastor samt 3 landtbrukare.	
Norénska d.o.	Till gåfvor och understöd åt de fattiga inom Ulrika.	Jakob Norén.	1882 ¹⁷ / ₅	—	190	4,168	—	Kommunalnämnden.	
Wibergska d.o.	Till fattiga inom Ljung.	Fabrikör Aug. Wiberg o. h. h.	1873 ¹ / ₁₁	9	45	1,000	—	D:o.	
Möllerstenska d.o.	Till d:o, hvilka utses af kyrkoherden och fattigvårdsstyrelsen.	C. M. Möllersten.	1853 ²⁷ / ₇	3	180	3,000	—	D:o.	
Ullanderska donationen.	Julgåfvor åt hjonerna i fattighuset inom Flistad.	Änkefru Johanna Ullander.	1872 ¹¹ / ₇	14	15	300	—	D:o.	
Thollanderska d.o.	Till gamla, mindre arbetsföra eller sjukliga fattiga inom Flistad, hvilka gjort sig kända för en gudfruktig och kristligandel.	Änkefru Hedvig Charlotta Thollander.	1849 ²⁰ / ₁	6	15	300	—	D:o.	
Dalheimiska d.o.	Till Flistads sockens fattighjon.	Regementsskrifvaren C. Dalheim.	1776 ² / ₁₂	—	6	125	—	D:o.	1)
Grönbergiska fonden.	Understöd till tre änkor med oförsörjda barn inom Ljung.	Auditör Fr. Grönberg.	1853 ¹ / ₁₀	3	17	350	—	Kyrkoherden och kyrkivårdarne.	
Palmbergiska donationen.	Understöd åt fattiga i Rystad.	Hemmansegaren Gustaf Palmberg.	1849 ³⁰ / ₆	10	225	3,900	3,900	Kommunalnämnden i Rystad.	2)
F. K.-fonden.	Att understödja fattiga barnaföderskor i Svinstad.	En kvinnoklubb.	1887 ¹ / ₁₀	—	—	627	—	Kyrkorådet i Svinstad.	3)
Sehlska donationsfonden.	Understöd åt 4 ålderstigna fattiga i Vist, som gjort sig kända för redbarhet och kristligt lefverne.	Trädgårdsmästaren J. Larsson Sehln.	1878 ⁹ / ₉	4	50	1,000	—	Kyrkorådet.	
Bergmanska fonden.	Understöd åt fattiga på Sinnerstads egor.	Pastor Gabriel Bergman.	1835 ²⁸ / ₂	1	4	117	—	D:o i Svinstad.	
Fröken Banérs donation, de s. k. frökenpenningarna.	D:o i Örtomta.	Fröken Hedvig Chr. Banér.	1786 ¹⁸ / ₈	3	15	300	—	Patronus och pastor i Örtomta.	
Linds donation.	D:o på Sörby egor.	Torpären Jonas Fredr. Lind.	1891 ⁶ / ₁	14	75	1,500	—	Kyrkorådet i d:o.	4)
Grefvinnans af Saltzas fond.	D:o d:o.	Grefve F. W. och grefvinnan Chr. von Saltza.	1853 ²⁴ / ₅	18	60	2,280	—	Kyrkoherden i d:o.	
C. J. S. Banérs understödsfond.	D:o i Björsäter.	Lotten Banér, f. Bergensträhle.	1858 ¹⁹ / ₃	4	25	500	—	Kyrkorådet.	
Carl Svenssons donationsfond.	Understöd åt behöfvande personer, som ej åtnjuta fattigunderstöd.	Drängen Carl Svensson.	—	1	7	150	—	Kommunalnämnden i Törnevalla.	
Baroniet Adelswårds fattighjon.	Bidrag till underhållet af på fondens fattighus intagna fattighjon.	Baron G. E. Adelswårds arfvingar.	1811 ² / ₉	44	4,000	36,422	20,000	En styrelse.	5)
Strömfeltska fonden.	Till fattiga i Vestra Husby.	Grefve F. G. Strömfelt.	1814 ²⁰ / ₂	12	30	500	—	Fideikommissarien till Hyllinge.	
Juringiska d.o.	Till fattiga änkor i d:o.	Prosten Em. Juringius.	1809 ⁹ / ₃	6	12	200	—	Vestra Husby fattigvårdsstyrelse.	
Burensköldska donationen.	Till fattiga i d:o.	Generallöjtnant J. Burensköld med fru och dotter.	1736 ³⁰ / ₉	41	600	12,000	12,000	Fideikommissarien till Hyllinge och församlingens kyrkoherde.	
Ingeborg Klingspors donationsfond.	D:o d:o.	Änkefru Mathilda Engström.	1757 ³ / ₁₉	—	—	4,000	—	Sockneus kommunalnämnd.	6)
Forsemanska donationen.	D:o i Drothem.	Häradsbörding J. Forseman.	1795 ⁹ / ₄	140	7) 793	44,995	30,000	Tre å kommunalstämma utsedda.	7)
Sjölanderska d.o.	D:o i Skinberga.	Änkan Karolina Sjölander.	1828 ²⁰ / ₄	10	18	375	—	Kommunalnämnden.	
Gullersbo donation.	D:o i Ringarum.	Friherre J. Burensköld o. h. h. Elsa Appeltgren.	1724 ²⁰ / ₄	435	4,600	105,811	25,000	D:o.	
Ollongrenska donationen.	D:o d:o.	Protokollssekreteraren Paul Ollongren.	1824 ¹⁹ / ₃	4	60	1,200	—	D:o.	
Ringarums pensionsfond.	D:o d:o.	Ringarums församling.	1884 ³⁰ / ₁₃	—	—	10,566	—	D:o.	8)
Maja-Lisa-fonden.	Räntan skall hvarje år utdelas till fattiga personer i Mogata, som gjort sig kända för arbetsamhet och redbart uppförande.	Änkan Maja Lisa Bengtsson.	1876 ²⁰ / ₃	66	360	7,200	—	Mogata fattigvårdsstyrelse.	
Grefve A. F. Mörners understödsfond.	Räntan utdelas åt fattiga årligen till jul.	Grefve A. F. Mörner.	1882 ¹⁰ / ₂	25	60	1,200	—	Kommunalnämnden i S:t Anna.	
Burensköldska donationen.	Understöd åt fattiga i Yxnerum.	Jak. Burensköld m. fl.	1731 ¹⁹ / ₅	—	320	6,000	6,000	Kommunalnämnden.	
Carlströmska d.o.	Understöd åt fattiga prästänkor från Skärkinds kontrakt.	Kontraktsprosten J. F. Carlström.	1824 ¹ / ₉	1	30	600	—	Prosten i Skärkinds kontrakt.	
Ebbeltofska fonden.	Räntan utdelas till socknens fattiga.	Mademoiselle C. C. Ebbeltoft.	1805 ⁴ / ₇	—	2	55	—	Godegårds fattigvårdsstyrelse.	
Vesteröska d.o.	Understöd åt Godegårds sockens fattiga, med företrädesrätt för testators släktingar.	Drängen Jan Jansson.	1809 ¹⁰ / ₅	1	1	27	—	D:o d:o.	
Regina Grills testamentsfond.	Understöd åt Godegårds sockens fattiga.	Änkefru Regina Grill.	1872 ²⁰ / ₅	15	75	1,500	—	D:o d:o.	
J. W. Grills d.o.	D:o d:o, dock icke åt dem, som äro så nödlidande, att de behöfva fattigunderstöd.	Brukspatron Jon Wilhelm Grill.	1863 ¹⁵ / ₇	3	60	1,000	—	D:o d:o.	
Bohmanska testamentsfonden.	Understöd åt fattiga inom Godegårds socken.	Rådman Johan Bohman i Norrköping.	1775 ⁴ / ₉	1	5	111	—	D:o d:o.	
Godlundiska testamentskassan.	D:o d:o.	Direktör Johan Godlund.	1868 ²¹ / ₄	42	360	8,000	—	Kyrkoherden och tre å kyrkostämman valda gode män.	
A. V. Tisells och Carl Richters fond.	D:o inom Tjällmo socken.	Brukspatron A. V. Tisell och häradsbörding Carl Richter.	1861 ²⁰ / ₄	5	69	1,380	—	Kommunalnämnden.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
Åkerströmska donationsfonden.	Understöd åt fattiga inom Tjällmo socken.	Arrendatorn Johannes Åkerström.	1894 ¹⁸ / ₉	13	100	2,000	—	En särskild kommitté under Tjällmo s:ns skolråd.	
Jansonska fonden.	D:o inom Hällestads socken.	Hemmansegaren Anders Magnus Jansson.	1896 ¹⁷ / ₁₂	37	45	1,000	—	Kommunalnämnden.	
Burénska d:o.	D:o d:o.	Brukspatron Adolf Burén.	1848 ¹⁷ / ₇	8	74	1,500	—	D:o.	
Stenhammarska d:o.	D:o inom Risinge socken.	Teol. doktor M. Stenhammar.	—	—	869	22,500	—	D:o.	
Lindenäsfonden.	D:o inom Regna socken.	Hemmansegaren Erik Eriksson.	1875 ⁶ / ₇	16	20	400	—	D:o.	
Engströmska donationen.	D:o inom Skedevi socken.	Prosten Sven Engström.	1822 ³ / ₁₂	14	450	10,000	—	D:o.	
Hammarlundiska fonden.	Räntorna skola utdelas till fattiga i Rönö församling vid jultiden utan afkortning af deras understöd från kommunen.	Fröken Jannette Hammarlund.	1884 ⁸ / ₁₀	24	70	1,773	—	D:o.	
M. Månssons donationsfond.	D:o d:o.	Hemmansegaren M. Månsson i Tobo.	1878 ²³ / ₁₁	10	25	500	—	D:o.	
Rosenbergska donationen.	Årliga räntan utgår till fattiga och sjukliga änkor, helst från Mems gård eller underlydande lägenheter.	Demoiselle C. D. Rosenberg.	1812 ⁷ / ₅	6	45	900	—	Kyrkostämman i Täby.	
Ekenstedtska d:o.	Årliga räntan utgår till fattiga medellösa eller faderlösa eller i öfrigt fattiga på Mems säteri.	Kristina Ekenstedt.	1855 ¹⁴ / ₂	1	6	132	—	D:o d:o.	
Duritzska fonden.	Understöd åt Östra rotens af Qvarsebo socken mest fattiga och behöfvande.	Kronoskogsvaktaren Per Duritz.	1873 ²² / ₁	1	60	1,200	—	Fattigvårdsstyrelsen i Qvarsebo.	
Hunterska fattigkassan.	Att lämna understöd till fattiga inom Östra Stenby socken.	Kungl. lifmedikus Benjamin Hunter.	1784 ²⁸ / ₅	—	300	6,207	—	Kyrkorådet i Östra Stenby.	
Philipssonska donationsfonden.	D:o d:o inom Östra Eneby socken.	Godsegaren Jacob Philipsson.	1858 ¹ / ₁₂	49	100	2,000	—	Kyrkoherden i Östra Eneby.	
von Leesenska d:o.	Inrättande af fattiggård inom Qvillinge socken.	Brukspatron J. von Leesen.	1875 ²⁵ / ₄	—	3,890	152,660	38,400	Särskild styrelse.	
Juringska donationen.	Understöd åt 6 behöfvande fattiga inom d:o.	Löjtnant Carl Juring.	1809 ⁹ / ₅	6	6	100	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
			1814 ¹¹ / ₅						
			1817 ⁵ / ₆						
Gripenvaldska d:o.	Understöd åt fattiga inom d:o.	Öfverstelöjtnanten J. E. Gripenvald.	1818 ¹ / ₃	3	54	900	—	D:o.	
Juringska d:o.	Understöd åt 3 fattiga inom d:o.	Kyrkoherden Em. Juringius.	1809 ⁹ / ₃	3	6	100	—	D:o.	
Leijdenfrostska fonden.	Understöd åt fattiga inom d:o.	Fabrikören Gust. Leijdenfrost.	1855 ²⁰ / ₁₀	70	3,205	59,250	—	En å kommunalstämma vald styrelse.	
Fattigkassan.	D:o d:o.	Kommunen.	1883 ² / ₅	—	69	1,395	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Fru von Aken's fond.	Understöd till 2 fattiga inom d:o.	Carolina von Aken.	1871 ¹⁵ / ₉	2	100	2,000	—	D:o.	
Jakob Philipssons donationsfond.	Understöd åt fattiga inom d:o.	Godsegaren Jacob Philipsson.	1858 ¹ / ₁₂	7	50	1,000	—	D:o.	
Leijdenfrostska fonden.	D:o d:o.	Patron Gustaf Leijdenfrost.	1856 ²⁶ / ₅	—	25	500	—	D:o.	
Rederska donationen.	D:o d:o.	Brukspatron Didrik Reder.	1847 ¹ / ₅	—	15	300	—	D:o.	
Fru H. M. Malmgrens donation.	D:o d:o.	Handlanden P. G. Malmgren.	1826 ⁵ / ₈	—	6	100	—	D:o.	
Lidénska donationen.	D:o d:o.	Professor J. H. Lidén.	1793 ²² / ₄	—	20	400	—	D:o.	
Sperlingska d:o.	D:o d:o.	Grefve Carl Georg Sperling.	1758 ²¹ / ₇	—	3	75	—	D:o.	
Reenstjernska d:o.	D:o d:o.	Landsköfdingen grefve F. Reenstjerna och greffvinnan Reenstjerna.	1753 ¹ / ₅	—	7	150	—	D:o.	
Liljehögska d:o.	D:o d:o.	Landsköfdingen friherre Anders Liljehök.	1682 ² / ₁₂	—	19	380	—	D:o.	
Österlindska fonden.	D:o d:o.	Landtbrukaren P. W. Österlind.	1892 ¹⁵ / ₉	5	341	9,610	—	En å kommunalstämma vald styrelse.	
Hagertska d:o.	D:o inom S:t Johannes socken.	Prosten Anders Hagert.	1830 ²⁵ / ₆	—	665	14,690	—	Kyrkorådet i S:t Johannes.	
Margarethafonden.	Understöd till 2 å 3 fattiga änkor, som icke åtnjuta fattigunderstöd.	Landtbrukaren Per Hanssons änka G. L. Larsdotter.	1881 ⁷ / ₂	2	50	1,000	—	Kommunalnämnden i Styrestad.	
Tingvallska donationen.	Understöd till de mest nödställda bland Tingstads sockens fattiga.	Fabriksmästaren Anders Tingvall.	1840 ¹¹ / ₁	6	37	750	—	D:o i Tingstad.	
Kuylenstjernska fonden.	Understöd åt en behöfvande statdräng i Borg.	Baron J. A. Kuylenstjerna.	1852 ¹⁷ / ₄	1	75	1,500	—	D:o i Borg.	
D:o d:o.	Understöd åt en behöfvande f. d. statdräng i Kimstad.	Godsegaren J. C. Kuylenstjerna.	—	1	75	1,500	—	Grefve C. E. Piper å Löfstad.	

G. Burén donation. Eckermanska donationsfonden. Buréniska donationen.	Understöd åt fattiga under Sättra egendom i Rök. D:o inom Ödeshögs socken.	Brukspatron G. Burén. Änkedotterinnan Katarina Eckerman.	1837 ⁶ / ₃ 1787 ²⁷ / ₄	7 2	241 10)	4,000 —	Innehavaren af Sättra. Pastor och kyrkovårdar.	10)
Klackebergs donation.	D:o under Laggårps och Germundarps egendomar i Åsbo.	Brukspatron Gustaf Burén.	1837 ⁶ / ₃	7	145	2,400	Innehavaren af Laggarp och Germundarp.	
K. M. Anderssons d:o. P. Olssons och Margareta Jakobssons begrafningsfond.	Understöd åt fattighjonen i Jerstad den 14 juli årligen.	Direktören Hjalmar Hazelius.	1882 ³¹ / ₃	3	25	500	Kommunalnämnden i Jerstad.	
Sunnerdahliska donationsfonden.	Extra understöd åt fattiga inom Väderstad.	Arbetaren K. M. Andersson.	1890 ²⁷ / ₃	24	130	2,600	D:o i Väderstad.	
Hagebyhöga fattighusfond. Godlundska donationsfonden.	Underhåll af grafplats och understöd åt fattiga, sjuka personer inom Appuna.	Landtbrukaren P. Olsson.	1898 ¹⁴ / ₁₂	—	—	324	Kyrkorådet i Appuna.	
	Utdelning åt fattiga inom Vestra Stenby.	Fru Sunnerdahl.	1857 ²⁶ / ₉	14	45	1,000	Kommunalnämnden.	
	D:o inom Hagebyhöga.	Änkan Anna Greta Nilsson.	1862 ⁸ / ₁	4	8	200	D:o.	
	Understöd åt fattiga i Fifvelstad.	Direktör Johan Godlund.	1868 ²¹ / ₄	36	630	14,000	Kyrkoherden och 3 på kyrkostämma utsedda personer.	
Svanhalska d:o.	Fattigunderhåll i Vestra Ny.	Postmästaren J. A. Svanhals.	1816 ⁵ / ₇	20	153	3,400	Kommunalnämnden.	11)
Gustaf Grills donationsfond. J. W. Grills d:o.	D:o d:o.	Brukspatron G. Grill.	1857 ¹ / ₂	20	77	1,716	D:o.	
Fröken Carolina Plancks understödsfond.	D:o d:o.	Brukspatron J. W. Grill.	1866 ⁵ / ₃	20	22	500	D:o.	
Prins Oscars fond.	D:o i Vinnerstad.	Fröken Carolina Maria Planck.	1899 ¹⁰ / ₁₁	—	—	2,000	Särskild styrelse.	
	Extra utdelning vid julen åt fattiga i Motala socken.	H. K. H. Prins Oscar Fredrik.	Förnyad 1885	—	37	1,348	Kommunalnämnden.	
M. T. Berndes och hans hustrus donation.	Understöd till 3 behöfvande, företrädesvis på Sättra egor, i Motala socken.	Brukspatron M. T. Berndes.	1852 ²¹ / ₉	3	24	702	D:o.	
Maria Wahlgrens donationsfond.	Extra fattigunderstöd inom d:o.	Änkefru Maria Wahlgren, f. Dahl.	1834 ¹⁷ / ₅	16	20	574	D:o.	
Anders Molanders donation.	D:o d:o.	Anders Molander.	1811 ¹² / ₆	—	—	347	D:o.	12)
A. M. Dnbergs d:o.	Utdelning vid julen åt fattiga inom d:o.	Häradshöfding A. M. Dnberg.	—	—	120	3,232	D:o.	13)
Erik Nilssons från Mjölby stiftelse.	Understöd åt fattiga i Strå.	Kyrkoherden Erik Nilsson.	1868 ¹ / ₁₂	10	50	1,724	D:o.	
Karl Magnus Anderssons från Kättsletorp fond för Näsja sockens fattiga.	Extra understöd åt fattiga inom Näsja socken.	Drängen Karl Magnus Andersson.	1888 ⁴ / ₆	5	18	500	D:o.	
J. L. Petterssons testamentsmedel.	Utdelning vid julen åt fattiga i Klockrike, med skyldighet för dem att vårda testators graf.	Kronojägaren J. L. Pettersson.	1872 ¹ / ₆	6	15	300	Fattigvårdsstyrelsen.	
Anders Larssons från Tororp gåfvomedel.	D:o d:o.	Landtbrukaren Anders Larsson.	1872 ¹ / ₆	6	15	300	D:o.	
Grillska fonden.	Att tilldela en eller flere fattiga inom Klockrike.	Brukspatron J. W. Grill.	1863 ¹⁵ / ₇	2	12	250	D:o.	
Liedgrenska d:o.	Jul- och påskgåfvor åt fattiga inom Klockrike m. m.	Änkefru H. K. Liedgren, f. Hassel.	1865 ¹⁸ / ₁₀	12	143	3,150	Pastor och skolrådet.	
Sven Svenssons testamentsmedel.	Utdelning till fattiga hjon inom Klockrike.	Hemmansegaren Sven Svensson.	1884 ³ / ₄	5	10	200	Fattigvårdsstyrelsen.	
J. W. Grills donationsfond.	Extra utdelning till fattiga inom Brunneby.	Brukspatron J. W. Grill.	1863 ¹⁵ / ₇	4	12	250	Kommunalnämnden.	
A. P. Kjellanders d:o.	D:o d:o.	Hemmansegaren A. P. Kjellander.	1898 ²² / ₃	5	15	300	D:o.	
Berndeska fonden.	Understöd till någon fattig, bosatt å egorna till Udde-näs, Enet eller Ekebyborna prästgård.	Brukspatron M. T. Berndes.	1856 ²⁷ / ₃	1	10	150	D:o.	
Mellinska d:o.	D:o åt fattiga vid Nordsjö egendom i Kristberg.	Jungfru Elisabeth Mellin.	1866 ²² / ₅	5	100	2,000	D:o.	
Bergenstrålska d:o.	D:o åt d:o på Storebergs och Skurkarps egor i d:o.	Kapten A. Bergenstråhle.	1820 ¹² / ₁₁	5	44	894	D:o.	
Wertmüllerska d:o.	D:o åt d:o i Kristberg.	Fru Krüger.	1855 ¹⁵ / ₁₁	—	—	750	Fattigvårdsstyrelsen.	14)
Victorinska d:o.	D:o åt d:o vid Elgmyra i d:o.	v. Häradshöfdingen C. H. Victorin.	—	3	25	500	Kommunalnämnden.	
Boijeska donationsfonden.	Till den äldste fattige å Tornby säteris egor i Fornåsa.	Kapten Boije.	—	1	5	120	D:o.	
Andréeska kassan.	Att lämna hyresbidrag till fattiga husvilla personer inom Rappestads socken.	Prosten C. André.	1846 ²² / ₁	3	43	1,007	D:o.	
Sandelinska fonden.	Understöd åt fattiga i Sjögestad samt till Sjögestads kyrka.	Anna Christina Sandelin.	1818 ⁷ / ₆	15	92	1,841	D:o.	
Sjöstéenska d:o för blind.	Understöd åt blind.	Godsegaren Sjöstéen.	—	12	30	500	Kyrkorådet i Kisa.	
Gröninge fond.	Understöd åt behöfvande välfredade personer, boende å Gröninge egor och vid egendomen mantalsskrifna.	Kammarjunkaren G. O. Pauli.	1894 ⁴ / ₅	3	80	2,206	Fattigvårdsstyrelsen i Hycklinge.	
Spaldencreutzska donationen.	Understöd åt fattiga vid Gåsum.	Lagman G. Spaldencreutz o. h. fru A. J. Adelswärd.	1767 ²¹ / ₁₂	5	10	166	Gåsums bruksegare.	
Fagerströmska d:o.	D:o åt d:o i St Anna.	Prostinna Jaquette Lundquist.	1895 ¹⁴ / ₅	4	6	421	Pastor under kyrkostäm-mans kontroll.	
Nisbethska fonden.	Räntan utdelas till tvenne behöfvande tjänare.	Änkefru Henrietta Carolina Nisbeth.	1891 ¹ / ₇	2	50	1,000	Fattigvårdsstyrelsen i Rissinge.	
Anders Svenssons donation.	Till sofvelvaror åt i Hällestads sockens fattighus intagne hjon.	Hemmansegaren Anders Svensson.	1865 ⁶ / ₉ 1881 ¹ / ₄	37	45	1,000	D:o i Hällestad.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkningar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.									
Bergmanska donationsfonden.	Understöd åt fattiga skolbarn.	Fältkamreraren S. J. Bergman.	1861 ¹⁴ 8	—	50	1,095	—	Tjörstads kyrko- och skolråd.	
Bergergrenska donationen.	Räntan användes till uppfostringsbidrag åt fattiga fader- och moderlösa barn.	Häradsarkivaren J. G. Berggren.	1815 ²⁰ 1	2	126	2,120	—	D:o fattigvårdsstyrelse.	
Sara Maja Månsdotters fond.	D:o till beklädnad eller underhåll åt fattiga flickor, som flitigt bevisat folkskolan i Vestra Ryd.	Sara Maja Månsdotter.	1878 ²⁸ 1	6	24	528	—	Vestra Ryds skolråd.	
J. Johanssonska donationen.	Räntan utdelas årligen till fattiga barn i Vestra Ryd.	Landtbrukaren J. Johansson.	1899 ¹⁹ 6	—	—	2,000	—	Kommunalstyrelsen i Vestra Ryd.	
Visshults d:o.	Räntan användes årligen till skodon åt fattiga skolbarn i Norra Vi.	Landtbrukaren S. J. Andersson.	1899 ¹ 7	18	90	2,044	—	Kommunalnämnden i Norra Vi.	
Nämndemannen Johannes Anderssons från Stubbarp beklädnadsfond för fattiga och värlartade barn.	Till beklädnad af fattiga nattvårdsbarn, som genom flit och goda seder under sin skoltid däråf gjort sig förtjenta.	Häradsdomaren J. Andersson.	1875 ²² 9	—	—	691	—	Pastor och kyrkovård i Sund.	15)
Reutervårdska fonden.	Dels till beredande af undervisning i landtbruk, trädgårdsskötsel, handverk eller annat yrke, dels till föda och kläder åt fattiga skolbarn inom Målexanders sockens Ydre del.	Sekreteraren P. A. Reuter-svärd.	1853 ⁶ 12	8	95	6,610	—	Skolrådet i Målexander.	
Hummelhjelmiska donationsfonden.	Till fattiga skolbarns beklädnad och underhåll inom Vestra Harg.	Lagman Hummelhjelms.	1859 ¹⁰ 9	45	240	6,236	—	D:o i Vestra Harg.	
Holmströmska d:o.	Beklädnad och vård åt fattiga barn.	Lagman D. E. Holmström.	1833 ¹³ 12	13	50	1,566	—	Kyrko- och skolrådet i Östra Tollstad.	
Aschanska d:o.	Skolorättning i Sya.	Lagman P. Aschan.	1849 ² 6	—	164	3,367	—	Skolrådet i Sya.	
Anderssonska d:o.	Premier och beklädnad åt fattiga skolbarn i d:o.	Landtbrukaren A. F. Andersson.	1882 ⁴ 8	12	50	1,000	—	Kommunalnämnden.	
A. F. Anderssonska d:o.	D:o d:o i Veta.	Densamme.	—	12	24	563	—	D:o.	
Wærnsönska d:o.	Till 2 å 3 fattiga personer inom Veta samt helst till omvårdnad och uppmuntran af förtjenta barns kristliga undervisning.	Charlotta Wærnsönska.	1852 ¹⁵ 4	—	—	1,863	—	D:o.	
Sandahlska kassan.	Till fattiga barns undervisning inom Veta.	Elisabeth Sandahl.	1845 ¹⁶ 1	4	8	196	—	D:o.	
Dahlinska fonden.	Understöd åt fattiga barn inom Vi.	Trumpetaren C. F. Dahlin.	1819 ⁹ 12	17	381	10,481	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Anderssonska d:o.	Premier åt fattiga skolbarn i d:o.	Landtbrukaren A. F. Andersson.	1882 ⁴ 8	—	25	510	—	Kommunalnämnden.	16)
Holmströmska donationen.	Till fattiga barns uppfostran inom Normlösa.	Lagman D. E. Holmström.	1833 ¹³ 12	2	77	1,550	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
D:o d:o.	D:o inom Härberg.	Densamme.	—	2	56	1,200	—	Kommunalnämnden.	
Sällskapet F. F:s fond.	Premier åt skolbarn.	Upplösta sällskapet F. F. i Mjölby.	1888 ²⁹ 5	—	—	329	—	Kyrkoråd och kyrkostämman i Mjölby.	
Hultgrenska donationen.	Till fader- och moderlösa barns uppfostran samt hjälp till studier och lärande af nyttiga handverk inom Vesterlösa.	Landtbrukaren And. Hultgren.	1807 ²⁰ 7	5	273	5,000	—	Ordföranden i kommunalnämnden.	
Holmströmska kassan.	Till utackordering af minderåriga barn inom Rappestad.	Lagman D. E. Holmström.	1833 ¹³ 12	3	85	2,118	—	Kommunalnämnden.	
D:o fonden.	Till fattiga barns uppfostran inom Sjögästad.	Densamme.	—	—	—	2,765	—	D:o.	
D:o d:o.	D:o inom Gammalkil.	D:o.	—	2	75	1,500	—	D:o.	
D:o d:o.	D:o inom Vikingstad samt understöd åt gamla änkor.	D:o.	—	61	57	1,593	—	Kyrkorådet.	
D:o kassan.	Bidrag till fattiga barns uppfostran inom Ulrika.	D:o.	—	—	50	1,271	—	Kyrko- och skolrådet.	17)
Fröströmska fonden.	Till småskoleundervisningen och framdeles möjligen till beklädnad af fattiga skolbarn.	Kyrkoherden And. Erik Fröström.	1882 ¹⁴ 5	—	125	2,699	—	Skolrådet i Ulrika.	18)
Lundska kassan.	Skolväsendets befrämjande inom Ulrika.	Kyrkoherden Birger Lund.	1779 ¹⁰ 3	—	30	1,254	—	D:o d:o.	18)
Fr. Brammers fond.	Till fattiga skolbarns beklädnad och inköp af böcker till skolbibliotek.	Fr. Brammer.	1899 ⁴ 1	20	155	571	—	D:o i Ijung.	
Premiefonden.	Premier åt fattiga skolbarn i Ijung.	Församlingen.	1878 ¹ 3	—	15	326	—	Skolrådet.	
P. O. Janssons beklädnadsfond för fattiga skolbarn.	Fattiga skolbarns beklädnad inom Sjöernorp.	Godsegaren Per Osk. Jansson.	1879 ¹⁵ 5	8	37	638	—	D:o.	
P. O. Janssons beklädnadsfond.	D:o inom Vreta kloster.	Densamme.	—	2	29	1,048	—	D:o.	
Vreta klosterns barnhemsfond.	Att vårda och uppfostra fattiga, helst föräldralösa barn.	Enskilda personer.	1886 ¹⁰ 4	—	—	3,730	—	Å kommunalstämma vald styrelse.	19)
Lackströmska gåfvomedlen.	Understöd åt 8 af de mest behöfvande, valartade nattvårdsbarn i Rystad.	Änkan Maria Christina Lackström.	1872 ²⁵ 5	8	60	1,200	—	Kommunalnämnden.	

Hanna Westmans donationsfond.	Beklädnad af fattiga skolbarn i St Lars.	Godsegaren L. Westman.	1888 ²⁰ / ₉	28	126	3,199	—	Skolrådet.
Lidénska fonden.	Att bekosta biblar åt nattvardsbarn i Slaka.	Professor Johan Henrik Lidén.	1792 ¹ / ₁₁	26	26	794	—	Kyrkorådet.
Sandbergsska donationsfonden.	Att bekosta skobeklädnad åt fattiga skolbarn i Vist.	Inspektoren Sandberg.	—	15	90	1,500	—	Skolrådet.
Arnellska fonden.	Understöd åt fattiga skolbarn å Strömsbro egor.	Löjtnant L. Fr. Arnell.	1844 ¹⁶ / ₄	—	—	117	—	Kyrkorådet i Svinstad.
Rehnbergsska d:o.	Beklädnad åt fattiga skolbarn i Askeby.	Majoren C. Rehnberg.	1883	7	20	623	—	Skolrådet.
Anderssonsska stiftelsen.	Fattiga medellösa barns uppfostran inom Åtvid.	Grufffogden A. Andersson.	1828 ⁷ / ₂	—	1,527	27,000	—	En direktion af 8 personer.
Åtvids barnhemsförening.	Att bereda hem och understöd åt värnlösa barn i d:o.	Kommministern Allard.	1876	20	259	11,630	—	En styrelse af 5 d:o.
Värlafonden.	Utdelning af premier och understöd åt flitiga och fattiga skolbarn inom Östra Skrukeby och Lillkyrka.	Hemmansegaren Nils Andersson.	1865 ²⁹ / ₃	—	120	2,120	—	Skolrådet.
Cederskogsska fonden.	D:o d:o.	Riksdagsmannen Cederskog.	1863	—	—	269	—	D:o.
Lindmarksska gåfvan.	Att bekosta kläder och skodon åt välartade, fattiga skolbarn inom Kärna.	F. d. vaktmästaren Nils Magnus Lindmark.	1894 ²⁴ / ₈	18	85	2,000	—	Kommunalnämnden.
K. Ljungstedts donation.	Utdelning af premier åt fattiga, sedliga skolbarn inom Landeryd.	Doktor Carl Ljungstedt.	1877 ¹⁴ / ₅	10	50	1,000	—	Skolrådet.
Karstorpsskolan.	Att bekosta beklädnad till fattiga skolbarn inom Slaka.	Rusthållaren Nils Jonsson.	1882 ⁷ / ₇	20	400	8,000	—	Kommunalnämnden.
A. P. Jonssons premiefond.	Utdelning af premier vid Ingebo småskola.	Hemmansegaren A. P. Jonsson.	1895 ¹⁸ / ₃	20	5	116	—	Skolrådet i Skeda.
Åströmska fonden.	Att bekosta beklädnad af fattiga, flitiga skolbarn i Vårdeberg.	Hauboistänkan Carolina Svensson, f. Åström.	1896 ¹⁶ / ₉	—	10	607	—	Kyrko- och skolrådet.
Idingstads donationsfond.	Understöd till skolväsendet inom Östra Harg.	—	1833 ¹⁹ / ₁₂	32	66	4,429	—	Kommunalnämnden.
Funckska donationsfonden.	Till fattiga barn i Skinberga.	Friherre F. A. Funck.	1857 ¹¹ / ₁₂	—	30	500	—	D:o.
Hagbergsska donationen.	D:o d:o.	Ph. Th. Hagberg.	1891 ⁸ / ₇	25	200	5,000	—	Socknens skolråd.
Löfvingska kassan.	Böcker till fattiga barn i Ringarum.	Okänd.	—	—	50	1,561	—	Kyrko- och skolrådet.
Ringarums barnhem.	Fattiga barns uppfostran i d:o.	Wilhelmina Hagberg m. fl.	1890 ²⁸ / ₇	13	1,350	23,555	16,683	Sällskapet »Fattiga barna vänner» i Ringarum.
Kamreraren Philip Hagbergs donationsfond.	Till skolor och fattiga barn i d:o.	Philip Hagberg.	1890 ⁸ / ₇	—	600	17,215	—	Skolrådet.
D:o d:o till förmån för barnhemmet i Ringarum.	Fattiga barns uppfostran i d:o.	Densamme.	1891 ⁸ / ₇	—	580	20,325	—	Kommunalnämnden.
Husby graffond.	Underhåll af von Schwerinska grafkoret och, då sådant ej tarvas, utdelning af räntemedlen till fattiga, faderlösa barn inom Mogata.	Öfversten greve Philip von Schwerin.	1842 ¹² / ₄	6	120	2,000	—	Fideikommissarien till Husby och pastor i Mogata.
Uppfostrings- och undervisningskassan.	Fattiga barns uppfostran, föda och beklädnad.	Maja Lisa Bengtsdotter.	1864 ¹ / ₅	69	196	4,000	—	Mogata skolråd.
Månzénska premiefonden.	Belöning åt uppmärksamma och flitiga skolbarn i Mogata fasta skola vid kyrkan.	Skolläraren Henrik Månzén.	1884 ¹⁹ / ₉	15	75	1,500	—	D:o d:o.
De gamlas från Dyhult premiefond.	Premier åt sediga och flitiga skolbarn.	Änkan Chr. Jönsdotter.	1872 ²¹ / ₉	24	27	600	—	D:o d:o.
Beurlingska fonden.	Inköp af premieböcker åt skolbarn i Skärkind.	Majoren Fr. Beurling o. h. h.	1853 ³ / ₆	2	2	50	—	Skolrådet.
Backeska d:o.	Att bidraga till bekostnad af biblar åt nattvardsbarnen i d:o.	Kyrkoherden Carl Backe.	—	4	6	150	—	Kyrkorådet.
Lindbergsska d:o.	D:o d:o.	Brukspatron Johan Lindberg.	1867 ²⁴ / ₁₁	8	13	300	—	D:o.
Bleummerska testamentariska dispositionen.	Till inrättande af en sockenskola i Skärkind och lärarnes aföning.	Kommministern Henning Bleumner o. h. h.	1825 ⁹ / ₇	—	1,038	22,779	21,000	Boställshafvaren och skolrådet.
Håkanssonsska fonden.	Årliga räntan tilldelas ordinarie skolläraren i Östra Ryd.	Hemmansegaren Håkan Håkansson.	1841 ²⁸ / ₇	1	5	100	—	Skolrådet.
von Schewenska d:o.	Ursprungligen till en skola vid Halleby, men sedan denna nu upphört, ingår fonden i Skärkinds sockens skolkassa till bestridande af kassans utgifter.	Öfverstelöjtnant Berndt von Schewen.	1790 ⁵ / ₁	—	90	2,000	—	D:o.
C. G. Sundblads donationsfond.	Understöd till fattiga, välartade skolbarn i Godegård.	Klockaren C. G. Sundblad.	1897 ⁸ / ₅	5	25	608	—	Kommunalnämnden.
Jonas Carlssons d:o.	Till kläder och föda åt fattiga fader- eller moderlösa skolbarn.	Arbetaren Jonas Carlsson.	1883 ¹ / ₉	30	157	4,000	—	Tjällmo sockens skolråd.
Hultgrensska donationsfonden.	Till fattiga barns underhåll och kristliga uppfostran.	Hemmansegaren Anders Hultgren.	1807 ²⁰ / ₇	18	273	4,750	—	Tvenne af Tjällmo socken utsedda redbara och oegenlyttiga personer.
Gustafva Hellstrands fond.	Till fattiga skolbarns underhåll.	Barnmorskan Gustafva Hellstrand.	1888 ⁸ / ₂	19	88	870	—	Kommunalnämnden i Tjällmo.
Jonas Carlssons testamentskassa.	Till understöd åt fattiga, fader- eller moderlösa skolbarn.	Jonas Carlsson.	1885 ¹ / ₉	—	—	839	—	Skolrådet i Godegård.
A. W. Saals donationsfond.	Till kläder och föda åt fattiga, i skollådern varande barn.	Kyrkoherden A. W. Saal.	1863 ²⁰ / ₁	10	44	1,000	—	D:o i Tjällmo.
Jan Peter Nilssons d:o.	D:o d:o.	Hemmansegaren Jan Peter Nilsson.	1894 juli	17	220	8,733	—	Kommunalnämnden i Hallestad.
Anders Svenssons d:o.	Till skodon åt fattiga skolbarn.	Hemmansegaren Anders Svensson.	1865 ⁶ / ₂	9	45	1,000	—	Skolrådet i d:o.
Hagenbergsska stiftelsen.	Understöd till fattiga skolbarn.	Fröken Maria Helena Hagenberg.	1881 ¹ / ₄	7	340	8,000	—	Kommunalnämnden i d:o.
Hans Olofssons fond.	Till kläder och föda åt fattiga skolbarn.	Nämndemannen Hans Olofsson.	1860 ²⁷ / ₃	1	5	1,072	—	D:o i Vånga.
Kullmanska fonden.	D:o d:o.	Handlanden Olof Kullman.	1862 ²⁸ / ₃	9	54	959	—	Skolrådet i d:o.

20)

21)

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900 till nedan- stående antal personer.	af nedan- stående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek (fastighets- värden in- räknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastig- heter, tillhöran- de stiftel- sen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
Rehnströmska fonden.	Till uppfostran af fattiga barn.	Gästgifvaren Nils Rehnström.	1809 ¹⁹ 19	—	1,020	50,000	50,000	Pastor i Regna och 4 valda personer.	
Rosvallska d:o.	Till kläder åt fattiga barn.	Landbrukaren A. M. Rosvall.	1865 ¹⁷ 4	10	79	1,500	—	Regna sockens skolråd.	
Hagrenska d:o.	D:o d:o.	Kyrkoherden J. T. Haggren.	1877 ⁹ 5	3	30	500	—	D:o d:o.	22)
Frälserräntefonden.	Folkskoleundervisningens befrämjande.	Teol. doktor M. Stenhammar.	—	—	—	3,155	—	Risinge sockens d:o.	
Nafstorpsskolan.	Beklädnad af fattiga nattvardsbarn samt bespisning af fattighjon.	Anna Stina Andersdotter.	—	—	100	2,000	—	D:o fattigvårdsstyrelse.	
Fogelstrandska donationen.	Beklädnad åt fattiga behöfvande nattvardsbarn inom Qvillinge.	Rådmanen Sam. Fogelstrand.	1872 ⁸ 5	10	100	2,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Tåby barnboks-kassa.	Inköp af läroböcker — helst i kristendom — åt fattiga skolbarn i Tåby.	Lagmannen friherre Aug. Funck.	1811 ⁹ 6	60	37	2,331	—	Kyrkostämman i Tåby.	23)
Sjöstrandsskolan.	Till fattiga skolbarns understöd.	Änkefru Kock.	1850	8	52	3,091	—	D:o d:o.	23)
Ekenstamska donationsfonden.	Till kläder och undervisning åt Konungsunds fattiga skolbarn.	Fru Louise Ekenstam.	1851 ³⁰ 19	—	59	1,500	—	Konungsunds skolråd.	
Kapten Otto E. Taubes och fru Emelia Taubes, född Wolfeldt, skolfond.	¹ 10 af räntan lägges till kapitalet; en del af räntan användes till vårdande af stiftarnas gravar; återstoden tilldelas årligen 2 i Konungsunds församlings folkskolor gående barn i behöfvande omständigheter, hvilka under skolårets sista termin erhållit de bästa vitsord om uppförande och flit.	Kaptenen Otto Evert Taube och fru Emelia Taube.	1867 ²⁴ 19	2	25	637	—	D:o d:o.	24)
Beklädnadskassan.	Inköp af tyg till kläder åt nattvardsbarn i Östra Husby.	Hemmansegarne Anders Andersson i Orrekulla och Anders Jonsson i Boberga.	1884 ¹² 8	9	52	1,052	—	Kyrkorådet i Östra Husby.	
Widénska fonden.	Skolbarns understöd i d:o.	Johanna Nystrand.	1883 ²⁰ 1	28	217	5,800	—	Skolrådet i d:o.	
Nils Anderssons donation.	Premier till välartade skolbarn i Qvarsebo.	Hemmansegaren Nils Andersson i Nytorp.	1872 ¹³ 4	12	2	50	—	D:o i Qvarsebo.	
Isakssonska legatet.	Understöd åt fattiga skolbarn i d:o.	Hemmanseg. C. P. Isaksson.	1848 ¹² 2	—	—	150	—	D:o d:o.	
Hunterska skolkassan.	Att upprätta en friskola i Östra Stenby.	Kungl. lifmedikus Benjamin Hunter.	1784 ²⁸ 5	—	479	10,197	—	D:o i Östra Stenby.	
Biblioteksskassan.	Inköp af biblar åt nattvardsbarn.	Östra Husby församling.	1852 ²⁸ 11	28	42	1,417	—	Kyrkorådet i Östra Husby.	
Ekekrantzskan donationen.	Bidrag till lön åt en skollärare i Häradschammar.	Kamreraren Olof Ekekrantz.	1842 ²⁶ 7	—	—	1,500	—	Skolrådet i Häradschammar.	
Langellii donationsfond.	Understöd åt skollärare i d:o.	Kyrkoherden Olof Langellius.	—	1	3	50	—	D:o d:o.	
Westerlindska fonden.	D:o åt d:o i Jonsberg.	Prostinna Margareta Westerlind.	1861 ² 6	1	40	1,386	—	D:o i Jonsberg.	
Johan Peterssons donation.	Till kläder åt Styrestads sockens fattiga skolbarn, som utmärka sig för goda seder, flit och flitig skolgång.	Nämndemannen Johan Petersson.	1849 ¹³ 9	22	180	4,000	—	D:o i Styrestad.	
Fröken Ebba Hjelm d:o.	Till kläder och böcker åt fattiga skolbarn i Tingstad.	Fröken Ebba Hjelm.	1876 ¹⁵ 8	—	25	520	—	Skol- och kyrkorådet i Tingstad.	
Carolina Schales minne (f. d. Mamre barnheim).	Beredande af hem för fattiga, sjuka barn från Norrköpings stad under deras konvalescenstid.	Carolina Schale.	1892 ¹⁵ 3	—	2,879	69,938	66,000	En styrelse af minst 7 personer.	25)
De Geer-Piperska fonden.	Uppfostran af fattiga fläcke-barn inom Kimstad.	Grefve Carl Fr. Piper.	1859 ⁶ 3	3	135	6,834	—	Grefve C. E. Piper å Lofstad.	
Godeniuska donationsfonden.	Uppfostringshjälp åt fattiga, föräldralösa barn.	Erik Gustaf Godenius.	1845 ²² 1	6	322	7,614	—	Kullerstads kommunalnämnd.	
Flickslöjdskolans premiefond.	Uppmuntran för skicklighet i kvinnlig slöjd.	Borgs skyddsförening.	1887 ²⁰ 5	9	16	549	—	Borgs skolråd.	
Boij-Löwenska fonden.	Bildande af en skolinrättning i Svanhals.	Majör A. F. Boij och grefve J. Löwen.	1807 ¹¹ 5	—	—	1,250	—	Skolrådet i Svanhals.	
Boij-Zakrissonska d:o.	Understöd åt fattiga barn i Kumla.	Friherrinnan Boij och inspektoren P. Zakrisson.	1785 ²⁹ 4	—	—	620	—	D:o i Kumla.	
Lysings härads sparbanks donation.	Beklädnadshjälp åt skolbarn i Rök.	Lysings härads sparbank.	1819 ²⁷ 5	12	53	1,067	—	D:o i Rök.	
Prostinna Hedvig Kinmanssons d:o.	Främjande bland skolbarnen i Rök af trädgårdsskötsel och slöjd.	Kammarrättsrådet C. L. Kinmansson.	1889 ²⁹ 7	—	—	19,141	8,100	D:o d:o.	
Prosten A. J. Peterssons d:o.	Beklädnadshjälp åt fattiga skolbarn inom Rök.	Kontraktsposten A. J. Petersson.	1873 ²⁵ 4	15	75	1,500	—	D:o d:o.	
Lysings härads sparbanks d:o.	D:o åt skolbarn inom Heda.	Lysings härads sparbank.	1895 ²⁸ 8	9	40	1,080	—	D:o i Heda.	
Prostinna Hedvig Kinmanssons d:o.	Främjande bland skolbarnen i Heda af trädgårdsskötsel och slöjd.	Kammarrättsrådet C. L. Kinmansson.	1889 ²⁹ 7	—	—	18,583	8,000	D:o d:o.	
Prosten A. J. Peterssons d:o.	Beklädnadshjälp åt fattiga skolbarn inom Heda.	Kontraktsposten J. Petersson.	1873 ²⁵ 4	15	75	1,500	—	D:o d:o.	

Lysings härads sparbanks donation.	Beklädnadshjälp åt skolbarn inom Stora Åby.	Lysings härads sparbank.	1895 ^{28 8}	—	37	1,000	—	Skolrådet i Stora Åby.
Prostinnan Hedvig Kinmaussons d.o.	Att bereda folkskolebarn inom Stora Åby undervisning i slöjd och trädgårdsskötsel.	Kammarrättsrådet C. L. Kinmanusson.	1889 ^{29 7}	—	—	20,460	8,000	D:o d.o.
De Rogierska fonden.	För Stora Åbys skolas behof.	Pastor J. K. De Rogier.	1804 ^{7 1}	—	—	1,000	—	D:o d.o.
Hagmanska d.o.	Understöd åt fattiga fader- och moderlösa barn.	Skomakaren Johan Hagman.	1837 ^{27 1}	2	70	1,505	—	Två hemmansegare.
Hedengrenska d.o.	D:o åt vanlottade barn m. m.	Hemmansegaren J. H. Hedengren.	1887 ^{28 3}	4	148	5,675	2,000	Särskild direktion.
Lysings härads sparbanks donationsfond.	Beklädnadshjälp åt skolbarn inom Ödeshög.	Lysings härads sparbank.	1895 ^{28 8}	—	75	1,000	—	Skolrådet i Ödeshög.
Prostinnan Hedvig Kinmaussons d.o.	Att bereda undervisning i slöjd och trädgårdsskötsel åt folkskolebarn inom d.o.	Kammarrättsrådet C. L. Kinmanusson.	1889 ^{29 7}	—	—	20,656	8,000	D:o d.o.
Friedleifska donationsfonden.	Understöd åt fattiga skolbarn inom d.o.	Konsistorienotarien J. Friedleif.	1880 ^{29 9}	—	202	5,000	—	D:o d.o.
Ek-De-Rogierska skolfonden.	Ödeshögs sockenskolors behof.	Rektorskan Ek och pastor J. K. De Rogier.	1804 ^{7 1}	—	—	1,000	—	D:o d.o.
Lysings härads sparbanks donationsfond.	Beklädnadshjälp åt skolbarn inom Trehörna.	Lysings härads sparbank.	1895 ^{28 8}	—	—	606	—	D:o i Trehörna.
Läxfonden.	Beklädnadsbidrag och premier åt fattiga skolbarn inom d.o.	Häradsskrifvaren E. L. Petersson.	1890 ^{9 4}	—	—	452	—	D:o d.o.
Lysings härads sparbanks donation.	Beklädnadshjälp åt skolbarn inom Vestra Tollstad.	Lysings härads sparbank.	1895 ^{28 8}	—	—	1,174	—	D:o i Vestra Tollstad.
Siegbanska folkskolefonden.	Inköp af nödig folkskolemateriel.	Kyrkoherden S. C. Siegban.	1876 ^{30 4}	—	—	1,531	—	D:o d.o.
Premiekassan.	D:o af nya testamenten till nattvardsungdomen.	Okänd.	—	—	—	744	—	D:o d.o.
Fru Carolina Sjögrens fond.	Uppfostran af värlösa barn i Åsbo.	Bergmästaren C. E. Sjögren.	1875	9	90	2,620	—	Styrelse af 4 personer.
Petter Nilssons i Norrby premiefond.	Utdelning af premieböcker åt nattvards- och skolbarn.	Hemmansegaren Peter Nilsson.	1883 ^{11 1}	—	—	1,188	—	Skolrådet i Högby.
Pehrssonska donationsfonden.	Premier åt folkskolebarn.	Landtbrukaren P. Pehrsson.	1871 ^{13 10}	—	—	1,381	—	D:o i Alhelgona.
Bjälbo folkskolas premiefond.	Beklädnad af fattiga skolbarn inom Bjälbo.	Landtbrukaren A. M. Larsson.	1891 ^{9 9}	—	—	518	—	D:o i Bjälbo.
Väderstads och Harstads skolas beklädnadsfond.	D:o åt fattiga skolbarn.	Änkan Greta Lisa Jönsson.	1880 ^{27 10}	15	50	1,000	—	D:o i Väderstad.
Maja Stina Persdotters premiefond.	Belöning åt fattiga skolbarn i Väderstad.	Maja Stina Persdotter.	1879 ^{27 10}	—	10	200	—	D:o d.o.
Wallenbergsska fonden.	Premier åt fattiga och flitiga skolbarn.	Kyrkoh. J. N. Wallenberg.	1861 ^{30 12}	8	16	333	—	D:o i Appuna.
C. P. Anderssons och Maria Helena Johansdotters fond.	Beklädnad af fattiga skolbarn inom Appuna.	Landtbrukaren C. P. Andersson och Maria Helena Johansdotter.	1889 ^{10 9}	55	50	1,120	—	Kommunalstyrelsen i d.o.
Wallenbergsska fonden.	Premier åt fattiga och flitiga skolbarn.	Kyrkoherden J. N. Wallenberg.	1861 ^{30 12}	5	33	666	—	Skolrådet i Hof.
Löfvendahlska donationsfonden.	Understöd åt fattiga skolbarn i Vestra Stenby.	Änkefru Löfvendahl.	—	—	—	5,000	—	Skol- och kyrkoråd. 26)
L. M. Jonssons o. h. h:s premiefond.	Premier till d:o i Fifvelstad.	Landtbrukaren L. M. Jonsson o. h. h.	1889 ^{6 1}	—	—	462	—	Skolrådet.
Anders Eklundhs donationsfond.	Beklädnad af d:o i d.o.	F. d. fabrikören Anders Eklundh.	1891 ^{14 1}	9	111	2,040	—	D:o.
Hammarssonska donationen.	Understöd åt skolbarn i Vinnerstad.	Jungfru Anna Elisabeth Hammarson.	1863 ^{27 2}	4	100	2,000	—	D:o.
Fröken Carolina Plancks skolfond.	D:o och premier åt skolbarn i d.o.	Fröken Carolina Maria Planck.	1899 ^{10 11}	—	—	1,000	—	Styrelse af 3 personer.
Jungqvistska stiftelsen.	Ett barnhem i Motala socken.	Verkmästaren C. Jungqvist o. h. h.	1869 ^{8 3}	16	—	50,000	25,000	Kommunalnämnden i Motala socken och styrelse af 3 personer.
Fonden för beklädnad af fattiga nattvardsbarn.	Beklädnad af fattiga nattvardsbarn inom d.o.	Kontraktsposten Ax. Th. Svensson.	1886 ^{12 6}	—	70	68	—	Pastor i Motala.
D:o för fattiga skolbarns beklädnad.	D:o d.o.	Utredningsmännen i Hallenberg—Motala—Mjölby järnväg.	1880 ^{11 3} 1888 ^{20 6}	68	408	10,457	—	Skolrådets i Motala socken kassaförvaltare.
Bromanderska donationen.	Till lön åt en barnalärare.	Grosshandlaren J. L. Bromander.	—	—	16	416	—	Kommunalnämnden i Motala socken.
Burénsska fonden.	Underhåll af folkskola i Strå.	Grosshandlaren Per Göran Burén.	1856 ^{15 11}	—	331	7,500	—	Skolrådet i Strå.
Änkefru Maria Helena Larssons från Broby fond.	Premier till skolbarn i d.o.	Änkefru M. H. Larsson.	Slutet af 1850-talet	6	65	—	—	D:o d.o. 27)
Metzénsska stiftelsen.	Understöd åt 6 fattiga barn inom Klockrike och Brunneby.	Prosten K. J. Metzén o. h. h.	1860 ^{30 10}	6	162	3,580	—	Kyrkovärden i Klockrike.
D. V. Göhles donationsfond.	Understöd åt fattiga skolbarn inom Klockrike.	Bruksförvaltaren D. V. Göhle.	1897 ^{30 7}	4	75	1,500	—	Skolrådet i d.o.
D:o d.o.	D:o inom Brunneby.	Densamme.	—	4	75	1,500	—	D:o i Brunneby.
Wallenstenska fonden.	D:o d.o.	Sjökaptenen A. G. Wallensten.	1830 ^{20 8}	6	153	3,350	—	Kyrkorådet i d.o.
Hultgrenska donationsfonden.	D:o inom Lönsås samt premier åt flitiga nattvardsbarn.	Landtbrukaren Anders Hultgren.	1807 ^{20 7}	11	200	5,150	5,000	Å kyrkostämman utsedda kassaförvaltare.

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				Delegare-afgifter år 1900. Kronor.
J. A. Peterssons i Qvinslunda fond.	Understöd åt skolbar i Skeppsås.	Fru Abela Petersson i Qvinslunda.	1889 ²² 4	4	20	500	—	Skolrådet i Skeppsås.	
Westlingaka fonden.	Premier åt d:o i d:o.	Prosten A. Westling.	1872 ¹⁹ 8	—	25	500	—	D:o d:o.	
Wibergska slöjdskolefonden.	Bildande af en slöjdskola för gossar.	Fabrikören August Wiberg.	1882 ²² 10	—	—	64,987	40,000	Kommunalnämnden i Kristberg.	
Wibergska hushållsskolefonden.	D:o d:o för flickor.	Densamme.	—	—	—	13,500	—	D:o d:o.	
Idingstads donationsfond.	Understöd i form af materialier åt medellösa skolbarn.	Antagligen en greve von Schwerin.	1834 ²¹ 5	49	66	4,429	—	D:o i Östra Harg.	
Stenkilshvarfska donationsfonden.	Bidrag till fattiga barns uppfostran.	Hemmansegaren Jons Persson o. h. h.	1832 ⁸ 4	14	47	376	—	Kyrko- och skolrådet i Hvarf.	
A. P. Anderssons och Stina Maja Carladotters donation.	Utdelning till fattiga skolbarn inom Hvarfs och Styra församlingar för dessas skolgång m. m.	A. P. Andersson och S. M. Carladotter.	1869 ²⁴ 6	—	—	10,000	10,000	Hvarfs och Styra församl.	28)
Holzaka fonden.	Uppfostran åt fattiga flickor.	Änkefru Lovisa Holz.	1862 ³ 1	2	170	3,333	—	Fattigvårdsstyrelsen i Qvillinge.	
Hallgrenska d:o.	Fattiga barns kristliga uppfostran och undervisning.	A. M. Hallgren.	1835 ⁴ 4	9	300	5,305	—	Skolrådet i d:o.	
J. A. Petterssons i Qvinslunda donation.	Premier åt fattiga skolbarn i Skeppsås m. m.	Landbrukaren J. A. Pettersson.	1889 ²² 4	4	20	500	—	Skolrådet.	
Napoleons gåfva till folkskolan.	Premier åt skolbarn och inköp af nyttiga böcker att utdelas åt församlingsmedlemmar.	Godsegaren Napoleon Gyllenhammar.	1884 ²⁹ 3	—	—	526	—	D:o i Malexander.	
Östra Husby skoldonation.	Bidrag till skolunderhållet i Östra Husby.	Ryttmästaren G. A. Kling-spor.	1799 ²⁷ 1	—	—	525	—	D:o i Östra Husby.	
Wahlbergiska donationsfonden.	Till skodon åt fattiga skolbarn i Östra Ryd.	Brukspatron Axel Wahlberg.	1836 ²⁰ 3	6	25	510	—	Kommunalnämnden.	
Buréniska fonden.	Räntan utdelas till läraren vid Hällestads kyrka samt till skolväsendet.	Brukspatron Axel Burén.	1848 ¹⁷ 2	—	337	7,500	—	Hällestads sockens skolråd.	
Bohlinska och Chierlinska d:o.	Inköp af biblar åt nattvardsbarn.	Bohlin och Chierlin.	—	—	—	100	—	Kyrkorådet och -stämman i Mjölby.	29)
c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.									
Alreikiska donationen.	Understöd åt fattiga skolbarn i Svinstad, lönetillskott åt en folkskollärare vid Grästen samt stipendier till studerande vid Linköpings läroverk och Uppsala universitet.	Öfveringenjör A. Alreik o. h. h.	1863 ¹⁵ 6	116	6,367	248,012	270,000	Kyrkorådet i Svinstad.	
Bibliotekskassan.	Anskaffande och underhåll af bibliotek.	Lifmedikus Vincent Lundberg.	1891 ⁶ 3	—	50	2,605	—	Kommunalnämnden i Stora Åby.	
d) Stiftelser för sjukvård.									
Tranériska stiftelsen.	Lasarett- och läkarvård m. m. i Torpa.	Professor J. Tranér.	1825 ¹¹ 3	—	4,938	112,366	37,200	Särskild styrelse.	
Törnevalle sjukfond.	Att vid sjukdomsfall lämna understöd åt fattiga, som ej åtnjuta fattigunderstöd.	Prosten K. Kastman.	1886 ³⁰ 6	8	111	5,193	—	Kyrkorådet i Törnevalle.	
Hans Carlssons o. h. h. Karolina Landerholms i Lilla Yxhult fond.	Till hjälp eller vård åt nödlidande fattiga sjuka samt till föda och kläder åt fattiga skolbarn.	Hemmansegaren Hans Carlsson o. h. h. Karolina Landerholm.	1890 ¹⁰ 7	39	450	10,000	—	En kommitté af 4 personer.	
Gyllenkrokska sjukvårds-kassan.	Brunns- och läkarvård åt mindre bemedlade, som fattigvården ej är skyldig lämna understöd.	Fröknarna Augusta o. Louise Gyllenkrok.	1874 ¹⁰ 12	1	14	370	—	Regna sockens kommunalnämnd.	
Gyllenkrokska fonden.	Till beredande af kostnadsfri sjukvård åt sådana medlemmar af Regna kommun, som icke mäktat hjälpa sig själfva.	Desamma.	1874	1	20	500	—	D:o d:o.	
Hunterska medikament-kassan.	Inköp af medicin och sjukvård åt fattiga i Östra Stenby.	Kungl. lifmedikus Benjamin Hunter.	1784 ²⁸ 6	20	456	8,334	—	Kyrkorådet i Östra Stenby.	

Medevi pavyres-hontoux-kassa.	Understöd åt pavyres hontoux vid Medevi brunn.	Brunnsintendenten H. C. Keventer.	1823 ⁸ / ₇	10	953	12,201	—	Brunnsintendenten och af brunnssällskapet utsedda kommitterade.	30)
Kungl. lasarettet vid Medevi.	Understöd åt militärer, deras hustrur, änkor eller barn, som besöka Medevi brunn.	Konung Carl XIV Johan.	1818	40	924	2,000	2,000	H. M. Konungens hofförvaltning.	31)
Medevi allmänna brunnslasarett.	Allmän sjukvård.	Urban Hjärne.	1700-talet.	443	1,901	25,694	19,380	Lasarettsdirektionen.	
e) Sjuk- och begravningskassor.									
Sjukhjälpssöreningen i Horns socken.	Sjuk- och begravningshjälp.	J. P. Andersson i Olofsboda m. fl.	1886 ²⁰ / ₄	24	1,005	5,695	—	Nämndemannen G. A. Larsson i Hellefors.	987
Hycklinge sjuk- och begravningshjälpssörening.	D:o.	—	1893 ¹² / ₃	34	705	5,666	—	En styrelse af 7 personer.	1,819
Kisa sjuk- och begravningskassa.	D:o.	—	1899 ¹⁵ / ₈	9	273	835	—	D:o af 10 d:o.	712
Vestra Eneby d:o.	D:o.	—	1899 ²⁶ / ₇	6	80	617	—	D:o af 12 d:o.	382
Oppeby sjuk- och begravningshjälpssöreningsskassa.	D:o.	—	1891 ⁴ / ₄	17	106	1,898	—	D:o af 7 d:o.	368
Kettilstads sjuk- och begravningskassa.	D:o.	—	1897 ²⁵ / ₄	12	143	1,033	—	En styrelse.	397
Vårdnäs d:o.	D:o.	—	1889 ⁵ / ₅	32	540	2,367	—	D:o af 12 personer.	869
Vestra Ryds d:o.	D:o.	—	1898 ²⁴ / ₇	5	102	631	—	D:o af 9 d:o.	227
Asby sjukhjälpssörening.	Understöd vid sjukdomsfall.	—	1897 ²¹ / ₃	8	145	1,759	—	Skomakaren J. Andersson.	322
Vestra Hargs d:o.	D:o vid sjukdoms- och dödsfall.	Kyrkoherden A. Sonden.	1889 ¹⁵ / ₁₂	19	454	1,110	—	En styrelse.	306
Östra Tollstads sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjälp.	—	1891	8	228	2,566	—	D:o af 7 personer.	141
Sya sjuk- och begravningsförening.	D:o.	G. Petersson.	1889 ¹ / ₄	33	565	2,000	—	En styrelse.	392
Veta sjukhjälpssöreningssjuk-kassa.	Understöd vid sjukdomsfall.	—	1890 ⁷ / ₈	31	704	7,473	—	D:o af 7 personer.	446
Viby sjukhjälpssörening.	D:o vid sjukdoms- och dödsfall.	A. P. Gustafsson m. fl.	1890 ¹ / ₄	16	228	3,606	—	D:o d:o.	322
Mjölby arbetarforenings begravningsfond.	Begravningshjälp.	Mjölby arbetarforening.	1884 ²⁴ / ₁₂	—	—	1,046	—	Mjölby arbetarforenings styrelse.	8
Mjölby arbetarforeningssjuk-kassa.	Sjukhjälp.	D:o.	1875 ²⁶ / ₉	20	630	7,936	—	D:o d:o.	770
Normlösa sjukhjälpssörening.	D:o.	Otto Widén m. fl.	1892 ¹⁴ / ₃	9	84	1,939	—	En styrelse.	144
Härberga d:o.	D:o.	Flere Öjebroboar.	1886 ¹¹ / ₄	18	395	4,124	—	D:o af 10 personer.	329
Rappstads d:o.	D:o.	—	1891 ⁸ / ₃	8	159	1,878	—	En styrelse.	187
Sjögestads d:o.	Sjuk- och begravningshjälp.	—	1893 ²² / ₂	17	281	1,290	—	D:o af 7 personer.	211
Gammalkils sjuk- och begravningshjälpssörening.	D:o.	—	1892 ² / ₁₀	20	212	2,248	—	D:o af 6 d:o.	273
Vikingsstads d:o.	D:o.	Flere arbetare.	1889 ²⁶ / ₈	6	149	4,157	—	En styrelse.	460
Ulrika sjukhjälpssörening.	D:o.	—	1896 ²³ / ₈	11	148	1,407	—	D:o af 7 personer.	220
Björkebergs sjuk- och begravningshjälpssörening.	D:o.	—	1894 ¹⁷ / ₆	10	168	1,459	—	En styrelse.	168
Vreta klostets och Stjernorps sjukhjälpssörening.	D:o.	A. P. Johansson.	1884 ¹² / ₉	50	883	6,416	—	D:o.	1,291
Rystads sjukhjälpsskassa.	Sjukhjälp.	—	1890 ⁷ / ₄	13	381	4,437	—	D:o af 8 personer.	718
Östra Hargs sjukhjälpssörening.	Sjuk- och begravningshjälp.	A. J. Andersson.	1890 ¹⁵ / ₆	12	439	2,673	—	D:o af 7 d:o.	518
Törnevalle d:o.	D:o.	—	1891 ¹⁹ / ₄	12	209	2,312	—	En styrelse.	422
S:t Lars brödräfsörening.	D:o.	K. A. Nilsson, m. fl.	1890 ²⁸ / ₃	56	1,859	4,497	—	D:o.	1,679
D:o sjukhjälpssörening.	D:o.	Th. Lindvall.	1877 ⁷ / ₇	53	1,282	6,151	—	D:o.	1,241
Skeda d:o.	Understöd vid sjukdoms-, olycks- och dödsfall.	Smeden J. A. Lundqvist.	1890 ⁶ / ₇	15	477	2,698	—	Landtbrukaren C. J. Nilsson.	756
Kaga sjuk- och begravningshjälpsskassa.	Sjuk- och begravningshjälp.	Kyrkoherden K. Qvarnström.	1892 ¹⁰ / ₉	10	171	2,686	—	En styrelse af 7 personer.	431
Kärna d:o.	D:o.	Gevärshandverkaren F. G. Borg.	1887 ⁶ / ₃	13	260	2,405	—	En styrelse.	472
Vists och Landeryds sjukhjälpssörening.	Sjukhjälp.	—	1892 ⁸ / ₁₁	55	1,195	5,847	—	D:o.	1,478
Vårdsbergs sjuk- och begravningsförening.	Sjuk- och begravningshjälp.	—	1880 ²⁰ / ₆	8	150	3,356	—	D:o af 6 personer.	355
Grebo sjuk- och begravningshjälpssörening.	D:o.	Prosten Axel Sundberg m. fl.	1890 ²⁶ / ₄	14	220	3,162	—	En styrelse.	445
Värna sjukhjälpssörening.	D:o.	Smeden C. G. Forslund.	1890 ²⁵ / ₄	20	205	778	—	D:o.	206
Askeby sjuk- och begravningsförening.	D:o.	—	1891 ¹ / ₄	23	490	1,891	—	D:o af 6 personer.	342
Örtomta sjuk- och begravningsallskap.	D:o.	—	1889 ²⁰ / ₁	50	843	3,394	—	En styrelse.	638
Björnsäteras sjuk- och begravningskassa.	D:o.	—	1891 ¹ / ₁	11	112	1,038	—	D:o af 8 personer.	213
Åtvids allmänna d:o.	D:o.	Sågmästaren P. G. Gustafsson.	1894 ²² / ₁₂	112	2,447	3,293	—	D:o af 5 d:o.	2,923

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900	Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.	Delegare-afgifter år 1900. Kronor.
Åtvids hushållsförenings sjuk- o. begravningshjälp-kassa.	Sjuk- och begravningshjälp.	Bankdirektören P. D. Malmqvist.	1884 ²⁰ / ₃	140	2,881	245	—	En styrelse.	2,408
Svinstads sjukhjälpförening.	D:o.	—	1892 ⁴ / ₉	9	91	1,847	—	D:o.	217
Slaka d:o.	Understöd vid sjukdoms- och olycksfall.	Landtbrukaren B. O. Hagelin.	1894 ¹⁰ / ₆	2	58	1,587	—	D:o.	222
Vestra Husby arbetarförening.	Sjuk- och begravningshjälp.	Församlingsboar.	1889 ²⁴ / ₃	41	800	7,013	—	D:o af 7 personer.	1,064
Drothems sjukhjälpförening.	D:o.	D:o.	1890 ²¹ / ₆	49	1,356	6,477	—	D:o d:o.	1,546
Sjukhjälpföreningen Drot-hems Framåt.	D:o.	D:o.	1896 ²⁴ / ₃	20	724	1,116	—	D:o d:o.	790
Skinberga hundramanna-förening.	D:o.	D:o.	1896 ¹² / ₄	12	326	558	—	D:o af 9 d:o.	340
Ringarums arbetarförenings sjuk- och begravnings-fond.	D:o.	Snickaren S. P. Nilsson.	1877 ² / ₃	11	280	7,308	—	D:o d:o.	334
D:o hundramannaförening.	D:o.	Församlingsboar.	1896 ¹² / ₁₂	8	101	335	—	D:o d:o.	283
Fyllingarums d:o.	D:o.	D:o.	1897 ¹⁰ / ₉	10	180	234	—	D:o d:o.	331
S:t Anna sjukhjälpförening.	D:o.	Hemmansegaren A. F. Andersson.	1889 ²³ / ₃	16	481	3,654	—	C. O. Langström, Nedre Langö.	544
Skällviks arbetarförening.	D:o.	—	1890 ¹⁵ / ₆	26	508	3,609	—	En styrelse.	—
Mogata arbetarförenings sjuk- och begravnings-kassa.	D:o.	Skolläraren Henrik Månzén.	1879 ²⁰ / ₈	18	482	2,869	—	D:o.	—
Skärkinds sjuk- och be-grafningsällskap.	D:o.	Folkskolläraren C. W. Bertel m. fl.	1892 ⁴ / ₉	12	184	721	—	D:o af 4 personer.	276
Gistads d:o.	D:o.	Banvakten A. P. Jonsson.	1889 ¹¹ / ₈	14	337	1,568	—	D:o af 2 d:o.	387
Gårdeby d:o.	D:o.	Kyrkoherden O. Kjörling.	1890 ¹⁷ / ₈	21	310	1,428	—	D:o af 4 d:o.	205
Östra Ryds sjuk- och be-grafningskassa.	D:o.	Rättaren J. A. Österberg.	1888 ¹ / ₁₂	33	461	2,448	—	D:o af 5 d:o.	519
Enigheten.	D:o.	Skräddaren Ole Siem.	1862 ² / ₈	18	237	2,092	—	D:o d:o.	543
C. J. Lundbergs läderfabriksaktiebolags sjuk- och begravningskassa.	D:o.	—	1897 sept.	15	196	1,450	—	En styrelse.	295
Gusums fabriks arbetares d:o.	D:o.	Fabriksarbetarne.	1896 ⁷ / ₃	4	44	879	—	D:o af 5 personer.	327
Gusums arbetarförenings d:o.	D:o.	Arbetarföreningen.	1876	17	386	4,043	—	En styrelse.	463
Östergötlands skepparförenings d:o.	D:o.	Några skeppare.	1866 ²⁵ / ₁	12	225	4,924	—	D:o af 3 personer.	245
Gryts hundramannaförenings n:r 1 d:o.	D:o.	Kommissionären L. Englund.	1896 ¹ / ₁₁	73	1,947	565	—	D:o af 7 d:o.	2,513
Godegårds sjuk- och be-grafningsförening.	D:o.	—	1896 ¹² / ₉	4	47	252	—	D:o d:o.	92
Tjällmo d:o.	D:o.	—	1891 ¹² / ₄	25	641	2,880	—	D:o af 5 d:o.	1,044
Grytgöls bruks sjuk-kassa.	D:o.	Bruksdisponenten Axel Burén.	1899 ¹¹ / ₂	42	490	416	—	En styrelse.	433
Hälsedals arbetarförening.	D:o.	Skräddaren David Bergqvist.	1889 ⁹ / ₈	79	1,197	4,197	—	D:o.	1,056
Sonstörps arbetares sjuk-kassa.	D:o.	—	1899 maj	26	450	628	—	D:o af 3 personer.	326
Finspånga bruks arbetares understödslåda.	D:o.	—	1848	93	1,866	8,243	—	D:o d:o.	—
Lotorps nya sjuk- och be-grafningskassa.	D:o.	C. J. Frisk m. fl.	1890 ¹² / ₁	175	760	806	—	D:o d:o.	—
Finspånga mekaniska verkstads hundramannaförening.	D:o.	Finspånga mekaniska verkstads arbetare.	1876 ²⁰ / ₂	31	575	1,379	—	D:o af 4 d:o.	—
Pålsboda-Finspånga järnvägsbetjenings sjuk- och begravningskassa.	D:o.	Lokomotivföraren O. A. Klint.	1884 ¹ / ₂	15	155	3,207	—	En styrelse.	275

Risinge arbetarförenings sjuk- o. begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjälp.	C. G. Widar m. fl.	1886 ⁶ / ₅	116	1,924	5,232	—	En styrelse.	1,723
Templarordens sjukfond i Finspång.	D:o.	—	1892 ² / ₁	16	415	188	—	D:o.	247
Torstorps brödraförening.	D:o.	Muraren C. A. Carlsson.	1890 ²⁶ / ₁₀	41	748	1,404	—	D:o.	1,150
Vänga sjukhjälpförening.	D:o.	Organisten C. F. Almroth.	1894 ¹⁸ / ₂	17	171	1,396	—	D:o.	370
Igelfors bruks arbetares sjuk-kassa.	D:o.	Bruksförvaltaren Isr. Westblad.	1896 ¹¹ / ₁₁	20	370	1,706	—	D:o.	539
Reijmyre hundramannaförening.	D:o.	Glasarbetaren Oskar Schmidt.	1892 ¹ / ₂	41	372	—	—	Karl Hesse.	—
D:o sjuk- och begravningsfond.	D:o.	Befallningsman A. F. Lindholm.	1877 ¹⁸ / ₃	115	1,835	2,336	—	En styrelse af 8 personer.	—
Skedevi sjukhjälpförening.	D:o.	Landtbrukaren Gust. Olsson.	1892 ¹⁷ / ₉	12	139	1,306	—	D:o af 7 d:o.	—
Kuddby d:o.	D:o.	—	1897 ⁸ / ₃	42	716	3,257	—	En styrelse.	1,420
De fattigas i Kuddby sjuk- och begravningsfond.	D:o.	—	1895 ²⁹ / ₁	12	123	3,893	—	Kyrkorådet.	—
Östra Ny och Å socknars arbetarförenings d:o.	D:o.	Skolläraren L. Dahlberg.	1878 ²⁸ / ₂	36	659	2,236	—	En styrelse.	1,007
Röuö arbetarförenings d:o.	D:o.	Komministern C. M. Johansson.	1879 ⁹ / ₃	24	600	6,585	—	D:o.	1,220
Ränshamnars arbetarförening.	D:o.	Landtbrukaren Aug. Adams-son.	1888 ⁹ / ₁₉	5	158	3,683	—	D:o.	342
Östra Stenby d:o.	D:o.	—	1889	21	335	5,784	—	D:o.	745
Jonsbergs d:o.	D:o.	Landtbruk. N. P. Jonasson.	1892 ¹⁴ / ₈	9	404	4,134	—	D:o af 6 personer.	683
Östra Husby d:o.	D:o.	Målaren L. P. Högberg.	1877 ⁷ / ₂	40	1,548	12,310	—	D:o af 8 d:o.	1,920
Qvarsebo sjuk- och begravnings-sällskap.	D:o.	—	1890	6	85	1,312	—	En styrelse.	244
Lösings härads arbetarförenings sjuk- och begravningsfond.	D:o.	Skräddaren K. G. Byman m. fl.	1874 ¹ / ₁	61	2,689	5,585	—	D:o af 10 personer.	2,559
Krokeks arbetarförbund.	D:o.	Flere stiftare.	1888	33	639	3,664	—	En styrelse.	1,256
S:t Johannes sjuk- och begravningsfond.	D:o.	D:o.	1898	16	196	514	—	D:o.	315
Östra Eneby arbetarförenings d:o.	D:o.	F. d. provisorin A. P. Rundblom.	1870 ³⁰ / ₁	109	2,977	3,738	—	D:o af 10 personer.	2,612
Fredriksdals brödraförening.	D:o.	Snickaren Oskar Kämpe.	1886 ¹⁶ / ₈	56	2,123	7,940	—	D:o af 9 d:o.	2,685
Qvillinge arbetarförenings sjuk- och begravningsfond.	D:o.	Skolläraren A. P. Rehnström.	1871 ¹⁰ / ₄	52	1,484	2,539	—	D:o af 5 d:o.	1,446
Logen Stens d:o.	D:o.	Fabriksarbetaren C. E. Jacobsson.	1889 ⁷ / ₄	8	114	420	—	En styrelse.	149
Hults bruks sjuk- och begravningskassa.	D:o.	Hults bruksarbetare.	1882 ⁶ / ₃	48	778	228	—	D:o.	953
Arbetarnes vid Stens bruk sjuk-kassa.	D:o.	Stenhuggaren F. Karlsson.	1886 ¹ / ₃	27	898	784	—	D:o.	753
Stens bruks d:o.	D:o.	Bruksegaren m. m. Carl Ekman.	1880 ¹⁸ / ₁	—	1,590	12,724	—	D:o.	1,749
Simonstorps sjuk- och begravningskassa.	D:o.	Skolläraren K. A. Lundberg.	1890 ¹¹ / ₇	12	125	755	—	D:o af 5 personer.	266
Fredriksdals hundramannaförening.	D:o.	Muraren F. O. Ekberg.	1893 ⁹ / ₄	48	1,395	5,651	—	D:o af 9 d:o.	2,853
Sjuk- och begravningsfonden Trofast.	D:o.	Bagaren C. J. Johansson.	1887 ⁶ / ₆	12	394	—	—	D:o af 3 d:o.	489
Nya arbetarförbundet.	D:o.	Garfveriarbetaren Conrad Tjäder.	1895 ⁸ / ₄	4	1,719	2,333	—	D:o af 7 d:o.	2,403
Arbetsvännernas sjuk- och begravningsfond.	D:o.	Muraren C. Ekman och byggnästaren C. O. Andersson.	1884 ² / ₈	95	657	1,309	—	D:o af 5 d:o.	673
Norsholms sjuk- och begravnings-sällskap.	D:o.	Handlanden G. Lambertz m. fl.	1883 ¹⁵ / ₄	23	808	3,182	—	D:o af 4 d:o.	759
Skärblacka pappersbruksarbetares förening till inbördes sjuk- och begravningshjälp.	D:o.	Tjänstemän och arbetare vid Skärblacka.	1877 ²⁵ / ₈	65	1,298	3,311	—	D:o af 5 d:o.	1,019
Borgs arbetarförening.	D:o.	Organisten J. Asklöv.	1873 ²¹ / ₇	27	907	3,278	—	D:o af 7 d:o.	506
Röks och Heda sjuk- och begravningshjälpförening.	D:o.	Kontraktsprosten G. Söderqvist.	1899 ¹¹ / ₃	16	355	1,485	—	En styrelse.	583
Stora Åby allmänna sjuk- och begravnings-sällskap.	D:o.	A. G. Svensson.	1894 ¹¹ / ₃	23	430	2,675	—	D:o af 4 personer.	570
Stora Åby södra sjuk- och begravningshjälpförening.	D:o.	—	1898	11	150	755	—	D:o af 5 d:o.	257
Vestra Tollstads sjuk- och begravningshjälpkassa.	D:o.	Skomakaren Oskar Frieberg.	1899 ¹⁹ / ₂	7	167	670	—	En styrelse.	292
Ekeby och Asbo socknars sjuk- och begravningsfond.	D:o.	Disponenten N. L. Jonsson.	1899 ¹⁹ / ₂	5	108	910	—	D:o.	391

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900 till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	* Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar. Delegera- afgifter år 1900. Kronor.
Boxholms aktiebolags arbetares sjuk- och begravningsfond.	Sjuk- och begravningshjälp.	Disponenten W. Wettergren.	1880 ¹ / ₃	91	1,781	7,690	—	En styrelse af 5 personer.	1,783
Hogstad-Högby sjuk- och begravningshjälpförening.	D:o.	Flere stiftare.	1894 ⁸ / ₄	15	212	2,144	—	D:o af 8 d:o.	344
Bjälbo sjukhuskassa.	Sjukhjälp.	Landbrukaren A. J. Andersson.	1893 ² / ₇	9	127	2,108	—	En styrelse.	134
Väderstads och Kumla sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjälp.	Byggnästaren F. A. Karlsson.	1894 ²⁰ / ₅	7	65	1,574	—	D:o.	66
Sjuk- och begravningshjälpförening (Hofs socken).	D:o.	E. J. Petersson m. fl.	1900 ¹⁰ / ₉	—	—	90	—	D:o.	—
Vestra Stenby sjukhjälpförening.	Sjukhjälp.	—	1894 ⁸ / ₇	15	128	1,895	—	D:o af 6 personer.	220
Fifvelstads med omnejd sjukhjälpförening.	Sjuk- och begravningshjälp.	—	1895	22	445	4,540	—	D:o af 9 d:o.	335
Orlunda d:o.	D:o.	—	1897 ¹⁴ / ₆	7	135	429	—	D:o af 7 d:o.	135
Nya sjukhjälpfonden vid Motala verkstad.	D:o.	—	1846, ombildad 1893	221	7,718	10,736	—	En styrelse.	9,084
Arbetarnes vid d:o begravningshjälpförening.	Begravningshjälp.	Arbetare vid Motala verkstad.	1876	46	2,300	130	—	D:o af 10 personer.	2,430
Olycksfallsförsäkringsfonden vid d:o.	Hjälp vid olycksfall.	Motala mekaniska verkstads aktiebolag.	1890 ² / ₃	172	4,314	8,340	—	D:o af 5 d:o.	— ³²⁾
Rogslösa sjuk- och begravningshjälpförening.	Sjuk- och begravningshjälp.	Stenhuggaren J. A. Gustafsson.	1892 ² / ₇	37	516	2,283	—	D:o af 4 d:o.	458
Klockrike sjuk- och begravningshjälpförening.	D:o.	Hofslagaren Emil Ljunggren m. fl.	1891 ⁵ / ₄	16	205	1,111	—	En af stiftarne.	435
Borensbergs sjuk- och begravningshjälpförening.	D:o.	Korpralen A. W. Kardell m. fl.	1887 ⁶ / ₁₁	26	336	3,099	—	D:o.	1,161
Lönsås d:o.	D:o.	—	1899 ¹² / ₃	4	44	236	—	En styrelse af 5 personer.	122
Skeppsås och Väverstads d:o.	D:o.	Pastor G. A. Dahl m. fl.	1890	5	97	1,544	—	En styrelse.	95
Vallerstads sjukhuskassa.	Sjukhjälp.	—	1899 ²⁰ / ₈	4	59	289	—	D:o af 5 personer.	99
Ekebyborna och Asks sjukhjälpförening Syskonbanden.	D:o.	Baron J. Hermelin, Ulfåsa.	1895 ¹ / ₂	4	30	831	—	En styrelse.	142
f) Pensionsfonder.									
Norrby lifräntefond.	Att bereda lifränta åt barn, födda å Norrby egendoms egor.	Änkefru G. B. Grapengiesser, f. Duse.	1874 ¹ / ₁₂	1	5	111	—	Kyrkoherden, och komministern i Asby samt en å kyrkostämman vald ledamot.	
Asby d:o.	D:o inom Asby socken.	—	1873	8	40	892	—	Skolrådet.	
Pensionsfonden.	Bidrag till folkskollärarens i Ljungs socken pensionsavgift.	Församlingen.	1871 ³⁰ / ₁₀	—	—	1,105	—	Gusums kyrkokassas förvaltare.	
Gerda Grolls donationsfond.	Att bereda lifränta åt Gusums bruks underhafvande.	Ingenjören Oskar Groll.	1876 ³¹ / ₃	2	15	300	—	En styrelse.	
Vånga församlings hushållsförening.	Att verka för sparsamhet och hushållsaktighet.	Grefve G. H. Spens och komministern A. Arnman.	1876 ²⁰ / ₈	14	95	2,143	—	Regna sockens kommunalnämnd.	
Buréniska fonden.	Räntan utdelas till änkor och föräldralösa barn å Buréniska godset.	Brukspatron Adolf Burén.	1849 ⁴ / ₁	2	90	1,800	—	Reijmyre bruks aktiebolag.	
Pensionsfond för arbetare vid Reijmyre.	Understöd åt änkor efter arbetare vid Reijmyre bruk.	Brukspatron Josua B. Kjellgren.	1893 ¹ / ₁₀	5	180	21,228	—	Skedevis sockens kommunalnämnd.	
Wallinska fonden.	Donationer till älderstigna personer och lifräntor till skolflickor.	Fabrikör M. Wallin.	1880 ² / ₈	12	1,025	34,349	—	Skolrådet i Rök.	
Prosten C. Hedmarks donation.	Pensionering af äldre och sjuka skol lärare.	Prosten C. Hedmark.	1853 ¹² / ₃	1	132	3,983	—	Stiftaren.	
S. G. Larssons och Maria Larssons pensionsfond.	Pensioner åt älderstigna tjänare.	Landbrukaren S. G. Larsson o. h. h.	1876 ⁷ / ₁₁	13	274	3,000	—		

Pensionsfonden för tjänstemän och arbetare vid Motala verkstad.	Pensioner åt tjänstemän och arbetare vid Motala verkstad.	Motala verkstads gamla aktiebolag.	1880 ^{30 11}	33	1,226	8,605	—	En styrelse af 3 personer.	33)
M. T. Bernades donationsfond.	Bildande af lifränta åt inom Vestra Ny födda barn.	Brukseparen M. T. Bernades.	1877 ^{1 9}	—	—	803	—	Kommunalnämnden.	
Wibergska lifräntefonden.	D:o åt fattiga barn inom Kristberg.	Fabrikören August Wiberg.	1883 ^{20 4}	13	455	10,060	—	D:o.	
Vesterlösa församlings fond för fattiga barn.	Delaktighet i lifränteanstalt.	Pastor Fr. Hammarsten m. fl.	1882 ^{22 10}	—	—	111	—	Ordföranden i d:o.	
Vikingskads lifräntefond.	Att bereda lifränta åt inom Vikingskads socken födda barn.	Vikingskads socken genom frivilliga gåfvor.	1875 ^{3 5}	14	71	2,200	—	Kyrkorådet.	
Cederholmska donationen.	Räntan tillfaller prästänkor i Mjölby.	Kyrkoherden A. Cederholm.	1874 ^{11 5}	—	—	1,092	—	D:o och kyrkostämman i Mjölby.	34)
Donation af 1/4 mtl Kyrksätter.	Räntan tillfaller kyrkoherdes änka; finnes ej sådan, brukas hemmanet till kyrkoherdestället i Mjölby.	Obekant.	1875 ^{14 1}	1	300	7,200	7,200	D:o d:o.	35)
Beväringskassan.	Understöd åt beväringskarlar i Vesterlösa.	Kommunisterna Markus Walenberg.	1815 ^{1 8}	—	—	643	—	Ordföranden i kommunalnämnden.	
g) Pensionskassor.									
Åtvidabergs bruksfolks pensionskassa.	Att lämna årligt understöd åt delegare, som uppnått 55 års ålder, eller åt hans änka eller barn.	Friherre E. S. Adelswärd och professor J. O. Carlberg.	1854	72	2,065	32,219	—	En direktion af 9 personer.	443
h) Andra stiftelser och inrättningar.									
Segersteenska donationsfonden.	Underhåll af Kettilstads kyrka.	Majoren J. H. Segersteen.	1880 ^{23 8}	—	—	2,650	—	Kyrkorådet i Kettilstad.	
Klingska kassan.	Till Ulrika kyrkas ny- eller ombyggnad.	Hemmansegaren Johan Kling.	1864 ^{30 3}	—	—	487	—	Kyrko- och skolrådet.	
Vedinska stiftelsen.	För Stjernorps sockens bästa.	Bokhållaren C. E. Wedin.	1881 ^{5 7}	—	—	7,861	—	Kommunalnämnden.	
D:o.	För Stjernorps kommuns bästa.	Godsegaren C. E. Wedin.	1874 ^{3 4}	—	140	10,601	—	D:o.	
Grefliga von Fersenska graf-fonden.	Underhåll af von Fersenska grafhvalfvet och i öfrigt till kyrkans behof.	Fru Louise Gyldenstolpe.	1876 ^{28 12}	—	—	594	—	Kyrkorådet i Ljung.	
Lyckholmska donationsfonden.	D:o af Lyckholmska familjens gravar m. m.	Melcher Lyckholm.	1895 ^{22 1}	—	—	2,000	—	D:o i Sjögestad.	
Gyllenramska grafkassan.	D:o af den Garfska grafven, inköpt för Gyllenramska familjen, samt till kyrkan och de fattiga i Kaga.	Öfverstelöjtnanten Nathanael Gyllenram.	1740 ^{8 8}	12	39	2,977	—	D:o i Kaga.	
Grefvinnan Mathilda von Schwerins graf-fond.	D:o af graf samt andra ändamål inom Ringarum.	Grefvinnan M. von Schwerin.	1882 ^{25 5}	—	—	1,929	—	D:o i Ringarum.	36)
Densammas tornursfond.	D:o af tornuret i Ringarums kyrka.	Densamma.	1887 ^{24 7}	—	—	560	—	D:o d:o.	
Sonstorps arbetarförening.	Nytta, nöje och ömsesidig hjälp.	Sonstorps bruks arbetare.	1867 ^{6 8}	2	15	2,888	—	En styrelse af 7 personer.	
Systrarna Ostanii donation.	Till Tåby kyrkas inre försönande.	Ånkan Maja Stina Asplund.	1894 mars	—	—	682	—	Kyrkostämman i Tåby.	37)
Svartzska fonden.	Att bereda ersättning för postporto åt Jonsbergs filialkontor af Vikbolands sparbank.	Ryttmästaren C. J. Svartz.	1868 ^{14 12}	1	7	150	—	Kommunalnämnden i Jonsberg.	
Tingvallska donationen.	Årliga räntan till tjänstgörande organist och klockare i Tingstad.	Fabriksmästaren Anders Tingvall.	1840 ^{11 1}	1	90	1,500	—	Kyrkorådet i Tingstad.	
Qvillinge tornbyggnadskassa.	Uppförande af tornbyggnad å Qvillinge kyrka.	Per Wilhelm Österlind.	1893 ^{28 9}	—	—	4,354	—	D:o i Qvillinge.	
Forskålska donationen.	Premier åt tjenare för femårig trogen tjänst hos samma husbonde.	Sjökaptenen J. Forskål.	1847 ^{10 11}	3	30	3,105	—	Pastor i Kimstad.	
Johan Anderssons fond.	Hälften till underhåll af donators graf och hälften till kaffe åt fattighjousen i Härberga fattighus.	Slaktaren Johan Andersson o. h. h. Anna Andersdotter.	1891 ^{12 1} och 17/3	4	10	200	—	Kommunalnämnden i Härberga.	
Kammarrättsrådet Carl Leonard Kinmanssons graf-fond.	Värd af stiftarens egen och hans familjs gravar.	Kammarrättsrådet C. L. Kinmansson.	1889 ^{29 7}	—	—	1,267	—	Kyrkorådet i Rök.	
Stora Åby församlings orgel-verksskassa.	Inköp af ny orgel för Stora Åby kyrka.	Församlingen.	1870 ^{11 10}	—	—	5,841	—	Pastor och kyrkoråd.	
De Ronska kreditivkassan.	Bildande af en kreditivkassa inom Vestra Ny.	Landtbrukaren Fr. de Ron.	1868 ^{26 1}	—	—	4,244	—	Kommunalnämnden.	
Odencrantzka grafkassan.	Underhåll af det Odencrantzka grafkoret samt understöd till två fattiga från Medevi säteri i d:o.	Kammarherre M. Odencrantz.	1792 ^{18 10}	2	6	1,609	1,000	Kyrkoherden i Vestra Ny.	
Fru Liedgrens grafkassa.	Värdande af fru Liedgrens graf.	Fru Liedgren.	—	1	5	100	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Reutersköldska graf-fonden.	Underhåll af Reutersköldska gravvården.	Kammarherre A. D. Reutersköld.	1879 ^{5 7}	—	—	534	—	Kyrkorådet i Ekebyborna.	
Dals härads sparbanks gåfvo-fond inom Ragslösa.	Ålderdomspensioner, nödhjäl, tjänstehjouspremier, åt fattiga skolbar, slöjd och fortsättnings-skolor, sjukvård eller andra därmed jämförliga ändamål.	Dals härads sparbank.	1896 ^{26 3}	65	546	110	—	Kommunalnämnden.	
D:o inom Väfersunda.	D:o.	Densamma.	„	25	210	—	—	D:o.	
D:o inom Herrestad.	D:o.	„	„	19	294	93	—	D:o.	
D:o inom Källstad.	D:o.	„	„	22	200	54	—	D:o.	
D:o inom Strå.	D:o.	„	„	35	309	779	—	D:o.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde.)	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
Dals härads sparbanks gåvofond inom Örberga.	Ålderdomspensioner, nödhjälps-, tjänstehjónspremier, åt fattiga skolbarn, slöjd och fortsättningskolor, sjukvård eller andra därmed jämförliga ändamål.	Dals härads sparbank.	1896 ²⁰ 3	15	521	593	—	Kommunalnämnden.	
D:o inom Nässja.	D:o.	Densamma.	„	17	162	26	—	D:o.	
Dals härads sparbanks välgörenhetsfond inom Ragslösa.	Samma ändamål. men kapitaliseras från sparbanken erhållna belopp till och med år 1905, hvarefter räntan får användas.	D:o.	„	—	—	1,239	—	D:o.	
D:o inom Väfersunda.	D:o.	D:o.	„	—	—	491	—	D:o.	
D:o inom Herrestad.	D:o.	D:o.	„	—	—	460	—	D:o.	
D:o inom Källstad.	D:o.	D:o.	„	—	—	255	—	D:o.	
D:o inom Strå.	D:o.	D:o.	„	—	—	715	—	D:o.	
D:o inom Örberga.	D:o.	D:o.	„	—	—	856	—	D:o.	
D:o inom Nässja.	D:o.	D:o.	„	—	—	282	—	D:o.	
Summa				—	8,189	161,984	2,425,431	740,783	

B. I Linköpings stad.

a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.

Lagman D. E. Holmströms donation.	Ingår i stadens fattigkassa.	Lagman D. E. Holmström.	1833 ¹⁹ 12	—	1,545	30,800	30,800	Fattigvårdsstyrelsens föreståndare.	
Mörnerska stiftelsen vid Hunnebergsgatan.	Att lämna rum och vedbrand åt fattiga, tillhörande Linköpings stad.	Friherre Hans Didrik Mörner.	1812 ⁸ 8	—	—	42,667	34,992	En styrelse.	
D:o Tannefors nr 108.	Att lämna rum åt d:o.	—	1886 ⁴ 9	—	—	—	—	Domkapitlet.	
Falkenbergskas stiftelsen.	Understöd åt 6 fattiga änkor i Vårdsnäs.	Grefvinnan Anna M. Falkenberg.	1732 ¹⁹ 4	6	32	735	—	D:o.	
Cederhjelmiska d:o.	D:o åt fattiga adliga änkor och ogifta fruntimmer i Linköpings stift.	Excellensen G. A. Cederhjelm.	1824 ²⁸ 7	21	2,327	—	—	D:o.	
Prästerskapets fattigkassa.	D:o till fattiga prästmän.	Linköpings stifts prästerskap.	—	5	1,200	54,345	—	D:o.	
Karin och Carl Magnus Wadstens fond.	D:o åt 2 behöfvande och välförtjenta borgaränkor eller i brist därpå 2 andra behöfvande fruntimmer.	Karin och C. M. Wadsten.	1881 ¹⁴ 3	2	260	6,388	—	Drätselkammaren.	
J. A. Norbergs d:o.	—	Ingenjören J. A. Norberg.	1884 ¹ 1	—	—	1,116	—	D:o.	
Fröken Westrings donationsfond.	Understöd åt 6 personer af pauvres honteux inom staden, hvilka äro välkända och fyllt femtio år.	Fröken Maria Sofia Westring.	1868 ¹⁷ 8	6	540	12,279	—	D:o.	
Fröken Westrings arbetsfond.	Inrättande af arbetshus i Linköping.	Densamma.	„	—	—	62,100	—	D:o.	
Fröken Westrings vedkassa.	Uppköp af ved för utdelning till de fattiga vid julen.	D:o.	1872 ² 3	2	40	1,083	—	D:o.	
Anders Thorsell donationsfond.	Understöd åt 1 vagnmakar-, 1 klensmeds- och 1 snickargesäll, som minst 4 år tjänat som gesäller i Linköpings stad och där vunnit burskapsrätt.	Mälaren A. Thorselius.	1852 ²¹ 19	3	180	16,455	—	D:o.	
Sofia Kylanders d:o.	D:o åt 4 behöfvande, väl vitsordade änkor eller döttrar efter magistratspersoner, handlande eller handverkare samt ved åt de fattiga.	Mamsell S. Kylander.	1869 ²⁸ 6	6	240	8,481	—	D:o.	
A. G. Möllers d:o.	D:o åt 5 fattiga och för hedrande vandel kända änkor eller döttrar efter inom staden aflidna magistratspersoner, handlande och idkare af fordom borgerliga näringar.	Haudlanden A. G. Möller.	1869 ¹⁶ 11	5	125	5,194	—	D:o.	
Auditör Grönberghs d:o.	D:o åt 2 äldre, ogifta, behöfvande döttrar af borgerlig klass.	V. auditören F. Grönbergh.	1853 ¹⁰ 4	2	45	1,020	—	D:o.	
L. W. von Nackrejs fond.	D:o åt 3 fattiga, äldre fruntimmer i staden, hvarvid änka efter handlande har företräde.	L. W. von Nackreij.	1877 ²⁸ 11	1	75	5,130	—	D:o.	
Louise Aschans donationsfond.	D:o åt 4 pauvres honteux.	Lagmanskan L. Aschan.	1857 ³⁰ 1	4	98	2,000	—	D:o.	
Adelsvärdskas donationsfonden.	D:o åt några af stadsförsamlingens mest behöfvande.	Öfverstekammarjunkaren C. Adelsvärd.	1852 ¹ 6	4	36	750	—	D:o.	
Wedinska d:o.	D:o åt 10 behöfvande personer, som ej åtnjuta allmän fattigvård af staden, med företräde för stiftarens släktingar.	Bokhållaren C. E. Wedin.	1881 ⁵ 7	10	500	10,725	—	D:o.	

August och Agnes Lundgrens donationsfond.	Understöd åt 5 behöfvande änkor eller kvinnor, hvilka tillhört staden minst 10 år samt åtnjuta oförvitlig frejd och äro kända för arbetsamhet och redbarhet.	Grosshandlaren A. Lundgren.	1889 ²² 7	5	225	5,027	—	Drätselkammaren.
Kristina Söderqvists fond.	D:o åt äldre behöfvande borgaränkor eller borgardöttrar.	Änkefru M. K. Söderqvist.	1882 ²⁸ 3	9	675	16,303	—	D:o.
Gustafva Åbergs donationsfond.	D:o å 2 obemedlade d:o d:o.	Änkefru Gustafva Åberg.	1856 ⁴ 8	2	200	5,205	—	D:o.
Mathilda Roxéns d:o.	D:o åt 4 i armod varande fruar eller ståndspersoner.	Mamsell M. Roxén.	1864 ¹⁵ 1	4	240	5,886	—	D:o.
Öfversten C. M. von Gerdten's donation.	D:o åt fattiga.	Öfversten C. M. von Gerdten.	1796 ³ 3	1	7	150	—	D:o.
Kapten F. Lagersvärd's d:o.	D:o till en eller två pauvres honteux, då kapitalet uppgår till 500 kronor.	Kapten F. Lagersvärd.	1801 ² 8	—	—	336	—	D:o.
Okänd gifvares d:o.	D:o till en fattig och sjuk person.	Okänd.	1852 ¹⁶ 9	1	7	150	—	D:o.
Carolina Liedgrens d:o.	D:o till fattiga, efter fattigvårdsstyrelsens bepröfvande.	Mamsell C. Liedgren.	1865 ¹⁰ 9	13	98	2,000	—	D:o.
Victoria Tisells d:o.	D:o till 2 äldre, välfredade, fattiga, ogifta, bättre fruntimmer.	Mamsell V. Tisell.	1879 ⁴ 9	1	197	4,000	—	D:o.
Claes Fredrik Lundmans d:o.	D:o åt obemedlade, af ålderdomsbräcklighet och sjukdom hemsökta borgare i staden och i lika villkor varande borgaränkor.	Rådmanen C. F. Lundman.	1840 ⁵ 11	4	200	4,533	—	D:o.
Cedergrenska fonden.	D:o till fattiga prästdöttrar.	Fröknarna E. C. och A. E. Cedergren.	1878 ⁶ 9	3	198	4,524	—	Domkapitlet.
Carlberg'ska d:o.	D:o åt pauvres honteux.	Fröken Sofia Carlberg.	1878 ⁸ 4	3	375	8,549	—	D:o.
Understödsfonden för nyvigda präster inom Linköpings stift.	Angifves genom fondens namn.	Biskop C. A. Cornelius.	1891 ³⁰ 9	—	—	1,369	—	D:o.
Aurora Widegrens pensionsfond.	Understöd åt ogifta elementarlärardöttrar.	F. d. rektorn P. M. A. Widegren.	1892 ²⁰ 10	1	93	2,103	—	D:o.
Minister J. C. Lagersvärd's donation.	Reparation af fattighuset, då kapitalet uppgår till 750 kronor.	Minister J. C. Lagersvärd.	1831 ⁵ 2	—	—	537	—	Drätselkammaren.
F. Berggrens fond.	Utdelning af räntan till behöfvande vid jultiden.	Hoftandlökaren Frans T. Berggren.	1892 ²⁹ 8	6	60	1,000	—	D:o.
b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.								
Sandberg'ska stiftelsen.	Understöd åt frielever vid döfstuminstitutet i Hjorted m. m.	Bryggaränskan Gustafva Sandberg.	1864 ⁹ 3	—	866	8,261	—	Domkapitlet.
Biskop Brings fond.	D:o till särskild undervisning åt svaga konfirmander.	Biskop E. G. Bring.	1867 ¹¹ 9	—	—	3,398	—	D:o.
Meurlingska fonden.	Inrättande af en »sekola popularis» i Linköping.	Kamreraren M. Meurling.	1802 ¹¹ 9	—	2,045	36,277	—	D:o.
Sjöstedts fond.	Uppfostringshjälp åt fattiga kommunistrars barn.	Kontraktsposten N. J. Sjöstedt.	1856 ³ 6	2	140	3,195	—	D:o.
Sundberg'ska stiftelsen för värlösa barn.	Härbürgerande, försörjning, beklädnad och kristlig uppföstran af barn inom Linköpings samhälle.	Änkefru Wilhelmina Sundberg.	1879 ²⁴ 9	53	12,153	441,450	76,000	En styrelse af 5 personer.
c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.								
C. J. och Sofi Anderssons hushållsskola.	Praktisk hushållsskola för sextonåriga flickor ur arbetsklassen.	Handlauden C. J. Andersson och fru Sofi Andersson.	1885 ¹⁴ 3	—	—	26,899	22,900	Drätselkammaren.
Ljungstedtska friskolan.	Beredande åt samhället af skickliga näringsidkare genom meddelande af elementarkunskaper m. m.	Generalkonsul Anders Ljungstedt.	1808 ¹⁴ 11	—	10,828	304,304	109,000	En direktion.
Målskjutningshansons fond.	Obekant.	Obekant.	—	—	—	144	—	Rektor och läroverkskollegiet.
Andrés museifond.	Bidrag till ett naturhistoriskt museum i Linköping.	Prosten Carl André.	1846 ²² 1	—	—	597	—	D:o.
Wetterdahls stipendiefond.	Stipendium åt behöfvande abiturus.	Prostinan Elisabeth Ch. Wetterdahl.	1859 ² 2	—	—	1,655	—	D:o.
Folkskollärarnes d:o.	D:o åt någon folkskollärarens son, som studerar vid Linköpings allmänna läroverk.	Stiftets pensionsinrättning för folkskollärare.	1876 ⁶ 10	1	200	4,435	—	D:o.
Sällskapet N. N:s premiefond.	Premier åt någon i svenska språket benämstadd yngling.	Sällskapet N. N.	1871 ²⁴ 3	1	5	95	—	D:o.
Östgöta konstförenings d:o.	Premium åt en yngling med anlag för teckning.	Östgöta f. d. konstförening.	1865 ⁸ 6	1	8	130	—	D:o.
Sebalts fond.	Stipendium vid allmänna läroverket i Linköping.	Mamsell Carolina Sebaldt.	1866	1	45	1,093	—	Domkapitlet.
Wahlqvist-Carlstedtska stipendiefonden.	Stipendium.	Fruarna F. Wallenberg och A. Sundström, f. Wahlqvist.	1884 ²⁴ 6	1	65	2,729	—	Rektor och läroverkskollegiet.
Magnus Lehnbergs stipendiefond.	Årligt understöd åt en eller två obemedlade ynglingar, företrädesvis af dem, som egna sig åt historia och teologi.	Löjtnant Carl von Feilitzen och hans fru, f. Lehnberg.	1865 ⁴ 10	2	500	11,046	—	D:o.
Musikaliska sällskapets d:o.	Stipendium åt någon yngling vid Linköpings läroverk med goda anlag för musik.	Musikaliska sällskapet i Linköping.	1870 ³¹ 5	1	40	806	—	D:o.
Skarpskyttekårens d:o.	D:o åt ynglingar, som utmärka sig i kroppsliga idrotter.	Linköpings skarpskyttekår.	1881 ¹ 11	1	25	893	—	D:o.
Havtons d:o.	D:o åt en fattig scholaris vid Linköpings gymnasium af ofrälse stånd.	Rådman E. Havton.	1853 ²⁷ 4	1	5	85	—	D:o.

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900	Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut.	Stiftelsen förvaltas af:	Delegare-afgifter år 1900.	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kronor.		Kronor.	Öfriga anm.
Koskulls stipendiefond.	Stipendium åt studerande vid läroverket i Linköping, helst från Oppeby eller Hägerstad.	Löjtnant Anders Koskull.	1729 ³⁰ 11 1731 ³⁰ 11	—	—	273	Rektor och läroverkskollegiet.		
Abraham Malmborgs d:o.	D:o åt 2 sedliga och flitiga ynglingar, som äro födda i Linköping.	Öfversten A. Malmborg.	1876 ²⁷ 3	2	230	5,303	D:o.		
Andrés d:o.	D:o åt en fattig gymnasist, helst prästson.	Prosten Carl André.	1838 ³ 2	1	200	2,474	D:o.		
Nisbeths d:o.	D:o åt 1 abiturus och 3 andra lärjungar.	Änkefru Maria Nisbeth.	1865 ²⁵ 2	4	300	6,315	D:o.		
Erik Birger Leonard Nordvalls d:o.	D:o åt yngling i 6:te klassen med anlag för musik eller annan skön konst.	Rådman Adolf Nordvall.	1874 ¹⁹ 9	2	340	8,265	D:o.		
Stenhammars d:o.	D:o åt 2 nitiska och skickliga medlemmar af naturalhistoriska sällskapet vid Linköpings läroverk.	Arfvingarne efter teol. dr. Kristian Stenhammar.	1866 ²⁸ 11	2	135	2,700	D:o.		
Johan Gustaf Westmans d:o.	Stipendium.	Bankdirektören G. R. Westman, änkefru Ida och löjtnanten H. Westman.	1870 ⁷ 4 1889 ² 2	1	300	8,663	D:o.		
Westlings d:o.	D:o åt abiturus och åt 3 studerande vid läroverket.	Prosten C. Westling.	1868 ²⁹ 5 1872 ¹⁹ 8	4	450	10,017	D:o.		
Luthers d:o.	D:o åt 1 lärjunge vid d:o.	Biskop E. G. Bring.	1864 ¹⁹ 11	1	30	872	D:o.		
Ehrenborgs d:o.	D:o åt 2 behöfvande, för uppförande och flit välkända ynglingar vid d:o.	Arfvingarne efter fröken A. B. U. Ehrenborg.	1872 ²⁸ 3	2	120	3,097	D:o.		
Rehnbergs d:o.	Stipendier åt 2 a 3 militärsöner.	Majoren C. G. Rehnberg.	1883 sept.	2	100	2,109	D:o.		
1846 års studenters premiefond.	Premium åt den skickligaste latinaren i Linköpings läroverks femte klass.	Biskop C. V. Charleville, doktor C. H. Nerén, rådman A. F. Ohlson och kammarherre C. F. Ridderborg.	1897 ²⁹ 4	1	12	258	D:o.		
Linköpings stifts premie- och fattigkassa.	Premier, stipendier och understöd åt fattiga studerande.	—	—	—	1,665	19,594	Domkapitlet.		
Hagenbergsska fonden.	Stipendier vid allmänna läroverket i Söderköping.	Maria Helena Hagenberg.	1863 ¹⁷ 3	2	74	1,646	D:o.		
Söderqvists fond.	D:o d:o i Linköping.	Änkefru M. K. Söderqvist.	1832 ²⁸ 3	2	80	3,931	D:o.		
Öhrlings d:o.	Undervisningsmateriel vid den fysikaliska undervisningen vid allmänna läroverket i Linköping.	Prosten C. P. Öhrling.	1848 ² 9	—	100	4,970	D:o.		
Välskrifningsfonden.	Välskrifningspremier vid d:o.	Ärkebiskop Jakob Lindblom.	1806 ³⁰ 4	17	11	265	D:o.		
Schedings fond.	Stipendier vid d:o och vid universiteten.	Fru Kristina von Scheding.	1672 ⁸ 6	3	212	3,680	D:o.		
O. J. Nordvalls d:o.	D:o vid d:o och vid Uppsala universitet.	Prosten O. J. Nordvall.	1816 ⁸ 10	2	401	16,444	D:o.		
Alfa d:o.	Stipendium vid universiteten.	Domprosten Samuel Alf.	1799 ¹ 1	1	54	1,288	D:o.		
Rederska fonden.	D:o vid Uppsala universitet.	Bruksegaren Didr. von Reder.	1847 ⁸ 5	5	750	31,668	D:o.		
Nymanssonska d:o.	Stipendier vid allmänna läroverken i Linköping och Vadstena.	Prosten Adolf Nymanesson.	1822 ¹ 3	3	92	3,927	D:o.		
Forskåls fond.	D:o vid Linköpings allmänna läroverk.	Kapten Isak Forskål.	1853 ²⁶ 11	1	50	1,163	D:o.		
Lindorfs d:o.	D:o d:o.	Kyrkoherden A. Lindorf.	1783 ²⁶ 10	3	15	394	D:o.		
Nicolaïs d:o.	D:o d:o.	Lektor R. Nicolai.	1797 ²¹ 1	1	8	213	D:o.		
Noréns d:o.	D:o d:o.	Bankkamrer J. Norén.	1837 ²⁴ 5	1	80	1,974	D:o.		
Palmqvists d:o.	D:o d:o.	Friherre C. M. N. Palmqvist.	1876 ² 6	1	95	2,140	D:o.		
Ekenbergs d:o.	D:o d:o.	Pastorskan Fredrika Ekenberg.	1826 ²⁶ 9	1	20	498	D:o.		
Scharffs d:o.	D:o d:o.	Prosten J. O. Scharff.	1816 ²⁸ 5	1	85	1,976	D:o.		
Nilsson-Aschans stipendiefond.	D:o d:o.	Bergsrådet J. L. Aschan.	1850 ³⁰ 3	1	200	4,630	D:o.		
Kinboms stiftelse.	D:o d:o.	Inspektoren J. Kinbom.	1776 ¹⁸ 12	—	—	66	D:o.		
Carlströms fond.	Premier och stipendier vid d:o.	Prosten J. F. Carlström.	1809 ⁷ 11 1823 ⁴ 1	9	185	4,168	D:o.		
Elgeri stiftelse.	Stipendium vid Uppsala universitet.	Handlanden Peter Elgerus.	1874 ¹ 11	1	318	—	D:o.		
Elgeriska stipendieinrättningen.	Stipendier åt studerande vid gymnasium i Linköping.	Densamme och Anna Maria Ell.	1874 ¹ 11	1	280	—	D:o.		
Westerlinds stipendiestiftelse.	Afgångsstipendier vid allmänna läroverket i d:o.	Prosten P. O. Westerlind.	1860 ¹³ 3	2	550	10,387	D:o.		

<i>Curmans stiftelse.</i>	Stipendier vid allmänna läroverket i Linköping.	Prosten Nils Curman.	1876 ⁴ / ₁₁	4	50	—	—	Domkapitlet.	41)
Pipers fond.	D:o vid d:o och vid Uppsala universitet.	Grefve C. Piper.	1699 ¹ / ₁₁	10	196	4,639	—	D:o.	
De Rogiers d:o.	D:o vid allmänna läroverket i Linköping.	Doktor C. H. de Rogier.	1814	—	—	1,744	—	D:o.	
Rulanders d:o.	D:o d:o.	Assessor Nils Rulander.	1815 ¹ / ₇	2	70	1,697	—	D:o.	
Falkenbergs d:o.	D:o d:o.	Grefvinnan A. M. Falkenberg.	1732	3	30	805	—	D:o.	
Nilsson-Aschans premiefond.	Skriftpremier vid d:o.	Bergsrådet J. L. Aschan.	1852 ⁷ / ₁	3	150	3,593	—	D:o.	
Buréns fond.	Trä stipendier vid d:o.	Bruksegaren A. Burén.	1848 ¹⁷ / ₇	2	350	8,248	—	D:o.	
Staaliska stipendiefonden.	Stipendier för i Vimmerby födda studerande.	Kyrkoherden A. W. Staal och fröken A. K. Staal.	1863 ²⁰ / ₁	2	900	23,409	—	D:o.	
Helmerska d:o.	Stipendium åt medellös teologie student af Östgöta nation.	C. J. Andersson och Sofi Andersson.	1885 ¹⁴ / ₃	—	—	15,245	—	D:o.	42)
d) Stiftelser för sjukvård.									
A. F. Nordvalls o. h. h. Olivia Göhles sjukfond.	Understöd åt behöfvande, långvarigt sjuka, som minst fem år tillhört Linköping.	Rådman A. F. Nordvall.	1874 ²⁹ / ₁₂	11	325	14,318	—	Drätselkammaren.	
C. F. Lundmans fond.	D:o åt sängliggande sjuka och beklädnad åt fattiga skolbarn.	Rådman C. F. Lundman.	1840 ⁵ / ₁₁	24	184	3,750	—	D:o.	
e) Sjuk- och begravningskassor.									
Linköpings snickares sjuk- och begravningshjälpskassa.	Att understödja medlemmarna vid sjukdoms- och dödsfall.	Snickarämbetet i Linköping.	1742 ¹¹ / ₁₀	6	168	—	—	En styrelse af 5 personer.	—
Linköpings arbetarförenings sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o.	Medlemmar af Linköpings arbetarförening.	1866 ² / ₉	—	1,263	6,646	—	D:o af 10 d:o.	1,373
Linköpings arbetarförbunds d:o.	D:o d:o.	Telegrafvaktmästaren N. P. Larsson.	1872 ²⁴ / ₁	100	3,809	10,801	—	Arbetarförbundets styrelse.	6,261
Linköpings första hundra-förenings sjuk- o. begravningsunderstöds-kassa.	D:o d:o.	Snickarmästaren Lars Johan Sandström.	1875 ¹⁴ / ₁₁	51	2,096	1,834	—	En styrelse af 10 personer.	2,004
Linköpings andra d:o.	D:o d:o.	Medlemmar af föreningen.	1876	—	3,965	11,767	—	D:o af 18 d:o.	6,006
Kungl. Första Lifgrenadier-regementets musikkårs enskilda sjukhjälpskassa.	Att åt delegare vid inträffande sjukdomsfall utbetala sjukhjälp med 1 kr. 50 öre pr dag.	Musikdirektören C. Mård m. fl.	1884 ¹ / ₂	—	—	2,716	—	D:o af 5 d:o.	—
Linköpings allmänna sjuk- och begravningsunderstödsförening.	Att bispringa ledamöterna vid sjukdoms- eller dödsfall.	Muraren J. F. Eklundh.	1887 ²⁰ / ₂	—	3,417	3,790	—	Förenings styrelse.	3,779
Östergötlands småskollärarinnors sjukhjälpsförening.	D:o vid sjukdomsfall.	Medlemmar af föreningen.	1898 ¹⁷ / ₂	6	200	5,942	—	D:o.	323
Linköpings blåbandsförenings sjuk- o. begravningskassa.	D:o vid sjukdoms- eller dödsfall.	D:o d:o.	1899 ¹³ / ₁₁	—	608	1,873	—	D:o.	938
Linköpings goodtemplars d:o.	D:o d:o.	D:o d:o.	1899 ¹¹ / ₁₂	—	781	931	—	D:o.	936
Sjuk- och begravningsfonden Syskonringen.	D:o d:o.	D:o d:o.	1900 ¹ / ₁₁	—	350	291	—	D:o.	520
f) Pensionsfonder.									
Crusellska stiftelsen.	Pensioner åt medlemmar vid de båda lifgrenadierregementenas musikkårer samt till deras änkor och barn.	Musikdirektören Bernhard Crusell.	1823	31	1,777	44,586	—	Majoren C. Meurling.	
Evelina Laurentia Bergqvists donationsfond.	D:o åt gamla orkeslösa borgare och borgar-änkor i Linköping eller barn efter sådana.	Fru E. L. Bergqvist.	1884 ²⁴ / ₃	4	400	12,200	—	En styrelse af 7 personer.	
Westerlinds stiftelse.	D:o åt prästänkor.	Prosten P. O. Westerlind.	1857 ¹⁷ / ₃	—	—	8,523	8,000	Domkapitlet.	
Meurlings pensionsfond.	Understöd till prästänka eller prästdotter.	Prosten C. Meurling.	1860 ¹⁴ / ₃	1	10	214	—	D:o.	
Kolmodinska fonden.	D:o åt behöfvande prästdöttrar.	Mamsell Karen Kolmodin.	1864 ⁸ / ₁	2	75	1,508	—	D:o.	
Friedlefska d:o.	D:o åt fattiga prästänkor.	Konsistorienotarien J. Friedleif.	1880 ²⁰ / ₉	3	234	5,257	—	D:o.	
Worsterska d:o.	D:o d:o.	Biskopinnan Maria Filema, f. Worster.	1785 ¹⁴ / ₆	3	22	475	—	D:o.	
Staaliska d:o.	D:o åt änkor och barn efter aflidna ecklesiastika tjänstemän.	Kyrkoherden A. W. Staal och fröken A. K. Staal.	1863 ²⁰ / ₁	74	4,466	119,878	—	D:o.	
Muncks fond.	D:o åt behöfvande prästdöttrar.	Fröken Hedda Maria Munck.	1866 ¹⁵ / ₉	2	93	2,134	—	D:o.	
C. J. A. Wallins d:o.	Efter namngifven persons död tilldelas räntan 2 äldre, behöfvande tjänarinnor, som med trohet och ärlighet tjänat en längre tid på samma ställe.	Stadsläkaren C. J. A. Wallin.	1881 ⁶ / ₁	2	140	2,516	—	Drätselkammaren.	
C. J. och Sofi Anderssons d:o.	Understöd åt 4 gamla, ogifta tjänarinnor.	Handlanden C. J. och fru Sofi Andersson.	1885 ¹⁴ / ₃	1	775	9,972	—	D:o.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900 till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar. Delegatavgifter år 1900. Kronor.
Magnus Ströms fond.	Pension å 300 kr. åt personer, som tillhöra arbetsklassen.	Ludvig Wilhelm Ström.	1898 7/12	3	980	108,013	—	Drätselkammaren.	
Johanna Lindebergs pensionsfond.	Understöd åt en änka efter officer, åt 4 andra välfredade änkor samt åt Möraerska stiftelsens fattighus i Linköping.	Änkefru J. Lindeberg.	1877 21/11	6	315	7,074	—	D:o.	
Johan Frans Oskar Dimbergs donationsfond.	Efter namngifven persons död sammanslås det donerade kapitalet med Johanna Lindebergs fond för bildande af ytterligare 4 pensioner från densamma.	Kyparen J. F. O. Dimberg.	1880 29/12	—	—	3,969	—	D:o.	
Makarna Wawrinskys d:o.	Lifstidspension åt någon borgares i Linköping änka, som uppnått 50 år, för en hedrande vandel och är i behof af understöd.	Grosshandlanden A. E. Wawrinsky och h. h. Wilhelmina Wawrinsky.	1887 21/4	1	27	3,000	—	Magistraten.	
Änkehjälpskassan.	Understöd åt änkor och döttrar efter aflidna ecklesiastiska tjänstemän.	Linköpings stifts prästerskap.	1875 16/3	25	1,215	—	—	Domkapitlet.	43)
g) Pensionskassor.									
Linköpings handlandes pensionskassa.	Att understödja delegare, deras änkor och barn, som råkat i verklig fattigdom.	Handlande i Linköping.	1846 22/12	9	1,570	48,942	—	En styrelse af 5 personer.	405
Linköpings fabriks- och handtverksidkares d:o.	Pensioner åt gamla orkeslösa handtverksmästare samt deras änkor och oförsörjda barn.	Bokbindaren Hagrell.	1831 4/5	25	1,695	57,480	—	D:o af 7 d:o.	146
Prästerskapets emeritikassa.	Understöd åt uttjenta eller behöfvande, i tjänst varande prästmän.	—	—	13	1,391	72,963	—	Domkapitlet.	—
h) Andra stiftelser och inrättningar.									
Linköpings stads och stifts nykterhetssällskaps donation.	Understöd för nykterhetssällskap i Linköping med ordnad styrelse och vederbörligen sanktionerade stadgar.	Stadens och stiftets nykterhetssällskap.	1864 25/1	1	118	2,417	—	Drätselkammaren.	
Adjunktskassan.	Bidrag till det extra ordinarie prästerskapets aflöning.	Linköpings stifts prästerskap.	1878 16/5	14	1,010	537	—	Domkapitlet.	
Summa				—	719	79,510	1,971,497	307,192	
C. I Norrköpings stad.									
a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.									
Sleinconrska testamentsfonden.	Understöd åt 2 fattiga i staden.	Professor P. Sleincour.	1785 15/6	2	20	353	—	Drätselkammaren.	
Moelnars fond.	D:o åt 2 fattiga, dygdiga borgaränkor.	Fru Vendela Moelnar.	1798 18/7	2	20	333	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Nyströmska donationen.	»Till stadens fattighus».	Handlanden C. M. Nyström.	1790 9/12	—	—	8,215	8,215	D:o.	
Professor Lidéns fond.	Understöd till behöfvande.	Professor J. H. Lidén.	1798 21/7	1	5	100	—	D:o.	
Tihlanderska donationen.	»Stadens fattiga räntan».	Rektor J. Tihlander.	1803 12/4	—	—	500	—	Kyrkorådet i S:t Olai.	
David Swartz fond.	Understöd vid jul åt behöfvande.	D. Swartz arfvingar.	1823 11/10	1	16	333	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Norrhenska fonden.	D:o till en fattig dygdig kvinna.	Änkan Kar. Norrhén.	1831 8/8	1	27	550	—	D:o.	
Änkefru Lemches fond.	D:o till behöfvande borgaränkor.	Änkefru C. Lemche.	1832 8/12	3	75	1,500	—	D:o.	
Okänd gifvares d:o.	D:o till 1 fattigt, minst 50-årigt fruntimmer.	Okänd.	1840 12/10	1	90	1,500	—	D:o.	
Strömbergsska fonden.	D:o åt fyra »bättre» fruntimmer.	Mamsell E. M. Strömberg.	1846 24/11	4	75	1,500	—	D:o.	
Änkefru Södervalls fond.	D:o åt 6 fattiga fruntimmer.	Änkan Brita M. Södervall.	1848 24/7	6	270	4,500	—	D:o.	
Gust. Eklunds donation.	D:o åt mest behöfvande i Hedvigs församling.	Grosshandlaren G. Eklund.	1851 2/4	50	150	3,000	—	Kyrkorådet i Hedvig.	
Lindgrenska fonden.	D:o åt 30 mest behöfvande änkor.	Arbetaren Gust. E. Lindgren.	1852 10/4	30	525	10,527	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Israel Vessbergs donation.	Fattiginrättningens utvidgande.	Fabrikör I. Vessberg.	1853 27/8	—	—	7,669	7,669	D:o.	
Gust. Leidenfrosts d:o.	D:o d:o.	Fabrikör G. Leidenfrost.	1855 20/10	—	—	50,000	50,000	D:o.	
Soldins minnesfond.	Understöd åt fattiga fabriksarbetare.	Klädesfabrikören A. L. Soldin.	1860 22/2	249	2,513	58,685	—	Fabriksföreningen.	

Litografiska aktiebolagets Senefelderfond.	Understöd åt fattiga stentryckare, deras änkor och barn.	Litografiska aktiebolaget.	1871 ^{6/11}	1	50	9,865	—	Fabriksföreningen.
Föreningen till understöd för pauvres honteux.	D:o till s. k. pauvres honteux.	Flere personer.	1861 ^{24/4}	69	4,975	101,500	—	Särskild styrelse.
Mauritz Philipsons fond.	D:o till fattiga fabriksarbetare.	Fabrikör M. Philipsons sterbhus.	1862 ^{11/11}	35	525	10,813	—	Fabriksföreningen.
C. M. Edlunds d:o.	D:o åt fattiga änkor och döttrar åt borgare.	Fabrikör C. M. Edlund.	1863 ^{17/4}	35	3,500	71,566	—	Fattigvårdsstyrelsen.
J. Moseli donation.	D:o åt äldre eller sjuka af medelklassen i Hedvigs församling.	Grosshandlaren J. Moselius.	1866 ^{6/7}	5	250	5,000	—	Kyrkorådet i Hedvig.
Norrköpings fabriksförenings fond.	D:o åt fabriksarbetare.	Fabriksföreningen.	1865 ^{28/2}	127	1,738	28,977	—	Fabriksföreningen.
C. T. Strömbergers donation.	D:o till de mest nödlidande och sjuka.	Sjökapten C. T. Strömberger.	1867 ^{8/4}	6	120	2,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.
Maria Sofia Westrings legat.	D:o åt 4 minst 50-åriga fruntimmer af pauvres honteux.	Mausell S. Westring.	1868 ^{17/8}	4	360	6,000	—	Drätselkammaren.
Änkefru v. Aken donation.	D:o åt mest behöfvande i Hedvigs församling.	Änkefru C. M. v. Aken.	1871 ^{15/9}	2	100	2,000	—	Kyrkorådet i Hedvig.
Fogelstrandiska donationen.	Anskaffande af ved vid jul till behöfvande inom Hedvigs församling.	Rådmannen Sam. Fogelstrand.	1872 ^{18/5}	20	100	2,000	—	D:o.
Car. Gustafva Swartz donation.	Understöd åt 4 pauvres honteux.	Änkefru C. G. Swartz sterbhus.	1872 ^{31/10}	4	600	12,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.
Olof Lindvalls fond.	D:o åt en fattig sjömansänka.	Sjömannen O. Lindvall.	1872 ^{24/8}	1	89	1,778	—	D:o.
Lärarpersonalens understöds-kassa.	D:o åt folkskollärare vid tillfälligt behof.	Flere personer.	1875 ^{26/1}	—	—	4,745	—	Skolrådet.
Titus och Patrik Lundmarks fond.	D:o åt fattiga fabriksarbetare.	Mamsell Eleonora Lundmark.	1875 ^{23/11}	46	1,450	31,210	—	Fabriksföreningen.
Hoffmanska donationsfonden.	D:o d:o.	Fabrikören C. Th. Hoffmann.	1876 ^{16/10}	24	216	3,354	—	D:o.
Carl Johan Nelins donationsfond.	Lindrane af ekonomiskt betryck bland Norrköpings invånare m. m.	Handlanden Carl Johan Nelin.	1880 ^{9/3}	88	8,813	325,077	100,000	Drätselkammaren.
Eleonora Lundmarks donation.	Vård af Lundmarkska grafplatsen; öfverskottet till fattiga i Hedvigs församling.	Fröken El. Lundmark.	1883 ^{20/3}	30	140	3,000	—	Kyrkorådet i Hedvig.
J. A. Anderssons d:o.	Understöd till behöfvande församlingsmedlemmar vid jul i d:o.	Civilingenjören J. A. Andersson.	1884 ^{5/4}	5	250	5,000	—	D:o d:o.
Luthmanska fonden.	Understöd åt pauvres honteux.	Kyrkoherden O. G. Söderlund.	1884 ^{16/11}	2	200	4,000	—	Drätselkammaren.
Gustaf Herlenii donation.	Understöd vid jul åt behöfvande i Hedvigs församling.	Bankdirektör Gust. Herlenius.	1891 ^{6/11}	16	826	16,200	—	Kyrkorådet i Hedvig.
Aminoffska fonden.	Fattig- och arbetshus för kvinnor.	Öfversten J. M. Aminoff.	1827 ^{1/9}	—	—	5,175	5,175	Fattigvårdsstyrelsen.
Morris Jakobsons donationsfond.	Hjälp åt arbetare, som haft anställning å Holmens bruk.	Grosshandlaren Morris Jakobson.	—	1	60	1,000	—	Styrelsen för Holmens bruks- och fabriksaktiebolag.

b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.

Gustavianska barnhuset.	Hem åt fattiga värlösa barn.	En mängd personer.	1772 ^{29/5}	37	18,174	254,809	110,000	Styrelse af 7 personer, utsedda å kyrkostämman.
Carl Johan Nelins fond.	Premier till afgående lärjungar vid Gustavianska barnhuset.	Handlanden C. J. Nelin.	1874 ^{25/1}	—	—	10,800	—	Densamma.
Alreikiska fonden.	Utvädning af barnhuset.	Öfveringenjören And. Alreik.	1863 ^{15/6}	—	14,430	216,317	198,000	D:o.
Lars Cederlings donation.	Uppfostran af föräldralösa barn.	Handlanden Lars Cederling.	1786 ^{31/8}	4	375	4,739	4,500	Kyrkorådet i S:t Olai.
Moberg-Eggerska flickskolan.	Utbildning af tjenarinnor.	Handlanden Jeremias Moberg och skomakaren J. Fr. Eggers.	1808 ^{18/5}	18	9,722	167,051	91,609	Styrelse af 4 personer, utsedda af stadsfullmäktige.
Forsbergiska donationen.	Premium till elever vid Moberg-Eggerska flickskolan.	Bokbindaren C. C. Forsberg.	1866 ^{13/4}	6	60	1,000	—	Drätselkammaren.
Carl Johan Nelins donation.	D:o till afgående flickor vid d:o.	Handlanden C. J. Nelin.	1875 ^{24/6}	—	—	5,400	—	D:o.
Fru A. S. Reuterskölds fond.	Vård och underhåll af föräldralösa flickor.	Fru A. S. Reutersköld.	1813 ^{20/1}	1	27	450	—	Fattigvårdsstyrelsen.
Reutersköldska hittebarnshuset.	Uppfostran af värlösa barn.	Öfverstelöjtnanten C. G. Reutersköld m. fl. senare donatorer.	1814 ^{15/7}	34	3,502	72,754	—	Särskild styrelse.
Okänd gifvares fond.	Anskaffande af kläder åt 8 skolbarn.	Okändt.	1846 ^{20/10}	8	60	1,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.
Tre värlösa barns d:o.	Uppfostran af 3 värlösa barn.	D:o.	1855 ^{7/5}	3	300	6,000	—	D:o.
Norrköpings barnkrubba.	Vård af barn under föräldrars arbetstid.	Flere personer.	1874 ^{7/10}	29	3,051	48,380	11,600	Särskild styrelse.
Jakob v. Leesens donation.	Förbättrande af vanartiga barn.	Brukspatron J. v. Leesen.	1875 ^{28/4}	8	5,528	100,000	—	Drätselkammaren.
Enhörnings donationsfond.	Räddningshem för vanartade barn, då fonden öfverstiger 20,000 kr.	Grosshandlaren P. A. Enhörning.	1877 ^{30/6}	—	—	20,789	—	D:o.
J. A. Anderssons donation till nattvardsbarn.	Beklädnadshjälp åt nattvardsbarn.	Civilingenjören J. A. Andersson.	1884 ^{5/4}	25	165	3,000	—	Kyrkorådet i Hedvig.
D:o till folkskolebarn.	Skodon åt barn i Norrköpings folkskolor.	Densamme.	1884 ^{5/4}	40	250	5,000	—	Norrköpings skolråd.
Henning Schales d:o.	Underhåll af arbetsstuga för fattiga barn.	Brukspatron Henning Schale.	1892 ^{11/11}	24	344	7,000	—	D:o d:o.
Johnsson-Ringströmska stiftelsen.	Inrättandet af ett barnhus, då fonden stigit till 200,000 kronor.	Fabrikören S. G. Johnsson o. änkefru Hilda Ringström.	1895 ^{2/2}	—	—	122,599	171,500	Drätselkammaren.
Carl Johan Nelins donation.	Premier till folkskolebarn.	Handlanden C. J. Nelin.	1875 ^{20/7}	117	4,361	96,998	98,000	Norrköpings skolråd.

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade vid årets slut.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kronor.	Kronor.		Delegare-afgifter år 1900. Kronor.
c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.									
Johanssonska donationen.	Premier till fattiga gossar i trivialskolan.	Borgmästaren Carl Johansson.	1708 ²⁰ 4	1	5	97	—	Kyrkorådet i S:t Olai.	
Nyströmska d:o.	Stipendier åt lärjungar i d:o.	Grosshandlaren C. M. Nyström.	1791 ¹² 7	8	570	9,500	—	D:o.	
Thilanderska d:o.	Löneförbättring åt 2 lärare i d:o.	Rektor J. Thilander.	1803 ¹² 4	2	60	1,000	—	D:o.	
Thilanderska d:o.	Kläder åt lärjungar i d:o.	Densamme.	1803 ¹² 4	3	63	2,050	—	D:o.	
Ebersteinska söndags- och aftonskolan.	Undervisning för arbetare.	Brukspatron Chr. Eberstein.	1815 ²⁸ 9	342	—	185,444	140,600	Styrelsen för tekniska och Ebersteinska skolorna.	
Stackelbergsska beklädnadskassa.	Beklädnadshjälp åt gossar i aftonskolan.	Grefve C. A. Stackelberg.	1852 ²⁴ 4	2	58	1,619	—	D:o.	
Ebersteinska skolans premiekassa.	Belöningar till skolans lärjungar.	Uppkommen genom termins-afgifter.	1857 ²⁸ 8	153	945	8,962	—	D:o.	
Tekniska elementarskolan d:o.	D:o d:o.	D:o d:o.	1859 ⁷ 11	4	65	1,181	—	D:o.	
Carl XV:s fond.	Premier åt fabriksarbetare i aftonskolan.	H. M. Carl XV.	1861 ¹² 12	6	60	1,073	—	Fabriksföreningen.	
Sällskapet W. 6:s donationer.	Stipendier åt lärjungar vid elementarläroverket.	Sällskapet W. 6.	1862 ²⁰ 2	4	210	3,500	—	Sällskapet W. 6:s styrelse.	
Louis de Geers fond.	Premier till barn i Norrköpings folkskolor och allmänna elementarläroverket.	Subskribenter.	1869 ¹⁵ 1	14	385	7,000	—	Norrköpings skolråd.	
Moseliska donationen.	Stipendier åt elever i Ebersteinska skolan eller inköp af böcker m. m.	Grosshandlaren J. Moselius.	1869 ¹ 11	5	400	13,519	—	Styrelsen för tekniska och Ebersteinska skolorna.	
Soarékassans premiefond.	Premier för teckning, musik och gymnastik vid elementarläroverket.	Inkomster af soaréer.	1869	4	30	1,242	—	Rektor.	
C. F. Strömbergers donation.	D:o till mest förtjenta lärjungar.	Kapten Carl Theodor Strömberger.	1867 ⁸ 4	4	90	2,184	—	D:o.	
Carl Johan Nelins donationsfond.	D:o till afgående lärjungar vid söndags- och aftonskolan samt tekniska elementarläroverket.	Handlanden C. J. Nelin.	1875 ⁸ 1	5	750	67,802	—	Styrelsen för tekniska och Ebersteinska skolorna.	
Lenningska stipendiefonden.	Stipendier åt fabriksarbetare för vinnande af skicklighet i yrket.	John och Mathilda Lenning.	1875 ² 4	6	1,500	26,086	—	Fabriksföreningen.	
John och Mathilda Lennings väfskola.	Undervisning i textilindustri.	Fabrikör John Lenning.	1879 ¹⁰ 12	—	—	331,309	119,000	D:o.	
A. H. Godes stipendie- och understödsfond.	Stipendier åt ynglingar vid elementarläroverket, tekniska skolan och Uppsala akademi.	Stentyckaren A. H. Gode.	1881 ²⁴ 10	—	—	44,782	—	Kyrkorådet i S:t Olai.	51)
Folkskollärarnes stipendiefond.	Stipendium för son till folkskollärare.	Folkskollärare.	1876 ⁶ 10	1	195	4,010	—	Rektor.	
Enhörningska donationsfonden.	Stipendier åt lärjungar vid tekniska skolan.	Grosshandlaren P. A. Enhörning.	1882 ²⁹ 3	2	400	12,720	—	Styrelsen för tekniska och Ebersteinska skolorna.	
J. A. Anderssons premiefond.	Understöd åt d:o.	Civilingenjören J. A. Andersson.	1884 ⁵ 4	1	229	5,254	—	D:o.	
Fornnordiska förbundets fond.	Stipendium till lärjunge i elementarläroverket.	Fornnordiska förbundet.	1888	1	45	1,446	—	Rektor.	
J. M. Börjessons premiefond.	D:o till lärjungar i d:o.	Adjunkten N. M. Börjesson.	1894 ¹¹ 4	4	36	853	—	D:o.	
Carl Johan Keyzers stipendiefond.	D:o åt afgående elev vid tekniska elementarskolan.	Forna elever till lektor C. J. Keyser.	1897 ³¹ 5	1	111	3,224	—	Styrelsen för tekniska och Ebersteinska skolorna.	
Swartziska friskolan.	Att under 2 års tid åt gossar, som genomgått folkskolans minimikurs, dels meddela undervisning i bokliga ämnen, dels bereda tillfälle att förvärfva sig insikter i praktiska yrken.	Fabrikör Petter Swartz.	1772 ²² 5	24	—	198,516	96,800	Skolrådet o. familjen Swartz hufvudman.	
d) Stiftelser för sjukvård.									
Per Reinhold Swartz fond.	Sjukhjälp åt fattig ungdom, lidande af kronisk åkomma.	Fabrikör John Swartz.	1852 ⁶ 8	8	750	15,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Donationsfonden till behövande sjuka.	Understöd åt sådana sjuka, som lida plågor och sakna läkarnlig lindring.	Grosshandlaren C. D. Philipson m. fl.	1872 ¹² 9	26	1,300	26,000	—	Styrelse, utsedd af stadsfullmäktige.	

v. Leesenska fonden för obotligt sjuka.	Beredande af hem och vård åt obotligt sjuka.	Brukspatron J. v. Leesen.	1876 ² / ₃	2	1,000	50,000	—	Drätselkammaren.	52)
John och Mathilda Lennings sjukhem.	D:o d:o.	Fabrikören J. Lenning m. fl.	1882 ²³ / ₄	74	32,478	829,955	258,743	Af stadsfullmäktige utsedd styrelse.	
Lenningska sjukhemmens utredningsfond.	Inköp af inventarier till sjukhemmet.	Fabrikören John Lenning.	1882 ²² / ₄	—	—	7,191	—	Drätselkammaren	
e) Sjuk- och begravningskassor. 53)									
Bergsbro bolags sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjälp åt bolagets arbetare.	Bergsbro aktiebolag.	1873 ²⁷ / ₁₂	63	1,600	5,000	—	Bolagets styrelse.	
Idoghet.	D:o. åt delegarne.	—	1889	29	681	3,884	—	En styrelse af 7 personer.	1,393
Sveriges handelsresandeförenings i Norrköping sjuk-kassa.	Understöd vid sjukdom till d:o.	—	1885 ¹ / ₁	8	1,362	5,350	—	En styrelse.	1,655
Norrköpings brödraförenings sjuk- och begravningsfond.	Sjuk- och begravningshjälp.	—	1877 ¹ / ₁	100	8,383	30,249	—	D:o af 7 personer.	10,154
Norrköpings arbetarförenings d:o.	D:o.	—	1861 ¹ / ₁	312	21,595	59,532	—	D:o af 18 d:o.	17,433
Enighet och hjälpsamhet.	D:o.	—	1872	77	3,531	9,903	—	D:o af 6 d:o.	2,980
Älderdomens hopp och väl.	D:o.	—	1894	134	4,077	2,812	—	D:o af 9 d:o.	4,060
Freja.	D:o.	—	1895 ¹⁴ / ₉	38	1,335	1,069	—	D:o af 7 d:o.	1,731
Enighet och vänskap.	D:o.	—	1895 ¹³ / ₁₀	43	1,304	3,670	—	D:o d:o.	2,421
Norrköpings nya arbetarförenings sjuk- och begravningsfond.	D:o.	—	1880 ¹ / ₁	95	3,752	14,566	—	D:o af 10 d:o.	4,544
Enighet ger styrka.	D:o.	—	1898	55	2,386	1,193	—	D:o af 7 d:o.	2,291
Norrköpings minuthandelsförenings sjuk- och begravningskassa.	D:o.	—	1900	—	—	1,234	—	D:o af 10 d:o.	875
Sjukfonden Assurans.	D:o.	—	1900 ¹ / ₁	18	391	1,653	—	D:o af 9 d:o.	1,002
Norrköpings allmänna sjuk- och begravningsfond.	D:o.	—	—	92	4,622	4,925	—	D:o af 7 d:o.	5,969
Norrköpings goodtemplars d:o.	D:o.	—	1882	97	3,386	4,170	—	D:o af 9 d:o.	3,813
Sjukfonden Brödrakedjan.	D:o.	—	1890	87	2,809	17,768	—	D:o af 10 d:o.	5,163
Arbetarnes sjuk- och begravningsfond.	D:o.	—	—	—	3,203	1,814	—	D:o af 7 d:o.	2,396
Brödraföreningens kvinnliga d:o.	D:o.	—	—	—	5,296	7,060	—	En styrelse.	5,155
Arbetsarsamfundets sjuk- och begravningsfond.	D:o.	—	—	—	1,921	5,079	—	D:o af 6 personer.	2,023
Nya gillet d:o.	D:o.	—	—	—	737	1,901	—	D:o af 3 d:o.	1,304
Vännernas d:o.	D:o.	—	—	—	768	4,639	—	D:o af 5 d:o.	899
20- till 60-åriga sällskapets fruntimmersförenings d:o.	D:o.	—	—	—	2,162	2,570	—	D:o af 8 d:o.	1,925
Kvinnliga sjuk- och begravningsfonden Victoria.	D:o.	—	—	—	1,616	5,717	—	D:o af 7 d:o.	2,193
Handtverkande borgerskapets sjuk- och begravningskassa samt nödhjälpsfond.	D:o samt understöd åt änka och barn.	Medlemmar af handtverkande borgerskapet.	1838 ¹⁰ / ₈	29	6,000	349,600	60,000	En af borgerskapet utsedd styrelse af 8 personer.	1,336
Holmens bruks- och fabriksaktiebolags sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjälp.	Bolaget.	1876 ¹ / ₁	258	4,524	1,347	—	Bolagets styrelse.	4,788
f) Pensionsfonder.									
Lagergrenska fonden.	Pensioner åt änkor och barn efter stadens ämbets- och tjänstemän.	Flere personer.	1856 ⁹ / ₆	8	3,792	79,893	—	Drätselkammaren.	
Vadströmska pensionsfonden.	D:o efter borgare och tjänstemän i staden.	Fröken Agnes Maria Vadström.	1859 ³⁰ / ₃	10	1,500	32,560	—	Särskild direktion.	
Systrarna Lundmarks pensionsfond.	D:o d:o.	Fröken E. Lundmark.	1871 ¹ / ₆	—	—	23,046	—	Vadströmska direktionen.	54)
Johanna Mathilda Sjöbergs d:o.	Pensioner åt fattiga tjänarinnor.	Hushållerskan Johanna Sjöberg.	1871 ¹⁵ / ₅	7	1,275	27,849	—	D:o.	
Bergsbro aktiebolags d:o.	D:o åt älderstigna, orkeslösa arbetare hos bolaget	Bergsbro aktiebolag.	1873 ²⁷ / ₁₂	12	960	20,025	—	Bergsbro aktiebolags styrelse.	
Jeanette de Bruyns fond.	D:o åt änkor och barn efter borgare och tjänstemän i staden.	Fröken Jeanette de Bruyn.	1877 ¹² / ₁	—	50	32,048	—	Vadströmska direktionen.	55)
P. A. Enhörnings pensionsfond.	D:o åt fattiga och sjukliga tjänarinnor.	Grosshandlaren P. A. Enhörning.	1877 ²⁰ / ₆	2	200	6,314	—	D:o.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900 till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar. Delegationsafgifter år 1900. Kronor.
P. A. Enhörnings donationsfond.	Pensioner åt s. k. pauvres honteux.	Grosshandlaren P. A. Enhörning.	1877 ³⁰ / ₆	2	200	6,358	—	Vadströmska direktionen.	
Lenningska pensionsfonden.	D:o åt personer i betryck.	Fabrikör J. Lenning.	1879 ¹⁰ / ₃	—	15,753	300,000	—	Drätselkammaren.	
Jean Longgrens fond.	D:o åt ogifta f. d. tjänarinnor.	Färgaren J. Longgren.	1880 ⁴ / ₁₃	1	250	5,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Charlotte Godes understödsfond.	Lifräntor för nyfödda flickor.	Fröken Ch. Gode.	1881 ²⁴ / ₁₀	—	—	36,343	—	St Olai kyrkoråd.	56)
Makarna Eggertz fond.	Pensioner åt änkor efter folkskollärare.	Folkskolläraräkan Krist. Eggertz.	1884 ⁴ / ₁₁	1	50	1,532	—	Skolrådet.	
Jöran Sääfs d:o.	D:o åt pauvres honteux.	Fabrikör J. Sääf.	1888 ⁷ / ₇	4	700	18,016	—	Vadströmska direktionen.	
C. J. Michaelssons donation.	D:o åt tjänarinnor.	Kakelugnsmakaren C. J. Michaelsson.	1888 ¹⁷ / ₁₃	4	450	9,003	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Änkefru U. M. Anderséns donation.	D:o d:o.	Änkefru U. M. Andersén.	1889 ⁶ / ₄	—	—	7,500	—	Vadströmska direktionen.	57)
Fagerströmska fonden.	D:o åt änkor och döttrar efter fabriker, handlande och handverkare.	Änkefru Mathilda Fagerström.	1890 ¹⁶ / ₄	9	1,833	36,661	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Understödsfonden inom sällskapet W. 6.	Understöd åt nödställda medlemmar af sällskapet och änkor och barn.	Sällskapet W. 6.	1891 ²¹ / ₉	7	1,633	77,252	—	Sällskapet W. 6:s direktion.	
Katarina El. Ringborgs fond.	Pensioner åt 2 pauvres honteux.	Fru Kat. E. Ringborgs systerbarn.	1893	—	—	5,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.	58)
Lenningska fonden.	Belöningar eller premier åt arbetare vid Drags aktiebolag.	Fabrikören J. Lenning.	1879 ¹⁶ / ₁₃	91	6,383	127,685	—	Drags aktiebolag.	
John Philipsons donation.	Premier åt minst 60-åriga arbetare, som minst 10 år tillhört arbetarföreningen.	Konsul John Philipson.	1890 ²⁰ / ₁	63	1,575	35,000	—	Arbetarföreningens direktion.	
Holmens bruks- och fabriksaktiebolags understödsfond.	Beredande af pension åt arbetare, som haft anställning hos bolaget.	Bolaget.	1874	30	5,147	64,785	—	Styrelsen för Holmens bruks- och fabriksaktiebolag.	59)
g) Pensionskassor.									
Civila ämbets- och tjänstemäns i Norrköping änke- och pupillkassa.	Pensioner åt änkor och barn efter civila ämbets- och tjänstemän.	Stadens ämbets- och tjänstemän.	1891 ²¹ / ₁	—	—	26,767	—	Särskild styrelse.	2,123
h) Andra stiftelser och inrättningar.									
Kyrkans donation.	Räntan å kapitalet till St Olai kyrka.	Änkefru Anna Spalding o. borgmästaren Carl Johansson.	1763 ³⁰ / ₈ 1708 ³⁰ / ₁₃	—	—	478	—	St Olai kyrkoråd.	
Aminoffs d:o.	Underhåll af Aminoffska grafplatsen.	Hofmarskalken F. Aminoff.	1842 ¹⁸ / ₃	—	9	150	—	D:o.	
Lars Magnus Trozells fond.	Sex års samlade räntor användas till allmänt nyttiga inrättningar eller anläggningar i Norrköpings stad.	Brukspatronen Henning Trozelli.	1877 ²⁸ / ₃	—	—	459,033	195,000	Drätselkammaren.	
F. d. frivilliga brandkårens d:o.	Uppmuntran åt brandmanskapet och understöd till dem, som skadats.	F. d. frivilliga brandkåren.	1877 ⁷ / ₇	70	280	7,891	—	D:o.	
Summa				—	3,788	259,713	5,796,024	1,726,411	
D. I Söderköpings stad.									
a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.									
Forsemanska kassan.	Understöd till inom staden bosatta, i anseende till ålderdom, sjuklighet eller af annan orsak behöfvande idkare af borgerliga yrken samt deras änkor och barn.	Häradshöfding Johan Forseman.	1794 ³⁰ / ₅ 1795 ¹⁷ / ₄	11	440	11,133	—	Drätselkammaren.	
Rydbergska stiftelsen.	D:o till inom staden boende fattiga änkor, helst efter borgare och sådana, hvilka genom olyckshändelser blifvit försatta i förtäliga omständigheter.	Änkefru Christina Rydberg.	1826 ⁵ / ₉	1	9	150	—	Fattigvårdsstyrelsen.	

Mulachska fonden.	Att lämna samhället tillhörande fattiga hyresfria bostäder i ett stiftelsens hus.	Med. doktor Carl G. Mulach.	1826 ^{18/11} 1827 ^{20/3}	32	—	5,000	5,000	Fattigvårdsstyrelsen.	
Lundvallska donationsfonden.	D:o d:o.	Änkefru Maria Helena Lundvall, f. Friman.	1850 ^{10/8}	3	—	1,613	1,000	D:o.	
Hagenbergiska donationen.	Understöd åt två inom samhället boende pauvres honteux, en man och en kvinna.	Mamsell Maria Helena Hagenberg.	1863 ^{17/3}	2	60	1,010	—	Drätselkammaren.	
Fond till minne af Söderköpings arbetareförenings stiftare A. P. Svensson.	D:o till behöfvande medlem af arbetareföreningen eller till afiden medlems änka eller barn.	Fonden bildad genom sammanskott.	1882 ^{5/3}	1	25	838	—	Arbetareförenings direktion.	
b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnaundervisning.									
Grefve Curt von Schwerin änka Mathilda von Schwerin, f. Hagberg, donationsfond.	Upprättande af ett barnhem i Söderköping för fattiga flickor af viss kvalifikation.	Änkegrefvinnan Mathilda von Schwerin, f. Hagberg.	1882 ^{25/3}	—	—	295,655	9,730	Stadsfullmäktige.	60)
Söderköpings barnhemsfond.	D:o d:o.	Fonden bildad genom sammanskott.	1882 ^{22/8}	—	—	6,346	—	Drätselkammaren.	60)
Donationen till doktor O. J. Lögbergs minne.	Samhället tillhörande fattiga skolbarns beklädande.	Okändt.	1884 ^{28/7}	28	560	17,167	—	Kyrko- och skolrådet.	
Syskolefonden.	Att befrämja en syskola äfvensom att bereda pension åt skolans lärarinna.	Doktorinnan Ebba Petrelli och konsulinnan Charlotta Engström.	1891 ^{20/3}	—	—	3,453	—	Kyrkoherden under tillsyn af skolrådet.	
Mulachska fonden.	Staden tillhörande fattiga barns uppfostran.	Med. doktor Carl G. Mulach.	1826 ^{18/11} 1827 ^{20/3}	—	600	14,763	—	Kyrko- och skolrådet.	61)
c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.									
Forsemanska kassan.	Upprättandet af ett kollegat vid allmänna elementarläroverket.	Häradsbörding Johan Forseman.	1795 ^{9/4}	1	1,350	44,035	23,500	Rector i samråd med lärarkollegium.	
D:o stipendiekassan.	Premier åt förtjenta lärjungar vid d:o.	Densamme.	1793 ^{4/1} ^{18/6}	10	90	4,662	—	D:o d:o.	
Louis De Geers premiefond.	D:o d:o.	Bildad genom sammanskott.	1866 ^{18/6}	—	—	381	—	Drätselkammaren.	
Stipendiefond till doktor C. M. J. Petrellis minne.	Understöd åt behöfvande förhoppningsfulla lärjungar vid d:o.	Okänd.	1883 ^{8/11}	10	145	3,006	—	Rector efter lärarkollegiets hörande.	
Basarfonden.	Premier, understöd och anskaffande af gymnastikskor åt fattiga lärjungar vid d:o.	Stiftad af behållningen å en anordnad basartillställning.	1886	15	7	453	—	Lärarkollegium.	
d) Stiftelser för sjukvård.									
Rådbergska fonden.	Bidrag till underhåll af lasarettshjonen vid badanstalten.	Okändt.	1850 ^{29/7}	90	93	1,860	—	Lasarettstyrelsen vid badanstalten.	
Brunnslasarettsfonden.	Understöd åt lasarettshjon vid d:o.	Bildad genom sammanskott.	—			98	—	D:o d:o.	
Lasarettbyggnadsfonden.	Uppförande och underhåll af lasarett vid d:o.	D:o d:o.	—			12,724	10,000	D:o d:o.	
S:t Ragnhilds fattigkassa.	Bidrag till underhåll af fattiga badgäster vid d:o, som icke inrymmas å anstaltens lasarett.	D:o d:o.	—	139	67	1,343	—	D:o d:o.	
e) Sjuk- och begravningskassor.									
Söderköpings arbetareförenings sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjälp till behöfvande föreningsmedlemmar.	Bildad genom sammanskott.	1867 ^{12/6}	51	1,813	10,383	—	Arbetareförenings direktion.	1,308
Söderköpings allmänna d:o.	D:o till kassans medlemmar.	Bokhållaren C. A. Broo.	1883 ^{12/11}	8	225	1,171	—	En styrelse.	296
Söderköpings hundramannaförening.	D:o till föreningens medlemmar.	Skorstensfejaren P. W. L. Pettersson.	1894 ^{10/3}	28	1,038	961	—	D:o.	1,057
Söderköpings d:o nr 2.	D:o d:o.	F. handlanden J. Th. Wendt.	1896 ^{25/2}	18	395	585	—	D:o.	723
Söderköpings absoluta hundramannaförening.	D:o d:o.	Målarmästaren J. Ph. Ringqvist.	1896 ^{30/11}	19	526	504	—	D:o.	538
f) Pensionsfonder.									
Badbetjenings vid Söderköpings badanstalt pensionsfond.	Pension åt badbetjeningen vid anstalten.	Bildad genom sammanskott.	1895 ^{27/8}	—	—	1,936	—	Lasarettstyrelsen vid badanstalten.	
h) Andra stiftelser och inrättningar.									
Kyrkobyggnadsfonden.	Uppförande af en kyrka vid badanstalten.	Bildad genom sammanskott.	1857	—	—	12,954	11,200	Lasarettstyrelsen vid badanstalten.	
		Summa	—	467	7,541	456,086	60,480		

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighets- värden in- räknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastig- heter, de stiftel- sen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärk- ningar.	
				till nedan- stående antal personer.	af nedan- stående hela belopp. Kronor.				Delegare- afgifter år 1900. Kronor.	Öfriga anm.
E. I Vadstena stad.										
a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.										
Nyfeldtska donationen.	Understöd åt 2 fattiga fruntimmer i staden.	Änkefru C. Nyfeldt.	1860 ²³ / ₁₁	2	150	3,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.		
Bergenstråleska d:o.	D:o åt 10 af stadens fattiga.	Änkefru Maria Bergen- stråhle.	1861 ⁶ / ₉	10	50	1,000	—	D:o.		
Jungfru Hultgrens donation för blinda.	D:o till en blind person inom samhället.	Jungfru Sofia Hultgren.	1880 ³ / ₆	1	60	1,000	—	D:o.		
Mamsellerna Ulla och Char- lotta Norlings understöds- fond.	D:o åt 3 staden tillhörande fruntimmer.	Mamsellerna U. och Ch. Norling.	1882	3	172	4,307	—	Kyrkorådet.		
Otto och Augusta Sund- berghs silfverbröllopsfond.	D:o åt 2 fattiga, välkända personer inom sam- hället.	Sparbankskamreraren O. V. Sundbergh.	1890 ⁵ / ₉	2	20	500	—	D:o.		
b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.										
Konung Oscar II:s och drottning Sofias premie- fond.	Till premier vid Vadstena folkskola.	—	1882 ¹ / ₇	6	15	300	—	Skolrådet.		
Vadstena folkskolas d:o.	D:o d:o.	—	—	—	40	800	—	D:o.		
Fru Charlotte W. Dicksons stiftelse.	Uppfostringsanstalt för fattiga och värlösa flickor.	Godsegaren Axel Dickson.	1861 ¹⁰ / ₄	6	1,350	23,706	15,500	Särskild styrelse.		
c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.										
Skyttegille och skarpskyt- tarnes fond.	Gymnastikstipendier vid stadens allmänna läro- verk.	Vadstena skyttegille och skarpskytteförening.	1873 ⁵ / ₅ 1873 ¹⁷ / ₁₁	—	12	315	—	Läroverkets rektor och kol- legium.		
Kylinska stipendiefonden.	Stipendier vid d:o.	Änkefru Chr. Kylin.	1878 ¹⁸ / ₁₂	2	40	1,029	—	D:o d:o.		
Invigningsfonden.	D:o d:o.	Genom sammanskott.	1879 ⁷ / ₆	1	80	1,706	—	D:o d:o.		
Sundénska donationen.	D:o d:o.	Brusegaren A. Sundén.	1885 ¹⁴ / ₁₁	3	120	3,136	—	D:o d:o.		
d) Sjuk- och begravningskassor.										
Vadstena arbetaröfverings- sjukhjälpskassa.	Att lämna sjuk- och begravningshjälp åt före- ningens ledamöter.	Boktryckaren A. Norén.	1872 ³ / ₁₁	9	397	2,616	—	Boktryckaren John Norén.	155	
Vadstena hundramånafore- ning.	D:o d:o.	Konditor E. Eklund.	1877 ²⁵ / ₂	7	251	186	—	En styrelse af 8 personer.	300	
Vadstena sjukhjälps- och begravningsällskap.	D:o d:o.	Kommissarien Ljunggren.	1856 ¹ / ₇	9	378	279	—	Folkskolläraren J. G. Berg- dahl.	350	
e) Pensionsfonder.										
Vadstena borgerskaps en- skilda pensionskassa.	Pensioner till behöfvande medlemmar inom borgerskapet.	Borgerskapet i Vadstena.	1835 ⁹ / ₃	10	345	5,756	—	Drätselkammaren.		
Apotekaren Mathias Olof Kylanders stiftelse.	D:o åt 4 för gudsfruktan, arbetsamhet och stilla vandel kända änkor eller döttrar i Vadstena.	Mamsell Sofia Kylander.	1871 ¹ / ₁	4	228	4,558	—	D:o.		
Anders Sundéns pensions- fond.	Understöd åt 3 personer bland s. k. »pauvres honteux».	Lasarettssysslomannen A. Sundén.	1886 ²⁰ / ₁₂	3	180	3,000	—	D:o.		
Josef Isakssons legat.	D:o åt 5 behöfvande välkända kvinnor inom samhället.	Handlanden J. Isaksson.	1887 ¹⁸ / ₆	5	450	10,000	—	D:o.		
Summa				83	4,328	67,194	15,500			

F. I Skeninge stad.

a) Stiftelser för egentlig fattigrård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.

Salanderska donationsjorden.	Understöd, att åtnjutas i 3 år, åt fattiga föräldralösa barn eller gamla orkeslösa personer i Skeninge stad och Normlösa församling.	Rektor Olof Salander och hans hustru.	1792 ^{21/2}	2	122	2,000	2,000	En styrelse.	
Systrarna Nydows understödsfond.	D:o vid julen åt kvinnliga pauvres honteux med 20 kronor åt hvardera.	Fröken Sofia Nydow.	1894 ^{9/11}	5	100	2,949	—	Kyrkorådet.	

b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.

Mohlinska fondeu.	Inrättande af slöjdskola åt flickor, då medlen blifvit tillräckliga.	Färgerifabrikören Job. M. Mohlin.	1869 ^{8/5}	—	70	2,667	—	Kyrkorådet.	
Schenmarkska stipendiefonden.	Att befrämja barns undervisning och uppfostran i kristendom.	Kyrkoherden magister Lars Schenmark.	1763 ^{15/11}	—	15	250	—	Drätselkammaren.	
Storkska donationen.	Att belöna fattiga, flitiga och för godt uppförande kända skolbarn.	Postsekreteraren Joh. Stork.	1820 ^{6/3}	—	15	623	—	Skolrådet.	62)
Lindgrenska d:o.	D:o d:o.	V. rektorn Lars Lindgren.	1837 ^{31/3}	—	—	—	—	—	—
Janzonska d:o.	D:o d:o.	F. d. rektorn J. P. Janzon.	1866 ^{4/19}	—	—	—	—	—	—
Carlssonska flickskolan.	Att lämna undervisning åt fattiga flickor, tillhörande dels staden, dels Allhelgona församling.	Handlanden Frans Carlssons änka Mathilda.	1869 ^{18/1}	—	—	14,807	6,300	En styrelse af 8 personer.	
Folkskolans premiefond.	Utdelning af belöningar åt flitiga och sedesamma samt företrädesvis fattiga barn i folkskolan.	Bildad genom behållningen å baler o. d.	1839	—	76	2,558	—	Skolrådet.	

e) Sjuk- och begravningskassor.

F. d. borgerskapets sjuk- och begravningskassa.	Att lämna sjuk- och begravningshjälp till medlemmar samt deras hustrur och änkor.	Fabriks-, handels- o. handtverksföreningens medlemmar.	1869 ^{18/1}	—	63	940	—	En styrelse af 3 personer.	—
Skeninge hundraförenings d:o.	Sjuk- och begravningshjälp.	Delegarne.	1878	46	419	2,263	—	En styrelse.	672

f) Pensionsfonder.

Nanny Carlssons donationsfond.	Understöd åt 3 mindre bemedlade, ogifta fruntimmer, helst borgardöttrar, som fyllt 30 år eller af sjuklighet äro oförmögna att sig själfva försörja.	Handlanden Johan Carlssons dotter Nanny.	1873 ^{27/4}	2	300	6,700	—	Magistraten.	
Summa			—	55	1,180	35,757	8,300		

G. I Motala stad.

b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.

Dubergska flickskolan.	Fattiga flickors från Motala stads- och landsförsamlingar uppfostran till tjenarinnor.	Änkefru Didrika Duberg.	1857 ^{23/11}	—	—	37,900	9,300	En styrelse af 5 ledamöter.	
------------------------	--	-------------------------	-----------------------	---	---	--------	-------	-----------------------------	--

c) Sjuk- och begravningskassor.

Motala sjukhjälps- och begravningskassa.	Att åt personer inom staden lämna understöd vid sjukdoms- och dödsfall.	Spegelmakaren A. Hangelund.	1869 ^{7/2}	13	357	3,245	—	En vald styrelse.	340
Motala huudramannaförening.	Att åt personer i staden med omnejd lämna sjuk- och begravningshjälp.	Trädgårdsmästaren S. A. Jonsson.	1881 ^{6/2}	35	627	1,679	—	D:o.	861
Föreningen Bisamhället.	Att åt medlemmar af goodtemplarorden i staden med omnejd lämna d:o.	—	1883 ^{26/2}	9	113	260	—	D:o.	261
Föreningen Syskonbandet.	Att åt personer i staden med omnejd lämna d:o.	Maskinarbetaren A. Th. Rydell.	1891 ^{22/2}	14	269	168	—	D:o.	281
Summa			—	71	1,366	43,252	9,300		

A n m ä r k n i n g a r.

¹⁾ Utdelningen ingår i församlingens allmänna fattigförsörjning. — ²⁾ Donationen utgöres af $\frac{1}{4}$ mtl Tift Bosgård i Kärna socken. — ³⁾ Röntan lägges till kapitalet, tills fonden utgör 1,000 kr. — ⁴⁾ Fonden i slutet af år 1900 förstärkt med 500 kr. af grefven och gref-vinnan Pontus De la Gardie. — ⁵⁾ Styrelsen består af fideikommissiunnehafvaren, kyrkoherden i Åtvid och en af dem vald tredje person af socknens invånare. Röntan af kapitalet och afkastningen af till fonden hörande $\frac{1}{2}$ mtl Målbäck i Grebo socken användas till underhållet af fattiga. Afkastningen af fonden har under år 1900 uppgått till 1,755 kr., hvarför återstoden af kostnaden, 2,245 kr., bestrids af fideikommissiunnehafvaren. — ⁶⁾ Förvaltaren erhöi fonden i september 1900, och första utdelningen skedde den 14 mars 1901. — ⁷⁾ Utom kontanta beloppet äro utdelade 82:5 hl. råg. — ⁸⁾ Först då fonden uppgår till 100,000 kr., lämnas utdelning af röntan. — ⁹⁾ Användes till fattiginrättningens utgifter. — ¹⁰⁾ Årligen utdelas en tunna korn. — ¹¹⁾ Fastigheten, som omnämndes i förra femårsberättelsen, har genom process afhändts församlingen. — ¹²⁾ Röntan lägges tillsvidare till kapitalet. — ¹³⁾ Till huru många utdelning egt rum, kan ej uppgifvas, enär medlen sås tillsammans med af enskilda personer skänkta medel. — ¹⁴⁾ Fonden är tillagd fattigkassan. — ¹⁵⁾ Hvertannat år lägges röntan till kapitalet. — ¹⁶⁾ Premierna utdelade i sammanhang med annan donation. — ¹⁷⁾ Utdelningen är lämnad till fattigkassan. — ¹⁸⁾ Utdelningen ingår i skolkassan. — ¹⁹⁾ Fonden skall växa, tills den uppgår till 5,000 kr. — ²⁰⁾ Fonden står ännu på tillväxt. — ²¹⁾ Genom tillskott från fonden och andra insamlade medel anskaffades under år 1900 beklädnad åt 10 barn. — ²²⁾ Användes till bestridande af skolans utgifter. — ²³⁾ Återstoden af röntan lagd till kapitalet, enligt donators föreskrift. — ²⁴⁾ Fonden kallades ursprungligen »Premiekassan», sedan 1886 »Kapten Otto Evert Taubes och fru Emelia Taubes skolfond»; nuvarande benämning sedan 1898. Enligt äldre bestämmelser skulle röntan å fonden utdelas som premier till 2 välartade och hjälpbehöfvande skolbarn; nuvarande ändamål enligt förändrade bestämmelser den 30 november 1898. — ²⁵⁾ Mamre stiftades år 1876 af änkefru Hedda Biander m. fl. — ²⁶⁾ Utdelning har ej egt rum, då stiftelsen först år 1900 kom församlingen till del. — ²⁷⁾ Donationen består af årliga inkomsten af 8:244 hektoliter korn från Broby. — ²⁸⁾ Till följd af olika meningar och tvister kommunerna emellan angående användandet af donationen utdelades ej något under år 1900. — ²⁹⁾ Stiftelseurkunden förkommen, troligen vid kyrkans brand. — ³⁰⁾ Därför inskrifningsavgifter 280 kr. — ³¹⁾ D:o 6,713 kr. — ³²⁾ Till fonden bidrager bolaget med dubbelt så mycket som delegarne. — ³³⁾ Någon insättning har ej egt rum under år 1900. — ³⁴⁾ Stiftelseurkunden förkommen. — ³⁵⁾ D:o, troligen vid kyrkans brand år 1773. — ³⁶⁾ Hvad som ej åtgår till grafvens underhåll för hvert 10:de år användes till andra ändamål. — ³⁷⁾ 1900 års rönta är lagd till kapitalet. — ³⁸⁾ Understödet utgår från Säby och Vesterby gårdar. — ³⁹⁾ Stiftelsen består af 20 tunnor spannmål, hälften råg och hälften korn, som lösas efter markgång. — ⁴⁰⁾ Stipendiet utgår från 1 mtl

Glyttinge i Östergötland. — ⁴¹⁾ Donationen utgöres af en frälserönta å 50 kr. — ⁴²⁾ Afkastningen utgår f. n. som lifrönta åt enskild person. — ⁴³⁾ Sedan i anledning af inrättandet af prästerskapets allmänna änke- och pupillkassa prästerskapets bidrag numera upphört, utgöres kassans tillgångar endast af tiondemedel och bidrag från kyrkan. — ⁴⁴⁾ Kapitalet förvaltas af fattigvårdsstyrelsen. — ⁴⁵⁾ Af fonden utgå dels årliga pensioner till vissa personer enligt testators förordnande, f. n. 12 personer, dels till premier vid folkskolor och repetitionsskolor 100 kr. årligen till hvar och en af Öfver-Jerna, Ytter-Jerna, St: Johannes, Tingstada, Furingstada, Styrestada, Dagsbergs, Östra Eneby, Konungsunds, Borgs, Krokeks och Simonstorps socknar, dels till premieutdelning 100 kr. årligen till hvar och en af tekniska skolorna i Malmö, Örebro, Borås och Eskilstuna, dels 100 kr. årligen till hvardera af sjömanshusen i Norrköping och Vestervik samt dels 100 kr. årligen till Norrköpings fattigvård. Öferskottet användes till lindrande af ekonomiskt betryck bland Norrköpings stads befolkning. — ⁴⁶⁾ Från fonden utgå 5 stipendier till Uppsala akademi, 5 till Norrköpings elementarläroverk, till Eneby folkskola och till läraren vid skolan. — ⁴⁷⁾ Vesterbyholms egendom, taxerad till 115,000 kr., förvaltas af styrelsen, men endast $\frac{1}{4}$ af afkastningen tillkommer fonden. — ⁴⁸⁾ Af fonden utgår pension till en person enligt testators förordnande. — ⁴⁹⁾ Af fonden utgår en lifrönta å 4,000 kr. — ⁵⁰⁾ Från fonden utgå årligen till allmänna läroverket 500 kr., till barnhemmet Betania 600 kr., till Östra Stenby skolråd 350 kr. och till Krokeks skolråd 250 kr. — ⁵¹⁾ 2 af testator utsedda personer åtnjuta i sin lifstid tillhoppa 1,200 kr. årligen. Öferskottet lägges till fonden, intill dess de aflidit, då den användes för ofvannämnda ändamål. — ⁵²⁾ Till två af testator utsedda personer utgå lifröntor om tillhoppa 1,000 kr.; öfriga röntan går till John och Mathilda Lennings sjukhem. — ⁵³⁾ Från följande kassor, hvilka äfven lära finnas inom staden, hafva några uppgifter icke kunnat erhållas: Nya brödraföreningens sjuk- och begravningskassa, Målarföreningens sjukkassa, Bikupan, 50—60-åriga sällskapet, Fruntimmersföreningen, Junos skyddslingar, Nationalgoodtemplars sjukkassa, Skrädderiarbetarnes sjukkassa, Verksamhet, Kviunliga sjukfonden Svea, Diakonia, Norrköpings trädgårdsmästarförbunds kassa, Timmermannaföreningen samt Murarföreningen. — ⁵⁴⁾ Utdelningen utgår tills vidare till person, nämnd af testator. — ⁵⁵⁾ Pensioner utgå ännu blott till personer, som utsetts af donator. 50 kr. användas till kaffe och bröd åt änkehjonen. — ⁵⁶⁾ Stiftelsen träder ej i verksamhet för afsedda ändamålet, förr än utsedd pensions-tagare, som erhåller 200 kr. årligen, aflidit. — ⁵⁷⁾ Då af testator nämnd pensions-tagare aflidit, återbetalas 6,500 kr., hvarefter fonden blir endast 1,000 kr. — ⁵⁸⁾ Först sedan nämnd pensions-tagare aflidit, delas pensionen i två. — ⁵⁹⁾ Bolaget eger fonden och kan använda den äfven för annat ändamål. — ⁶⁰⁾ Stiftelsen har ännu ej börjat sin verksamhet. — ⁶¹⁾ Användes dels till bestridande af utgifterna för folkskolan, dels till underhåll af ofvannämnda, af samma donator skänkta fastighet. — ⁶²⁾ Dessa tre donationer äro nu sammanslagna.